BIBLIOTECA POLIROM

Jonathan Coe

Înspăimântătoarea viaţă personală a lui Maxwell Sim

POLIROM

www.virtual-project.eu

JONATHAN COE

ÎNSPĂIMÂNTĂTOAREA VIAȚĂ PERSONALĂ A LUI MAXWELL SIM

Original: *The Terrible Privacy of Maxwell Sim* (2010)

Traducere din limba engleză și note de
LUMINIȚA GAVRILĂ

virtual-project.eu

Editura POLIROM
2011

Jonathan Coe, născut în 1961 la Birmingham, a studiat la Trinity College, Cambridge, luându-și apoi doctoratul la Warwick University. Primele sale romane – *Femeia întâmplătoare* (1987), *Un strop de dragoste* (1989) și *Piticii morții* (1990; Polirom 2006) impun o nouă voce a literaturii britanice contemporane. Pentru romanul *Ce hăcuială*! (1994; Polirom, 2008) i se decernează John Llewelyn Rhys Prize în Anglia și Le Prix du Meilleur Livre Étranger în Franța, iar pentru *Casa somnului* (1997; Polirom, 2001), considerată capodopera sa, Writers' Guild Award și Prix Médicis Étranger. La Editura Polirom au mai apărut *Clubul putregaiurilor* (2004), *Cercul închis* (2006) și *Ploaia înainte să cadă* (2009).

•

Înspăimântătoarea viață personală a lui Maxwell Sim este cel mai recent roman al lui Jonathan Coe, publicat în 2010. Maxwell Sim, protagonistul romanului, se află într-un moment de criză existențială acută. Proaspăt divorțat, incapabil să comunice cu fiica sa, înstrăinat de toți prietenii, nu își poate mărturisi nimănui angoasele. Atunci când primește o bizară propunere de afaceri care implică o lungă călătorie din Londra în insulele Shetland, Maxwell nu poate decât să accepte, pornind la drum cu inima deschisă, însoțit doar de vocea prietenoasă a sistemului de navigare prin satelit. Nu peste mult timp însă, călătoria ia o turnură ceva mai serioasă, purtându-l nu doar în cel mai îndepărtat punct al regatului, cât și într-unul din cele mai întunecate unghere ale propriei sale vieți. Romanul examinează noțiunile de identitate și izolare, explorând paradoxul singurătății într-un timp în care tehnologia înlesnește contactul între oameni mai mult ca niciodată.

„Omul este o pârghie ale cărei lungime și tărie singur trebuie să le hotărască.”

Donald Crowhurst

(citat din *Ciudata călătorie a lui Donald Crowhurst*, de Nicholas Tomalin și Ron Hall)

„Geografia nu mai contează deoarece nu mai există aproape sau departe, pătura monetară care acoperă tot globul a distrus geografia distanțelor.”

Alasdair Gray, *1982, Janine*

„Într-o zi voi muri și pe mormântul meu va scrie «Aici zace Reginald Iolanthe Perrin; nu știa numele florilor și copacilor, dar știa câte plăcinte cu rubarbă s-au vândut în Schleswig-Holstein».”

David Nobbs, *Înălțarea și prăbușirea lui Reginald Perrin*

„Prin cuvinte, ea ne face dezvăluiri rușinoase.
Prin cuvinte, ne dezvăluie înspăimântătorul ei secret.”

James Wood despre Toni Morrison, în *The Guardian*, 18 aprilie 1992

Agent comercial găsit dezbrăcat
în mașină

O mașină a poliției din Grampian care patrula joi noaptea pe drumul înzăpezit A 93, între Braemar și Spittal of Glenshee, a găsit un autoturism ce părea abandonat la marginea drumului, în apropierea stațiunii de schi Glenshee.

La o inspecție mai atentă, s-a constatat că șoferul se afla încă în mașină, în stare de inconștiență. Bărbatul, în vârstă de patruzeci-cincizeci de ani, era aproape dezbrăcat, iar hainele lui erau împrăștiate prin mașină. Pe scaunul din stânga au fost găsite două sticle de whisky goale.

Misterul s-a adâncit și mai mult când polițiștii au controlat portbagajul mașinii, unde au găsit două cutii de carton ce conțineau peste 400 de periuțe de dinți și un sac negru din plastic, plin cu cărți poștale din Orientul Îndepărtat.

Bărbatul suferea de hipotermie severă și a fost transportat cu elicopterul la Spitalul Regal din Aberdeen. Ulterior a fost identificat ca fiind domnul Maxwell Sim, în vârstă de 48 de ani, din Watford, Anglia.

Domnul Sim lucra ca agent comercial cu contract de colaborare la Guest Toothbrushes din Reading, o firmă specializată în produse ecologice pentru igienă orală. Chiar în dimineața respectivă, firma intrase în lichidare.

Domnul Sim și-a revenit complet și se pare că s-a întors acasă, în Watford.

Poliția nu a confirmat încă dacă va fi pus sub acuzare pentru conducerea mașinii sub influența băuturilor alcoolice.

Aberdeenshire Press and Journal
Luni, 9 martie 2009

• **SYDNEY – WATFORD** •

• Capitolul 1

Când am văzut-o pe chinezoaică jucând cărți cu fetița ei la masa din restaurant, cu apele și luminile portului Sydney licărind în spatele lor, mi-am adus aminte de Stuart și de motivul pentru care a renunțat să mai conducă mașina.

Era să zic „prietenul meu Stuart", dar nu cred că pot să-l mai numesc așa. Se pare că am pierdut mulți prieteni în ultimii ani. Nu au fost niște despărțiri dramatice. Pur și simplu am decis să nu mai ținem legătura. Până la urmă asta a fost: o decizie, o decizie luată cu bună știință, pentru că altminteri nu e deloc greu să păstrezi legătura cu oamenii în ziua de azi, când dispunem de atâtea mijloace de comunicare. Dar, după părerea mea, pe măsură ce înaintezi în vârstă, unele prietenii încep să ți se pară inutile. Ajungi să te întrebi „ce rost mai are asta?" Și atunci le pui capăt.

Dar să revenim la Stuart și la șofat. A trebuit să renunțe să mai conducă din cauza atacurilor de panică. Era un șofer foarte bun, prudent și conștiincios, și niciodată nu a fost implicat în vreun accident. Dar uneori, când se așeza la volan, făcea atacuri de panică și cu timpul acestea s-au agravat și au devenit tot mai frecvente. Îmi aduc aminte când mi-a vorbit de ele prima dată: era pauza de prânz și ne aflam în cantina magazinului din Ealing unde am lucrat împreună timp de un an sau doi. Cred că nu l-am ascultat cu foarte mare atenție, deoarece Caroline stătea la aceeași masă cu noi, iar între mine și ea lucrurile tocmai începeau să ia o turnură interesantă, așa că nu prea îmi ardea să-l aud pe Stuart povestind despre nevroza lui. Probabil de aceea nu m-am mai gândit la lucrul ăsta decât după ani de zile, la restaurantul din portul Sydney, când mi-a venit din nou în minte. Problema lui, din câte îmi amintesc, era următoarea: în timp ce majoritatea oamenilor, dacă se uită la mașinile care circulă în sensuri opuse pe o șosea aglomerată, nu văd decât un sistem de trafic perfect normal și funcțional, Stuart le percepea ca pe o succesiune interminabilă de accidente iminente. Vedea numai mașini gonind una spre alta cu o viteză nebună, evitându-se la milimetru – iar asta se repeta întruna, la interval de câteva secunde, cât era ziua de lungă. „*Doar* printr-o minune", îmi zicea el, „nu se ciocnesc mașinile astea. Nu știu cum suportă alții." Până la urmă el n-a mai suportat și a

renunțat să mai conducă.

Cum de discuția respectivă îmi revenise în minte tocmai în seara asta? Era 14 februarie 2009. A doua sâmbătă din februarie. Ziua Sfântului Valentin, dacă nu v-ați dat seama. Apele și luminile portului Sydney licăreau în spatele meu, iar eu stăteam singur la masă, deoarece tata, din diverse motive cunoscute doar de el, refuzase să iasă cu mine, deși era ultima mea seară în Australia și, mai mult, singurul motiv pentru care venisem acolo era să-l văd și să încerc să restabilesc relația cu el. De fapt, în clipa asta mă simțeam mai singur ca niciodată și ce mă făcea să simt și mai acut acest lucru era imaginea chinezoaicei jucând cărți cu fetița ei. Păreau atât de fericite că sunt împreună! Apropierea dintre ele era vizibilă. Nu vorbeau foarte mult, iar când schimbau câteva cuvinte, acestea se refereau la jocul de cărți, din câte mi-am dat eu seama, dar nu asta contează. Apropierea era vizibilă în ochii lor, în zâmbetele lor, în felul cum râdeau, cum se tot aplecau una spre alta. În comparație cu ele, oamenii de la celelalte mese din restaurant păreau să nu se simtă cine știe cât de bine. Sigur, și ei discutau și râdeau. Dar nu păreau să fie *absorbiți* unul de celălalt așa cum erau chinezoaica și fetița ei. La o masă din fața mea stătea un cuplu de tineri care, după toate aparențele, își dăduseră întâlnire de Ziua Îndrăgostiților: el se uita întruna la ceas, ea își tot verifica telefonul mobil să vadă dacă a primit vreun mesaj. În spatele meu era o familie de patru persoane: cei doi băieți se jucau pe console Nintendo DS, iar soțul și soția nu mai schimbaseră niciun cuvânt de vreo zece minute. În stânga mea, blocându-mi întru câtva vederea asupra portului, era un grup de șase prieteni: doi dintre ei erau implicați într-o dispută aprinsă care începuse cu un schimb de impresii despre încălzirea globală și acum părea că ajunsese la economie; niciunul nu voia să cedeze, iar ceilalți patru asistau plictisiți la discuție. De cealaltă parte a mea, un cuplu de bătrânei se așezaseră la masă unul lângă altul și nu față în față, ca să poată admira priveliștea în loc să vorbească. Nimic din toate astea nu mă deprima, la drept vorbind. Ba chiar aș zice că oamenii aceștia se vor întoarce acasă convinși că au petrecut o seară cât se poate de reușită. Doar chinezoaica și fetița ei îmi stârneau invidia. Se vedea că între ele era ceva deosebit: ceva ce eu îmi doream cu disperare. Ceva ce voiam și eu să împărtășesc.

De unde știam că era chinezoaică? N-aveam de unde să știu. Însă mi se părea că arată ca o chinezoaică. Avea părul lung și negru, ușor

răvășit. Fața îngustă, cu pomeți proeminenți. (Scuze, nu prea mă pricep să descriu oameni.) Un ruj roșu aprins, care mi s-a părut cam extravagant. Un zâmbet minunat, ușor reținut, dar tocmai de aceea atât de frumos. Purta haine scumpe și un fel de eșarfă neagră din șifon (nici haine nu prea mă pricep să descriu – chiar vreți să citiți următoarele 400 de pagini?), prinsă cu o broșa mare de aur. Deci era bogată. Elegantă – ăsta ar fi cuvântul potrivit pentru a o descrie. Foarte elegantă. Și fiica ei era frumos îmbrăcată, avea și ea părul negru (că doar nu s-au mai pomenit chinezoaice blonde, nu?) și părea să aibă opt sau nouă ani. Avea un râs frumos: începea înfundat, gutural, apoi creștea și se revărsa într-o cascadă de chicoteli care în final se domolea asemeni unui pârâiaș rostogolindu-se de pe panta unui deal într-un iaz. (Exact cum era cel pe care îl vedeam când ieșeam la plimbare cu mama pe Lickey Hills, cu ani în urmă, în spatele localului Rose and Crown, la marginea terenului municipal de golf. Cred că de asta îmi amintea râsul ei și poate acesta era încă un motiv pentru care micuța chinezoaică și mama ei m-au impresionat atât de mult în seara aceea.) Nu știu ce anume o făcea să râdă așa: ceva în legătură cu jocul de cărți, care nu era unul dintre jocurile acelea stupide pentru copii, gen război, dar nici nu părea a fi unul foarte serios, ca pentru adulți. Poate că jucau whist sau altceva asemănător. Indiferent ce era, pe fetiță o făcea să râdă, iar maică-sa se juca cu râsul ei, îl încuraja, râdea și ea, se lăsa în voia cascadei lui. Era o plăcere să le vezi, dar încercam să nu mă uit prea insistent, ca să nu observe că le privesc și chinezoaica să creadă că sunt cine știe ce ciudat. O dată sau de două ori m-a surprins uitându-mă la ea și m-a privit câteva secunde, dar nu îndeajuns ca să citesc în ochii ei vreo invitație și, după acele câteva secunde, și-a văzut mai departe de treabă, a început iar să vorbească și să râdă cu fetița ei, refăcând rapid acel zid de intimitate, acel paravan protector.

Chiar în momentul acela aș fi vrut să-i trimit un SMS lui Stuart, dar nu mai aveam numărul lui de mobil. Mi-ar fi plăcut să-i trimit un mesaj și să-i spun că am înțeles, în sfârșit, ce încercase el să-mi explice despre mașini. Mașinile sunt ca oamenii. Ne învârtim unii pe lângă alții în fiecare zi, alergăm încolo și-ncoace, aproape că ne lovim unii de alții, dar de fapt intrăm prea puțin în contact. Toate acele întâlniri ratate. Toate acele ocazii pierdute. E înspăimântător, dacă stai să te gândești. Poate că e mai bine să nu te gândești prea mult.

•

Mai știți unde erați în ziua când a murit John Smith? Cred că mulți oameni nu-și mai amintesc. De fapt cred că mulți oameni nu-și mai amintesc nici cine era John Smith. Desigur, au existat mai mulți John Smith de-a lungul timpului, dar cel la care mă refer eu a fost liderul Partidului Laburist și a murit în urma unui atac de cord în 1994. Știu că moartea lui nu are rezonanța mondială a morții lui JFK sau a prințesei Diana, dar eu îmi aduc aminte perfect unde eram. Mă aflam în cantina magazinului universal din Ealing, luam masa de prânz. Eram împreună cu Stuart și cu încă doi-trei tipi, dintre care unul pe nume Dave, un individ cumplit de enervant. Lucra la raionul de produse electrice și era exact genul pe care nu-l suport. Gălăgios, plictisitor și foarte îngâmfat. La masa de alături stătea o femeie drăguță de vreo douăzeci și ceva de ani, cu părul șaten deschis și lung până la umeri, care se vedea că se simte singură și stingheră și se tot uita spre noi. O chema Caroline (așa cum aveam să aflu foarte curând).

Lucram la magazin abia de vreo lună sau două. Înainte de asta, aproape trei ani de zile făcusem muncă de teren ca distribuitor de jucării pentru o firmă cu sediul în St. Albans. Într-un fel, a fost o slujbă destul de bună. M-am împrietenit cu Trevor Paige, celălalt agent comercial pentru zona de sud-est, și ne-am înțeles foarte bine în acei doi-trei ani, dar mie nu-mi plăcea să fiu mereu pe drumuri la fel de mult cum îi plăcea lui și, nu după mult timp, deplasările și-au pierdut farmecul noutății. Am început să caut să mă stabilesc undeva. De curând depusesem avansul pentru o căsuță frumoasă în Watford (întâmplător, nu foarte departe de Trevor) și căutam un alt loc de muncă. Magazinul din Ealing fusese unul dintre clienții mei obișnuiți, iar eu îmi propusesem să mă împrietenesc cu Stuart, șeful raionului de jucării. Cred că prieteniile bazate pe interese de serviciu au întotdeauna ceva artificial, dar eu și Stuart ne simpatizam sincer și, după o vreme, am încercat să fac în așa fel încât să-mi închei ziua de preluare a comenzilor la Ealing, ca să putem ieși la o bere după întâlnirea de afaceri. Apoi, într-o seară, Stuart m-a sunat acasă după orele de serviciu, să-mi spună că urma să fie promovat pe un post în birourile de la etaj și m-a invitat să candidez pentru postul lui de la raionul de jucării. La început am ezitat, neștiind cum va reacționa Trevor; dar până la urmă n-a avut nimic împotrivă. Știa că era exact ceea ce căutam. Așa se face că, două luni mai târziu, lucram deja cu

normă întreagă la Ealing și mâneam zilnic la cantină împreună cu Stuart și colegii lui și atunci am început s-o văd pe tânăra șatenă și drăguță de douăzeci și ceva de ani care întotdeauna lua prânzul singură la masa de alături.

Mi se pare că a trecut foarte mult timp de atunci. Pe vremea aceea totul părea posibil. Absolut orice. Mă întreb dacă voi mai avea vreodată acel sentiment.

Dar mai bine să nu discutăm despre asta.

Așadar: moartea lui John Smith. În ziua aceea eram la cantină cu un grup de prieteni și mâncam de prânz la una din mesele acelea cu tăblie laminată. Era pe la începutul verii anului 1994. Nu mă întrebați dacă era soare sau ploua, pentru că din locul acela slab luminat nu puteai să-ți dai seama cum era vremea afară. Acolo luam masa într-un fel de crepuscul permanent. Îmi amintesc totuși ziua aceea pentru că Dave – individul ăla antipatic de la produse electrice, pe care eu nu-l suportam – o invitase pe Caroline să vină la masa noastră. Era clar că avea de gând să intre în vorbă cu ea, dar a fost o situație absolut penibilă, pentru că a făcut numai gafe. Cum n-a reușit s-o impresioneze vorbind despre mașina sport pe care o deținea și minunăția de combină muzicală din bârlogul lui cochet de burlac din Hammersmith, a schimbat subiectul, trecând la moartea lui John Smith – care fusese anunțată la radio în dimineața aceea – și a început să facă tot felul de glume proaste pe tema atacurilor de cord. Ceva de genul: se pare că, după primul atac de cord suferit de Smith la sfârșitul anilor ’80, doctorii au reușit să-i resusciteze inima, dar nu și creierul – și-atunci, mai era oare de mirare că l-au ales liderul Partidului Laburist? Reacția lui Caroline la aceste tentative de poante a fost să păstreze o tăcere disprețuitoare pe toată durata mesei; și, în afară de câteva râsete timide, nimeni n-a mai reacționat în niciun fel până când m-am pomenit eu zicând – spre propria-mi surprindere – „Nu e de râs, Dave. Nu-i nimic de râs”. Ceilalți terminaseră deja de mâncat și, nu după multă vreme, au început să se ridice de la masă și să plece, mai puțin eu și Caroline: niciunul dintre noi n-a zis nimic, dar am rămas amândoi să ne terminăm budinca, de parcă ne-am fi înțeles dinainte. Timp de un minut sau două după aceea, am stat într-o tăcere stingheră, fiecare așteptând să vorbească celălalt, până când eu am comentat jenat că sensibilitatea nu este unul dintre punctele forte ale lui Dave, și-atunci a început și Caroline să vorbească.

Cred că acela a fost momentul când m-am îndrăgostit de ea. Știți,

mi-a plăcut vocea ei. Mă așteptasem să aibă o voce bine timbrată, ultrarafinată, dacă era să mă iau după înfățișarea ei, dar când colo, ea avea un foarte pronunțat accent de Lancaster. Am fost atât de surprins – atât de fascinat – încât la început am uitat să ascult ce spunea și m-am lăsat învăluit de vocea ei, de parcă ar fi vorbit cine știe ce grai dulce și nemaiauzit. Totuși, înainte să fac o impresie proastă, mi-am revenit repede, am început să fiu atent la ce spune și mi-am dat seama că mă întreba de ce nu mi-au plăcut glumele lui. Voia să știe dacă eram un simpatizant al laburiștilor, dar eu am zis că nu, n-avea nicio legătură cu asta. I-am spus că pur și simplu mi se părea deplasat să glumești pe seama cuiva care a murit atât de curând, mai ales că mi se păruse întotdeauna un om cumsecade și în urma lui rămâneau o soție și o familie îndoliată. Caroline a fost de acord cu mine în privința asta, dar se pare că ea mai avea un motiv pentru care regreta moartea lui: credea că s-a întâmplat într-un moment greu pentru clasa politică britanică și zicea că John Smith probabil ar fi câștigat următoarele alegeri și s-ar fi dovedit un excelent prim-ministru.

Ei bine, recunosc că nu prea auzeai astfel de discuții în cantina magazinului universal, ca să nu mai zic că nici eu nu prea vorbeam despre așa ceva. Niciodată nu m-a interesat politica. (De fapt, nici măcar nu m-am dus la vot la ultimele două alegeri, deși în 1997 l-am votat totuși pe Tony Blair, mai mult pentru că așa am crezut că dorea Caroline să fac.) Și când am aflat, nu după multă vreme, că ea lucra temporar la raionul de articole pentru gravide și începuse să scrie primul ei roman, m-am simțit și mai copleșit. Eu nici nu citesc cărți, darămite să scriu. Într-un fel, asta n-a făcut decât să-mi stârnească și mai mult curiozitatea. Știți, nu înțelegeam care-i treaba cu Caroline. După atâția ani de muncă de teren, în căutare de potențiali clienți cărora încercam să le vând diverse produse, eram foarte mulțumit de capacitatea mea de a înțelege oamenii și de a afla în doar câteva secunde ce anume îi interesează. Dar nu mai întâlnisem pe nimeni cum era Caroline. Nu făcusem nicio facultate (ea absolvise istoria la Manchester) și, ca adult, îmi petrecusem tot timpul în compania bărbaților – a oamenilor de afaceri. Oameni care niciodată nu vorbeau prea mult despre ei și care, în general, luau lucrurile ca atare. În comparație cu ei, Caroline era pentru mine o mare necunoscută. N-aveam nici cea mai vagă idee cum de ajunsese aici.

Explicația mi-a dat-o chiar ea la prima noastră întâlnire și s-a

dovedit a fi o poveste foarte tristă. Ne aflam la Spaghetti House (unul din restaurantele mele favorite pe vremea aceea, deși azi nu prea le mai găsești) și, în timp ce ciugulea din porția ei de *tagliatelle carbonara*, Caroline mi-a povestit că, pe vremea când era studentă la universitatea din Manchester, s-a îndrăgostit foarte tare de un tip de la engleză, din același an cu ea. Apoi el s-a angajat la o companie de televiziune din Londra, așa că s-au mutat amândoi în Ealing, unde și-au găsit împreună un apartament. Visul lui Caroline era să scrie cărți – romane și povestiri – și de aceea și-a luat temporar această slujbă la magazin, pentru a putea să scrie seara și în weekenduri. Între timp, prietenul ei a cunoscut pe altcineva la compania de televiziune, s-a îndrăgostit nebunește și, după câteva săptămâni, a părăsit-o pe Caroline și s-a mutat, iar ea a rămas singură într-un oraș unde nu avea prieteni, cu o slujbă care n-o interesa.

Acum se vede destul de clar cum au stat lucrurile, nu-i așa? Există și o frază, un clișeu care definește starea lui Caroline din momentul acela: era *singură și neconsolată*. I-a plăcut de mine pentru că mă purtam frumos cu ea și pentru că o prinsesem într-un moment de slăbiciune, pentru că nu eram grosolan și insensibil ca alți tipi din cantină. Dar nu încape nicio îndoială, dacă stau acum să mă gândesc, că nu eram de nasul ei. Într-un fel, mă mir că am rămas împreună atâta timp. Dar bineînțeles că n-aveam de unde să știu ce va fi în viitor. De regulă, mi-e greu să-mi dau seama ce va fi peste două săptămâni, darămite peste cincisprezece ani. Pe vremea aceea eram tineri și naivi și, la sfârșitul serii de la Spaghetti House, când am întrebat-o dacă vrea să mergem cu mașina la țară în week-end, niciunul dintre noi nu bănuia unde vom ajunge și nu-mi amintesc acum decât sclipirea de recunoștință din ochii ei când a spus da.

•

Acum cincisprezece ani. Sunt mulți, sunt puțini? Presupun că totul e relativ. În comparație cu istoria omenirii, cincisprezece ani sunt doar o clipită, dar totodată mi se părea că parcursesem un drum lung, incredibil de lung, de la speranța și emoția acelei prime întâlniri de demult, de la Spaghetti House, și până în seara din urmă cu câteva luni, pe 14 februarie 2009, când (la vârsta de patruzeci și opt de ani) stăteam singur într-un restaurant din Australia, cu apele și luminile portului Sydney licărind în spatele meu, și nu-mi puteam lua ochii de la frumoasa chinezoaică și fetița ei care jucau cărți la masa lor. Pe-atunci Caroline plecase deja de acasă. Adică se mutase.

Plecase de șase luni și o luase cu ea și pe fiica noastră, Lucy. Se mutaseră în nord, la Kendal, în Lake District. Ce anume o îndemnase să plece până la urmă? Cred că nemulțumirile care s-au acumulat în timp. În afară de venirea pe lume a lui Lucy, ultimii cincisprezece ani nu-i aduseseră lui Caroline nimic din ce sperase. Marele roman rămăsese nescris. Nu reușise să termine nici măcar o povestire, din câte știu eu. Venirea pe lume a lui Lucy a pus capăt acestor speranțe. La urma urmei, e foarte greu să fii mamă. Dar n-am înțeles deloc de ce faptul că era căsătorită cu mine ar fi împiedicat-o să scrie, dacă asta își dorea. Mă mai gândesc că poate lui Caroline, în adâncul sufletului ei (și mă doare să recunosc acest lucru), i-a fost rușine cu mine. Cu ocupația mea, mai bine zis. Mă mutasem la unul dintre cele mai mari și mai prestigioase magazine din centrul Londrei, unde lucram ca responsabil pentru relația cu clienții post-vânzare. Era un loc de muncă excelent, după părerea mea. Dar poate că, în sinea ei, considera că soțul unei scriitoare aspirante ar trebui să se ocupe cu ceva mai… nu știu – artistic? Intelectual? Poate vă gândiți că am discutat despre problemele astea, dar cel mai trist lucru din căsnicia noastră în ultimii ani a fost tocmai o acută lipsă de comunicare. Parcă nu mai știam să vorbim unul cu altul decât prin țipete însoțite de schimburi de insulte dureroase și de azvârlit cu obiecte casnice. N-am să repet toate detaliile, dar îmi amintesc un schimb de replici de la penultima noastră ceartă sau poate de la cea de mai înainte. Începuserăm prin a ne ciondăni dacă să folosim un burete abraziv sau unul moale pentru a curăța aragazul de inox și, în nici treizeci de secunde, m-am pomenit spunându-i lui Caroline că era clar că nu mă mai iubește. Când ea nu a negat lucrul ăsta, am spus „Uneori cred că nici măcar nu mă *placi*” și știți ce-a zis ea? A zis „Cui să-i placă un om care în primul rând nu se place pe el?”

Dacă avea de gând să vorbească în șarade, nu ajungeam nicăieri.

•

Chinezoaica și fetița ei au stat mult timp la restaurant. Având în vedere vârsta fetiței, era de mirare că se mai aflau acolo la ora zece și jumătate. Terminaseră de mult de mâncat și doar jocul de cărți le mai reținea. Aproape toate mesele erau goale și în curând trebuia să mă întorc și eu la apartamentul tatălui meu. Mai aveam de discutat unele lucruri, căci a doua zi după-amiază urma să iau avionul spre casă. Am simțit nevoia să urinez înainte să plec, așa că m-am ridicat de la masă și m-am îndreptat spre toaleta pentru bărbați, la subsol.

Nu-mi place să urinez din picioare. Nu mă întrebați de ce. Din câte știu, n-am avut parte de niciun incident nefericit în copilărie, n-am fost molestat într-o toaletă publică sau așa ceva. De fapt, nu-mi place să urinez din picioare chiar dacă nu e nimeni în toaletă, pentru că oricând ar putea intra cineva și m-ar întrerupe, făcându-mă să opresc jetul așa cum aș închide un robinet și să plec plin de nervi, de jenă și cu vezica doar pe jumătate golită. Așa că am intrat într-o cabină, m-am așezat – după obișnuitele pregătiri, șters colacul și așa mai departe – și atunci m-a frapat un lucru. Cât de singur eram. Iată-mă stând într-o cutiuță la subsol, la zeci de mii de kilometri depărtare de casă. Dacă aș face un atac de cord chiar acum, când stau pe closet, ce s-ar întâmpla după aceea? Probabil că m-ar găsi careva din personalul restaurantului înainte de închidere. Ar anunța poliția, s-ar uita la pașaportul meu și la cărțile de credit, apoi, accesând o bază de date internațională, i-ar găsi pe taică-meu și pe Caroline, le-ar telefona și i-ar anunța. Cum ar primi Caroline vestea? La început ar fi foarte tristă, dar nu știu dacă ar marca-o profund. Eu nu mai făceam parte din viața ei. Ar fi mai rău pentru Lucy, desigur, dar și ea se îndepărtase de mine din ce în ce mai mult: de mai bine de o lună nu mai primisem vești de la ea. În rest, cine ar mai fi? Poate doi-trei prieteni sau colegi de serviciu, care ar avea o senzație pasageră de tremur interior, dar nu cine știe ce. Chris, fostul meu coleg de școală, s-ar putea să simtă… ceva, un fior de regret că ne-am îndepărtat unul de altul și nu ne-am mai văzut de atâta timp. Lui Trevor Paige chiar i-ar părea rău, sincer rău. La fel și lui Janice, soția lui. Dar în afară de ei, moartea mea n-ar mai tulbura pe nimeni. Contul meu de pe Facebook ar deveni inactiv – dar oare chiar ar observa prietenii mei de pe Facebook? Mă îndoiesc. Eram singur pe lume, cumplit de singur. A doua zi urma să plec cu avionul spre casă și acolo nu mă așteptau decât un apartament pustiu, plin cu mobilă Ikea și un maldăr de facturi, extrase de cont și fluturași despre pizza la domiciliu care s-au adunat de trei săptămâni încoace. Iar acum stăteam singur într-o cabină din lemn, la subsolul unui restaurant din portul Sydney, în timp ce sus, la doar câțiva metri deasupra mea, erau două ființe care – oricât de singure ar fi pe lume, în alte feluri – măcar se aveau una pe cealaltă; măcar între ele exista o legătură atât de puternică și de profundă încât putea s-o vadă oricine. Le invidiam din tot sufletul pentru asta. Gândul acesta mi-a stârnit brusc dorința copleșitoare de a le cunoaște pe frumoasa chinezoaică și pe fetița ei care se iubeau

atât de mult. Gândul de a pleca de la restaurant fără să încerc să mă prezint – să le arăt cumva că existam – mi s-a părut insuportabil.

Surprinzător este că, cu cât mă gândeam mai mult, cu atât îmi dădeam mai bine seama că nu aveam de ce să n-o fac. Chiar așa, ce mai așteptam? Doar era exact lucrul la care mă pricepeam cel mai bine. Până la despărțirea de Caroline și de Lucy, care mi-a dat viața peste cap și m-a transformat involuntar într-un soi de pustnic, întreaga mea carieră se clădise pe abilitatea de a mă înțelege cu oamenii. La urma urmei, cu ce altceva credeți că se ocupă un responsabil pentru relația cu clienții post-vânzare? Mai mult sau mai puțin, în asta constă slujba mea. Puteam să fiu fermecător dacă voiam. Știam cum să fac o femeie să se simtă în largul ei. Știam că, de regulă, politețea, bunele maniere și un ton blând l-ar dezarma și pe cel mai încrâncenat necunoscut.

Așa că în seara aceea – pentru prima oară în șase luni de zile, de când mă părăsise Caroline am ajuns, în sfârșit, la o hotărâre: una foarte fermă. Fără să mă mai gândesc la ce aveam să spun, am ieșit din cabină, m-am spălat grăbit pe mâini și am urcat repede scările, cu pași hotărâți. Gâfâiam și eram încordat din cauza emoției, dar mă simțeam liber și ușurat.

Însă chinezoaica și fetița ei achitaseră nota de plată și plecaseră.

• Capitolul 2

Tata dormea când m-am întors de la restaurant, așa că a trebuit să aștept până a doua zi la micul dejun ca să reluăm cearta din cauza apartamentului din Lichfield.

De fapt, „ceartă” este un cuvânt prea dur pentru a defini confruntările cu taică-meu. La fel și „confruntări”, dacă-i vorba pe-așa. Tata și cu mine n-am ridicat niciodată tonul unul la altul. Dacă unul dintre noi nu e de acord cu ceva sau se supără, pur și simplu se retrage într-o tăcere ofensată – tăcere care, se știe, în unele situații a durat ani de-a rândul. Într-un fel, metoda asta a funcționat întotdeauna în cazul nostru, deși știu că altora li se pare ciudat. Caroline, de pildă, mă boscorodea mereu pe tema asta.

— De ce tu și taică-tău nu stați de vorbă ca oamenii? mă întreba ea. Când ai discutat cu el ultima dată?

Îi reaminteam că ei îi era ușor să spună asta. Nu știa ce om dificil e taică-meu. De fapt, nici nu-l cunoștea prea bine, îl întâlnise o singură dată, când Lucy avea doi ani și am luat-o cu noi în Australia. (Taică-meu nu venise în Anglia la nunta mea și nici când s-a născut singura lui nepoată.) Întâmplarea face că atât el, cât și Caroline erau scriitori aspiranți – deși, în cazul lui taică-meu, forma preferată de exprimare a fost întotdeauna poezia, vă rog frumos –, așa că ea spera ca această coincidență de interese să-i apropie; însă a fost nevoită să recunoască după câteva zile că tata nu era o persoană cu care să discuți sau să te înțelegi ușor. Cu toate astea, faptul că relația cu tatăl meu era atât de proastă a rămas între mine și Caroline ca un măr al discordiei în următorii câțiva ani. Am fost singur la părinți, iar mama a murit când aveam douăzeci și patru de ani, așa că nu-mi mai rămăsese decât el. Iar când Caroline m-a părăsit, cadoul ei de despărțire (dacă îi pot spune așa) a fost această călătorie în Australia, pe care o plătise fără să-mi pomenească nimic de treaba asta: am aflat abia când am primit un e-mail de la agenția de turism Expedia, chiar cu o zi înainte de Crăciun, în care îmi reaminteau să solicit online viza turistică. Îmi făcuse rezervare la un avion care decola din Heathrow la exact șase luni după plecarea ei – gândindu-se probabil că mai devreme nu voi fi pregătit să fac această călătorie și că abia atunci puteam spera să ies din butoiul de depresie la care știa că mă condamnă. Și, în

privința asta, calculele ei (într-un fel, expresia mi se pare potrivită) s-au dovedit corecte. Asta arată că, după atâția ani, mă cunoștea ca pe buzunarul ei.

Ei bine, dragă Caroline, a fost frumos din partea ta. Să-l îmbărbătezi pe soțul tău abandonat trimițându-l într-o vizită de trei săptămâni la tatăl lui înstrăinat, ca să-i faci să-și vorbească din nou. Necazul e că îți trebuie mai mult decât bunăvoință și un bilet de avion cu preț redus pentru a înfăptui un astfel de miracol. A doua zi dimineață, în timp ce luam micul dejun într-o liniște aproape desăvârșită, mi-am dat seama că eu și tata eram la fel de distanți ca întotdeauna. Pe o scară a apropierii dintre oameni, chinezoaica și fetița ei ar fi fost la o extremă, iar noi la cealaltă. Dacă stau să mă gândesc, erau destule lucruri care ne-ar fi putut apropia. Faptul că partenerele noastre de viață ne-au părăsit, de exemplu. În ultimii douăzeci de ani, adică de când se mutase în Australia, tata avusese mai multe relații călduțe: eu n-o cunoscusem decât pe una dintre femeile cu care se cuplase și care l-a părăsit acum cinci sau șase ani. După aceea a trăit cu o farmacistă pensionară într-o suburbie din Mosman, dar se despărțiseră de câteva săptămâni și fusese nevoit să-și găsească un alt apartament, care deocamdată nu era amenajat și mobilat. Am fi putut vorbi despre lucrurile astea; dar n-am făcut-o. Am revenit la subiectul apartamentului său din Lichfield. Îl cumpărase pe la mijlocul anilor ’80, chiar după moartea mamei – din dorința nemărturisită, îmi închipui, de a se întoarce în orașul său natal –, și în tot acest timp eu am crezut că îl vânduse înainte să se mute în Australia. Dar se pare că nu. Se pare că rămăsese neocupat în ultimii douăzeci de ani. Îmi dau seama că orice copil s-ar fi supărat pe părintele lui dacă ar fi aflat că o valoroasă proprietate a familiei a fost neocupată timp de douăzeci de ani și lăsată să se deterioreze. Dar eu n-am zis decât „Mi se pare o risipă”. Iar el a zis doar „Da, probabil că ar trebui să fac ceva în privința asta”. Apoi m-a întrebat dacă vreau să trec pe la apartament când mă întorc în Anglia. Am crezut că vrea să-l scoată la vânzare și am început să-i spun că în Marea Britanie nu era momentul să vinzi o proprietate, criza bancară începuse să-și arate colții, oamenii își pierdeau slujbele și economiile, toată lumea trăia într-o incertitudine financiară, iar prețurile caselor scădeau de la o lună la alta. La care tata mi-a răspuns că nu intenționa să vândă apartamentul. Zicea că vrea doar să trec pe-acolo, să caut în bibliotecă un biblioraft albastru care avea scris pe

cotor *Două duete* și să i-l trimit. L-am întrebat de ce-i trebuie biblioraftul albastru și mi-a zis că are în el niște poezii „importante”, plus alte lucrări, și îl voia pentru că fosta lui parteneră (farmacista din Mosman) îi aruncase celălalt exemplar în urmă cu câteva săptămâni, când se despărțiseră. A mai zis că ar trebui să-l citesc înainte să i-l trimit, deoarece explica, printre altele, cum am ajuns să mă nasc eu; apoi s-a lansat într-o lungă și bizară divagație despre cum eu nu m-aș fi născut dacă în Londra n-ar fi existat două localuri apropiate care se numeau amândouă Rising Sun, pe la sfârșitul anilor ’50. Și de această dată, probabil că un alt fiu ar fi insistat pe lângă tatăl lui să dezvolte subiectul, dar eu nu m-am gândit decât că „Of, Doamne, iar începe tata să bată câmpii cu ale lui” și l-am întrebat unde anume se găsea biblioraftul și ce nuanță de albastru avea. Și uite așa, deși am avut ocazia să orientăm discuția într-o direcție ce putea fi interesantă, către istoria noastră comună, am ajuns să vorbim despre obiecte de birotică. Așa se întâmpla tot timpul. După aceea m-am dus în celălalt dormitor să-mi fac bagajul.

•

În taxi, în drum spre aeroport, nu m-am gândit la tata. M-am pomenit gândindu-mă la chinezoaică și la fetița ei, și ce păcat era că plecaseră de la restaurant înainte să apuc să vorbesc cu ele. Nu era totul pierdut, ce-i drept, deoarece după ce am urcat am reușit să-l iau deoparte pe chelner, iar el mi-a zis câte ceva despre ele, ceva ce putea fi de folos. Nu știa cine sunt și de unde vin, dar un lucru știa sigur: veneau periodic la restaurant, în a doua sâmbătă seara, în fiecare lună, negreșit; și întotdeauna veneau singure, niciodată însoțite de un bărbat. Nu știu de ce – deși îmi dau seama că sună aiurea –, dar m-am liniștit când am aflat lucrurile astea. O fi fost restaurantul la zece mii de mile depărtare de casa mea, dar lumea e mică în ziua de azi și se face tot mai mică și cel puțin știam că, oricând voiam, aș fi putut să iau avionul până la Sydney, să mă duc la restaurantul acela în a doua sâmbătă din lună și să le găsesc acolo, jucând cărți și distrându-se împreună. Așteptându-mă pe mine. (Știu că sună aiuristic, dar deja începusem să gândesc așa.) Și, mai mult decât atât, vor fi singure. Nu va mai exista nimeni altcineva, niciun rival care să încerce să le intre în grații. De fapt îmi dădusem seama din felul în care se purtau una cu alta. Nu mai era loc pentru altcineva în relația aceea. Prezența unui bărbat ar fi întinat-o. Doar dacă, bineînțeles, bărbatul acela nu eram eu.

Așadar, m-am lăsat în voia imaginației. M-am lăsat pradă închipuirilor. Dar poate că asta, în sine, era un lucru bun. De șase luni de zile nu mai vorbisem cu nimeni. În tot acest timp nu mă dusesem la serviciu, stătusem acasă singur, mai mult în pat și uneori în fața televizorului sau a calculatorului. În ce privește contactul cu ceilalți, îmi pierise cheful cu totul. Oamenii au devenit, poate ați observat și voi, extrem de inventivi în a scorni noi mijloace de a evita să mai vorbească unii cu alții, iar eu profitam din plin de cele mai noi dintre ele. Mai bine trimiteam un SMS decât să vorbesc cu cineva la telefon. Decât să mă întâlnesc cu prietenii, mai degrabă postam pe Facebook niște mesaje vesele, ironic ticluite, ca să le arăt tuturor ce viață ocupată am. Și presupun că oamenilor le plăceau, deoarece mi-am făcut peste șaptezeci de prieteni pe Facebook, majoritatea persoane total necunoscute. Dar un contact real, față în față, de genul hai-să-ne-întâlnim-la-o-cafea-și-să-mai-vorbim? Parcă uitasem de tot cum era. Uitasem, cel puțin până când mi-au reamintit chinezoaica și fetița ei. Poate sună ciudat ceea ce spun, dar apropierea lor, intimitatea lor, a fost primul lucru pe care l-am văzut și care mi-a dat speranțe după șase luni de zile. M-a făcut să simt că va ieși soarele și pe strada mea.

Pe urmă, chiar a doua zi la aeroport, s-a mai întâmplat un lucru care mi-a dat exact același sentiment. Stăteam la rând pentru formalitățile de *check-in*, sperând că voi nimeri la un anume ghișeu, unde funcționara era o femeie cu înfățișare prietenoasă, o brunetă cu ochi căprui și zâmbet natural. Voiam să nimeresc la ea deoarece părea genul de persoană care, probabil – doar probabil –, ți-ar oferi un loc la o clasă mai bună dacă ai ști s-o rogi frumos. Dar n-am ajuns la ea. M-am pomenit în fața unui tip cu părul grizonant, foarte bronzat, cam de aceeași vârstă cu mine, poate chiar mai în vârstă, care nu părea dispus să stea la discuții și care abia dacă ridica ochii din hârtii ca să te privească. Îmi era foarte clar că la el n-aveam nicio șansă. Dar tot nu m-am putut abține să nu încerc.

— Avionul e plin? m-am pomenit întrebând.

— Destul de plin, a răspuns el.

— Nicio șansă la un loc mai bun? am zis eu și el a pufnit pe nas.

— Dacă aș primi câte un dolar de câte ori mi se pune întrebarea asta…

— Se întâmplă des, nu?

— Tot timpul, prietene. Tot timpul.

— Și cum hotărăști?

— Ce? a zis el ridicând privirea.

— Cum hotărăști cui să-i dai un loc mai bun?

— Cred că, a zis el uitându-se țintă la mine și cântărindu-mă din priviri, apoi lăsând capul în jos, dacă îmi place fața celui care-ntreabă.

N-a mai zis nimic, iar eu m-am simțit redus la tăcere. Abia după ce am terminat formalitățile de *check-in*, după ce mi-am văzut bagajul dispărând pe banda rulantă și m-am îndepărtat câțiva metri de ghișeu, m-am uitat pe cele două tichete de îmbarcare (câte unul pentru fiecare zbor al călătoriei) și am văzut că îmi dăduse totuși un loc la o clasă mai bună – la ceea ce se chema Premium Economy Class. M-am uitat din nou spre bărbatul acela ca să-i arăt că îi mulțumesc. Era ocupat cu următorul pasager, dar tot a avut timp să se uite spre mine. Avea aceeași figură inexpresivă – ostilă chiar –, dar mi-a făcut cu ochiul, apoi și-a întors privirea spre ecranul calculatorului.

•

Două ore mai târziu, la patru și jumătate după-amiaza, ora din Sydney, eram deja la al doilea pahar de șampanie și așteptam decolarea, anticipând plăcerea călătoriei ce mă aștepta.

Aveam locul dinspre culoar; cel de lângă mine, de la fereastră, era deocamdată liber. Scaunele erau spațioase și frumos capitonate și aveai destul loc să-ți întinzi picioarele. Am simțit un val de plăcere aproape senzuală gândindu-mă la răsfățul ce mă aștepta. Treisprezece ore până la Singapore, în care erau incluse cina stropită cu alte pahare de șampanie, peste cinci sute de filme și programe TV pe consola de pe speteaza scaunului din față și poate un pui de somn la un moment dat. Apoi o escală de două ore pe aeroportul din Singapore, îmbarcarea într-un alt avion, un whisky mare, niște pastile pentru somn și am să dorm buștean până la sosirea pe aeroportul Heathrow, în dimineața următoare. Nici că se putea mai bine.

Cel puțin așa ar fi trebuit să fie. Problema este că, după cum spuneam, imaginea chinezoaicei și a fetiței ei îmi trezise brusc nevoia de a fi în contact cu oamenii. Voiam să vorbesc. Doream cu disperare să vorbesc.

Nu e de mirare, deci, că în momentul când un tip spelb și supraponderal, îmbrăcat într-un costum gri deschis, s-a strecurat cu

greu pe lângă mine, dând din cap a scuză pentru deranj, și s-a așezat pe locul de la geam, am simțit o dorință copleșitoare de a intra în vorbă cu el. A fost o dorință neinspirată, trebuie să recunosc. Dacă învățasem ceva din experiența mea în materie de vânzări după atâția ani, atunci acel lucru era să citesc chipurile oamenilor; prin urmare ar fi trebuit să-mi fie clar că individul acesta cu un aer plictisit și obosit n-avea niciun chef să pălăvrăgească cu mine și că mai degrabă ar fi vrut să fie lăsat în pace cu ziarele și laptopul lui. Adevărul e că am înțeles foarte bine lucrul ăsta, însă am preferat să-l ignor.

Bărbatului îmbrăcat în costum i-a trebuit un minut sau două ca să se instaleze comod pe locul lui. După ce s-a instalat, și-a dat seama că își lăsase laptopul în compartimentul pentru bagaje de deasupra, așa că iar a trebuit să se ridice și iar ne-am vânzolit până a scos bagajul, l-a băgat înapoi și în cele din urmă ne-am așezat la locurile noastre. Apoi el și-a deschis laptopul și imediat a început să tasteze cu înverșunare. După cinci minute, s-a oprit din tastat, s-a uitat rapid peste textul de pe ecran, a apăsat în final pe buton cu un gest hotărât și aproape teatral, apoi a oftat și s-a lăsat pe speteaza scaunului, suflând ușor pe nas și așteptând să se închidă calculatorul. A întors capul spre mine fără să mă privească; dar gestul a fost de ajuns. L-am luat ca pe o invitație la conversație, deși el nu asta intenționase.

— Gata treaba? am zis eu.

Mi-a aruncat o privire inexpresivă, evident surprins că l-am abordat. O clipă am crezut că nu va zice nimic, apoi a mormăit:

— Îhâm.

— E-mailuri urgente? am continuat eu.

— Mda.

După accent părea că e australian, deși era greu să-ți dai seama numai după „îhâm” și „mda”.

— Știți de ce-mi plac mie avioanele? am continuat eu fără să mă descurajez. Sunt singurul loc unde putem fi total inaccesibili. Absolut liberi. Nimeni nu poate să te sune sau să-ți trimită un SMS când ești în avion. Când ești în aer, nimeni nu poate să-ți trimită e-mailuri. Măcar pentru câteva ore ești rupt de toate astea.

— Adevărat, a zis el, dar n-o să mai fie mult timp așa. Deja unele companii aeriene îți permit să trimiți e-mailuri și să folosești internetul pe laptopul tău în timpul zborului. Și se pare că în curând le vor permite pasagerilor să-și utilizeze telefoanele mobile. Eu, personal, abia aștept. Ceea ce dumneavoastră vă place la avioane este

exact ce nu-mi place mie. E un timp mort. Absolut mort.

— Nu-i chiar așa, am zis eu. Înseamnă că, dacă vrei să comunici cu cineva în timpul zborului, trebuie s-o faci în mod direct. Adică să vorbești, înțelegeți? E o ocazie de a cunoaște alți oameni. Oameni noi.

M-a privit pieziș când am zis asta. Ceva din privirea lui îmi spunea că putea foarte bine să treacă peste ocazia de a mă cunoaște pe mine, fără prea multe regrete. Dar nu mi-a dat cu flit, cum mă așteptam. În schimb, a întins mâna și a spus cu o voce aspră:

— Mă cheamă Charles. Charles Hayward. Prietenii îmi zic Charlie.

— Maxwell, am zis la rândul meu. Pe scurt, Max. Maxwell Sim. Sim, ca și actorul.

Așa ziceam întotdeauna când mă prezentam, dar dacă persoana cu care vorbeam nu era un britanic de o anumită vârstă, de regulă nu pricepea remarca, iar eu adăugam: „Sau ca la cartela SIM”.

— Mă bucur să te cunosc, Max, a zis Charlie; apoi a deschis ziarul, mi-a întors spatele și s-a pus pe citit, începând cu paginile financiare.

Ei, asta nu se face. Nu se poate să stai lângă cineva timp de treisprezece ore și să-l ignori total, nu? De fapt, nu doar treisprezece ore, ci douăzeci și patru de ore – deoarece am văzut pe tichetul de îmbarcare de pe măsuță că eu și Charlie urma să stăm împreună și la al doilea zbor. Pur și simplu ar fi inuman să stăm fără să vorbim în tot acest timp. Eram sigur că, dacă mă străduiam mai mult, voi reuși să-l fac să vorbească cu mine. Acum, după ce apucaserăm să schimbăm câteva cuvinte, mi-am dat seama că nu era chiar atât de neprietenos, ci doar stresat și epuizat. Probabil că avea în jur de cincizeci și cinci de ani și în timpul mesei mi-a povestit că a copilărit în Brisbane și în prezent deținea o funcție de conducere destul de importantă la reprezentanța din Sydney a unei multinaționale care începuse să aibă dificultăți financiare. (Presupun că acesta era motivul pentru care nu zbura la Business Class.) Acum se ducea la Londra să se consulte și cu alte persoane din conducere despre această situație de criză: n-a spus despre ce dificultăți financiare era vorba, bineînțeles (de ce i-ar spune tocmai unuia ca mine?), dar se pare că aveau legătură cu leverajul, un fel de pârghie financiară. Compania la care lucra contractase niște împrumuturi cu un leveraj prea ridicat sau prea scăzut, n-am prea înțeles. La un moment dat, când se străduia să-mi explice, chiar se însuflețise și am crezut că poate a prins chef de vorbă, dar când și-a dat seama că habar n-

aveam ce-i ăla leveraj și nu dețineam cunoștințe despre instrumente financiare mai complicate decât o descoperire de cont sau un depozit bancar, și-a pierdut interesul și din acel moment a fost din ce în ce mai greu să scot de la el câteva cuvinte. N-a ajutat cu nimic nici faptul că la masă a băut câteva pahare de șampanie și mai multe beri, apoi a început să arate și mai obosit ca înainte. O altă problemă era că, în timp ce el devenea tot mai taciturn, eu, dimpotrivă, vorbeam din ce în ce mai mult și – îngrozit parcă de liniștea ce s-ar fi putut așterne între noi – am devenit logoreic și am slobozit asupra acestui om pe care abia îl cunoscusem un potop de mărturisiri și confidențe care sunt convins că i se păreau plictisitoare, dacă nu chiar puțin jenante.

Totul a început când i-am spus:

— Ești atât de norocos că locuiești în Sydney! Ce oraș extraordinar! Atât de diferit de cel în care locuiesc eu…

Am făcut o mică pauză pe care în final el a întrerupt-o cu întrebarea de rigoare:

— Înseamnă că nu locuiești în Londra?

— Nu, nu chiar în Londra. În Watford.

— Ah, Watford, a repetat el.

Nu mi-am dat seama ce valență atribuise cuvântului, dacă era curiozitate, dispreț, simpatie sau altceva.

— Ai fost vreodată în Watford?

A clătinat din cap că nu.

— Nu cred. Am fost în orașe din astea mari. Paris. New York. Buenos Aires. Roma. Niciodată în Watford.

— Sunt multe lucruri bune de spus despre Watford, am insistat eu pe un ton ușor defensiv. Puțini știu că este înfrățit cu Pesaro, un orășel italian extrem de atractiv de pe coasta adriatică.

— Sunt convins că se potrivesc de minune.

— Uneori, am continuat eu, mă întreb cum de am ajuns să locuiesc în Watford. Știi, eu sunt din Birmingham. Cred că e din pricina faptului că acum câțiva ani m-am angajat la o companie de jucării din St. Albans, iar Watford e în apropiere, după cum probabil știi. Sau poate că nu. În fine, cele două orașe sunt aproape unul de altul. Nici nu se putea mai bine, dacă era nevoie să mergi dintr-unul în celălalt. Dar să vezi, la scurt timp după ce m-am mutat în Watford, n-am mai lucrat la compania respectivă, ceea ce a fost culmea ironiei, dacă stai să te gândești, pentru că după aceea am început să lucrez la

magazinul universal din Ealing, care de fapt e mai departe de Watford decât St. Albans. Nu cu *mult* mai departe, înțelegi, doar cu… să zicem zece-cincisprezece minute de mers cu mașina. Și de obicei mă duceam cu mașina, deoarece e foarte dificil să ajungi de la Watford la Ealing cu transportul în comun. De fapt, chiar surprinzător de dificil. Dar în niciun caz nu regret că mi-am găsit slujba asta – cea din Ealing, adică – fiindcă așa am cunoscut-o pe soția mea, Caroline. Mă rog, fosta mea soție. Presupun că va fi în curând fostă, deoarece ne-am despărțit acum câteva luni. Zic eu că ne-am despărțit, dar de fapt ea mi-a spus că nu mai vrea să fie cu mine. De acord, mă rog, doar e dreptul ei, trebuie să respecți o astfel de decizie, nu? Iar ea… știi, ea e foarte fericită acum, stă împreună cu fiica noastră, Lucy, s-au mutat în nord și se pare că le convine, pentru că, nu știu de ce, dar Caroline nu s-a acomodat niciodată în Watford, n-a părut niciodată foarte mulțumită acolo și cred că e păcat, pentru că, știi, în orice loc găsești ceva să-ți placă, nu-i așa? Bine, asta nu înseamnă că, dacă locuiești în Watford, te trezești în fiecare dimineață și-ți zici, mă, o fi viața asta de rahat, dar hai să vedem partea bună a lucrurilor, bine că sunt în Watford, adică nu înseamnă neapărat că Watford e un loc unde tocmai faptul că trăiești acolo îți dă un motiv să *continui* să trăiești, să nu exagerăm. Watford nu e un astfel de loc, dar are o bibliotecă excelentă, de exemplu, și un nou centru comercial, Arlechinul, unde găsești niște lichidări de stocuri… nemaipomenite, chiar că nemaipomenite, și mai există un – uite că acum mi-a venit în minte și asta o să te amuze – mă rog… (observând expresia lui rece, nu mai eram atât de sigur) s-ar putea să te amuze, în fine, mai există și un mare bar cu specific australian, Walkabout, cu un panou imens la intrare, care promite să-ți ofere „Mărețul spirit al Australiei”, deși, dacă mă gândesc mai bine, când ești înăuntru nu ai deloc impresia că te afli în Australia, ți se pare că ești tot în Watford, să fim cinstiți, dar dacă ești ca mine și-ți place totuși să trăiești în Watford, ce-i rău în asta?, adică unii oameni sunt chiar mulțumiți cu ce li se oferă, nu-i așa? Și nu văd nimic rău în asta, adică n-aș zice că *ambiția* mea dintotdeauna a fost să locuiesc în Watford, nu-mi amintesc ca tata să mă fi luat pe genunchi și să mă fi întrebat, fiule, te-ai gândit ce vrei să te faci când o să fii mare, iar eu să-i răspund, păi, tată, asta nu mă preocupă prea mult, dar îmi doresc să trăiesc în Watford – e-adevărat, nu-mi amintesc să se fi întâmplat așa ceva, pentru că, în primul rând, taică-meu nu prea era genul ăsta,

nu m-a luat niciodată pe genunchi, din câte îmi amintesc, n-a fost niciodată foarte apropiat de mine, afectuos sau foarte… *prezent* în viața mea, la propriu și la figurat, de la vârsta de – în fine, cred că de când mă știu –, dar oricum, numai pentru că Watford nu e genul de oraș în care să visezi să locuiești toată viața nu înseamnă că e un loc din care abia aștepți să te muți, de fapt am și discutat pe tema asta în urmă cu câțiva ani cu prietenul meu Trevor, Trevor Paige, unul dintre cei mai vechi prieteni ai mei, pe care l-am cunoscut în anii ’90, când eram reprezentant de vânzări la firma aceea de jucării despre care îți spuneam, el se ocupa de Essex și coasta de est, iar eu făceam Londra și zonele limitrofe, dar am plecat de-acolo după un an sau doi, cum ți-am zis, și m-am mutat la magazinul universal din Ealing, dar Trevor a rămas acolo, am continuat să fim prieteni, mai ales că el locuia la câteva străzi de mine, în Watford, până acum doi ani, deoarece acum doi ani, când eram împreună să bem ceva la Yates Wine Lodge din cartier, mă pomenesc că zice, știi ce, Max, m-am săturat, chiar că mi s-a acrit, iar eu am zis, ți s-a acrit? De ce ți s-a acrit? Iar el a zis, de Watford, iar eu am zis, de Watford?, iar el a zis, da, m-am săturat până-n gât de orașul ăsta, locuiesc în Watford de optsprezece ani și, sincer să fiu, cred că am văzut tot ce poate să-mi ofere și vreau să spun că nu mai are cu ce să mă surprindă sau să mă încânte, ba mai mult decât atât, vreau să spun că dacă nu plec mai repede din Watford, cred că am să mă sinucid sau am să mor de plictiseală sau nemulțumire, ceea ce a fost o imensă surpriză pentru mine, trebuie să recunosc, deoarece am trăit întotdeauna cu impresia că lui Trevor și lui Janice – așa o cheamă pe nevastă-sa, Janice – le convenea de minune în Watford și, de fapt, ăsta a fost unul dintre punctele noastre comune, pe bune, faptul că amândoi aveam o slăbiciune pentru Watford, ba chiar eram îndrăgostiți de Watford, înțelegi? Cele mai frumoase amintiri și cele mai prețioase… momente petrecute împreună de-a lungul prieteniei noastre se legau de Watford, de exemplu faptul că ne-am căsătorit în Watford, iar copiii noștri s-au născut în Watford și, sincer să fiu, credeam că Trevor doar se pierduse cu firea în seara aia, vorbea băutura din el, îmi amintesc că m-am și gândit, nu, Trevor nu va pleca niciodată din Watford, așa zice el că pleacă, dar nu pleacă, în orice caz, nu credeam că-și va duce planul până la capăt, însă trebuie să recunosc, l-am subestimat pe Trevor, n-a fost doar gura de el, chiar voia să-și încheie conturile în Watford și asta a și făcut, iar după șase luni el și Janice s-au mutat

în Reading, unde și-a găsit o slujbă nouă – o slujbă foarte bună, din câte se pare – la o firmă care face periuțe de dinți, sau le importă, nu mai știu, mi se pare că le importă de peste ocean, dar le distribuie în Marea Britanie, și nu doar periuțe obișnuite, ci și periuțe speciale cu design inovator, ață dentară, apă de gură și multe alte produse de igienă orală, și se pare că merge din ce în ce mai… Mă scuzați, ce este?

Mi-am dat seama că mă bătea cineva pe umăr. M-am întors și am văzut că era o stewardesă.

— Domnule? a zis ea. Domnule, trebuie să vorbim despre prietenul dumneavoastră.

— Prietenul meu?

La început n-am înțeles la cine se referea. Apoi mi-am dat seama că se referea la Charlie Hayward. Mai era o stewardesă lângă ea și încă un însoțitor de bord. Nu păreau prea veseli. Mi-am amintit că mai devreme cu câteva minute fusese o oarecare vânzoleală, când una dintre ele venise să ia tava din fața lui Charlie, dar eu eram ocupat să povestesc și nu prea am dat importanță. În orice caz, după cum îmi spuneau acum, le era imposibil să-și dea seama când anume s-a întâmplat – dacă nu cumva se afla vreun doctor la bord –, dar se pare că Charlie murise de cel puțin cinci sau zece minute.

A făcut atac de cord, bineînțeles. De obicei asta e.

•

Compania aeriană s-a ocupat de problemă cu multă delicatețe, trebuie să recunosc. La o săptămână după ce am ajuns acasă, mi-au trimis o scrisoare cu detalii suplimentare care m-au liniștit, m-au liniștit teribil. Spuneau că Charlie Hayward suferea de inimă de mai mult timp – acesta era al treilea atac, ziceau ei, din ultimii zece ani –, așa că vestea nu a luat-o chiar prin surprindere pe soția lui, care, desigur, a fost distrusă când a auzit. Avea două fete, amândouă de douăzeci și ceva de ani. Corpul neînsuflețit al lui Charlie a fost trimis acasă cu avionul de la Singapore și a fost incinerat la Sydney. Însă până la Singapore n-au avut încotro și au trebuit să-l lase acolo unde era, pe scaunul de lângă mine. L-au acoperit cu o pătură și mie mi-au zis că pot să vin să stau cu ei dacă doresc, pe unul din locurile rezervate personalului de zbor, lângă cabină, dar eu am zis nu, mulțumesc, e în regulă. Am considerat că ar fi o lipsă de politețe și de respect din partea mea. Puteți să mă credeți un pic sărit, dar mie mi s-a părut că s-ar fi bucurat să-i țin companie.

Bietul Charlie Hayward! El a fost prima persoană cu care am reușit să stau de vorbă de când m-am decis să reiau legătura cu lumea. N-a fost un început prea fericit.

Dar lucrurile aveau să meargă mai bine.

• Capitolul 3

Am coborât ultimul din avion când am ajuns la Singapore. Cât timp au ridicat corpul neînsuflețit al lui Charlie și l-au scos de acolo, eu m-am mutat pe un alt scaun și am mai rămas puțin după ce au coborât toți pasagerii. M-a cuprins depresia. O simțeam. Mă obișnuisem cu ea și știam s-o recunosc. Îmi amintea de un film de groază pe care îl văzusem la televizor când eram copil. Un om era blocat într-o cameră secretă dintr-un vechi castel, iar tipul cel rău trăgea de o manetă care făcea ca plafonul camerei să coboare încet peste acesta. Tot mai jos, tot mai jos, până ajungea să-l zdrobească. Așa o simțeam eu. Nu m-a zdrobit niciodată, desigur, dar s-a apropiat îndeajuns ca s-o simt apăsându-mi umerii, limitându-mi libertatea de mișcare, paralizându-mă. De câte ori se întâmpla chestia asta, un timp nici nu mai aveam puterea fizică să mă ridic, voința să mă urnesc din loc. Și niciodată nu știai ce anume avea s-o declanșeze. Putea fi orice. În cazul de față, cred că a fost un fel de recădere: faptul că i-am povestit atâtea lui Charlie, că m-am descărcat cu atâta nerușinare de atâtea cuvinte, un potop de cuvinte care a rupt în final zăgazurile după luni întregi de izolare de restul lumii, luni îndelungate de tăcere, lipsite de contactul cu oamenii (contact real, nu prin intermediul tehnologiei) – după toate astea, plus dezastrul pe care tocmai îl provocaseră (indirect sau altfel), sufeream deja de un fel de reacție nervoasă. Am căzut într-o tăcere încremenită și nu eram deloc conștient de ce se întâmplă în jurul meu. Într-un târziu, mi-am dat seama că o stewardesă (cred că era aceeași stewardesă) mă scutura ușor de umăr.

— Domnule, a zis ea cu blândețe pe un ton scăzut. Domnule, trebuie să coborâți din avion. Personalul pentru curățenie așteaptă să urce la bord.

Somnoros, mi-am înclinat capul spre ea și, fără să scot o vorbă, m-am ridicat în picioare cu mișcări lente, de parcă eram în transă. Am luat-o încet pe culoarul dintre scaune, am trecut pe la Business Class, apoi am ieșit pe pasarela ce ducea spre sala de sosiri. Cred că stewardesa m-a însoțit o bună bucată de drum. Mi se pare că zicea ceva de genul:

— Vă simțiți bine, domnule? Doriți să vină cineva cu

dumneavoastră?

Probabil că răspunsul pe care i l-am dat a fost destul de convingător încât să mă lase în plata Domnului.

Au trecut câteva minute. Nu știu ce-am făcut în tot acest timp, dar la un moment dat am realizat că stăteam la o măsuță într-o cafenea, conștient de căldura umedă și apăsătoare, înconjurat de magazine cu nume de branduri cunoscute, prin care o mulțime de călători obosiți din cauza schimbării fusului orar mișunau năuci, cu privirea goală și sticloasă, strecurându-se printre rafturi, standuri și suporturi rotative cu mersul automat al unor somnambuli. M-am uitat la lichidul din ceașca mea și mi-am dat seama că era un cappuccino. Presupun că îl comandasem și îl plătisem. Mi-am vârât un deget sub gulerul cămășii ca să mă șterg de transpirația ce se adunase acolo, de jur împrejurul gâtului. Chiar atunci privirea mi-a fost atrasă de o figură din mulțimea de cumpărători somnambulici. Era o tânără de vreo douăzeci și cinci de ani, la care m-a frapat ceva. Nu sunt o persoană cu acuitate mintală deosebită, dar primul lucru pe care l-am observat la ea – sau mi s-a părut că-l observ – a fost faptul că purta o bluză foarte colorată. De fapt, cred că tocmai explozia aceea de culoare care o făcea să iasă în evidență ca un bec aprins mi-a atras atenția la început și m-a făcut să ies din acest episod depresiv. Dar când m-am uitat mai atent, am văzut că hainele ei nu aveau o culoare ieșită din comun și probabil altceva mi se păruse colorat la ea, ceva ce venea din interior, un fel de aură luminoasă și strălucitoare. Înțelegeți ce vreau să spun? În timp ce o priveam, aura din jurul ei a început să licărească tot mai slab și până la urmă s-a stins, dar ea tot avea ceva fascinant și irezistibil. În primul rând pentru că, dacă mulțimea din jur se mișca haotic și tot mai lent, ca într-o profundă stare de hipnoză, tânăra aceasta părea să aibă un scop anume. Un scop ascuns, ce-i drept. Trecea de la un magazin la altul, încercând să se poarte cu nonșalanță, dar se uita în jurul ei atât de des și cu atâta îngrijorare încât la început am crezut că vrea să fure ceva. Întrucât nu intra niciodată în vreun magazin, am renunțat la această idee. Era îmbrăcată destul de masculin, cu o jachetă albastră din denim, absolut inutilă pe o asemenea căldură, avea părul tuns scurt și o înfățișare băiețoasă care întotdeauna mi s-a părut foarte sexy. (De exemplu, așa arăta Alison – sora lui Chris, Alison Byrne –, deși ultima dată când am văzut-o, cu cincisprezece ani în urmă, își lăsase părul lung.) Părul acestei tinere ar fi putut fi descris ca roșcățiu sau poate

blond-zmeuriu. Părea vopsit cu henna. În orice caz, pe noi ne interesează jacheta, deoarece, după un timp, am început să bănuiesc că o poartă doar pentru a ascunde ceva sub ea. Am ajuns la această concluzie după ce am urmărit-o cu destulă insistență, un minut sau poate mai mult, timp în care m-a observat și ea și mi-a aruncat de câteva ori niște priviri neliniștite și iritate. Rușinat, mi-am ferit privirea, m-am uitat în ceașca mea acum goală și am încercat să fiu atent la altceva – în cazul de față, la un anunț făcut prin stația de amplificare a aeroportului: *Bine ați venit la Singapore. Le reamintim pasagerilor aflați în tranzit că fumatul este interzis în clădirea terminalului. Vă mulțumim pentru înțelegere și vă dorim călătorie plăcută în continuare.* Apoi, când m-am uitat din nou la ea, iar mi-a surprins privirea și de data asta a pornit spre mine, croindu-și drum prin mulțimea de călători ce roiau în jur, până a ajuns la masa mea și s-a oprit lângă mine.

— Ești cumva polițist? m-a întrebat.

Avea accent britanic. Foarte chic, dar cu acea tentă de cockney[1] afectat pe care tinerii la modă din ziua de azi simt nevoia să-l afișeze.

— Nu, am spus eu. Nu sunt polițist.

Ea n-a zis nimic, ci a continuat să stea în picioare lângă mine, privindu-mă cu un aer suspicios, așa că am adăugat:

— Ce te face să crezi că sunt polițist?

— Mă priveai insistent.

— Așa e, am recunoscut eu după un moment de gândire. Îmi cer scuze. Sunt foarte obosit și sunt abia la jumătatea unei călătorii stresante. N-am făcut-o cu intenție.

S-a gândit puțin la ce am spus, apoi a zis pe un ton mai nesigur:

— OK. Deci nu lucrezi la… aeroport sau ceva de genul ăsta?

— Nu, am spus, nu lucrez la aeroport.

Ea a încuviințat din cap, aparent mulțumită. Apoi, chiar înainte să se întoarcă și să plece, a adăugat:

— Să știi că nu fac nimic ilegal.

Din nou avea un ton șovăielnic, de parcă nici ea n-ar fi știut prea bine dacă era așa sau nu. Am încercat să o liniștesc, zicându-i:

— Nici nu mi-a trecut prin cap una ca asta.

Mă străduiam să văd ce ascunde sub jachetă, deoarece acolo se zărea un fel de umflătură, dar mi-a fost imposibil să-mi dau seama ce era. Ea a dat din nou să plece, dar parcă o reținea ceva. M-am gândit că poate era obosită și dorea să se așeze.

— Pot să-ți ofer o cafea? am întrebat eu. Ea s-a așezat imediat pe scaunul de lângă mine.

— Ar fi minunat, a zis. Sunt varză!

— De care vrei?

A vrut o *skinny latte* cu puțin sirop de arțar, iar eu m-am dus să-i cumpăr. Când m-am întors la masă cu cafelele, nu mai avea umflătura aceea sub jachetă. Orice ar fi fost acolo mutase acum în geantă, o chestie largă și încăpătoare, și tocmai închidea fermoarul – cu același aer secretos ce părea să-i însoțească toate mișcările.

M-am decis să nu-mi manifest curiozitatea și am păstrat conversația la nivel de banalități.

— Mă cheamă Max, am zis eu. Maxwell Sim. Sim ca… (m-am uitat la ea și am ezitat) precum cartela din telefonul mobil.

După ce a închis fermoarul genții, mi-a întins mâna.

— Poppy, a zis ea. Tu unde mergi?

— Mă întorc la Londra. Aici fac doar o escală. De două ore. Mâine-dimineață ar trebui să ajung la Heathrow. Vin din Australia.

— Ce drum lung! Cu afaceri? De plăcere?

— De plăcere. Teoretic. Apoi am luat o gură de cafea și am murmurat: Conform unor planuri perfecte. Dar tu?

— Nu, eu sunt în interes de serviciu.

— Serios? Am încercat să nu par surprins. De când începuserăm să vorbim, mi se părea mai tânără decât la început – era probabil studentă – și nu prea mi-o imaginam călătorind în interes de serviciu. N-ai fi zis.

— Da, a răspuns ea. Călătoresc mult în interes de serviciu. De fapt, în asta constă serviciul meu. În deplasări.

— Și mai devreme… lucrai? m-am pomenit întrebând. Cred că a fost o întrebare impertinentă, dar ei nu i s-a părut așa.

— Când mă urmăreai?

Am dat din cap.

— Păi, să știi că da.

Mi s-a părut că n-o să-mi mai spună nimic.

— Desigur, am zis eu, nu e treaba mea să știu cu ce te ocupi.

— Chiar nu e, a zis Poppy. În fond, abia ne cunoaștem. Eu nu știu nimic despre tine.

— Păi, eu mă ocup cu…

— Stai, nu-mi spune, a zis Poppy ridicând mâna ca să mă oprească. Lasă-mă să încerc de trei ori să ghicesc.

— OK.

S-a lăsat pe speteaza scaunului, cu brațele încrucișate și m-a cântărit din priviri, cu o sclipire răutăcioasă în ochi.

— Concepi programe pentru o firmă de jocuri pe calculator, renumite pentru groaznice violențe misogine.

— Nu, în niciun caz. Ești foarte departe.

— Foarte bine. Atunci te ocupi cu creșterea puilor organici într-o fermă din Cotswolds.

— Nici asta.

— Ești *hair-stylist*-ul unor celebrități. Îi faci șuvițe Keirei Knightly.

— Mă tem că nu.

— Lucrezi într-un atelier de croitorie pentru bărbați, în Cheltenham. Faci costume din trei piese și pantaloni cu croieli îngrozitor de precise.

— Nu, și asta e a patra încercare. Dar ești pe-aproape.

— Atunci pot să mai încerc una?

— Bine.

— Ce-ai zice de… profesor de modă contemporană la Universitatea din Ashby-de-la-Zouch?

La drept vorbind, mă consider o persoană care se îmbracă foarte modern și, deoarece a făcut această sugestie uitându-se insistent la tricoul meu Lacoste și blugii Hugo Boss, m-am simțit foarte flatat. Dar, cu toate astea, am clătinat din cap că nu.

— Deci, te dai bătută?

— Cred că da.

I-am spus adevărul: că sunt responsabil de relația cu clienții post-vânzare la un magazin universal din centrul Londrei. La care ea m-a întrebat imediat:

— Ce naiba mai înseamnă și asta?

Mi-am zis că nu e momentul să intru în prea multe detalii.

— Treaba mea este să-i ajut pe clienți, am explicat eu, când au probleme cu marfa cumpărată. Poate un prăjitor de pâine nu funcționează. Niște perdele nu pică bine.

— Înțeleg, a zis Poppy. Deci lucrezi la serviciul de returnări.

— Cam așa ceva, am încheiat eu, cât pe ce să adaug „de fapt *lucram*” și să-i explic că nu mai lucrez de aproape șase luni, dar ceva m-a oprit. Pe bietul Charlie îl copleșisem cu destăinuirile mele și uite ce ieșise din asta. Deci, acum e rândul meu?

A zâmbit.

— N-ar fi cinstit. N-o să ghicești cu ce mă ocup. Nici într-o mie de ani.

Avea un zâmbet frumos, care îi dezvăluia dinții albi, drepți, ușor neregulați. Mi-am dat seama că o priveam mai atent și mai insistent decât s-ar fi cuvenit. Oare câți ani *avea* tipa asta? Mă simțeam bine stând de vorbă cu ea, mai bine decât mă simțisem de multă vreme încoace, și totuși trebuie să fi fost cu cel puțin douăzeci de ani mai tânără decât mine. Gândul ăsta mi-a trezit un sentiment ciudat: pe jumătate de neliniște, pe jumătate de bucurie.

Între timp, Poppy a deschis fermoarul genții și a desfăcut-o cât să văd înăuntru ceva la care nu mă așteptasem: un fel de dispozitiv digital de înregistrare – unul profesionist, după cum arăta, cel puțin de mărimea unei cărți cu coperte tari – și un microfon imens, care părea și el genul folosit de profesioniști, solid, butucănos și acoperit cu un înveliș din poliester de culoare gri. După ce m-am uitat cu atenție la acest echipament, ea a închis fermoarul la loc.

— Poftim, a zis. Un indiciu.

— Știu și eu… Probabil că ești un fel de sunetist.

A clătinat din cap că nu.

— Asta este doar o parte din ceea ce fac.

Mi-am țuguiat buzele, concentrat să ghicesc.

— Zici că trebuie să călătorești mult? am mai încercat eu.

— Da. În toată lumea. Săptămâna trecută am fost în São Paolo.

— Iar săptămâna asta în Singapore?

— Exact. Deși – uite încă un indiciu – nu am ieșit niciodată din aeroport.

— Înțeleg… Deci faci înregistrări de sunet în aeroporturi?

— Și asta e adevărat.

Oricât mă străduiam, tot nu reușeam să înțeleg încotro bate.

— Dar pentru ce? am fost nevoit să întreb până la urmă.

Poppy și-a așezat cu grijă ceașca de cafea pe masă și s-a aplecat spre mine, sprijinindu-și bărbia în căușul palmelor.

— Uite care-i treaba. Lucrez la o firmă care prestează servicii prețioase și discrete pentru o clientelă exclusivistă.

— Ce fel de servicii?

— Nu am o denumire pentru jobul meu, deoarece, în mod normal, nu le spun oamenilor despre ce este vorba. Dar, ca să fac o excepție pentru tine, să zicem că sunt… facilitator junior de adultere.

M-a străbătut un fior de plăcere perversă auzind aceste cuvinte.

— Facilitator junior de adultere? m-am mirat eu. Numai repetând fraza și mă simțeam incitat.

— OK, a zis Poppy. Să-ți explic. Patronul meu – care n-am voie să spun cum îl cheamă – a înființat această agenție. A înființat-o pentru oamenii care au legături extraconjugale – mai ales bărbați, dar nu întotdeauna – și care vor ca lucrurile să decurgă frumos și fără complicații. E foarte greu să comiți un adulter în ziua de azi. Tehnologia a complicat foarte mult lucrurile. Mereu se găsesc alte și alte mijloace de a ține legătura cu cineva, dar toate lasă urme. Altădată scriai cuiva o scrisoare de dragoste și singurul martor era persoana care ar fi putut să te vadă punând-o în cutia poștală. În ziua de azi, trimiți două SMS-uri și te pomenești că ți le-a și contorizat pe factura telefonului. Poți să ștergi din calculator câte e-mailuri vrei, că ele tot rămân stocate pe undeva, pe vreun server de te miri unde. Ai nevoie de strategii tot mai sofisticate dacă vrei să nu fii prins. Aici – și a bătut ușurel cu palma peste geantă – este doar una dintre ele.

— Și cum funcționează?

— E foarte simplu. Mai întâi călătoresc prin diverse locuri, în diferite aeroporturi, fac niște înregistrări, apoi, când ajung acasă, le compilez pe un CD. CD pe care apoi îl vindem clienților noștri ca parte din pachetul de servicii. Să presupunem că ești un client. (Deși trebuie să spun că nu pari a fi genul de bărbat care își înșală nevasta.) Ești plecat într-o călătorie de afaceri în Asia. Dar te hotărăști să-ți scurtezi călătoria și să petreci o noapte sau două la Paris, cu amanta. Evident, soția ta nu trebuie să afle. Ei bine, iată un mod de a o liniști. Chiar înainte să te întorci acasă, îi telefonezi din camera de hotel din Paris. Iubita tocmai s-a dus la baie să facă un duș, iar tu pui CD-ul pe sistemul stereo, îți suni nevasta și ce aude ea în fundal cât timp vorbiți?

Și-a deschis geanta, a apăsat pe butonul „Play” al casetofonului și din difuzor am auzit exact înregistrarea anunțului pe care îl ascultasem și eu cu câteva minute mai devreme: *Bine ați venit la Singapore. Le reamintim pasagerilor aflați în tranzit că fumatul este interzis în clădirea terminalului. Vă mulțumim pentru înțelegere și vă dorim călătorie plăcută în continuare.* Poppy îmi zâmbi triumfătoare.

— Iată alibiul tău. Cine s-ar mai îndoi că nu suni de unde suni după ce ar auzi asta?

Am clătinat încet din cap ca să arăt că sunt impresionat.

— Și oamenii plătesc pentru așa ceva?

— Oh, da, a zis Poppy. Bani muuulți. Pe bune, ai fi surprins să afli.

— Ce fel de oameni?

— De toate felurile. Oameni căsătoriți și nefericiți sunt peste tot. Și totuși, prețurile sunt destul de piperate, așa că atragem o anumită clientelă. Bancheri de investiții, fotbaliști profesioniști, oameni de genul ăsta.

Am fost uluit de nonșalanța cu care îmi spunea toate lucrurile astea. Pe cât de incitantă mi se părea ideea de facilitator de adultere, pe atât de șocantă o găseam.

— Cum rămâne cu… problemele de conștiință? am întrebat eu, încercând să-mi aleg cu grijă cuvintele.

— Cu ce? a zis Poppy.

— Mă întrebam dacă ai remușcări. Înțelegi… faptul că îi ajuți pe unii să-i înșele pe alții. Nu te mustră conștiința?

— Ah, la asta te referi. Poppy și-a amestecat spuma de cafea de pe fundul ceștii, apoi a supt cu nonșalanță lingurița de plastic. Am trecut de faza în care mă stresam pentru chestia asta. Știi, eu am terminat facultatea de istorie la Oxford. Și știi ce fel de joburi am avut de atunci? Cele mai naspa din câte există. Cel mai bun job a fost ca asistentă personală a directorului unui club de dansuri erotice. Cel mai nasol a fost… În fine, nu cred că vrei să auzi care a fost cel mai nasol. Și asta fără să mai pun la socoteală lunile de șomaj dintre ele. Cu jobul ăsta câștig bani ușor, am o activitate regulată și îmi rămâne timp berechet să stau să citesc, să mă uit la filme, să vizitez galerii, adică exact ceea ce-mi place să fac.

— Da, e adevărat că peste tot situația e… dificilă deocamdată. Dar mă gândeam că…

— Știi ceva, începi să vorbești precum Clive. Exact așa mi-a zis și el când i-am spus de jobul ăsta. Și știi ce replică i-am dat?

Bineînțeles că nu știam ce replică i-a dat. Nici măcar nu știam cine era Clive. Dar primul meu gând – și singurul – a fost că nu mă încânta deloc să aud menționându-se numele altui bărbat în discuția noastră.

— Păi m-a și enervat, a zis Poppy, ceea ce mi se întâmplă foarte rar când e vorba de Clive. I-am zis: Tu nu-ți dai seama că singurul lucru pe care nu-l suportă cei de vârsta mea este să-i audă pe cei de vârsta ta dându-le lecții de moralitate. Uită-te la lumea din jurul tău. Lumea pe care *voi* ne-ați lăsat-o moștenire. Crezi că ne mai lasă loc să acționăm pe baza unor principii? M-am săturat să tot aud că

generația mea nu are valori morale. Că suntem materialiști. Că ne lipsește simțul practic. Și știi de ce e așa? Ia ghicește. Exact – pentru că așa ne-ați crescut voi! Poate că suntem copiii doamnei Thatcher, din punctul vostru de vedere, dar *voi* ați votat-o, o dată și încă o dată, apoi ați continuat să-i votați pe toți cei care au venit după ea și i-au călcat pe urme întocmai. Voi ne-ați crescut și ne-ați transformat în acești zombi consumeriști. Voi ați aruncat toate celelalte valori pe fereastră, nu crezi? Creștinismul? N-am nevoie. Responsabilitatea colectivă? Uite unde ne-a adus. Să produci? Să construiești lucruri? Asta e pentru fraieri. Chiar așa, să adunăm toți fraierii ăștia și să-i ducem în Asia să facă totul în locul nostru, iar noi să privim cum se duce lumea de râpă, stând cu burta-n sus la televizor – televizoare cu ecrane plate și HD, desigur.

S-a lăsat pe speteaza scaunului, ușor jenată că vorbise cu atâta însuflețire.

— Cam așa i-am zis lui Clive când mi-a spus că n-ar trebui să-mi iau jobul ăsta.

Ei bine, tot ce spusese era desigur foarte interesant. Poppy ridicase o serie de probleme și-mi dăduse mult de gândit. De fapt, atinsese atâtea subiecte serioase, că nici nu mai știam de unde să încep.

— Cine e Clive? am întrebat eu.

— Clive? Clive e unchiu-meu. Fratele maică-mii.

Am respirat ușurat și am spus:

— Mă bucur să aud asta.

Mi-o luase gura pe dinainte.

— Te bucuri? S-a mirat Poppy. Da' de ce te bucuri? Te bucuri că maică-mea are un frate?

— Păi… da, m-am bâlbâit eu. Nu-i bine când ești singur la părinți. Adică, eu sunt singur la părinți și nu doresc nimănui…

Era penibil. Trebuia să schimb subiectul cât mai repede.

— Bănuiesc că agenția voastră are tarife foarte ridicate, am zis eu, dacă își permit să-ți plătească biletul de avion peste tot pe unde te duci în fiecare săptămână.

— Sunt ridicate, a zis Poppy. Dar nu din cauza asta. De fapt, pe mine nu mă costă atât de mult ca să zbor până aici și înapoi. Mă trec pe listele de așteptare, înțelegi? E o chestie de noroc, pentru că nu știi niciodată dacă apare vreun loc disponibil – câteodată te pomenești că trebuie să dormi în aeroport, ceea ce nu e tocmai plăcut –, dar de obicei se rezolvă.

— Și de data asta ai avut noroc?

— La fix. Am pus ochii pe cursa BA…

— 7371? am întrebat eu plin de speranță.

— Da, asta. E cursa ta?

— Da. Ai reușit să prinzi loc?

— Nu credeam că o să reușesc. La început mi-au spus că e plin. Dar se pare că s-a eliberat un loc, nu știu cum.

Brusc am simțit că o minunată certitudine a pus stăpânire pe mine.

— Ți-au dat un loc la Premium Economy?

— Exact. De ce întrebi?

— Cred că vei sta lângă mine.

— Ce te face să crezi asta?

Să-i explic împrejurările în care tocmai decedase Charlie Hayward? Ar însemna să-i spun că urma să stea pe locul unui mort. Oare era genul care să se oripileze de acest lucru? Nu voiam să risc – nu voiam să fac ceva care să arunce vreo umbră asupra călătoriei spre casă de care aveam să ne bucurăm amândoi, unul lângă altul. Din senin, soarta mi-o scosese în cale pe tânăra asta drăguță, iar acum se pare că urma să ne apropiem și mai mult. Ca s-o spun pe șleau, în următoarele douăsprezece ore aveam să dormim împreună. Și încă de la prima întâlnire!

• Capitolul 4

În a doua și ultima parte a călătoriei, Charlie trebuia să stea pe locul dinspre culoar, iar eu să stau pe locul de la geam. Poppy a zis că îi este indiferent unde stă, dar eu nu am crezut-o. Știu că oricine preferă locul de la geam. Așa că am insistat să stea ea la geam. Eram hotărât să fac în așa fel încât să se simtă cât mai bine în timpul călătoriei. Eram hotărât să fac totul pentru a-i produce cea mai bună impresie. Eram hotărât s-o fac să mă placă.

— Apropo, sufăr de depresie clinică, am zis imediat ce ne-am instalat.

Spre ușurarea mea, Poppy n-a părut tulburată. Doar s-a uitat la mine câteva clipe și a zis:

— Da – mă gândeam eu că trebuie să fie ceva de genul ăsta.

— Serios? m-am mirat eu. E chiar atât de evident?

— Să zicem că am nasul fin.

În sfârșit am spus-o; și cu asta am lămurit un lucru între noi. Ea era prima persoană (în afară de șefii mei, medicul de familie și responsabila cu sănătatea în muncă – primul prieten, asta vreau să spun) căreia am avut curajul să-i mărturisesc acest secret rușinos. Și dacă la început mă așteptasem să se îndepărteze de mine, să se retragă într-o tăcere precaută, s-o întrebe pe stewardesă dacă poate să se mute pe un alt loc sau ceva de genul acesta, ei bine, mă înșelasem. Se pare că asta nu i-a schimbat părerea despre mine. M-am simțit profund recunoscător și parcă imediat s-a creat între noi un fel de intimitate – o intimitate liniștită, confortabilă –, în sensul că dialogul nostru, care crezusem că va fi nervos și forțat, s-a desfășurat din acel moment într-un mod absolut firesc. Sincer să fiu, în următoarele ore nu am vorbit chiar atât de mult pe cât credeam. În cea mai mare parte a timpului am stat într-un soi de tăcere prietenească pe care te-ai aștepta s-o întâlnești la doi oameni în vârstă, căsătoriți de treizeci de ani – exact cum erau cei pe care îi văzusem în Sydney, la restaurantul din port, care se așezaseră de aceeași parte a mesei ca să poată admira priveliștea în loc să vorbească. După vreo două ore de la decolare (cred că la două dimineața, după ora oficială din Singapore), iată ce făceam: eu mă uitam la micul ecran de pe spateaza scaunului din față și baleiam de

zor canalele de filme, făcând câte o remarcă din când în când, dar fără să mă hotărăsc pentru unul din ele, în timp ce Poppy, după ce a stat câteva minute să scrie un scurt raport la laptopul ei, își omora timpul cu un fel de Sudoku tridimensional extrem de complicat.

Însă, lucru și mai important, atunci când nu eram ocupați cu altceva, vorbeam.

— Dar oboseala din cauza diferenței de fus orar? am întrebat-o eu la un moment dat.

— Mmm?

— Vorbeam de serviciul ăsta al tău. Desigur, trebuie să-ți adaptezi ritmul biologic oriunde te duci. Nu ți-e greu?

Poppy a ridicat din umeri.

— Nu prea. Câteodată, când sunt acasă, mă trezesc un pic mai devreme. Altă dată, un pic mai târziu. Nu-i cine știe ce.

Am suspinat cu invidie.

— Ce-nseamnă să fii tânăr!

— Las' că nici tu nu ești un tataie în cărucior.

— Precis că eu voi avea nevoie de o zi sau două să-mi revin după călătoria asta. Și trebuie să-mi revin cât mai repede, deoarece la sfârșitul săptămânii am de luat o decizie.

— Serios?

— Serios. Se fac șase luni de când n-am mai fost la serviciu. Trebuie să mă duc la magazin să mă întâlnesc cu responsabila cu sănătatea și securitatea în muncă și să-i spun dacă sunt gata să mă întorc la lucru. Și chiar dacă eu spun că mă întorc, ea s-ar putea să decidă că nu m-am însănătoșit încă, ceea ce probabil pentru ei va fi un pretext să… (mi-a luat ceva timp să-mi amintesc eufemismul)… să mă pună pe liber. Poate că tocmai asta așteaptă.

— Dar tu?

— Eu? Eu ce?

— Vrei să te întorci?

M-am gândit câteva clipe, dar mi s-a părut o întrebare prea grea ca să-i dau un răspuns direct. Gândurile îmi fugeau înainte, la tot ce mă aștepta când ajungeam acasă: la vremea de februarie, închisă și nesuferită, la apartamentul pustiu, la maldărul de materiale publicitare de cealaltă parte a ușii. O, da, avea să fie rău. Pe moment, simțeam că nu voi fi în stare să fac față singurătății la întoarcerea acasă, ca să nu mai spun că trebuia să iau și o decizie după aceea.

— Știi, am zis eu în cele din urmă, tot am impresia că atunci când

voi ajunge acasă o voi găsi acolo, așteptându-mă. Pe Caroline. Încă mai are cheia, știi, așa că n-ar fi exclus. Să deschid ușa și, de îndată ce-o deschid, să-mi dau seama că s-a întors. La început n-o văd, dar știu că e cineva acasă – radioul e pornit, în bucătărie miroase a cafea proaspătă. În casă e cald și curat. Apoi o văd pe ea, așezată pe canapea, citind o carte și așteptându-mă… M-am întors din nou spre Poppy. N-o să se întâmple asta, nu-i așa?

— Sunt convinsă că mergi la un psiholog, dar mai ai pe altcineva cu care să discuți despre lucrurile astea? Vreo rudă, să zicem.

Am clătinat din cap că nu.

— Mama a murit. A murit de tânără – acum douăzeci și ceva de ani. Tata e o cauză pierdută. Nu prea vorbim. Frați nu am, nici surori.

— Ai prieteni?

M-am gândit la cei șaptezeci de prieteni de pe Facebook. Însă m-am simțit nevoit să recunosc cu onestitate:

— Nu prea. Am avut un prieten, Trevor. Locuia aproape de mine, dar s-a mutat. În afară de asta… N-am mai continuat, simțind brusc dorința de a schimba subiectul sau cel puțin centrul atenției. Dar tu? Tu ai frați?

— Nu. O am pe mama, dar ea e cam… preocupată de viața ei, ca să zic așa. Nu prea o interesează problemele altora. Iar tata a plecat mai demult, când l-a prins că avea o amantă. A râs din nou – cu amărăciune de data asta. Dacă stau să mă gândesc, i-ar fi prins bine serviciile unui facilitator de adultere. Ce păcat că nu existau pe vremea aia!

— Să-nțeleg că și tu ești ca mine? am zis eu grăbit – poate cam prea grăbit. Nici tu nu ai cu cine să vorbești.

— Nu-i chiar așa, a zis Poppy. Îl am pe unchiul meu. Unchiul Clive.

A renunțat la Sudoku și a închis programul, așa încât puteam să văd acum imaginea de fond de pe desktop, care, lucru bizar, părea a fi fotografia unui catamaran foarte vechi, pe jumătate putrezit, o epavă cu lemnăria distrusă și vopseaua scorojită, zăcând abandonată pe o plajă tropicală. M-am uitat curios la fotografie cât timp ea mi-a povestit despre unchiul ei și de ce îi place atât de mult de el. Mi-a povestit că, la vârsta de treisprezece ani, mama ei a trimis-o la o școală modernă, cu internat, din Surrey; că stătea la internat în cursul săptămânii și venea acasă în fiecare vineri seara, dar maică-sa

era mereu plecată din țară, așa că ea se ducea să stea cu unchiul ei; cum a început să îndrăgească aceste vizite și să le aștepte cu nerăbdare; cum Clive (care locuia în Kew) o ducea aproape în fiecare weekend la cinema, la teatru, la concerte sau galerii de artă, introducând-o într-o lume care până atunci îi fusese străină. Și că, dacă nu se vedeau în weekend, el îi scria lungi scrisori pline de noutăți, de umor, de lucruri amuzante, informații, anecdote și, mai ales, dragoste.

— Știi ceva? mi-a zis ea. Și-acum recitesc scrisorile alea. Și-acum le iau cu mine peste tot pe unde mă duc.

— Peste tot?

— Da. Chiar și în călătoriile astea. Le am chiar aici. A bătut cu degetul arătător în laptop. Le-am scanat pe toate. Și toate fotografiile pe care mi le-a trimis. Asta, de exemplu, este de la Clive. A arătat spre fotografia cu vasul acela vechi. Nu a făcut-o el, a explicat ea. A fost făcută de o artistă pe nume Tacita Dean. Vasul se cheamă *Teignmouth Electron*.

— Teignmouth? am întrebat eu. E în Devon, nu?

— Așa e. Acolo au crescut Clive și mama mea.

— Și de ce o ții pe desktop?

— Pentru că de ea se leagă o poveste extraordinară. Povestea unui om pe nume Donald Crowhurst. A căscat îndelung și involuntar, uitând să-și acopere gura cu mâna. Scuze – mi s-a făcut brusc somn. Ai auzit de el?

Am încuviințat din cap.

— A făcut înconjurul lumii pe mare la sfârșitul anilor ’60. Sau cel puțin așa pretindea el, pentru că de fapt nu l-a făcut.

— Înțeleg, am zis eu total derutat.

— Nu explic prea bine, nu?

— Ești obosită. Cred că ar trebui să te culci.

— Da, dar e o poveste nemaipomenită. Cred că ar trebui s-o auzi.

— Nu-i nimic. Am să mă uit la un film. Ești prea obosită să mai vorbești. Lasă că îmi povestești dimineață.

— Nu voiam să-ți povestesc. Voiam doar să-ți citesc ce mi-a scris Clive despre ea.

— Nu-i nicio grabă.

— Uite cum facem. Poppy a apăsat câteva taste la laptop și l-a mutat pe măsuța mea, apoi s-a întins să scoată de sub scaun perna și păturile dosite acolo. Poți să citești scrisoarea asta. Uite-o. E cam

lungă, scuze – dar ai destul timp la dispoziție și e mai bine s-o citești decât să te uiți două ceasuri la vreo porcărie de comedie romantică.

— Ești sigură că nu e nicio problemă? Adică n-aș vrea să dau peste ceva… prea personal.

Dar Poppy m-a asigurat că e în regulă. Așa că, în timp ce ea s-a cuibărit sub pături, eu mi-am așezat laptopul pe genunchi și m-am uitat peste prima pagină a scrisorii de la unchiul ei. Fișierul era deschis în Windows Picture and Fax Viewer, așa că se vedea hârtia de culoare galben-pal pe care fusese scrisă și se observa chiar și imprimeul discret, cu rotocoale, din fundal. Scrisul era ascuțit, drept și ușor lizibil. Bănuiam că scrisese cu stiloul. Cerneala era de un albastru închis, aproape negru. Abia începusem să citesc primele rânduri, că am simțit o ușoară apăsare pe umărul stâng și, când m-am uitat, am văzut că Poppy își sprijinise perna de mine ca să-și pună capul. A ridicat ochii și m-a privit scurt, parcă rugându-mă să-i dau voie, dar aproape imediat a clipit din pleoape și le-a închis, alunecând deja într-un somn adânc și liniștit. După câteva secunde, când am fost sigur că nu mă simte, am sărutat-o ușor pe păr, de noapte bună, și-am simțit o tresărire de fericire în tot corpul.

Apa
Inadaptatul

12 martie 2001

Dragă Poppy,

Mi-a părut rău că nu ne-am văzut în week-end-ul ăsta. Week-end-urile sunt întotdeauna mai pustii când nu ești aici. Ai ratat un spectacol mirific în grădinile orașului – covorul de șofran a înflorit deja – foarte devreme anul acesta –, iar când te plimbi pe Aleea Cireșilor, unde rând pe rând aceste splendori albe și roz îți desfată privirile cu coroanele lor ce freamătă în adierea vântului, îți dai seama că s-a făcut primăvară – în sfârșit! Sper că te-ai simțit bine împreună cu mama ta. Te-a luat cu ea pe undeva, ați făcut ceva interesant împreună? Sâmbătă seară, la NFT, a rulat *Magnifica familie Amberson* și mi-ar fi plăcut să te iau și pe tine. Până la urmă m-am dus numai eu și acolo m-am întâlnit cu un prieten de-al meu, Martin Wellbourne, și cu soția lui, Elizabeth, care au fost amabili și m-au

invitat să iau masa cu ei după aceea. Așa că n-am petrecut seara chiar singur.

În legătură cu planurile noastre pentru sâmbătă. Parcă ți-am spus că e o expoziție la Tate Britain, care s-ar putea să ți se pară foarte interesantă. Prezintă niște filme și niște fotografii ale unei tinere artiste pe nume Tacita Dean. Poate că ai auzit de ea. Acum doi ani a fost nominalizată la Premiul Turner. Dacă nu te tentează, spune-mi și cu siguranță vom găsi noi altceva de făcut, dar eu sper să vrei să vii. Trebuie să-ți spun că am motivele mele pentru care doresc să văd această expoziție. Știi, rulează un filmuleț inspirat din dispariția pe mare a unui navigator solitar, Donald Crowhurst, în vara anului 1969 – și am înțeles că vor fi și niște fotografii cu iahtul lui blestemat, *Teignmouth Electron*, pe care domnișoara Dean le-a făcut în ultimii doi ani, călătorind în acest scop până la Cayman Brac, în Insulele Caraibe, locul unde acesta a rămas până la urmă.

Mă gândesc că poate nu știi despre ce vorbesc eu aici. Dar cred că, dacă am să-ți povestesc despre fascinația mea pentru povestea lui Donald Crowhurst, scrisoarea aceasta va fi foarte lungă, însă ce contează? Este luni dimineață, mă așteaptă o zi goală și n-am altceva mai bun de făcut decât să-i scriu nepoatei mele. Așa că scuză-mă o clipă până mă duc să-mi torn încă o ceașcă de cafea și voi încerca să-ți explic.

Așadar.

Ca să înțelegi ce a însemnat figura lui Donald Crowhurst pentru mine pe când eram un puști de opt ani, trebuie să ne întoarcem în trecut – în urmă cu treizeci și ceva de ani, în Anglia anului 1968 – un loc și un timp care deja mi se par incredibil de îndepărtate. Sunt convins că, pomenind de acest an, îți stârnesc tot felul de asocieri: cu radicalismul studențesc, contracultura, mitingurile împotriva războiului din Vietnam, Beatles cu *White Album* și altele asemenea. Ei bine, toate acestea sunt doar o parte din poveste. Anglia era – și așa a fost întotdeauna – un loc mai complicat decât ar vrea alții să credem. Ce-ai zice dacă ți-aș spune că, în memoria mea, marele erou, figura definitorie a acelei epoci, n-a fost John Lennon sau Che Guevara, ci un vegetarian de șaizeci și cinci de ani, conservator, de modă veche, cu înfățișarea și atitudinea unui profesor de latină mucalit? Ghicești la cine mă refer? Oare numele lui mai spune ceva?

Mă refer la Sir Francis Chichester.

Probabil că habar n-ai cine a fost Sir Francis Chichester. Să-ți spun

eu. A fost un iahtman, un navigator – unul dintre cei mai străluciți pe care i-a dat Anglia vreodată. Iar în 1968 era o celebritate, unul dintre cei mai faimoși și mai populari oameni din țară. Te întrebi dacă era la fel de faimos ca David Beckham sau Robbie Williams în ziua de azi? Da, cred că da. Iar ce a realizat el, deși ar putea părea fără sens pentru generația mai tânără de acum, rămâne în ochii multor oameni ceva mult mai măreț decât să joci fotbal sau să scrii cântece pop. A fost renumit deoarece a navigat singur în jurul lumii, la bordul ambarcațiunii sale *Gypsy Moth*. A terminat călătoria în 226 de zile și, lucru incredibil, în tot acest timp a făcut doar o singură oprire, în Australia. A fost un act măreț de curaj, hotărâre și măiestrie marinărească, înfăptuit de cel mai neașteptat dintre eroi.

Am avut șansa extraordinară să cresc în apropierea mării. Cred că ai vizitat orașul în care am copilărit eu și mama ta, nu-i așa? Shaldon, așa se cheamă, în Devon. Am locuit într-o casă mare, în stil georgian, în apropiere de mare. Shaldon este construit în jurul unei guri de vărsare relativ modeste și, ca să ajungi pe faleză, trebuie să mergi o jumătate de milă pe șoseaua ce duce spre Teignmouth, orașul învecinat. Aici găsești tot ce ți-ai putea dori într-o stațiune de la malul mării: debarcader, plaje, săli de jocuri, mini-golf, zeci de case de închiriat și, desigur, lângă docuri, un port plin cu ambarcațiuni unde în fiecare zi se strângeau iahturi și bărci de toate soiurile, iar atmosfera era mereu animată de freamătul catargelor și velelor ce trosneau și se mișcau în bătaia vântului. Încă de când eram foarte mic – de când mi-aduc aminte – mama și tata mă luau cu ei în port să privim cum soseau și plecau ambarcațiunile, acel flux și reflux neîncetat al vieții maritime. Deși noi nu aveam barcă, cunoșteam o mulțime de oameni care aveau: la vârsta de opt ani făcusem deja câteva modeste călătorii pe ocean, la bordul unor iahturi aparținând unor prieteni de-ai părinților mei, și căpătasem o imensă fascinație școlărească pentru toate aceste chestiuni nautice.

Nu e de mirare, deci, că Francis Chichester și isprava lui au căpătat o astfel de dimensiune în mintea mea. Deși n-am bătut tot drumul de-a lungul coastei până la Plymouth ca să-l vedem întorcându-se acasă în mai 1967, îmi amintesc foarte bine că am urmărit evenimentul – împreună cu milioane de alți oameni – în transmisiune directă la BBC. Dacă nu mă înșel, chiar au modificat programul obișnuit din cauza asta. Docurile din Plymouth și zona din preajmă forfoteau de mulțimea de oameni veniți să-l întâmpine –

erau cu sutele de mii. Strigau de bucurie, aplaudau și fluturau drapelul în timp ce *Gypsy Moth* intra lin în port, înconjurată de bărci cu motor pline cu jurnaliști și echipaje de televiziune. Chichester însuși stătea pe punte și le făcea cu mâna, părea bronzat, senin și în formă – n-ai fi zis că în ultimele șapte luni și jumătate îndurase o formă extremă de izolare. A fost un eveniment care mi-a umplut inima de sinceră mândrie patriotică – ceva ce nu-mi amintesc să mai fi simțit de atunci. După aceea, am început să-mi fac un album cu decupaje despre călătoria lui Chichester și despre alte povești cu ambarcațiuni, toate adunate din ziarele pe care obișnuiau să le citească părinții mei.

Mi se pare că ziarele pe care le citeau erau *Daily Mail* în cursul săptămânii, iar duminica – laolaltă cu cel puțin jumătate din națiune, așa părea pe vremea aceea – *Sunday Times*. Ei bine, în *Sunday Times*, pe 17 martie 1968, am citit acest anunț surprinzător:

5000 de lire sterline

> *Sunday Times oferă premiul de 5000 de lire sterline pentru o cursă în jurul lumii acelui navigator care reușește să facă de unul singur cea mai rapidă circumnavigare fără oprire, cu plecare între 1 iunie și 31 octombrie 1968 dintr-un port britanic și cu ocolirea celor trei capuri* (*Capul Bunei Speranțe, Leeuwin și Horn*).

O cursă! Și încă o cursă care ar depăși reușita lui Chichester, supunând concurenții la un test de supraviețuire și mai dur – o circumnavigare *fără oprire*. În afară de faptul că îți punea la încercare priceperea de marinar, oare cine putea să supraviețuiască unei astfel de încercări, din punct de vedere psihic? Cum am mai spus, fusesem deja o dată sau de două ori cu iahtul. Știam cum sunt cabinele: surprinzător de intime uneori și surprinzător de bine echipate, dar, mai ales, *foarte mici*. Chiar mai mici decât cămăruța mea de-acasă. Faptul că Chichester stătuse atâta timp într-un spațiu atât de restrâns a fost lucrul care pe mine m-a impresionat cel mai mult. Mi se părea incredibil că oamenii aceștia puteau să trăiască astfel luni de zile, înghesuiți și înconjurați de ape.

Dar cine erau acești masochiști? Citind câteva articole din *Sunday Times*, ajunsesem deja la concluzia că cel mai tare dintre toți era un

navigator francez pe nume Bernard Moitessier. Era un matelot extraordinar – atletic, musculos și dedicat cu totul vieții de explorator singuratic. Navigase deja la bordul iahtului său *Joshua*, lung de unsprezece metri, prin apele înfricoșătoare ale Oceanului Antarctic și ocolise Capul Horn, înfruntând furtuni terifiante (și supraviețuind). Se pare că la început nu a vrut să intre în cursă, dar, în condițiile date, n-a avut încotro: *Sunday Times* ticluise atât de bine lucrurile, încât orice navigator care, între lunile iunie și octombrie, pornea să facă ocolul lumii devenea vrând-nevrând candidat la marele premiu. M-am declarat de partea lui Moitessier și chiar i-am convins pe părinții mei să-mi cumpere cartea lui, *Hoinar pe mările Sudului*, într-o ediție scumpă, cu coperte cartonate, cadou pentru cea de-a opta mea aniversare. Stilul era prea încărcat și prea poetic pentru mine, în schimb am petrecut ore în șir studiind cu atenție fotografiile alb-negru unde apărea un Moitessier musculos, strunindu-și vasul peste valuri și răsucindu-se abil printre parâmele și velele iahtului său, ca un adevărat Tarzan nautic.

Rând pe rând au fost anunțați și alții care au intrat în cursă, dar niciunul nu a reușit să-mi acapareze imaginația așa cum a făcut-o el. Mai erau Robin Knox-Johnston, un englez de douăzeci și opt de ani, ofițer în marina comercială; Chay Blyth, fost sergent în armată, cu un an mai tânăr; Donald Crowhurst, de treizeci și șase de ani, inginer britanic și manager al unei companii de aparatură electronică; Nigel Tetley, locotenent – comandor în marina regală, și încă patru. Niciunul nu părea a fi pe măsura lui Moitessier. Din câte auzisem, unul sau doi dintre ei nici nu mai fuseseră vreodată pe mare. Și atunci s-a întâmplat ceva ce m-a determinat să mă răzgândesc și să-mi schimb idolul. Într-o zi, când a venit de la serviciu, tata a adus un exemplar din *Teignmouth Post and Gazette* și mi-a arătat articolul de pe prima pagină în care se anunța un lucru surprinzător, anume că unul dintre participanții la cursă, Donald Crowhurst, se hotărâse să pornească în călătorie din portul Teignmouth și, mai mult decât atât, să-și boteze iahtul *Teignmouth Electron*. (În schimbul unor sponsorizări de pe plan local, așa cum avea să se afle mai târziu.)

Numele celui care îl convinsese pe Crowhurst să acorde această favoare unui oraș cu care altfel nu avea nicio legătură era Rodney Hallworth: cândva reporter de investigații criminalistice în Fleet Street, acum agent de presă stabilit în comitatul Devon, unde promova cu asiduitate orice putea ridica orașul Teignmouth în ochii

lumii. Din poveștile pe care a început să le furnizeze ziarelor locale și naționale, am început să-mi construiesc în minte imaginea unui Donald Crowhurst ca un fel de supererou al iahtingului: concurentul intrat în cursă cu cei mai puțini susținători și, tocmai de aceea, cel mai surprinzător și mai interesant dintre toți. Nu numai că părea a fi un matelot iscusit, dar era și un magician al electronicii și un proiectant de excepție care, deși intrase târziu în cursă, avea să le sufle premiul de sub nas rivalilor săi, pornind în larg pe un vas frumos lustruit, modern și ultrasofisticat, ce fusese construit după propriile lui indicații – un trimaran, nici mai mult, nici mai puțin, cu un sistem de auto-stabilizare nemaiîntâlnit care se activa dacă vasul era în pericol să se răstoarne și care era controlat (aici era șmecheria, cuvântul care, în 1968, făcea pe oricine să tresară) de un *computer*.

Imediat, Donald Crowhurst a devenit subiectul interesului și admirației mele. Urma să sosească în Teignmouth peste numai câteva săptămâni, iar eu, unul, abia așteptam.

Se formase deja un comitet de susținere și unul dintre prietenii tatălui meu, navigator și el, era un membru înfocat. De la el am mai aflat și noi unele lucruri. Crowhurst a terminat construcția ambarcațiunii, ni s-a spus, și a părăsit deja șantierul naval din Norfolk, îndreptându-se spre zona de coastă a Devon-ului. Avea să ajungă la noi în doar câteva zile. Dar această previziune s-a dovedit a fi prea optimistă. S-au ivit tot felul de probleme în timpul acestei prime călătorii care a durat de patru ori mai mult decât ar fi trebuit și abia pe la mijlocul lunii octombrie Crowhurst și echipa lui au reușit să ajungă la Teignmouth. Într-o după-amiază de vineri, după sosirea lui, mama a venit să mă ia de la școală și ne-am dus în port să-l văd pe eroul meu și să mă uit cum își făcea pregătirile de călătorie.

Cred că în viața oricărui copil vine un moment când i se dezvăluie cu cruzime semnificația cuvântului „dezamăgire”. Un moment când își dă seama că lumea, pe care până atunci o văzuse plină de promisiuni și infinite posibilități, este în realitate un loc imperfect și limitat. Momentul acela poate fi devastator și poate să-i rămână întipărit în memorie ani în șir, mult mai pregnant decât amintirea primelor bucurii și emoții de copil. Iar în cazul meu, momentul respectiv a venit în acea după-amiază mohorâtă de vineri de la mijlocul lunii octombrie, când l-am văzut pentru prima dată pe Donald Crowhurst.

Acesta era omul care avea să câștige cursa în jurul lumii lansată de *Sunday Times*? Omul care avea să-l înfrângă pe strălucitul și experimentatul francez Moitessier? Acesta era *Teignmouth Electron*, ultimul răcnet în materie de ambarcațiuni moderne, care avea să străbată valurile uriașe ale Oceanului Antarctic, în timp ce iuțimea mișcărilor sale va fi temperată și controlată de cea mai nouă tehnologie computerizată?

Sincer să fiu, nu-mi venea să cred niciuna, nici alta. Crowhurst era un personaj mărunt și neinteresant: după tot tam-tam-ul din ziare, mă așteptam la cineva cu o aură de încredere și de îndrăzneală – o *prezență*, cu alte cuvinte. Când colo, el arăta ca un om neajutorat și îngrijorat. Am impresia (privind cu ochii de acum, desigur) că era speriat, îngrozit chiar, de atenția enormă ce se îndrepta asupra lui și de așteptările care o însoțeau. Cât despre mult lăudatul *Teignmouth Electron*, nu numai că era mic și pricăjit, dar și pregătirile din preajma lui se desfășurau haotic. Ambarcațiunea însăși părea a fi neterminată, căci zilnic vedeai o mulțime de muncitori urcând și coborând de la bordul ei, făcând reparații după reparații, în timp ce pe chei se adunau de-a valma surprinzător de multe provizii – orice, de la scule de tâmplărie și echipamente radio la conserve cu supă și carne de vită cu porumb. Și în tot acest haos, Crowhurst însuși se învârtea fără rost: ba poza pentru echipa de filmare care era omniprezentă, ba se certa cu constructorii, ba intra grăbit în vreo cabină telefonică să le facă reproșuri așa-zișilor furnizori și din zi în zi arăta tot mai copleșit de neliniște.

În sfârșit, a sosit și ziua cea mare. 31 octombrie 1968. O după-amiază de joi groaznic de mohorâtă, cu cer acoperit și burniță. Pe chei nu se adunase prea multă lume – în orice caz, nu se compara cu mulțimea ce venise la Plymouth să-l întâmpine pe Chichester cu un an în urmă – poate eram vreo șaizeci sau șaptezeci cu toții, învățătoarea ne dăduse voie să plecăm toată clasa mai devreme în caz că voiam să mergem să ne uităm și bineînțeles că toți copiii profitaseră de ocazie, dar nu s-au dus să-și ia rămas-bun de la Donald Crowhurst, care pleca în călătorie în jurul lumii. Am fost singurul copil de vârstă școlară care s-a ostenit să se ducă, sunt foarte sigur de asta. Mama era cu mine, tata probabil că era încă la lucru, iar mama ta – nu știu unde era. Ar trebui s-o întrebi pe ea. Îmi amintesc că atmosfera nu era deloc optimistă, deși se presupunea că e sărbătoare. Crowhurst își atrăsese o mulțime de detractori în Teignmouth în

ultimele săptămâni și n-a făcut decât să le dea apă la moară atunci când, în ziua cea mare a plecării, a apărut îmbrăcat într-un pulover bej cu anchior, cu cămașă și cravată. Moitessier nu și-ar fi ales cu niciun chip o astfel de ținută pentru acel moment, m-am gândit eu. Crowhurst a pornit în larg la ora trei fix, dar imediat a început să aibă probleme, nu putea să ridice pânzele și au trebuit să-l aducă înapoi la țărm cu remorcherul. Oamenii l-au luat și mai mult în râs și mulți au plecat acasă. Eu și mama am rămas să ne uităm. Le-au trebuit aproape două ore ca să remedieze defecțiunea și afară începea deja să se întunece. Până la urmă, cu puțin înainte de ora cinci, a pornit din nou în larg: și de data asta a reușit fără probleme. A plecat însoțit de trei bărci cu motor – într-una erau soția și cei patru copii ai lui, bine înfofoliți în niște scurte de molton, foarte la modă printre adolescenți pe vremea aceea. Deși Crowhurst nu era o figură atât de impresionantă, îmi amintesc că i-am invidiat pentru faptul că erau copiii lui: că li se acorda atâta atenție, că îi făceau să se simtă atât de importanți. Barca cu motor în care se aflau ei a mers aproape o milă după iaht, apoi și-au luat rămas-bun făcându-i cu mâna și s-au întors la țărm. Crowhurst a plecat mai departe, îndreptându-se spre orizont și spre luni întregi de singurătate și pericole. Mama m-a luat de mână și ne-am dus împreună acasă, nerăbdători să ajungem la căldură, să bem un ceai și să ne uităm la televizor, la emisiunile de joi seara.

•

Ce forțe au acționat asupra lui Donald Crowhurst în următoarele câteva luni? Ce anume l-a determinat să facă ce a făcut?

Aproape tot ce știu din povestea lui Crowhurst – în afară de amintirile mele despre plecarea lui din port – am aflat dintr-o excelentă carte scrisă de doi jurnaliști de la *Sunday Times*, Nicholas Tomalin și Ron Hall, care au avut acces la jurnalele lui de bord și la benzile cu înregistrări, la câteva luni după ce el a murit pe mare. Cartea se intitulează *Ciudata călătorie a lui Donald Crowhurst* și cuprinde niște citate dintr-o înregistrare făcută de el pe reportofon, la scurt timp după ce a plecat de acasă: „Când se află singur pe mare, omul este supus unui stres extraordinar, fiind nevoit să-și înfrunte cele mai nebănuite slăbiciuni, ceea ce rareori se întâmplă în alte ocupații.”

În cazul lui Crowhurst, stresul acesta provenea, evident, din modul de trai al unui om aflat singur pe mare – spațiul îngust, zgomotul neîncetat, mișcarea și umezeala permanente, cabina îngrozitor de

înghesuită –, dar au mai existat și alte surse. Două, ca să fiu exact. Una era agentul său de presă, Rodney Hallworth; cealaltă era sponsorul său, Stanley Best, un om de afaceri din localitate care finanțase construirea trimaranului și, prin urmare, era acum proprietarul lui de drept, și care insistase să se stipuleze în contract că, dacă se întâmpla ceva în timpul călătoriei, Crowhurst era obligat să cumpere vasul de la el. De fapt, asta însemna că Crowhurst nu avea altă opțiune decât să încheie circumnavigația: orice altceva l-ar fi dus la faliment.

Presiunea din partea lui Hallworth era ceva mai subtilă, dar nu mai puțin persistentă. În ultimele luni, Hallworth se străduise să-i construiască lui Crowhurst o imagine de erou. Un om care în realitate era doar un „navigator de week-end" fusese ales acum să joace, în ochii cititorilor de presă, rolul unui luptător temerar și singuratic – întruchiparea fermității și curajului unui englez din clasa de mijloc, un brav David luptându-se cu niște Goliați ai iahtingului. Hallworth făcuse (și a continuat să facă) o treabă strălucită, dar încălcând orice principii. E imposibil să nu recunoști în el prototipul „maestrului manipulării" de pe vremea când această expresie nu devenise atât de uzuală. În orice caz, Crowhurst fusese, fără îndoială, convins că nu-și poate dezamăgi nici publicul, nici pe agentul lui de presă, după tot efortul pe care acesta îl depusese. Nu mai putea să se întoarcă din drum.

Dar la scurt timp după ce a pornit în călătorie, a constatat un alt lucru la fel de dureros: nici mai departe nu putea să meargă. I-au trebuit două săptămâni și ceva ca să-și dea seama că încercarea lui de a face înconjurul lumii de unul singur era pură fantezie.

„Mă chinuie gândul", scria el vineri, pe 15 noiembrie, „că în curând trebuie să decid dacă pot sau nu să merg mai departe, dată fiind situația de față. Ce decizie îngrozitoare – să te dai bătut chiar acum – ce decizie îngrozitoare!" Instalația electrică de pe *Teignmouth Electron* căzuse, prin toate gurile de acces de pe punte intra apa (în magazia de la pupa pătrunseseră o sută douăzeci de galoane de apă în cinci zile), iar Crowhurst lăsase în Teignmouth bună parte din tubulatura de evacuare, făcând aproape imposibilă scoaterea apei cu pompa; velele se rodeau, șuruburile din sistemul de ghidaj se tot desfăceau, iar în ce privește „computerul" care trebuia să piloteze iahtul și să răspundă la fiecare mișcare cu maximă precizie, Crowhurst nici măcar nu reușise să ducă la bun sfârșit proiectarea și

instalarea lui. Păienjenișul acela de fire multicolore ce se întindeau la vedere peste tot în cabină nu era conectat la nimic. Cu alte cuvinte, *Teignmouth Electron* abia se ținea să plutească – și cu toate astea, era vasul cu care își propunea să traverseze Oceanul Antarctic, cea mai periculoasă întindere de apă de pe fața pământului! „Cu vasul în starea asta", scria în jurnal, „cred că șansele mele de supraviețuire nu depășesc 50%." Mulți ar fi zis că până și această apreciere era prea optimistă.

Așadar, nu putea să meargă mai departe, dar nici nu putea să dea înapoi. Era o situație fără ieșire. În aceste condiții, oare ce-i mai rămânea lui Crowhurst de făcut?

Ei bine, iată ce a făcut: a găsit o soluție pe care, am putea spune, numai prim-ministrul nostru o putea găsi. Căci – asemeni domnului Blair în fața celor două opțiuni indezirabile, capitalismul de piață și socialismul de stat – Donald Crowhurst a ajuns la concluzia că mai exista o variantă: „a treia cale". Și a fost, așa cum și criticii săi aveau să recunoască, una extrem de îndrăzneață și de ingenioasă. A decis că, dacă nu putea *să facă* o călătorie în jurul lumii, singur și fără oprire, atunci putea măcar să se *prefacă.*

Nu uita, Poppy, că asta se întâmpla în anii '60. Tehnologiile de care dispunem acum – e-mailul, telefoanele mobile, sistemele GPS – nu fuseseră încă inventate. După ce a plecat din portul Teignmouth și a ajuns în largul oceanului, Donald Crowhurst s-a pomenit incredibil de singur. Unicul său mijloc de comunicare cu restul lumii era un sistem radio pe care nu se putea bizui. Probabil că săptămâni la rând, poate chiar luni, nu a reușit deloc să intre în contact cu oamenii. Și de asemenea, în tot acest timp, nici ceilalți nu aveau cum să știe unde se afla el. Singura înregistrare a rutei sale erau însemnările făcute cu mâna lui în jurnalul de bord, notarea coordonatelor calculate cu ajutorul instrumentelor de care dispunea. Prin urmare, ce îl împiedica să facă o relatare absolut falsă a călătoriei sale? Nici nu era nevoie să ocolească cele trei capuri. Putea s-o ia de-a lungul coastei Africii, apoi să se îndrepte spre vest, să se învârtă prin Atlantic vreo câteva luni și pe urmă să se strecoare în urma celorlalți participanți la cursă îndată ce aceștia ar fi ocolit Capul Horn și ar fi pornit spre Marea Britanie. Ar fi ieșit pe un decent loc patru sau cinci – caz în care nimeni n-ar fi fost interesat să-i citească jurnalul de bord cu foarte mare atenție – și onoarea i-ar fi fost salvată.

Ca să ții două jurnale de bord complet diferite – unul în care să

relatezi călătoria reală, altul în care să scrii despre cea falsă – aveai nevoie de multă pricepere și inventivitate, dar Crowhurst era în stare. În orice caz, e clar că a preferat această variantă în locul umilinței și falimentului. A luat această hotărâre și astfel a început marea înșelătorie.

•

Între timp eu, acasă la mine, în Shaldon, nu mă mai gândeam prea mult la Donald Crowhurst. Plecarea lui atât de bâlbâită și de rușinoasă parcă îmi zdruncinase încrederea în eroul meu. Mai mult decât atât, ziarele care au continuat să scrie despre cursă în primele câteva săptămâni nu au mai pomenit nimic de el. Câțiva concurenți renunțaseră deja, iar printre cei rămași se numărau Robin Knox-Johnston, Bernard Moitessier și Nigel Tetley, care cuceriseră imaginația jurnaliștilor, îmi amintesc că, totuși, am fost foarte bucuros când, într-o zi din luna decembrie, Crowhurst a revenit brusc în atenție – ba chiar în week-end-ul acela a dominat titlurile din sport – prin apariția unui articol în *Sunday Times* în care se spunea că stabilise un nou record mondial pentru cea mai mare distanță parcursă într-o singură zi de un navigator neasistat – în jur de două sute patruzeci de mile marine, mi se pare. Asta se întâmpla, desigur, după ce se hotărâse să înceapă jurnalul fals.

După aceea, m-am străduit să urmăresc tot ce se scria despre cursă, decupând articole din ziare în fiecare duminică și lipindu-le într-un album pe care mama mi-l cumpărase special de la poșta din Teignmouth; apoi iar s-a făcut liniște în subiectul Crowhurst. În primăvara aceea am fost ales portarul echipei de fotbal a școlii, așa că obsesia pentru fotbal a început să ia locul obsesiei pentru iahturi. Pe urmă, mama și tata au cumpărat o rulotă și am plecat într-o călătorie în New Forest în vacanța de Paște. Îmi amintesc că m-am supărat pe mama *ta* (care avea aproape zece ani) pentru că a stat toată săptămâna să citească povestiri de Mallory Towers și n-a vrut să se joace cu mine. Îmi amintesc de The Move care cântau *Blackberry Way* în emisiunea *Top of the Pops* și de Peter Sarstedt cu interminabila lui *Where Do You Go To My Lovely*. Acestea sunt lucrurile care mi-au rămas în minte din primele luni ale anului 1969. Viață de familie, viață obișnuită. O viață pe care o trăiam înconjurat de alți oameni.

Între timp, undeva, prin apele Atlanticului, Donald Crowhurst începea încet-încet să-și piardă mințile.

Neiertătoare, nebunia prinsese să răzbată din însemnările făcute în jurnalele de bord. În lipsa unui tovarăș de companie și neputând să comunice prin radio cu soția și copiii lui de teamă să nu fie localizat, nu e de mirare că, în acele luni de singurătate, a căutat consolare în tăcuta comuniune dintre stilou și hârtie. La început, pe lângă informațiile despre poziția în care se afla – cea reală și cea falsă –, mai strecura unele comentarii despre situația lui, reflecții despre viața nautică, ba chiar și o poezie. De pildă, poezia a fost scrisă după ce o bufniță udă și rebegită s-a așezat să se odihnească pe catargul vasului, făcându-l pe Crowhurst să creadă că ar fi puiul neputincios desprins dintr-un cârd de migratoare, „un inadaptat, se pare, sortit – asemeni multor spirite umane – să moară singur și neștiut, departe de semenii lui”:

Fie-vă milă de-acest Inadaptat,
Cu inima bătând să-i spargă pieptul,
Deși nechibzuit, el nu e un fugar.
Fie-vă milă! Dar și mai milă să vă fie de-acel ce nu zărește
Nici geană din lumina ce pe-acest solitar îl călăuzește.

Mai târziu, pe măsură ce oribila dilemă în care se afla a început să-l apese tot mai tare, însemnările din jurnal au devenit tot mai ciudate. În afară de condițiile severe de izolare la care se supunea singur – luni de singurătate absolută, fără să vadă nimic altceva decât imensitatea mișcătoare a oceanului de jur împrejur –, a contribuit și faptul că începea să-și dea seama că, dacă îi reușea farsa, pe urmă avea să trăiască într-o imensă minciună pentru tot restul vieții. Una era să le spună niște minciuni jurnaliștilor sau chiar prietenilor lui navigatori când se adunau la o băută – povești înfricoșătoare despre acte de bravură pe mare, grozăvii din Oceanul Antarctic, bucuria de a ocoli Capul Horn – Crowhurst putea să inventeze astfel de lucruri cu zecile –, dar ce-i va spune soției, de exemplu? Va putea să stea lângă ea, noapte de noapte, știind că dragostea și admirația ei pentru el se bazau, în parte, pe niște acte de eroism de care el nici pe departe nu fusese în stare? Va putea să-i ascundă adevărul în următorii patruzeci sau cincizeci de ani? Am scris despre spațiul intim al cabinei lui Crowhurst. Dar oare minciunile lui vor rezista în spațiul intim al vieții de familie?

Câteva luni mai târziu, chiar spre sfârșitul cursei, situația lui a

devenit și mai disperată. S-a văzut trădat chiar de propriile invenții și exagerări. Deoarece, atunci când a reintrat în cursă și a telegrafiat coordonatele poziției sale lui Rodney Hallworth, care a fost de-a dreptul șocat (acesta, cum nu primise nicio veste de la Crowhurst timp de luni de zile, credea că murise), vestea așa-zisului său progres a fost transmisă prin radio lui Nigel Tetley – singurul rămas în cursă, în afară de Robin Knox-Johnston. (Culmea e că Moitessier ocolise Capul Horn într-un timp foarte bun, dar apoi se retrăsese din cursă, protestând că premiul în bani și publicitatea aferentă constituiau un afront la adresa valorilor lui spirituale.) Așa că Knox-Johnston avea să fie mai mult ca sigur cel care ajungea primul; problema era însă că el pornise cu câteva luni înaintea celorlalți, așa că nu mai putea să câștige premiul de 5000 de lire sterline pentru *cea mai rapidă* circumnavigare. Ceea ce însemna că bătălia se dădea acum între Tetley și Crowhurst. Tetley era în frunte, dar Crowhurst – se pare – venea repede din urmă. Tetley s-a gândit să nu riște. A început să-și forțeze tot mai mult trimaranul (numit – culmea! – *Victress*[{2}]*)* ca să ajungă primul. Dar vasul suferise deja avarii serioase în Oceanul Antarctic și abia mai făcea față. Într-o noapte târziu – în timp ce Tetley dormea – o parte din prova babord s-a desprins și a făcut o gaură în carena principală. A început să intre multă apă. El și-a dat seama imediat că nu mai avea ce face, decât să trimită un semnal S.O.S. și să abandoneze vasul. A luat cu el filmul din aparatul de fotografiat, jurnalele și radio-transmițătorul pentru urgențe, s-a urcat într-o barcă gonflabilă și a plutit în derivă pe apele Atlanticului o zi întreagă până când, după-amiaza târziu, a apărut un avion de salvare american care l-a pescuit de-acolo. Pentru Tetley, cursa se încheiase, iar visul său fusese spulberat.

Dar și pentru Crowhurst a fost cel mai rău lucru care se putea întâmpla. Însemna că el urma să fie câștigătorul premiului pentru cea mai rapidă cursă și că avea să intre în atenția maximă a mass-mediei. Deja Rodney Hallworth îi telegrafia informații despre primirea de erou ce i se pregătea: elicoptere rotindu-se în aer, echipe de filmare, o armată de reporteri. Jurnalul lui de bord avea să fie curând studiat cu lupa – iar el probabil știa în sinea lui că nu va trece testul. Odată demascat, cum va supraviețui? Stanley Best îi va cere banii înapoi. Hallworth însuși se va face de râs. Căsnicia lui s-ar destrăma sub această tensiune…

Confruntat cu o situație imposibilă – dându-și seama că acea

îndrăzneață „a treia cale” se dovedise a fi doar o altă fundătură –, Crowhurst a renunțat, pur și simplu. În loc să continue cursa, a început să se apropie de coastă. A rătăcit în zona calmurilor ecuatoriale și a lăsat iahtul să plutească singur pe apele acelea pline de alge moarte, în timp ce el stătea sub punte, dezbrăcat din cauza căldurii umede, încercând sistematic să repare radio-transmițătorul defect – treabă care a însemnat să-l reconstruiască din te miri ce, riscând să se electrocuteze și să se rănească cu aparatul de lipit, și care i-a luat aproape două săptămâni. Dar cel puțin asta l-a ținut ocupat o vreme și nu s-a mai gândit la altceva. După ce a terminat, în zilele fierbinți și pustii ce-au urmat, Crowhurst și-a alungat din minte toate gândurile despre primirea ce îl aștepta acasă și s-a retras într-o lume fantastică, a speculațiilor pseudo-filozofice. Inspirat de singura carte pe care se gândise s-o ia cu el în călătorie (*Teoria relativității* de Einstein), a început să aștearnă un tumult de cuvinte în paginile jurnalului său, apăsând atât de tare în timp ce scria, încât deseori găurea hârtia. Mii și mii de cuvinte. Dacă le citești acum, se observă cu lux de amănunte procesul de dezintegrare psihică a unui individ aflat sub presiune. A început prin abordarea uneia dintre cele mai mari necunoscute ale matematicii – numărul imposibil: rădăcina pătrată a lui minus unu.

> *Introduc această idee a lui √-1 deoarece ea conduce direct la tunelul întunecat al continuității spațiu-timp și, odată cu ieșirea tehnologiei din acest tunel, „lumea” se va „sfârși” (cred că în jurul anului 2000, așa cum s-a prezis de atâtea ori), în sensul că vom avea acces la mijloacele existenței „extra-fizice”, iar necesitatea existenței fizice va deveni superfluă.*

Continuând pe această temă, dar alunecând și mai mult în fantezie, a început să creadă că rasa umană era în pragul unei transformări de proporții – câțiva aleși, asemeni lui, vor suferi în curând o mutație, devenind „a doua generație de ființe cosmice” care vor exista în afara lumii materiale, gândind și comunicând într-un mod cu totul abstract și eteric, depășind limitele spațiului, așa încât nici nu va mai fi nevoie să se afle într-o relație fizică, trupească, cu alți oameni. Ca purtător al acestui mesaj extraordinar, a început să se considere o personalitate de o importanță uriașă, un fel de Mesia, deși era conștient că pentru restul lumii va fi întotdeauna cu mult

mai puțin de atât: s-a resemnat să fie privit ca un „Inadaptat” – „inadaptatul exclus din sistem – libertatea de a părăsi sistemul”. În final, în ultima zi de viață, notițele lui au devenit mai incoerente și mai abstracte („nu poate exista decât o singură frumusețe perfectă/și aceea este marea frumusețe a adevărului”), iar sentimentul că păcătuise, mințise, dezamăgise pe toată lumea a devenit copleșitor:

Sunt ceea ce sunt și eu
înțeleg cu ce-am greșit

În ultimele lui însemnări, Crowhurst a devenit obsedat și de timp – probabil că în atâtea luni de zile în care notase coordonatele reale și pe cele false ale poziției sale pe suprafața pământului obosise peste măsură să gândească mereu în funcție de dimensiunea spațiu. Înaintea fiecărei propoziții nota ora la care scria. Așa știm că la un moment dat, pe 1 iulie 1969, între orele 10:29 și 11:15, a scris aceste cuvinte care au fost printre ultimele:

S-a terminat –
S-a terminat –
ESTE ÎNDURAREA

– și apoi, după ce a mai mâzgălit câteva fraze chinuite, și-a luat cronometrul și jurnalul cu însemnările false, s-a urcat pe pupa lui *Teignmouth Electron* și a dispărut pentru totdeauna.

•

N-am dus lipsă de eroi adevărați în vara anului 1969. Vestea că iahtul lui Crowhurst fusese descoperit în mijlocul oceanului și că el lipsea și se credea că e mort a apărut în ziarele de duminică, pe 13 iulie. Două săptămâni mai târziu, pe 27, apărea din nou pe prima pagină a ziarelor, dar de data aceasta jurnalul lui fusese citit, înșelătoria fusese demascată și în toate articolele se spunea că încercase să pună la cale o mare șarlatanie ca să păcălească *Sunday Times* și publicul britanic. Îmi amintesc că am citit aceste articole cu stupoare și poate cu sentimentul copilăresc că fusesem trădat. Dar la scurt timp după aceea, între cele două duminici, pe 20 iulie 1969, a apărut o altă știre tot despre dorința omului de a explora, de a realiza fapte eroice, de a-și găsi propriul loc în dimensiunea spațiului: Neil Armstrong a devenit primul om care a păși pe Lună.

A fost o vară a minunilor, cu alte cuvinte. Dar, nu știu de ce, minunarea pe care mi-a stârnit-o eroul meu de altădată, Donald Crowhurst, și tragica lui prăbușire a fost cea care mi-a rămas în minte și m-a urmărit permanent de-a lungul anilor. Tocmai de aceea sunt fascinat acum, văzând că și alți oameni – printre care Tacita Dean – au fost urmăriți de ea. Mă întreb de ce are această rezonanță. La urma urmei, Crowhurst nu este un personaj pe care să-l admiri. Oamenii care s-au remarcat în această saga numită Golden Globe sunt Knox-Johnston și Moitessier. Cea mai tristă poveste, într-un fel, este cea a lui Nigel Tetley, „ignoratul" cursei, care a fost cât pe ce să pună mâna pe premiul de 5000 de lire și care, în tăcere – fără să lase vreun mesaj sau să apară în titlurile ziarelor –, s-a sinucis într-o pădure de lângă Dover, doi ani mai târziu.

Și-atunci… de ce Donald Crowhurst? Sau, ca să mă exprim altfel, ce vrea să spună despre timpurile noastre, timpurile în care trăim acum, faptul că ne identificăm mai ușor nu cu Robin Knox-Johnston – un sportiv patriot, curajos, încăpățânat la modul aproape comic –, ci cu un personaj mult mai neînsemnat: un om care s-a mințit pe el și pe cei din jurul lui, un om mărunt, chinuit de o problemă existențială extremă, torturat de o înșelătorie.

Poppy dragă, mă îndoiesc că vom găsi răspunsul la aceste întrebări când vom merge la expoziția de sâmbătă. Îmi cer scuze că am scris atât de mult despre un subiect care, deși pentru mine a avut întotdeauna o importanță aparte, pentru tine, și poate pentru oricine din generația ta, nu are aceeași rezonanță. Cred că vom avea totuși o dimineață interesantă și, sper, un prânz plăcut după aceea. Vremea se va răci spre sfârșitul săptămânii, așa că nu vom putea să mâncăm pe terasă – și nu uita să-ți aduci fularul și mănușile!

Abia aștept să te revăd.

Al tău unchi, cu dragoste, întotdeauna,

Clive.

• Capitolul 5

Când am terminat de citit prima dată această scrisoare, umărul stâng îmi amorțise din cauză că Poppy își lăsase capul pe el cu toată greutatea. M-am tras ușurel, iar ea s-a întors instinctiv pe cealaltă parte. Am luat perna și i-am strecurat-o ușor sub cap, iar ea s-a sprijinit comod. Avea gura deschisă și un firicel de salivă în colțul buzelor. I-am aranjat pătura, având grijă să-i acopăr bine umerii și să-i potrivesc marginile pe sub ea. A oftat încetișor și s-a cufundat și mai adânc în somn.

Mi-am îndreptat spatele, m-am frecat la ochi și am ascultat un timp bâzâitul continuu al motoarelor. Aproape toți pasagerii dormeau, iar beculețele din cabină luceau mut și ciudat, răspândind un soi de lumină crepusculară. Pe ecranul din față, o hartă în continuă modificare arăta deplasarea avionului spre Londra: mi-am dat seama că în momentul acela ne aflam undeva deasupra Mării Arabiei, la câteva sute de mile vest de Bangalore. Deoarece nu mă pricep la tehnică, habar n-aveam cum funcționează acest sistem miraculos. În urmă cu patruzeci de ani, Donald Crowhurst putea să se ascundă luni de zile în mijlocul Atlanticului, un punct minuscul pe suprafața oceanului, înconjurat de mile nesfârșite de apă, ferit de toți ceilalți de pe planetă. În ziua de azi, o mulțime de sateliți ne urmăresc de pe orbită în fiecare minut al zilei, indicând poziția în care ne aflăm cu o viteză și o acuratețe inimaginabile. Nu mai există loc unde să te ascunzi. Niciodată nu am fost cu adevărat singuri. Asta ar fi trebuit să fie o consolare pentru mine, zău așa – îmi ajunsese singurătatea din ultimele luni, mă săturasem –, și totuși nu era. În fond, chiar dacă Crowhurst se aflase la mii de mile depărtare pe mare și oceane întregi îl despărțeau de soția lui, ei fuseseră legați unul de celălalt prin firele invizibile ale sufletului. Poate că știuse că se gândea la el în orice clipă din zi și din noapte. Pe când eu mă aflam alături de o tânără simpatică și cumsecade care dormea lângă mine (lucrul cel mai intim, care arată încrederea într-o altă persoană, mă gândesc uneori) și tristul adevăr era că apropierea pe care o simțeam avea să fie temporară. Probabil că la sfârșitul călătoriei va dispărea.

În următoarele ore n-am dormit și am stat să citesc încă o dată scrisoarea unchiului lui Poppy, apoi am citit-o și a treia oară. Am

rămas cu mai multe întrebări decât răspunsuri. Oare Donald Crowhurst fusese un laș făcând ceea ce făcuse? Nu mi se părea că lucrurile trebuiau privite așa. Avea doar treizeci și șase de ani când a plecat în acea călătorie, iar în ce mă privește, mă simțeam un copil în comparație cu el, deși aveam acum patruzeci și opt (cu două săptămâni în urmă îmi sărbătorisem ziua de naștere în Australia, la un restaurant grecesc cu prețuri rezonabile din Sydney, străduindu-mă, ca de obicei, să întrețin conversația cu tata). Să fii stăpân pe o ambarcațiune – nu mai zic să te convingi pe tine (și pe alții) că poți s-o pilotezi de unul singur și să faci cu ea înconjurul lumii, străbătând cele mai periculoase mări de pe fața pământului – arăta… ce? Auto-amăgire? Nu, nu cred că Crowhurst se amăgise. Dimpotrivă: după standardele din ziua de azi, părea incredibil de matur și stăpân pe el. La treizeci și șase de ani! Eu, când aveam treizeci de ani, încă mă întrebam – asemeni multor prieteni de-ai mei – dacă eram pregătit să am copii. Însă Crowhurst rezolvase de mult problema asta – avea deja patru. Ce se întâmpla cu generația mea? De ce ne maturizam atât de greu? Noi parcă rămâneam copii până la vârsta de douăzeci și cinci de ani. La patruzeci eram încă adolescenți. De ce ne lua atât de mult timp să ne asumăm responsabilități față de noi înșine – ca să nu mai zic față de copiii noștri?

Am căscat și-am simțit că mi se închid ochii de somn. Bateria laptopului lui Poppy era pe sfârșite – mai erau doar opt minute până să se termine de tot. Am apăsat pe butonul Înainte în Picture and Fax Viewer și m-am uitat pentru ultima dată la fotografiile cu Donald Crowhurst pe care le scanase. Nu-mi dădeam seama exact, dar era ceva ce mă intriga în legătură cu fotografiile astea, ceva ce-mi dădea un mic fior de neliniște. În afară de fotografia cu iahtul abandonat, mai erau încă trei: Crowhurst în manta de ploaie, când a pornit în larg din portul Teignmouth – scenă la care unchiul lui Poppy fusese și el martor; Crowhurst spre sfârșitul călătoriei, un autoportret unde apare cu mustață și o înfățișare nouă, înăsprită de soare; și un Crowhurst arătând surprinzător de tânăr, aflat pe uscat, în fața camerelor de filmat de la BBC, dând un interviu înainte de plecare.

Aceasta din urmă era un prim-plan și mi s-a părut cea mai tulburătoare. Nu stătea chiar cu fața la cameră, ci privea în jos, dus pe gânduri, își rodea nervos unghia de la degetul mare. Arăta deja ca un om chinuit, de parcă ar fi știut că imaginea pe care o arăta lumii era una falsă; că adevărul din spatele ei era mai întunecat, mai

periculos și prea dureros de înfruntat. Categoric aceasta era fotografia care m-a tulburat cel mai mult. Dar de ce oare să mă impresioneze în asemenea măsură?

Apoi, brusc, mi-am dat seama. Bineînțeles – se vedea clar, acum observasem.

Era leit tata.

• **WATFORD – READING** •

• Capitolul 6

Mi-era dor de ea. Deja îmi era dor.

Mă despărțisem de Poppy de cincisprezece minute și deja îmi era îngrozitor de dor de ea.

Oare a vrut să-mi transmită ceva prin faptul că refuzase să vină să bea o cafea cu mine? Bineînțeles că nu. Fusese un zbor lung, era obosită și dorea să ajungă mai repede acasă. Ne despărțiserăm în zona de recuperare a bagajelor. Nepotrivit loc să-ți iei rămas-bun. Zgomotos, haotic, apăsător. Dar ea avusese numai bagajul de mână, iar eu a trebuit să aștept ca geamantanul meu să apară pe banda rulantă, așa că ne-am despărțit acolo, n-am avut ce face. După care mi-am recuperat geamantanul, l-am tras pe rotile până afară, am văzut că era coadă la taxiuri (cam cincizeci de persoane) și l-am tras înapoi înăuntru.

Am urcat pe scara rulantă în zona de plecări și mi-am cumpărat un cappuccino. Cred că a fost cea mai fierbinte cafea care mi-a fost servită vreodată. Am așteptat douăzeci de minute până să îndrăznesc să-mi lipesc buzele de ea. Între timp mă uitam cum veneau și plecau alți pasageri. Părea că nimeni, în afară de mine, nu călătorea singur. N-avea cum să fie așa, obiectiv vorbind, dar așa mi se părea mie în dimineața aceea. După zece minute, la masa de alături s-a așezat un bărbat. Părea cam de aceeași vârstă cu mine, doar că avea părul cărunt, aproape alb; și el era singur, așa că m-am pregătit să intru în vorbă, doar de dragul conversației, dar chiar atunci au apărut soția și cele două fiice ale lui. Cele două fete erau foarte drăguțe. Cred că cea mică avea vreo opt ani, iar cea mare, doisprezece sau treisprezece – aproape de vârsta lui Lucy. Fetele aveau tenul foarte alb; de fapt toți aveau tenul foarte alb. Câtva timp am ascultat ce vorbeau. El urma să plece la Moscova câteva zile, iar ele veniseră să-l conducă. El părea să aibă emoții în legătură cu această călătorie, nu știu de ce, dar soția încerca să-l liniștească și îi tot spunea: „Ai mai făcut lucrul ăsta de zeci de ori până acum.” El zicea că va trebui să dea multe interviuri și m-am întrebat dacă nu cumva era vreo celebritate, dar nu mi-am dat seama cine putea fi. Au plecat după zece minute.

Cafeaua mea era tot fierbinte și nu puteam s-o beau. Am scos telefonul mobil, am căutat în agendă numărul lui Poppy și m-am

uitat la el. Îmi părea rău că nu-i făcusem o fotografie înainte să plece, dar știam că i s-ar fi părut ciudat să-i cer o astfel de favoare. N-aș fi făcut decât s-o îndepărtez. Așa că tot ce aveam era numărul ei de mobil. Un chip, o personalitate, niște ochi plini de vioiciune, un trup, o ființă umană, toate se reduceau la unsprezece cifre pe un ecran. Toate erau cuprinse în acea combinație magică de numere. Oricum, era mai bine decât nimic. Cel puțin aveam cum să dau de ea. Cel puțin Poppy făcea acum parte din viața mea.

Am dat să gust iar din ceașca de cappuccino care îmi fusese adusă cu douăzeci și cinci de minute în urmă, dar m-am ferit imediat, căci lichidul fierbinte mi-a înțepat cu mii de ace buzele, limba și cerul gurii, și-atunci m-am lăsat păgubaș. Mi-am tras geamantanul de sub masă și m-am dus să-mi încerc iar norocul la coada pentru taxiuri.

Era ora nouă dimineața când m-am apropiat de casă. Stăteam vlăguit pe bancheta din spate a unui taxi și priveam somnoros sobrietatea monocromă a peisajului urban din Hertfordshire. Era a treia săptămână a lunii februarie 2009, cerul era acoperit de un strat gros de nori, iar mie mi se părea că lumea nu arătase niciodată mai posomorâtă și mai rece decât în dimineața aceea. Mă gândeam la țara pe care o lăsasem în urmă: atât de plină de căldură, de culoare și vitalitate. La albastrul intens al cerului de vară deasupra orașului Sydney; la lumina scânteind jucăuș pe apa din port. Și-acum, poftim. Watford, unde bate vântul și plouă.

— Lăsați-mă aici, vă rog, i-am zis șoferului de taxi.

Omul m-a privit ușor nedumerit când mi-am târât geamantanul jos din taxi și i-am achitat nota de plată (cincizeci de lire, plus bacșișul), însă eu știam – chiar dacă nu făceam decât să amân nefericitul moment – că încă nu mă puteam duce acasă. Mai aveam nevoie de puțin timp ca să prind curaj. Așa că am tras după mine geamantanul pe rotile, am cotit la stânga de pe Lower High Street și am luat-o pe Watford Field Road. Când am ajuns în parc, m-am așezat obosit pe o bancă. Stinghiile din lemn erau ude și am simțit cum umezeala îmi pătrunde prin pantaloni și chiloți până la piele. Nu conta. Mai aveam doar vreo opt sute de metri până acasă și puteam să ajung în câteva minute; dar, până una-alta, nu voiam decât să stau jos, să mă gândesc și să mă uit la oamenii care mergeau la serviciu – să văd, cred, dacă mă mai simțeam cumva legat de oamenii aceștia: de semenii mei, compatrioții mei, concitadinii mei.

Era greu de spus.

Cred că pe lângă banca mea trecea câte cineva din jumătate în jumătate de minut, dar nimeni nu zicea bună ziua, nu înclina capul în semn de salut și nu se uita la mine. De fapt, de fiecare dată când *eu* încercam să privesc pe cineva în ochi sau să arăt cumva că aș vrea spun ceva, toți se uitau repede și ostentativ în altă parte și grăbeau pasul. Poate vă gândiți că se întâmpla așa în cazul femeilor, dar nu – și bărbații păreau la fel de alarmați la gândul că un străin ar putea intra în vorbă cu ei, fie și numai în treacăt. Mă punea pe gânduri faptul că încercarea mea de a aprinde între noi o scânteie de omenie îi făcea să intre în panică, să întoarcă spatele și să o ia la fugă.

Pentru cei care nu-l cunosc, Watford Field este un părculeț care nu cred că are mai mult de două sute de metri pe fiecare latură, nu departe de principalele artere Waterfields Way și Wiggenhall Road, așa că în permanență se aude zgomotul traficului. Nu e tocmai o oază de liniște, dar cred că orice zonă verde în care te poți refugia e mare lucru în ziua de azi. După o bucată de timp, am început să mă simt neobișnuit de liniștit și, în ciuda frigului și a umezelii din dimineața aceea, am rămas acolo mai mult decât îmi propusesem. Cu cât se făcea mai târziu, treceau, bineînțeles, din ce în ce mai puțini oameni. În curând n-am mai văzut nici țipenie timp de zece minute. Și trecuse mai bine de o oră de când nu mai stătusem de vorbă cu cineva – dacă se poate spune că cele două-trei vorbe schimbate cu taximetristul la plecare înseamnă a sta de vorbă. Cred că era timpul să renunț și să mă duc să înfrunt pustietatea neprimitoare a casei mele.

Deodată, de după colț a apărut un bărbat care venea dinspre Farthing House și se îndrepta spre mine. Ceva din nesiguranța cu care se apropia, din atitudinea lui ezitantă, m-a făcut să mă gândesc că el ar putea fi omul pe care îl așteptam. Cred că avea douăzeci și ceva de ani, purta un cojoc albastru închis și blugi prespălați strânși pe picior. Avea o claie de păr negru, des și cârlionțat și ceea ce părea a fi un început de mustață – doar un început, la fel de nehotărât ca și atitudinea lui. Se tot uita în jur cu un aer nedumerit și de vreo două ori, până să ajungă la banca pe care stăteam, s-a oprit, s-a întors și s-a uitat în depărtare, ca și cum ar fi vrut să vadă dacă putea s-o ia și prin altă parte. Era clar că se rătăcise. Da, asta era – se rătăcise! Și ce fac oamenii când se rătăcesc? Se opresc să întrebe pe unde să o ia. Asta avea să facă și el. Probabil că voia să ajungă la gară pe High Street. Sau poate la Spitalul Municipal. Ambele erau în apropiere. Mă va întreba cum se ajunge acolo și uite așa vom sta de vorbă. Îmi și

imaginam cum va decurge dialogul, încă dinainte să mi se adreseze, îl repetam deja în minte. „Unde vrei să ajungi, prietene? La gară? Păi, gara High Station este chiar după colț, dar dacă vrei să mergi la Londra, mai bine te duci la Watford Junction. E cam la zece, cincisprezece minute de-aici. Mergi drept înainte pe drumul ăsta până ajungi pe Lower High Street, apoi faci la stânga și o ții tot înainte până ajungi la intersecția mare cu șoseaua de centură…”

Îi auzeam deja pașii apropiindu-se grăbiți și respirația neregulată și precipitată. Am văzut că aproape ajunsese lângă mine. Și că nu arăta atât de prietenos cum mă așteptam.

„Apoi traversezi șoseaua de centură”, am continuat eu în gând, „și treci de Arlechinul pe partea dreaptă și de marele Waterstone’s…”

— Dă-mi telefonul.

Vocea din capul meu s-a oprit brusc.

— Cum?

M-am uitat la el și am văzut că mă privea amenințător, cu o expresie de rea-voință și panică așternută pe chip.

— Băi, tu n-auzi să-mi dai telefonul? Scoate-l chiar acum!

Fără să mai spun o vorbă, mi-am îndesat mâna în buzunarul pantalonilor, încercând să extrag telefonul. Dar pantalonii erau prea strâmți și nu reușeam.

— Îmi cer scuze, am zis eu, chinuindu-mă să scormonesc după el. Se pare că nu vrea să iasă.

— Nu te uita la mine! a strigat bărbatul. (De fapt, părea mai degrabă un copil.) Nu te uita la fața mea!

Aproape că reușisem să scot telefonul din buzunar. Era culmea: ultimul meu telefon fusese un Nokia foarte subțire pe care îl scoteam fără probleme. Dar îmi alesesem acest Sony Ericsson mai butucănos deoarece era mai bun să asculți la el mp3-uri. Însă acum nu mi s-a părut momentul potrivit să explic toate lucrurile astea.

— Poftim, am zis eu întinzându-i telefonul. Mi l-a smuls din mână cu brutalitate. Mai doreai și altceva – poate bani, carduri de credit…?

— Du-te-n mă-ta! a strigat el și a rupt-o la fugă spre Farthing Way, în aceeași direcție din care venise.

Totul s-a petrecut în doar câteva secunde. M-am așezat la loc pe bancă și l-am privit cum dispare. Tremuram puțin, dar curând mi-am recăpătat calmul. Primul meu impuls a fost să sun la poliție, dar mi-am dat seama că nu mai aveam telefon ca să sun. Al doilea impuls a fost să-mi iau geamantanul și să pornesc spre casă, să mă opresc pe

drum la magazinul din cartier și să cumpăr niște lapte ca să-mi fac un ceai când ajung. Ciudat, în loc să mă îngrijorez că mi se furase telefonul – pentru care oricum aveam asigurare în caz de furt –, eram mai degrabă dezamăgit că mult așteptata ocazie de a intra în contact cu oamenii nu decursese așa cum am sperat.

Chiar atunci am auzit din nou niște pași apropiindu-se. Alergând de data asta. Și aceeași respirație precipitată și neregulată. Era tipul care mă jefuise. A trecut în fugă pe lângă banca mea, fără să mă ia în seamă, apoi s-a oprit brusc, s-a uitat la stânga, pe urmă la dreapta și și-a trecut mâna prin păr.

— Băga-mi-aș, tot repeta el. Băga-mi-aș!

— Ce s-a întâmplat? am întrebat.

El se tot învârtea de colo-colo.

— Hâm?

S-a uitat mai atent la mine și cred că abia atunci și-a dat seama că eu eram cel pe care îl jefuise.

— Ce s-a întâmplat? am repetat eu.

A stat câteva secunde să se gândească dacă nu cumva voiam să-mi bat joc de el. Apoi a zis:

— Băi nene, m-am rătăcit. M-am rătăcit de tot, fir-ar al dracului. Încotro e gara?

Mi-a tresăltat inima când l-am auzit.

— Păi, sunt două gări. Unde vrei să ajungi?

— La Central London, băi nene. Tre' să mă-ntorc la Londra acușica.

— Atunci cred că cel mai bine ar fi să mergi la Watford Junction. E cam la zece, cincisprezece minute de aici. Mergi drept înainte pe drumul ăsta, ieși în Lower High Street, apoi faci stânga și o ții drept înainte până ajungi la intersecția mare cu șoseaua de centură…

— Șoseaua de centură, zici? Unde sunt semafoarele.

— Exact. Apoi traversezi șoseaua de centură, treci pe lângă Arlechin pe partea dreaptă și pe urmă de marele Waterstone's…

— Bine, bine, știu unde e Arlechinul, de-acolo știu drumul… Băi nene, e-n regulă. E super. M-am scos.

— Bucuros că ți-am fost de ajutor, am zis și m-am uitat zâmbind la el – dar a fost o greșeală din partea mea, fiindcă asta l-a făcut să înceapă să țipe iar.

— Băi, nu te uita la mine, să nu-ndrăznești să te mai uiți la mine!

Apoi s-a întors și a rupt-o la fugă, sprintând ca un atlet spre ieșirea

din parc și spre drumul care ducea la Lower High Street.

•

Cred că eram extrem de obosit din cauza diferenței de fus orar, fiindcă nu mai judecam limpede. În timp ce îmi târâm picioarele spre magazinul de cartier, nu mă gândeam decât că episodul cu furtul telefonului „e bun de povestit lui Poppy” și eram atât de încântat că aveam această întâmplare să i-o povestesc, atât de încântat că aveam motiv s-o sun în dimineața aceea, încât am început bucuros să compun în gând un SMS, așa, mai trist și mai ciudat, despre episodul cu pricina. Abia când am ajuns la magazin și mi-am lăsat geamantanul afară mi-am dat seama că nu puteam să-i trimit niciun SMS deoarece nu mai aveam telefonul și, dacă nu mai aveam telefonul, nu mai aveam nici numărul ei, nici alt mijloc de a o contacta.

Așa că asta a fost.

Am intrat să cumpăr lapte.

• Capitolul 7

Când am deschis ușa casei, mă așteptam să împing într-un maldăr de corespondență aflat înăuntru. Dar nu era cine știe ce. Doar vreo douăsprezece plicuri. Sincer să fiu, mă așteptam la mai mult după o absență de trei săptămâni.

Mi-am lăsat geamantanul în hol, am strâns plicurile de pe jos și le-am dus în sufragerie. Acolo era foarte frig. Nu mai e nevoie să spun că dinspre bucătărie nu se auzea radioul și nici nu se simțea miros de cafea proaspătă adiind până în holul de la intrare. Caroline și Lucy erau – așa cum știam că vor fi – la peste două sute de mile depărtare. Poate că, totuși, una dintre scrisori era de la ele. La început, după ce au plecat, Lucy îmi scria destul de des – cam din două în două săptămâni –, de multe ori punând în plic și un desen sau un colaj sau vreo compunere de la școală. Dar, în ultimul timp, scrisorile se răriseră. Cred că pe ultima o primisem în noiembrie. Ia să vedem… M-am uitat peste plicuri și mi-am dat repede seama că nu era nimic de la ea. Trei extrase pentru cardurile de credit. Scrisori de la furnizorii de gaz și electricitate care încercau să atragă noi clienți. Extrase de cont, facturi de telefon. Chestii obișnuite. Nu era nimic interesant.

M-am dus în bucătărie și am deschis aragazul ca să pun un ibric cu apă la fiert și, cât am stat acolo, mi-am aruncat un ochi la robotul telefonic de pe perete. Se vedea o cifră pâlpâind pe ecran. „Cinci”. Doar *cinci* mesaje în aproape o lună cât am fost plecat? Era ridicol. Să le mai ascult?

Până să-mi fac curaj, am urcat în dormitorul de sus ca să deschid calculatorul. Șmecheria era, ca de obicei, să intru în cameră și să-mi văd de treabă fără să mă uit în jur. Deja devenisem expert. Trebuia să procedez astfel pentru că dormitorul fusese al lui Lucy. Normal ar fi fost să-l redecorez după ce ea și Caroline s-au mutat, dar n-am avut tăria s-o fac – cel puțin deocamdată. Până una-alta, avea tot tapetul roz care ei îi plăcuse atât de mult și urmele de pastă Blu-Tack pe peretele unde obișnuia să lipească postere din revistele cu animale – prim-planuri cu hamsteri dormind, wombați grozav de drăguți și multe altele. Din fericire, și posterele dispăruseră. Dar tapetul era o amintire dureroasă. Poate că săptămâna aceasta ar trebui să văd ce

fac cu el. Nu era nevoie să-l dau jos, puteam să zugrăvesc peste el – cred că trei sau patru straturi de vopsea de un alb strălucitor ar fi de ajuns pentru a ascunde modelul cu flori. În tot acest timp, priveam doar înainte, limitându-mi câmpul vizual la lucrurile pe care trebuia să mă concentrez. Era mai simplu așa.

Când m-am întors în bucătărie, mi-am turnat o cană de ceai concentrat din care am luat câteva înghițituri, apoi am apăsat butonul „Play" al robotului telefonic. Însă emoția anticipării n-a ținut mult. Un mesaj era de la șeful meu care îmi amintea să mă prezint peste câteva zile la ultima întâlnire cu responsabila pe probleme de sănătate în muncă. Două mesaje erau de la dentist: unul automat, ca să-mi amintească de programarea la un control din urmă cu două săptămâni (de care uitasem cu desăvârșire) și celălalt lăsat a doua zi de o persoană care mă întreba de ce nu venisem și care îmi reamintea că va trebui să plătesc oricum consultația. Și încă două mesaje care erau de fapt niște bipuri prelungite, urmate de zgomotul făcut când cineva închide. Unul dintre ele putea fi de la Caroline, desigur, dar n-am putut să formez 1471 ca să văd dacă fusese ea, deoarece ambele apeluri erau dintr-o dată anterioară mesajelor de la dentist. Cam atât cu telefonul.

Ia să văd, poate pe Facebook aveam ceva care să mă înveselească. În fond, îmi făcusem peste șaptezeci de prieteni pe Facebook. Cu siguranță că se mai întâmplase ceva cât fusesem plecat. Am urcat la etaj luând ceaiul cu mine, m-am instalat în fața calculatorului și m-am logat pe pagina mea.

Nimic.

M-am holbat consternat la monitor. Niciun prieten nu-mi trimisese niciun mesaj și nu-mi postase nimic în ultima lună. Cu alte cuvinte, dacă era să mă iau după asta, din șaptezeci de oameni, nimeni nu s-a gândit nici măcar o singură dată la mine cât timp am fost plecat.

Am simțit brusc un gol în stomac. Ochii au început să mă înțepe: îmi dădeau lacrimile. Era mai rău decât mi-aș fi imaginat.

Mai rămânea un singur lucru: e-mailul. Voi suporta oare să deschid Outlook Express-ul? Dacă în inbox găseam aceeași poveste?

Mi-am mișcat degetele peste tastatură mecanic, ca un robot. Am apucat mouse-ul cu mâna dreaptă și nu mi-am dezlipit ochii de pe ecran cât timp s-au afișat mai întâi mesajul de întâmpinare al programului, apoi titlurile mesajelor primite anterior, încet, cu inima bubuind, cu stomacul strâns de spaimă, am mișcat cursorul pe ecran

și am dat clic pe fatidicul buton Trimis/Primit.

S-a deschis cutia de dialog. A urmat o succesiune de mesaje: Caută gazda. Conectat. Autorizează. Conectat. Apoi o pauză de câteva secunde, timp în care calculatorul părea că mă tachinează, prelungindu-mi chinul, până când – *DA*!– ce bine, oh, ce bine – „Primirea listei de mesaje de la server” – aproape că nu-mi venea să cred – a intrat primul mesaj marcat de un anunț surprinzător „Mesajul 1 din 137”.

O sută treizeci și șapte de mesaje! Ei, cum ți se pare? Cine-a zis că nimănui nu-i pasă de Maxwell Sim? Cine-a zis că nu am prieteni adevărați?

Lângă iconul „Inbox”, numărul a început să crească rapid. Douăzeci de mesaje, șaizeci, șaptezeci și cinci – intrau întruna. Îmi trebuia o zi întreagă să le citesc pe toate. De la cine să fie oare – de la Chris, Lucy, Caroline? Sau poate chiar de la tata, ca să dreagă busuiocul pentru că vizita mea în Australia fusese un fiasco?

Am închis ochii o clipă, am inspirat adânc, apoi am început să citesc primele mesaje, care ziceau așa:

Te lasă bărbăția? Încearcă magica pilulă albastră
Vigoarea din pantalonii tăi va fi de neînfrânt
Când ai scula mare, lumea ți se pare mică
Erecția ta puternică va excita femeile
Viața e tristă dacă prietenul tău a murit
Un monstru în erecție, tare ca piatra
Cea mai rapidă cale spre succes este să-ți întărești bărbăția
Un instrument fabulos îți va oferi o reputație pe măsură
Oferă-ți șansa de a fi mai presus de ceilalți bărbați
Împinge-ți mădularul în ea

Ei, nu-i nimic, erau doar primele zece. Se pare că filtrul de spamuri fusese închis cine știe de ce.

Dar nu se poate să nu fie și niște mesaje serioase pe-acolo, pe undeva. Ce mai era?

Prietenul tău din pantaloni va dansa ca la petrecere
Iată ajutorul care te va face să uiți că o ai mică
Pușca ta prezintă onorul – toată lumea e șocată!
Înfășoară-ți maneta în jurul piciorului!

Poți să-ți recapeți tinerețea
Adevărul de dincolo de 23 de centimetri
N-o vei mai dezamăgi niciodată!
Dă volum măciucii tale
Îi vei spune Petru cel Mare
Participă la un maraton sexual cu ajutorul nostru specializat
Prietenul bățos din pantalonii tăi va privi numai spre cer
Upgradează-ți aparatul
Dă-i rachetei tale combustibil mai bun

Oh, Doamne. Oare mai erau multe din astea?

Viața cu o sculă mică e jalnică și nefericită

Ăsta cu siguranță a fost puțin cam dur. Cu toate necazurile din viața mea, până acum nu-mi trecuse niciodată prin cap că s-ar putea să am o „sculă mică". Mă considerasem întotdeauna acceptabil la capitolul ăsta. Și totuși, acum, în fața acestei agresiuni, „prietenul" meu – cum am să-i zic de-aici înainte – începea să se simtă mititel și ofilit ca o ciupercă criofilă.

Te-ai săturat ca micul tău prieten să privească mereu în pământ?
Te-ai săturat să închei seara doar cu un sărut?
Pune-i-o ca un macho!
Acum nu mai trebuie să stingi lumina când îți scoți pantalonii
Femeile îți vor da și luna de pe cer ca să te culci cu ele
Află cum e la pat, cunoscând-o bine pe dinăuntru
Femeilor le place să fie penetrate adânc
Numai un mădular mare poate ajunge la punctul G
Trebuie să fii Bărbatul Adevărat cu o mândrie imensă
Obține cea mai lungă banană
Ajut-o să găsească fericirea! *Scap-o de durere*!

S-o scapi de durere…? Asta chiar era interesant. În timp ce toate aceste titluri se derulau pe ecran ca într-un fel de ceață și eu îmi dădeam treptat seama că erau singurele mesaje pe care le primisem în ultimele trei săptămâni, am început să mă gândesc aiurea și să mă întreb dacă cei care îmi scriau chiar *erau* niște necunoscuți, dacă primeam întâmplător asemenea reclame de la firmele de

medicamente și site-urile porno. Unele fraze începeau deja să sune aproape filosofic. M-am pomenit întrebându-mă dacă nu cumva ascund în ele un soi de înțelepciune superioară – una destinată mie personal.

Recapătă-ți tinerețea.

Da, sunt sigur că mi-ar plăcea să pot face asta.

Ce-ți lipsește ca să fii bărbatul perfect?

Mă întrebasem și eu de multe ori același lucru. Oare oamenii ăștia știau răspunsul?

Află cum e să fii înăuntrul ei.

Uite un lucru pe care nu l-am aflat niciodată despre Caroline. Cât adevăr! Ce bine ar fi fost dacă aș fi învățat cum să fiu înăuntrul ei!

Dă-i fermitate de beton.

Și totuși, acolo să fi greșit eu? De asta să fi plecat ea de lângă mine? Că nu i-am oferit fermitate de beton?

Ajunsesem acum la o sută. Și tot mai erau.

Prietenul tău rigid își va ține capul sus
Femeile vor cânta ode monstrului maiestuos din pantalonii tăi
Obține, în sfârșit, atenția pe care o meriți!
Uită trecutul și privește spre viitor – mărește-ți-o azi
Nicio femeie nu îți va întoarce spatele
Nu e nimeni de vină că ai un membru pricăjit, dar poți schimba situația
Bună, Max
Mădularul tău nu va mai fi niciodată flasc
Să-ți mărești scula înseamnă să câștigi războiul
Mărimea contează în lumea reală.

Ia stai – „Bună, Max”? Ăsta nu părea a fi un spam.

Nerăbdător, am dat înapoi la mesajul strecurat printre spamuri și

l-am citit din nou. Era de la Trevor – Trevor Paige. Era un e-mail adevărat de la o persoană adevărată. Am dat clic pe el și, cu un oftat de ușurare și bucurie, am citit acele cuvinte care mi s-au părut în momentul acela atât de elocvente, de emoționante, de pline de farmec și miez, de parcă ar fi fost scrise de Shakespeare sau vreun alt poet.

Bună max trec prin watford miercuri ce zici de o bere
Salutari Trev

După ce am citit mesajul o dată și încă o dată, până ce mi s-a întipărit în memorie, mi-am pus mâinile pe tastatura calculatorului, mi-am sprijinit capul pe ele și am oftat din adâncul inimii, plin de recunoștință.

• Capitolul 8

Câteva minute mai târziu m-am dus la culcare. Îmi pusesem în gând să mă lupt cât pot cu oboseala cauzată de schimbarea fusului orar, dar eram frânt. Am adormit imediat și am avut un somn cu întreruperi, neodihnitor.

Știți visele acelea care sunt jumătate vis, jumătate altceva? De parcă mintea trează refuză să se liniștească și, în ciuda epuizării, nu lasă subconștientul să preia controlul. Ei bine, la început așa mi s-a întâmplat. Îmi tot apăreau imagini cu vechiul meu coleg de școală, Chris Byrne, și sora lui, Alison, dar nu-mi dădeam seama dacă acele imagini erau din vis sau din amintirile mele. Eram adolescenți și mă aflam împreună cu ei într-un loc pe care nu-l recunoșteam, undeva la țară, într-o pădure. Chris avea părul lung, cum se purta în anii 70, și se vedea că era la vârsta când băieții deja se bărbieresc: începuseră să-i dea tuleiele. Stătea cu picioarele încrucișate pe un covor de frunze și cânta la chitară fără să ne ia în seamă pe mine și pe Alison. La marginea pădurii scânteia o întindere de apă, iar Alison se ducea într-acolo. În timp ce mergea, cu spatele întors spre mine, și-a apucat tricoul de poale și l-a tras peste cap cu o mișcare lentă, provocatoare, privindu-mă seducător peste umăr. Purta pe dedesubt un sutien portocaliu. Avea pielea netedă, perfectă, de culoarea ciocolatei.

M-am trezit brusc când vecina de alături a ieșit să ducă gunoiul și capacul tomberonului s-a trântit cu zgomot. M-am ridicat în pat și m-am uitat la ceas: era ora două și jumătate după-amiaza. M-am lăsat la loc pe perne, cu privirea ațintită în tavan, simțindu-mă deodată foarte treaz. Oare de ce îi visasem – sau mă gândisem la Chris și Alison? Probabil pentru că în ultimele trei săptămâni, pe lângă multe alte lucruri enervante pe care le făcea, tata m-a tot întrebat ce mai face Chris și dacă mă mai văd cu el. Ce stil avea să insiste pe subiectul ăsta; ce stil avea să se lege întruna (fără să-și dea seama?) de unul dintre punctele mele nevralgice și să-l zgândăre până aproape să-mi ies din fire de fiecare dată când aducea vorba de el. Apropo, ar fi trebuit să spun mai întâi că Chris a fost cel mai vechi prieten al meu, de când eram la școala primară din Birmingham. Ținusem o strânsă legătură cu el până acum cinci ani, când Caroline, Lucy și cu mine am plecat împreună cu Chris și familia lui să ne

petrecem concediul la Cahirciveen, în comitatul Kerry. Concediul a fost un dezastru din cauză că fiul lui, Joe, a avut un accident în urma căruia s-a ales cu niște răni destul de urâte. S-au făcut multe acuzații după acel accident, de ambele părți, s-au spus multe lucruri care n-ar fi trebuit spuse, iar rezultatul a fost că Chris și familia lui au plecat mai devreme, întorcându-se în Anglia cu avionul. De atunci nu m-a mai căutat deloc. Probabil că se aștepta să-l caut eu, dar eu nu m-am simțit în stare s-o fac, deoarece… în fine, poate că nu e acum momentul să explic. Lucrurile sunt foarte complicate. Cât despre motivul pentru care l-ar interesa pe tata certurile și împăcările mele cu prietenul meu Chris („Ce mai face?”, mă tot întreba, „Când v-ați întâlnit ultima dată? Cu cine s-a însurat?”), se pare că acesta va rămâne unul dintre misterele nedezlegate ale vieții.

Am mai stat încă puțin întins în pat, gândindu-mă la imaginea aceea cu noi trei în pădure. Apoi mi-am dat seama de unde venea: în vara lungă și fierbinte din 1976 (vara secetoasă, așa cum și-o amintesc cei din generația mea), am plecat cu părinții noștri la camping, în pădurea de lângă Coniston Water, în Lake District. Nu-mi aminteam mare lucru de atunci, decât că tata a făcut o mulțime de fotografii în săptămâna aceea, fotografii pe care încă le mai păstram într-un album rătăcit pe undeva prin casă. Da, chiar în temutul dormitor din spate, dacă nu cumva mă înșelam.

Am adus albumul și m-am băgat la loc în pat, apoi am aprins veioza de pe noptieră și m-am sprijinit de perne. Albumul era legat în imitație de piele albastru închis, iar fotografiile din interior se învechiseră, culorile lor altădată vii se estompaseră de tot. Ah, și uitasem ce fotograf jalnic era tata. Sunt convins că fotografiile lui erau minunate dacă te pasiona fotografia de peisaj sau prim-planurile cu bucăți ciudate de stâncă, ale cărei straturi interioare expuse în secțiune i-au captat imaginația la un moment dat, dar dacă voiai să-ți amintească de concediul petrecut cu familia, nu făceai decât să-ți pierzi vremea uitându-te la ele. Am dat paginile nerăbdător, întrebându-mă de ce naiba nu găsise și el de cuviință să facă măcar o fotografie cu mine sau cu mama. Sau cu orice altă persoană. Însă eram sigur că există pe undeva o fotografie cu Chris și Alison – o fotografie pe care cândva o știam foarte bine, dar la care nu m-am mai uitat de cel puțin zece ani – și când în sfârșit am găsit-o, chiar pe ultima pagină a albumului, mi-am dat seama că imaginile care îmi veniseră în minte dimineață, când stăteam în pat, erau niște hibrizi

ciudați: jumătate amintire, jumătate vis. În fotografia asta, Chris și sora lui erau în apă până la genunchi, într-o după-amiază mohorâtă, fără soare. Aveau părul ud pentru că înotaseră, și mai ales Alison părea tare zgribulită. Purta un costum de baie portocaliu, iar pielea ei tânără, foarte bronzată, contrasta cu părul roșcat-castaniu, tuns băiețește, mai scurt la ceafă și în părți.

Am căscat sonor și am lăsat albumul să cadă pe așternuturi. Și-atunci, când lumina veiozei de pe noptieră a căzut într-un alt unghi pe fotografia cu Chris și Alison, am observat un lucru ciudat: dacă te uitai cu atenție, se vedea că fotografia fusese cândva îndoită exact pe mijloc. Oare de ce? Am căscat din nou și, lăsând deoparte albumul, m-am întins să sting lumina. N-avea niciun rost să încerc să cântăresc lucrurile cât timp mă simțeam așa. Mi-am dat seama că mai aveam nevoie de foarte mult somn. Ultimul meu gând înainte să adorm n-a fost despre prietenia mea destrămată cu Chris Byrne sau despre sentimentele mele cândva atât de complicate față de sora lui, ci despre Poppy. Nu-mi venea să cred că nu mai aveam numărul ei de telefon. Și nici măcar nu-mi spusese numele de familie.

•

M-am trezit din nou chiar înainte de ora șapte și, la scurt timp după aceea, am făcut un lucru de care mi-e foarte jenă și care are legătură cu calculatorul și internetul. N-aveam de gând să vorbesc despre chestia asta acum, dar, în fine, cred că ideea e să vă povestesc totul exact așa cum a fost, deci nu pot să trec peste ea.

Cum să vă explic?

E ceva în legătură cu Caroline. E în legătură cu Caroline și cu faptul că încă îmi era foarte dor de ea.

Adevărul este că – în afară de e-mail și de telefon – mai aveam un mijloc de a intra în legătură cu Caroline: unul pe care, totuși, îl foloseam foarte rar, deoarece atunci când îl foloseam, mă făcea să mă simt oarecum nevrednic, mizerabil și supărat pe mine însumi. Cu toate astea, mi se părea uneori – uneori când îmi era îngrozitor de dor de ea și voiam mai mult decât o conversație scurtă și politicoasă, sau câteva fraze strict despre cum mergea Lucy cu școala – că metoda asta era singura mea opțiune.

Iată cum a început.

Pe vremea când eram căsătoriți, iar Lucy avea vreo cinci sau șase ani, Caroline a început să folosească tot mai mult internetul. Cred că asta s-a întâmplat când Lucy a făcut o iritație urâtă la baza gâtului și

Caroline a intrat pe internet să vadă dacă găsește ceva despre problema respectivă. Până la urmă, a ajuns pe un site care se chema Mămicinet, unde o mulțime de mame discutau pe forum despre probleme de genul ăsta, făcând schimb de experiență și oferind soluții. Lui Lucy i-a trecut iritația, dar e clar că ele mai discutau și alte lucruri acolo, deoarece în curând Caroline a început să petreacă jumătate din zi pe site-ul Mămicinet. Mi se pare că, la un moment dat, am și întrebat-o sarcastic câte ore pe zi ar fi în stare să stea pe internet la discuții despre vaccinuri și mulsul sânilor cu pompa, iar ea mi-a răspuns că de fapt participa la discuții despre literatură, politică, muzică, economie și alte lucruri, și că își făcuse deja o mulțime de prieteni online.

— Cum adică prieteni, am întrebat eu, dacă nu i-ai întâlnit niciodată?

Iar ea mi-a răspuns că sunt de modă veche dacă puteam să spun așa ceva și că, dacă voiam să țin pasul cu secolul douăzeci și unu, trebuia să fiu la curent cu evoluția conceptului de prietenie în lumina noilor tehnologii. Trebuie să recunosc că nu mi-a venit în minte niciun răspuns la chestia asta.

Poate că știa ea ce știa. Acum, privind în urmă, înțeleg de ce avea nevoie să stea pe internet să-și găsească prieteni și să intre pe forumuri. Înseamnă că nu găsea aceste lucruri acasă. Încercase să se împrietenească cu alte mame de la școala lui Lucy și chiar voise la un moment dat să înființeze un cerc al scriitorilor din localitate, dar nu s-a concretizat nimic. Dacă mă gândesc bine, probabil că se simțea foarte singură. Am sperat tot timpul că va deveni foarte bună prietenă cu Janice, soția lui Trevor, dar presupun că nu poți forța astfel de lucruri. Bine ar fi fost dacă ne-am fi înțeles toți patru, dar Caroline nu s-a arătat niciodată din cale-afară de încântată. Și nici eu nu-i eram de ajutor, sincer să fiu. Știam foarte bine că nu eram de nasul lui Caroline, din punct de vedere intelectual. De exemplu, n-am citit câte cărți a citit ea. Ea citea tot timpul. Să nu mă înțelegeți greșit – citesc și eu cum citește tot omul. De exemplu, când sunt în concediu și mă prăjesc la soare, lângă piscină, nimic nu-mi face mai multă plăcere decât să stau cu nasul într-o carte. Dar în cazul lui Caroline, era mai mult decât atât. Pentru ea, cititul părea să devină o obsesie. De obicei termina două-trei cărți pe săptămână. Majoritatea romane. Cărți „literare” sau „serioase”, cred că așa se numesc.

— Nu ți se pare că după un timp toate încep să semene între ele?

am întrebat-o eu odată. Nu ți se pare că toate se amestecă într-una singură?

Dar ea mi-a spus că habar n-am despre ce vorbesc.

— Ești genul de persoană, zicea ea, căreia niciodată o carte nu îi va schimba viața.

— Și de ce-ar trebui o *carte* să-ți schimbe viața? Lucrurile care îți schimbă viața sunt lucrurile reale. Cum ar fi să te căsătorești sau să faci copii.

— Mă refer la faptul că îți lărgește orizontul de cunoaștere, a spus ea. Îți ridică nivelul de conștiință.

Era un lucru asupra căruia niciodată nu aveam să ne punem de acord. O dată sau de două ori am încercat și eu să mă străduiesc mai mult, dar tot n-am reușit să înțeleg ce voia să spună. Îmi amintesc că am rugat-o să-mi recomande niște cărți pe care să le citesc: cărți care ar putea să-mi schimbe viața. Mi-a zis să încerc un roman din literatura americană contemporană.

— Cum ar fi? am întrebat eu.

— Încearcă un roman din seria Rabbit[3], mi-a spus ea. Iar câteva ore mai târziu, când m-am întors de la librărie și i-am arătat ce cumpărasem, a zis: Ce-i asta, o glumă?

Era cartea *Watership Down*[4].

(O carte al naibii de bună, după părerea mea. Deși nu mi-a schimbat viața.)

Cred că am făcut atâtea divagații numai pentru a amâna să vă povestesc acel lucru foarte rușinos care este următorul: după ce ne-am despărțit, iar Caroline și Lucy au plecat în Cumbria, am intrat și eu pe site-ul Mămicinet. M-am logat cu numele de utilizator „SouthCoastLizzie” și m-am dat drept o mamă singură din Brighton, cu o mică afacere proprie cu bijuterii și alte obiecte de podoabă. Bineînțeles că știam numele de utilizator al lui Caroline și am urmărit temele de discuție la care participa ea. Treptat, mi-am făcut obiceiul ca, de câte ori posta ea un comentariu, imediat să postez și eu unul după al ei: îi urmăream ideea, uneori făcând o mică adăugire sau corecție doar așa, de formă, dar de obicei eram de acord cu ea. Alteori era mai greu, mai ales dacă tema de discuție (cum se întâmpla de cele mai multe ori) era o anumită carte sau un anumit scriitor, dar în astfel de cazuri mă limitam la generalități și așa încercam să mă fofilez. După ce am făcut chestia asta timp de câteva săptămâni, așa încât Caroline să știe de SouthCoastLizzie și poate

chiar să fie curioasă în legătură cu ea, i-am trimis un mesaj privat în care îi spuneam că numele meu real era Liz Hammond, că îmi plăceau comentariile postate de ea, simțeam că avem multe în comun și ce-ar zice dacă ne-am scrie direct prin e-mail? Nici măcar nu eram sigur că voi primi un răspuns, dar am primit. Și când a venit, chiar m-a uimit.

Caroline și cu mine am fost împreună aproape paisprezece ani. Pot să spun sincer că, în tot acest timp, *niciodată* nu mi-a scris – nici nu mi s-a adresat – cu afecțiunea pe care i-a arătat-o lui „Liz Hammond" în acel e-mail. N-am să-l reproduc aici – deși mi-l amintesc aproape cuvânt cu cuvânt –, dar vă asigur că nu v-ar veni să credeți câtă căldură, prietenie și *dragoste* a pus în acele cuvinte adresate unei străine – *unei străine care nici măcar nu exista*, pentru Dumnezeu! De ce mie nu-mi scrisese – de ce mie nu-mi *vorbise* niciodată așa? Am fost atât de șocat și m-am simțit atât de… *rănit* încât vreo câteva zile la rând nici măcar n-am mai fost în stare să-i răspund. Și când, într-un final, am reușit să-i scriu, trebuie să recunosc că am fost puțin cam speriat. Era clar că, dacă aș fi continuat această corespondență, aveam să văd o altă față a lui Caroline o față pe care nu-mi fusese îngăduit s-o văd cât timp am fost căsătoriți. Trebuia să mă obișnuiesc cu asta. În orice caz, am decis să nu grăbesc lucrurile. Dacă Liz Hammond cea inexistentă și Caroline ar deveni prea repede foarte apropiate, atunci lucrurile s-ar complica foarte mult cât de curând. Nu voiam să devin prietena ei cea mai bună sau ceva de genul acesta, voiam doar să fiu la curent cu chestiile obișnuite, de zi cu zi, pe care nu aveam să le aflu din postura mea de fost soț. Și, într-un fel, asta s-a și întâmplat. Am învățat să-mi înăbuș gelozia pe care o simțeam de fiecare dată când Caroline îmi trimitea un mesaj – sentimentul că eu, bărbatul care fusese căsătorit cu ea timp de doisprezece ani, fusesem de fapt adevăratul străin pentru ea – și să acord atenție doar lucrurilor noi pe care le aflam în felul acesta: că Lucy începuse să studieze clarinetul sau că devenise foarte bună la geografie, chestii de genul acesta. La rândul meu, îi dădeam cu țârâita lui Caroline diverse informații despre persoana mea fictivă, pe jumătate regretând că mă băgasem în povestea asta. În câteva rânduri ne-am trimis una alteia fotografii și, în schimbul fotografiei cu ea și Lucy lângă pomul de Crăciun (pe care eu am înrămat-o și am pus-o pe polița șemineului), am luat la întâmplare de pe internet o fotografie cu copiii cuiva și i-am spus că erau fiul și fiica mea. N-avea de ce să nu mă creadă.

Totul sună foarte trist când e povestit așa, nu? Dar – trebuie să recunosc – am făcut-o numai atunci când mă simțeam disperat peste măsură: iar astă-seară era una dintre acele dați. Faptul că o cunoscusem pe Poppy și apoi pierdusem atât de repede legătura cu ea, că schimbasem Sydney cu Watford și-mi dădeam seama că nu reușisem să mă apropii mai mult de tata, că fusesem de față când murise bietul Charlie Hayward – toate lucrurile astea mă întristaseră și, pe lângă oboseala pricinuită de decalajul de fus orar, mă făceau să mă simt la fel de deprimat cum fusesem și mai înainte. Simțeam din nou nevoia să fiu în contact cu cineva, iar acel cineva trebuia să fie Caroline și nu voiam să-mi dea cu flit dacă i-aș fi telefonat s-o întreb ce mai face.

În fine, nu i-am scris un e-mail lung. Mi-am cerut scuze pentru cele trei săptămâni de tăcere, motivând că mi s-a stricat calculatorul și că a durat o groază până l-am reparat. I-am spus că așa-zisa afacere cu bijuterii din Brighton începuse să meargă prost din cauza crizei bancare care se simțea tot mai mult. Am intrat pe site-ul *Daily Telegraph* să văd ultimele știri și am întrebat-o dacă ea credea că guvernul va interzice acordarea bonusurilor bancare. Erau cu totul vreo trei paragrafe și cam asta a fost tot ce-am reușit să încropesc. Am semnat „Ai grijă de tine și ținem legătura, Liz” și am adăugat un mic emoticon galben.

Răspunsul lui Caroline a venit după o oră. Era același gen de mesaj: afectuos și deschis, plin de noutăți, cu aceeași notă de umor, cu o mulțime de întrebări sincere despre ce mai face Liz, dacă era de părere că afacerea o să fie bine și tot așa. Când l-am tipărit, am văzut că se întindea pe aproape două pagini. Lucy era în al doilea trimestru la noua ei școală și dădea impresia că se acomodase bine. Se pare că noua ei profesoară de științe ale naturii era „supersexoasă”. Caroline încheia mesajul vorbind puțin și despre ea în ultimul paragraf: zicea că, în sfârșit, începea să aibă mai mult spor la scris; găsise în Kendal un cerc al scriitorilor unde se ducea în fiecare joi seara; reușise să facă progrese deoarece acum se inspira din propria experiență – în general întâmplări din căsnicia ei –, dar scria la persoana a treia ca să dea un fel de „distanță și obiectivitate”. Tocmai terminase o scurtă povestire în ultimele două zile – ar vrea Liz s-o citească și să facă niște comentarii?

Trebuie să recunosc că am avut o senzație de rău la stomac pentru că făceam treaba asta. M-am simțit de parcă aș fi răscolit prin

sertarul cu lenjerie intimă al lui Caroline sau în coșul cu rufe murdare. Dar chiar și-așa, parcă un soi de fascinație perversă mă tot împingea de la spate. Mă intriga faptul că putea să simtă atât de mult față de o persoană imaginară (Liz) și atât de puțin față de una reală (eu). Mi-a venit în minte scrisoarea unchiului lui Poppy și momentul în care Donald Crowhurst a început să alunece pe panta nebuniei. Despre ce scrisese el în jurnal? Mai întâi încercase să afle rădăcina pătrată a lui minus unu și de-acolo ajunsese la niște speculații aiuristice despre producerea unor mutații genetice, în urma cărora oamenii se vor transforma într-o „a doua generație de ființe cosmice" ce relaționează între ele într-un alt plan decât cel fizic și material. Ei bine, poate că totuși nu înnebunise. Parcă în jurul anului 2000, așa prezisese, nu? Cu alte cuvinte, exact atunci când toată lumea a început să folosească internetul. O invenție ce îi permitea acum lui Caroline să aibă o relație foarte apropiată cu cineva care era doar rodul imaginației mele.

Am pus e-mailul ei deoparte, m-am frecat la ochi și am scuturat puternic din cap. Era absurd să mă gândesc la așa ceva. Nu doream să intru și eu, ca Donald Crowhurst, în tunelul acela întunecat, mulțumesc frumos. Mai bine să cobor în bucătărie să-mi fac o ceașcă de ceai. Și să încetez șarada asta ridicolă cu „Liz Hammond" până nu e prea târziu. Acela a fost ultimul meu e-mail. Gata cu șmecheriile. Gata cu prefăcătoriile.

Dar, în același timp, eram curios să citesc povestirea.

• Capitolul 9

— Știu la ce te gândești, a zis Trevor. Te gândești că ne aflăm în pragul unei catastrofe economice. Că suntem chiar pe marginea prăpastiei.

De fapt, nu la asta mă gândeam. Mă gândeam ce bine era că îl revedeam pe Trevor. Mă gândeam că energia și entuziasmul lui rămăseseră la fel de molipsitoare. Mă gândeam ce bine era că stăteam lângă Lindsay Ashworth, al treilea participant surpriză la întâlnirea noastră, pe care mi-o prezentase drept „colega" lui. Și mă mai gândeam că n-aș fi crezut că cineva – nici măcar Trevor – poate vorbi atât de mult, cu atâta însuflețire și convingere, despre periuțe de dinți: subiect de la care nu deviase nici măcar o secundă în jumătate de oră de când ne așezaserăm la barul hotelului.

— Ei bine, cu toții suntem îngrijorați din cauza situației economice, a continuat el. Micile afaceri se duc de râpă peste tot. Dar firma Guest Toothbrushes, trebuie să spun, are o poziție bunicică. Cu capitalul stă bine. Lichiditățile sunt excelente. Suntem încrezători că vom trece cu bine de această perioadă de recesiune. Deși nu foarte mulțumiți, atenție. N-am spus niciodată că suntem foarte mulțumiți. Am spus încrezători – încrezători și liniștiți. Nu-i așa, Lindsay?

— Categoric, a zis Lindsay, cu un accent scoțian calm și măsurat. De fapt, Max, Trevor a spus un lucru foarte deștept la ședința noastră de strategie de astăzi. Trevor, îmi dai voie să parafrazez?

— Chiar te rog.

— Ei bine, ideea lui Trevor a fost următoarea. Și, de fapt, are forma unei întrebări. Mai exact, a trei întrebări. Max, ne așteaptă o recesiune globală de proporții. Așa că dă-mi voie să te întreb un lucru: îți vei schimba mașina anul acesta?

— Mă îndoiesc. De fapt, nici nu prea o mai folosesc deocamdată.

— Destul de bine. Și, Max, ai de gând să pleci cu familia în străinătate vara asta?

— Familia nu prea… mai locuiește cu mine. Cred că vom pleca în vacanță separat.

— Punct lovit. Dar ai merge cu familia în străinătate dacă ați fi împreună?

— Nu, mă îndoiesc.

— Exact. Deci, având în vedere problemele economice actuale, anul ăsta nu îți schimbi mașina și nu te duci în concediu în străinătate. Dar, Max, spune-mi un lucru. S-a aplecat spre mine de parcă se pregătea să dea lovitura de grație. *Ai de gând să faci economie la spălatul pe dinți*?

Am recunoscut că nu aveam de gând să fac economie la spălatul pe dinți. În felul ăsta, i-am servit mingea la fileu.

— Exact! a zis ea. Oamenii se vor spăla pe dinți întotdeauna și întotdeauna vor avea nevoie de periuțe de dinți. În asta constă frumusețea umilei periuțe de dinți. E un produs care rezistă în perioadele de recesiune.

— Dar, a zis Trevor ridicând degetul arătător, după cum spuneam și mai devreme, ăsta *nu* e un motiv să ne declarăm mulțumiți. Produsele de igienă orală reprezintă o piață foarte concurențială.

— Foarte concurențială, a fost de acord și Lindsay.

— Puternic concurențială. Plină de jucători extrem de puternici. Avem Oral-B, avem Colgate, avem GlaxoSmithKline.

— Nume de care trebuie să ținem cont, a zis Lindsay.

— Nume gigantice, a completat Trevor. Aceștia sunt un fel de Goliați ai afacerilor cu periuțe de dinți.

— Bună descriere, Trevor.

— Îi aparține lui Alan, de fapt.

— Cine e Alan? am întrebat.

— Alan Guest, mi-a explicat Trevor, este fondatorul, patronul și directorul general al firmei Guest Toothbrushes. Toată afacerea este concepția lui. A lucrat pentru una dintre companiile mari, dar la un moment dat și-a zis „Gata, ajunge. Trebuie să existe o alternativă". Nu mai voia să aibă de-a face cu giganții sau cu stilul lor de afaceri. Voia să fie David.

— Care David? a întrebat Lindsay.

— David, ăla mic care s-a luptat cu Goliat, a explicat Trevor ușor iritat de întrerupere. Nu-i știu numele de familie. Istoria nu a păstrat și numele lui de familie.

— Ah, acum am înțeles.

— Alan și-a dat seama, a continuat Trevor, că nu putea să-i înfrunte pe barosani pe propriul lor teren. Nu jucau pe picior de egalitate. Așa că a decis să schimbe regulile. A avut o viziune a viitorului. Ca Lazăr pe drumul spre Damasc.

— S-a ridicat din morți, a zis Lindsay.

— Ce?

— Lazăr s-a ridicat din morți. Altcineva era pe drumul spre Damasc. Lazăr n-a mers niciodată în Damasc, din câte știu eu.

— Ești sigură că-i așa?

— Mă rog, poate că o fi fost – cine știe? Poate că mai trecea prin Damasc din când în când. Poate că avea rude pe-acolo sau știu eu?

— Nu, vreau să zic dacă ești sigură că nu Lazăr a avut viziunea?

— Sigură nouăzeci la sută. Poate chiar nouăzeci și cinci.

— În fine, nu contează. Cum ziceam, Alan a văzut unde greșeau barosanii. A văzut care este viitorul: periuțele de dinți verzi.

— Verzi? am întrebat eu nedumerit.

— Nu mă refer la culoare. Noi vorbim aici despre ecologie, Max. Vorbim de energie sustenabilă, de surse regenerabile. Dă-mi voie să te întreb – unde crezi că sunt făcute majoritatea periuțelor de dinți?

— În China?

— Corect. Și din ce sunt făcute?

— Din plastic?

— Iarăși corect. Și din ce sunt făcuți perii?

Nu știam să răspund la o astfel de întrebare.

— Nu știu… din ceva sintetic?

— Exact. Nailon, mai precis. Ei, cum ți se pare treaba asta? Mie mi se pare a fi o rețetă pentru distrugerea mediului. Dentiștii ne recomandă să schimbăm periuțele de dinți o dată la trei luni. Adică de patru ori pe an. Asta înseamnă că într-o viață întreagă vei folosi trei sute de periuțe de dinți. Mai rău decât atât, asta înseamnă că numai în Marea Britanie aruncăm probabil două sute de milioane de periuțe de dinți în fiecare an. Bineînțeles că ăsta e un lucru bun pentru marile corporații – înseamnă că oamenii trebuie să cumpere altele noi. Dar, Max, ăsta e un mod de gândire învechit. Nu mai putem să punem vânzările înaintea protecției mediului. Pentru binele omenirii, trebuie să ne schimbăm cu toții modul de gândire. Ideea de profit trebuie să treacă pe locul doi. Degeaba mai cântă orchestra dacă *Titanicul* se scufundă. Cineva trebuie să înceapă să facă ordine pe punte.

Am dat cu seriozitate din cap, încercând din răsputeri să-i urmăresc raționamentul.

— Așadar, Alan a știut că soluțiile nu erau greu de găsit. Se aflau chiar acolo, sub nasul lui. Și-a dat seama că am ajuns la o răscruce de drumuri. Erau două drumuri și ambele duceau în aceeași direcție, iar

indicatoarele erau foarte clare. Trevor a căutat în buzunarul de la piept și a scos ceva. Credeam că e un pix, dar era o periuță de dinți. Opțiunea numărul unu, a zis el, o periuță de lemn. Frumoasă, nu? Asta e unul dintre modelele noastre cele mai reușite. Lucrate manual de o firmă din Market Rasen, Lincolnshire. Făcute din lemn durabil, desigur – pin european sută la sută. Nu se distruge pădurea tropicală. Și când n-o mai folosești, poți s-o pui pe foc sau s-o mărunțești și s-o bagi la compost.

Am luat periuța, am cântărit-o în mână apreciativ și mi-am trecut degetul peste curbele ei elegante. Arăta bine, nu zic nu.

— Din ce sunt făcuți perii? am întrebat.

— Din păr de mistreț, a zis Trevor. Apoi a observat că am tresărit puțin. Interesantă reacție, Max. Dar firească, în orice caz. În fond, de ce nu? E mai bun decât nailonul. E foarte bine pentru mediu să folosești părul de mistreț.

— Doar dacă nu cumva *ești* mistreț, a intervenit Lindsay.

— Nu știu, am zis. Dar parcă e aiurea să bagi în gură păr de mistreț ca să te cureți pe dinți. Nu mi se pare… igienic.

— Mulți ar fi de acord cu ce spui tu, a zis Trevor. Și nu te poți aștepta să-și schimbe părerea peste noapte. Dacă vrei să le ții oamenilor predici, trebuie mai întâi să-i convertești. Trebuie s-o iei treptat. Toate drumurile duc la Roma, dar Roma n-a fost construită într-o singură zi. Așa că, pentru cei cu înclinații mai conservatoare, avem… asta. A mai scos o periuță din același buzunar. Era de culoare roșu pal, aproape transparent. Mâner de plastic obișnuit. Peri de nailon. *Dar*… A răsucit capul periuței și l-a scos… Complet detașabil, înțelegi? Arunci capul după ce l-ai folosit și mânerul îți rămâne pentru tot restul vieții. Daune minime pentru mediu.

— Și profit minim, am zis eu.

Trevor a râs îngăduitor și a dat din cap.

— Max, chestia e că noi nu gândim așa la Guest. Asta e un mod de gândire limitat. Asta înseamnă să privești lucrurile *din interiorul* cutiei. Noi le privim *din afara* cutiei. De fapt, noi suntem hăt-departe de cutie, care se află într-o altă cameră, încât am și uitat unde este acea cameră și, chiar dacă ne-am aminti, am aruncat cheile cu multă vreme în urmă și, oricum, poate că și încuietorile au fost schimbate între timp. Nimic din toate astea nu mai contează, înțelegi?

— Da, am răspuns. Da, acum încep să înțeleg.

— Nu zicem că nu contează profitul, a intervenit Lindsay.

Profitabilitatea contează foarte mult. Trebuie să rămânem în fruntea concurenței.

— Lindsay are dreptate. Problema e că terenul nu ne aparține.

— Serios?

— Vezi tu, dacă ești unul ca Alan și ai idei cu adevărat originale, a zis Trevor, e inevitabil să nu le aibă și alții. Pe piață găsești o grămadă de periuțe din lemn. Și o grămadă de periuțe de dinți cu cap detașabil. Dar cu *asta* credem că vom da lovitura de grație. Nimeni nu are așa ceva.

A scos din buzunar a treia periuță. Era cea mai neobișnuită. Da, era din lemn, dar capul – care părea să fie detașabil – era extrem de lung și de subțire, cu peri sintetici, și se rotea. Era o frumusețe, o minunăție.

— Văd că te-a impresionat, a zis Trevor cu un zâmbet satisfăcut. Te las câteva minute s-o admiri. Vreți să mai luăm un rând?

Cât timp Trevor s-a dus la bar, eu și Lindsay parcă ne-am înțeles pe tăcute să nu mai discutăm despre periuțe de dinți. Din păcate, deoarece nu ne cunoșteam prea bine, era greu să găsim alt subiect de discuție. În mod normal, m-aș fi simțit jenat într-o astfel de situație, dar azi eram într-o dispoziție mult prea bună ca să mă deranjeze așa ceva. Știți, eram cu gândul numai la Poppy, care mă contactase în după-amiaza aceea. Cumpărasem deja alt telefon mobil – fără să fie nevoie să schimb numărul –, așa că Poppy a putut să mă sune și să mă invite la masă: la cină, vineri seara, chiar acasă la mama ei, unde voi avea ocazia să-l cunosc (printre alții, presupun) pe faimosul unchi Clive. Prin urmare, toată ziua mi s-a părut că lumea e mai bună, mai prietenoasă, mai plină de speranță – motiv pentru care m-am pomenit acum că-i zâmbesc lui Lindsay cu ceea ce mi s-a părut a fi (sper) sinceră afecțiune. Ea avea aproape patruzeci de ani, cred, părul blond platinat, cu o tunsoare bob, în stilul lui Louise Brooks{5}. Acum își scosese jacheta gri cu dungulițe, de femeie de afaceri, lăsând să se vadă bluza albă, fără mâneci, care îi punea în evidență brațele albe și suple. Mă întrebam dacă Trevor îi spusese mai multe despre mine: despre îndelungata noastră prietenie; despre anii când eram vecini în Watford; că eram un tip cumsecade, onest, sociabil și de încredere. Chestii de genul ăsta.

— Trevor mi-a zis că suferi de depresie, a spus ea sorbind ginul tonic rămas în pahar.

— Oh, așa ți-a zis? Păi, da – e adevărat. N-am mai fost la serviciu

de câteva luni.

— Am auzit. Trebuie să recunosc că m-am mirat. Nu-mi pari a fi foarte deprimat.

Asta era bine, în orice caz.

— Cred că am trecut peste ce-a fost mai greu. De fapt, vineri trebuie să mă duc pe la birou, să mă întâlnesc cu responsabila pentru sănătatea în muncă. Vor să știe dacă mă mai întorc sau dacă, știi tu… mă pun pe liber.

Lindsay a scos felia de lămâie din pahar și a mușcat din ea.

— Și…?

— Și?

— Și vrei să te întorci?

— Nu sunt sigur, am răspuns eu sincer. Apoi: Adevărul e că nu prea vreau. Parcă mi-aș dori să încep ceva nou, să fac cu totul altceva. Dar nu e tocmai momentul potrivit, nu? Cel puțin acum, când piața muncii e așa cum e.

— Nu se știe niciodată, a zis Lindsay, poate găsești ceva când nici nu te aștepți.

— Eu nu cred în minuni.

— Nici eu. Dar câteodată oamenii au și perioade mai norocoase. A mușcat și din cealaltă jumătate de felie de lămâie și a pus coaja în pahar. Nu ți-a spus Trevor că vin și eu în seara asta?

— Nu. Ar fi trebuit să ghicesc că pune ceva la cale de când mi-a zis să ne întâlnim aici. De obicei mergem la cârciumă.

Mă bucuram că nu ne duseserăm la cârciumă, trebuie să recunosc. Aici era o ambianță mult mai plăcută. Ne aflam în barul din holul hotelului Park Inn, unde scaunele erau moi și confortabile, decorul era relaxant, nu era multă lume și se auzea o muzică plăcută, de jazz, susurând din difuzoare atât de încet încât urechea umană abia o percepea. Era un loc banal și impersonal, dar în sensul bun, dacă înțelegeți ce vreau să spun.

— Ce te face să crezi că a pus ceva la cale? a întrebat Lindsay.

— Nu știu. Poate mă înșel, am zis, dar am impresia că toate astea se întâmplă cu un scop anume și nu știu care.

— Scopul pentru care se întâmplă, a zis Lindsay, aplecându-se ușor în față și coborând vocea până aproape de șoaptă, depinde numai de tine.

S-a uitat adânc în ochii mei pentru o clipă. Încă mă străduiam să găsesc un răspuns potrivit când i-a sunat mobilul. S-a uitat la ecran.

— Soțul meu, a zis ea. Scuză-mă, te rog. S-a ridicat de la masă ca să vorbească și a pornit spre cealaltă parte a încăperii. Am auzit-o spunând „Bună, iubitule, care-i treaba?”, apoi a venit Trevor cu băuturile.

— O halbă de Carlsberg pentru Domnia Voastră, a zis el. Te informez că e bună și rece. Hai noroc! Amândoi am luat câte o înghițitură zdravănă, apoi el m-a întrebat cum a fost călătoria în Australia și am vorbit un timp despre asta. Tre’ să recunosc că ți-a priit, mi-a zis Trevor. Arăți mult mai bine decât mă așteptam.

Eram bucuros că-mi spunea lucrul ăsta, dar până să apuc să-i mulțumesc, a schimbat subiectul.

— Ce părere ai despre Lindsay? a întrebat el.

— Pare foarte drăguță.

— E mai mult decât atât. E nemaipomenită. Cea mai tare din domeniu.

Am dat din cap, dar după un moment sau două, am simțit nevoia să întreb:

— Adică cea mai tare din *ce* domeniu?

— Păi nu ți-am spus? Lindsay este responsabila nostru pe PR. Ea îmi raportează mie, ca director de marketing și strategie, și coordonează toate campaniile noastre de promovare. Iar asta – aici Trevor a lăsat paharul de bere pe masă, s-a uitat în stânga și-n dreapta de parcă se temea să nu fie niște spioni industriali de la vreo companie rivală la mesele de lângă noi –, asta e jos pălăria. O chestie supertare. O să ne propulseze… până acolo. A ridicat mâna spre tavan, vrând parcă să sugereze o ascensiune în stratosferă.

— Îmi cer scuze, băieți, a zis Lindsay întorcându-se la masă. O mică problemă cu jumătatea mea. E șucărit că nu-s acasă să-i pregătesc masa, cu toate că i-am spus că în seara asta vin aici. Încă n-am reușit să-l scot din faza de om al peșterii, din păcate.

— Tocmai îi spuneam lui Max, a zis Trevor, că ai venit cu o minunată idee de campanie pentru IP 009.

— Ce e IP 009? m-am interesat eu.

Trevor a ridicat periuța de dinți de pe masă.

— Specimenul acesta superb, a gângurit el, privind-o cu drag. Numărul nouă din gama Interproximal și nestemata de necontestat din coroana catalogului Guest.

Designul mânerului și textura lemnului îmi aminteau de prima periuță pe care mi-o arătase Trevor, deși se vedea clar că aceasta era

o variantă calitativ superioară.

— Este făcută de aceiași oameni? am întrebat eu.

— De fapt, nu, a răspuns el. Aceasta este importată din Elveția. Din păcate, producătorii britanici sunt depășiți deocamdată. Poate că ar putea să confecționeze mânerul, dar în ăsta – și a arătat spre capul detașabil – constă adevărata măiestrie. Poți să atașezi trei tipuri de perii: una pentru curățare obișnuită, una pentru curățare interdentară de rutină și aceasta, despre care noi spunem că este cea mai lungă și mai eficace periuță interproximală care există în prezent pe piața din Marea Britanie. *Cincisprezece milimetri* dintr-un amestec de nailon și poliester flexibil și rezistent, realizată de meșteșugari elvețieni incredibil de pricepuți, astfel încât să se poată roti pe trei pivoți diferiți în orice unghi îți dorești. Această periuță va ajunge *în orice loc* din gură – absolut oriunde – fără să te chinui și să te strâmbi în fața oglinzii. Îndepărtează chiar și placa din apropierea gingiei, dintre al doilea și al treilea molar de sus, ceea ce, așa cum îți va spune orice dentist, este echivalentul Sfântului Graal din igiena orală. Suntem *extrem* de mândri de acest produs și de aceea îl vom lansa luna viitoare cu surle și trâmbițe la Târgul Asociației Britanice a Comercianților de Produse Dentare, la NEC. Scop în care Lindsay, aici de față, a inventat un minunat slogan care nu se referă numai la acest produs, ci înglobează întreaga filosofie a firmei Guest Toothbrushes într-o singură frază simplă, elegantă și la obiect. Lindsay? S-a uitat spre ea așteptând să vorbească și i-a făcut semn din cap să-i dea drumul. Haide. Spune-i.

Lindsay a zâmbit cu modestie.

— Ei, nu e cine știe ce. Doar că lui Trevor îi place la nebunie. Deci, uite cum sună. A închis ochii și a tras aer în piept. *„NOI AJUNGEM CEL MAI DEPARTE.”*

A urmat un scurt moment de tăcere pentru ca fraza să-și facă efectul. Am stat cu toții s-o savurăm câtva timp, de parcă ar fi fost vorba de un vin ales care își destăinuia încetul cu încetul secretele papilelor noastre gustative.

— E… *bună*, am zis într-un târziu. Îmi place. Are așa, ceva… Mă rog, un nu știu ce.

— Un *Je ne sais quoi*? a sugerat Trevor.

— Da – asta e.

— Și mai sunt și alte chestii, a zis Trevor. Nu știi nici măcar jumătate. Lindsay ține totul pentru ea și nu spune. Haide, Lindsay,

povestește-i despre campanie. Spune-i despre ideea ta genială.

— Fie.

Lindsay a căutat în geantă și a scos un laptop alb incredibil de subțire și de lucios. După numai câteva secunde de când apăsase bara de spațiu, acesta s-a deschis și era deja pe prima pagină a unei prezentări în PowerPoint. În imagine părea a fi o hartă a Insulelor Britanice.

— Max, ideea e că noi avem deja un produs excelent și avem deja un slogan reușit. În mod normal, în niște condiții economice mai relaxate, ar fi suficient. Dar așa cum stau lucrurile în momentul de față, trebuie să ne străduim ceva mai mult. În principiu, asta e treaba mea: cu asta se ocupă un responsabil PR. Trebuie să iei obiectul, care poate fi o chestie banală ca o cutie veche de tinichea, și să-l înfrumusețezi, să-l împodobești ca pe un pom de Crăciun, ca să pară mai atractiv.

— Să găsești o șmecherie, vrei să zici.

— Mă rog… Lindsay nu părea prea convinsă. Nu mă deranjează cuvântul.

— Nici pe mine, a zis Trevor.

— Ce voiam eu să fac, a zis Lindsay, era să iau fraza asta – „*Noi ajungem cel mai departe*” – și să obțin și mai mult de la ea. Să forțez cât de mult se poate. Să recunoaștem, produsele de igienă orală se vând greu. Ce-avem noi aici este o periuță de dinți uimitoare – o periuță revoluționară –, dar nu-i ușor să convingi lumea s-o privească așa. Pentru majoritatea oamenilor, o periuță de dinți e o periuță de dinți. Este un obiect. Un obiect folositor, categoric. Și totuși, oamenii nu sunt interesați de obiecte. Dacă vrei să vinzi ceva, trebuie *să dramatizezi.* Trebuie să-l transformi într-o poveste. Mai mult decât atât, dacă ceea ce încerci să vinzi este deja un superlativ, trebuie să-i găsești o poveste pe măsură. Trebuie să-l pui în evidență. Deci, Max, care crezi *tu* că este cea mai bună poveste?

Nu mă așteptam la întrebarea asta.

— Un băiat întâlnește o fată, am zis eu plin de speranță.

— Nu-i rău. Sigur, e una dintre cele mai reușite. Dar încearcă să te gândești la ceva mai clasic. Gândește-te la *Odiseea.* Gândește-te la regele Arthur și la Sfântul Graal. Gândește-te la *Stăpânul inelelor.*

M-am blocat. Nu citisem *Odiseea,* nici *Stăpânul inelelor,* iar regele Arthur și Sfântul Graal îmi aduceau aminte la Monty Python[{6}].

— *Căutarea, a* zis Lindsay până la urmă, când și-a dat seama că nu

știu răspunsul. Călătoria. Drumul spre cunoaștere.

A arătat spre ecranul laptopului, unde de data asta se vedeau patru cruci roșii ce marcau diferite puncte de la marginile hărții. Max, știi ce sunt acestea? Sunt patru localități, cele mai îndepărtate din Regatul Unit. Localitățile care se află în cele patru extremități: nordică, sudică, estică și vestică. Poftim, privește! Unst, în Insulele Shetland, la nord de Scoția. St. Agnes, una dintre Insulele Scilly, în largul coastei Cornwall-ului. Manger Beg, în comitatul Fermanagh din Irlanda de Nord. Și Lowestoft, în extremitatea estică a Suffolk-ului, în Anglia. Am făcut niște săpături și am aflat că niciunul dintre rivalii noștri, niciuna dintre marile corporații nu a ajuns să pună piciorul în aceste locuri. În unele, da – dar nu în toate patru. Însă dacă am face noi chestia asta? Dacă la târgul de luna viitoare am putea să spunem că noi suntem singura firmă ale cărei produse se găsesc de vânzare în toate aceste locații? Știi ce am fi îndreptățiți să zicem?

Trevor și Lindsay s-au uitat amândoi la mine, aplecându-se în față și ținându-și respirația să audă ce urma să spun. Eu mă uitam când la unul, când la celălalt. Simultan, gurile lor s-au deschis ca să articuleze primul cuvânt din sloganul pe care așteptau să-l rostesc eu. Părea a fi sunetul „n".

— „*N… N… Noi…*"? Am început eu interogativ, iar când ei m-au încurajat dând din cap nerăbdători, am căpătat mai multă încredere și am reușit să termin fraza: „*Noi ajungem cel mai departe*"!

Trevor s-a lăsat pe speteaza scaunului, desfăcând larg brațele, iar chipul lui amabil și durduliu s-a luminat într-un zâmbet plin de mândrie.

— Simplu, nu-i așa? Simplu și frumos. IP 009 ajunge cel mai departe și *compania însăși* ajunge cel mai departe. Produsul și distribuitorul conlucrând într-o perfectă sinergie.

A început să-mi dea mai multe detalii despre campania publicitară la care se gândeau. Patru agenți comerciali vor pleca fiecare cu câte o mașină în aceeași zi, luni dimineață, de la sediul firmei din Reading. Fiecare va lua cu el o cutie plină cu eșantioane și o cameră video digitală ca să poată ține un jurnal video al călătoriei. Vor pleca în patru direcții diferite, fiecare îndreptându-se spre una din cele patru localități cele mai îndepărtate din țară. Se va acorda și un premiu acelui agent comercial care se va întoarce primul la birou după ce a ajuns la destinație (deși asta era lesne de ghicit, pentru că Lowestoft

era mult mai aproape decât celelalte), dar în principiu erau liberi să nu se grăbească, în limite rezonabile. Firma le acoperea cheltuielile cu hotelul pentru cinci nopți de cazare și adevăratul obiectiv era acela de a înregistra niște jurnale video cât mai interesante: după întoarcerea echipei de agenți comerciali, vor monta imaginile filmate de aceștia și vor realiza un film de douăzeci de minute care să ruleze continuu pe un monitor la standul Guest Toothbrushes de la Târgul Asociației Comercianților de Produse Dentare.

— Sună extraordinar, am fost eu de acord.

— Așa va fi, a zis Trevor. O să rupem gura târgului. Îți imaginezi ce impact va avea filmul ăsta? O periuță de dinți cu un design absolut inovator combinată cu imagini care-ți taie respirația, din cele mai nebănuite și mai îndepărtate locuri din țară. Simt că-mi ud chiloții numai când mă gândesc. Singura chestie e că… Tot avem o problemă. Ne mai trebuie un om.

S-a uitat la mine și-atunci, în sfârșit, mi-a picat fisa.

— Guest Toothbrushes, a explicat Lindsay, este o firmă mică. Asta e concepția lui Alan și așa vrea să rămână. Suntem numai zece oameni și doar unul în echipa de vânzări.

— Îl cheamă David Webster, a zis Trevor. Un tip excelent. Un agent comercial de primă clasă. El va pleca în Irlanda de Nord.

— Și ceilalți?

— Mai suntem doi care vrem să ne băgăm. Eu voi merge în Insulele Scilly, iar contabilul-șef va pleca două zile la Lowestoft. Dar pentru Shetland trebuie să găsim pe cineva disponibil pentru o săptămână. Cineva cu experiență în vânzări, bineînțeles, și care deocamdată nu lucrează. Tocmai de aceea, Maxwell, bătrâne – (mi-a pus mâna prietenește pe genunchi) – m-am gândit imediat la tine.

M-am uitat de la Trevor la Lindsay și din nou la Trevor. Avea ochii rugători și plini de nerăbdare ca ai unui cățeluș care te imploră să-l scoți la plimbare. Ochii lui Lindsay, de culoarea cobaltului, mă țintuiau cu o privire mai fermă; dincolo de limpezimea lor neclintită simțeam altceva, ceva mai avid și mai presant; o dorință aprigă – disperată, ai fi zis – ca eu să accept să colaborez cu ei. N-am putut să deslușesc complexul de motive dindărătul acestei priviri, dar era ceva înspăimântător de insistent.

— Nu am o mașină foarte bună, am zis eu.

Trevor a început să râdă. Avea un râs relaxat, de parcă se simțea ușurat că ăsta era singurul impediment.

— Vom închiria patru mașini, special pentru treaba asta. Patru Toyota Prius negre identice. Ai condus vreodată așa ceva?

Am clătinat din cap că nu.

— Frumoase mașini, Max. Foarte frumoase. E o plăcere să le conduci.

— Toyota Prius, a adăugat Lindsay, cu un aer solemn, se potrivește perfect cu filosofia pe care încercăm s-o promovăm la firma Guest. Este un vehicul hibrid, ceea ce înseamnă că funcționează pe baza unei combinații de benzină fără plumb și curent electric, iar cele două surse de energie sunt ținute în permanență într-o relație extrem de eficientă printr-un computer de bord. E rafinată, modernă și radical îmbunătățită. Și excelentă pentru mediu, desigur.

— Exact ca periuțele noastre de dinți, a zis Trevor. De fapt s-ar putea spune că Prius este un fel de… periuță de dinți pe roți. Nu crezi, Lindsay?

Lindsay s-a gândit puțin la treaba asta.

— Nu, a zis ea, scuturând din cap.

— Nu, ai dreptate. Uită că am spus asta. Mi-a pus iar mâna pe genunchi. Deci, Max, ce părere ai?

— Știu și eu, Trev… A trecut atâta timp de când n-am mai fost pe teren. Când vreți să începeți?

— Demarăm de luni într-o săptămână. Îți plătim un onorariu fix de 1000 de lire la care, aplicând *pro rata*, vei vedea că este al naibii de generos. Nu te mai duci la magazin acum, nu?

— Nu, n-am mai fost de câteva luni.

— Și-atunci? Ce te oprește?

Chiar așa, ce mă oprea? Le-am spus lui Trevor și lui Lindsay că mă mai gândesc la noapte, dar nu mai aveam nevoie să mă mai gândesc. Și-așa nu-mi trecuse oboseala din cauza decalajului de fus orar și nu prea dormeam noaptea. În noaptea aceea am stat treaz și m-am gândit la Poppy și la faptul că am s-o revăd peste două zile, dar m-am pomenit că mă gândesc și la Lindsay Ashworth, cu ochii ei albaștri și brațele suple, apoi gândul a început să-mi zboare la tot felul de lucruri, cum ar fi modul în care a descris Toyota Prius, rafinată, modernă și radical îmbunătățită, și m-am mirat că fraza îmi suna curios de familiar. La propunere nu m-am gândit prea mult, deoarece mă hotărâsem deja. A doua zi dimineață, când eram la Starbucks, l-am sunat pe Trevor de pe mobil și i-am spus că mă bag și eu. Mi-a făcut plăcere să aud încântarea și ușurarea din glasul lui. Ba chiar nu

mi-am putut reprima un mic fior de bucurie la gândul că peste două săptămâni voi fi pe feribot spre Insulele Shetland.

• Capitolul 10

Ziua de vineri a început pe o notă de bună dispoziție și de neobișnuit optimism. Și s-a terminat cu gustul amar al dezamăgirii.

Îmi programasem să mă întâlnesc cu responsabila pentru sănătatea în muncă la 10:30. Am luat trenul de la Watford Junction la 8:19 și am ajuns la Londra Euston cu șapte minute întârziere, la 8:49. Am luat trenul ăsta pentru că și Trevor mergea la Londra în ziua aceea și îmi propusese să ne întâlnim ca să luăm împreună micul dejun.

Ne-am întâlnit la un Caffè Nero pe Wigmore Street. Eu am comandat un *panini* cu ouă, șuncă și ciuperci. Când am cerut *panini*, tipul de la casă, care era italian, mi-a spus că „*panini*" era la plural și că, dacă doream să iau numai unul, ar fi trebuit să spun „*panino*". Mi s-a părut foarte insistent în privința asta, dar mi-am zis că e puțin dus cu capul, așa că nu l-am luat în seamă.

În timp ce mâneam *panini*, Trevor mi-a spus un lucru interesant, care a influențat întâlnirea mea cu responsabila pentru sănătatea în muncă.

Era un lucru pe care ar trebui să-l știu, zicea el, în legătură cu situația de la firma Guest Toothbrushes. Tocmai aflase că David Webster, singurul lor agent de vânzări angajat cu normă întreagă, urma să plece de la ei. Fusese recrutat de GlaxoSmithKline. Asta însemna că în curând vor scoate postul la concurs și, dacă eu făceam treabă bună cu deplasarea în Shetland, Trevor nu vedea niciun motiv pentru care să nu-l preiau eu. Zicea că decizia finală va fi luată de el și de Alan Guest, deci, în principiu, dacă îi făceam lui Alan o impresie bună, postul era ca și al meu. Lucrurile mergeau din ce în ce mai bine.

•

M-am tot gândit la treaba asta cât timp am parcurs pe jos cele câteva sute de metri până la magazinul universal care, până în urmă cu șase luni, fusese locul meu de muncă. Soarele își făcuse în sfârșit apariția, dându-ți motive să crezi că în curând va veni primăvara. Îmi simțeam pasul mai ușor, lucru neobișnuit pentru partea aceasta de lume. Nu neapărat pentru că urma să mă întâlnesc cu responsabila cu sănătatea în muncă, o doamnă amabilă și plăcută, care întotdeauna m-a tratat cu compasiune și bunătate. Ne mai întâlniserăm de trei ori

până atunci, prima dată pe la mijlocul lunii august, anul trecut. Mai înainte cu câteva săptămâni, Caroline plecase de acasă și o luase și pe Lucy cu ea. Cred că mă așteptam de ceva timp să se întâmple asta și totuși șocul, gândul dureros că cea mai rea dintre temerile mele – lucrul de care mă temusem cel mai mult pe lumea asta – până la urmă se adeverise… ei bine, în curând m-a doborât de-a binelea. Timp de o săptămână sau două m-am luptat să rezist, apoi, într-o dimineață, m-am trezit și am vrut să mă dau jos din pat să mă duc la serviciu, dar corpul meu a refuzat să se miște. Aveam acea senzație pe care v-am mai descris-o: ca în filmul de groază pe care l-am văzut când eram copil, cu omul blocat într-o cameră în care tavanul începea să coboare peste el, amenințând să-l zdrobească. Toată ziua am zăcut în pat și nu m-am dat jos până seara, pe la ora șapte, dacă nu mă înșel, când am simțit nevoia acută să mănânc ceva și să-mi fac nevoile. Pe urmă am rămas acasă aproape toată săptămâna, în cea mai mare parte a timpului întins în pat, alteori trântit în fața televizorului, și abia vineri după-amiază m-am târât până la serviciu, când șefa m-a chemat la ea la birou și m-a întrebat ce s-a întâmplat, după care m-a trimis pentru prima dată direct la Helen, responsabila nostru cu securitatea și sănătatea în muncă. La scurt timp după aceea, m-am dus și la medicul de familie și, pe la începutul toamnei, am început să iau tot felul de pastile care nu mi-au fost de niciun ajutor. Mi se părea că nimic nu mai are niciun rost, că nu mai am încotro s-o apuc. Desigur, plecarea lui Caroline și a lui Lucy declanșase totul, dar curând ajunsese să mă deprime orice. Absolut orice. Mi se părea că lumea se află în pragul unui colaps economic, iar ziarele erau pline de titluri apocaliptice care anunțau că băncile se vor prăbuși, ne vom pierde cu toții banii și că acesta va fi sfârșitul civilizației occidentale, așa cum o cunoșteam noi. Habar n-aveam dacă era adevărat sau nu sau ce ar fi trebuit să fac. Aveam și eu, ca mulți alții, o ipotecă imensă, datorii pe cardurile de credit și niciun fel de economii. Era de bine sau era de rău? Părea că nimeni nu știa să-mi spună. Așa că toată ziua mă uitam la știrile de la televizor fără să înțeleg nimic, decât acea stare generală de îngrijorare și disperare pe care toată lumea se străduia s-o transmită, și încet-încet am căzut pradă unei panici nedefinite ce s-a combinat foarte ușor cu starea mea generală de inerție. Perspectiva de a mă întoarce la serviciu se îndepărta din ce în ce mai mult. Helen, responsabila noastră cu sănătatea în muncă, m-a îndrumat spre un psihiatru care m-a

interogat vreo două ore, apoi mi-a pus diagnosticul: sufeream de depresie. I-am mulțumit pentru opinia exprimată, el a trimis nota de plată la magazin, iar eu m-am întors acasă. Așa au trecut săptămâni de zile, apoi luni. Am început să ies din starea asta abia când, într-o bună zi, mi-am verificat e-mailul și am văzut că primisem un mesaj de la agenția de turism Expedia, în care îmi aminteau că au mai rămas câteva săptămâni până la călătoria mea la Sydney. Eu habar n-aveam că trebuia să plec la Sydney. Cum am mai spus, Caroline făcuse rezervarea pentru călătorie chiar înainte să plece. Trebuie să mărturisesc că în starea mea de atunci nu-mi surâdea câtuși de puțin ideea de a călători cu avionul în Australia; dar Helen a fost de părere că o să-mi facă bine și m-a încurajat să mă duc. Așa că am plecat cu avionul la Sydney ca să-l văd pe tata, iar în rest știți tot. Sau, cel puțin, tot ce am vrut eu să vă spun.

•

Întâlnirea mea cu Helen a durat douăzeci de minute.

Mi-a pus în vedere că eram la sfârșitul celor șase luni de concediu medical plătit și m-a întrebat ce am decis să fac în continuare. Eram pregătit să mă întorc la serviciu? I-am spus că nu voiam să mă mai întorc la serviciu. Dar nu i-am pomenit nimic despre faptul că îmi propuneam să încep o nouă viață ca vânzător de periuțe de dinți. Mi s-a părut mai înțelept să păstrez asta doar pentru mine. Helen s-a supărat de-a binelea că nu mai doream să mă întorc la magazin. M-a asigurat că șefa mea i-a comunicat într-o notă scrisă că toți mă considerau un excelent responsabil pentru relația cu clienții post-vânzare. Ar fi o mare pierdere pentru companie, zicea ea. I-am spus că m-am hotărât deja și că decizia mea e definitivă. Ne-am dat mâna. Ea mi-a promis că se va ocupa de formalitățile necesare. Ne-am spus la revedere.

M-am gândit să fac o vizită și la raionul meu de la etajul patru, ca să-mi iau rămas-bun de la foștii mei colegi; dar până la urmă mi-am zis că, dacă mă duc, va trebui să trec prin mai multe momente neplăcute și să dau prea multe explicații jenante. Era mai bine să plec fără alte complicații. Așa că am coborât pe scara rulantă până la parter și am părăsit magazinul pe ușa din față și nu pe ușa destinată angajaților. Sincer să fiu, abia așteptam să plec de-acolo.

•

Mama lui Poppy locuia într-o zonă selectă a Londrei. Avea codul poștal SW7. Deoarece aveam la dispoziție toată după-amiaza, nu m-

am grăbit deloc și am hoinărit vreun ceas sau două pe străzile acelea extrem de elegante și scandalos de prospere. Mă uitam la fațadele maiestuoase, distante și imperturbabile ale caselor robuste, construite în stil georgian, și-mi ziceam că vor trece ani – zeci de ani – până când recesiunea se va face simțită și-aici. Oamenii aceștia se înconjuraseră de un zid solid din bani care n-avea să se prăbușească prea curând.

La numai o milă distanță, pe High Street Kensington, unde am stat aproape toată după-amiaza, lucrurile nu stăteau la fel de bine. Am numărat vreo șase magazine care își încheiaseră afacerile și își trăseseră obloanele. Cele care mai rămăseseră făceau parte din marile lanțuri naționale sau internaționale. Părea că oamenii nu mai doreau să cumpere pantofi sau produse de papetărie, dar aveau un apetit inepuizabil pentru telefoane mobile și erau dispuși să plătească trei lire și jumătate pe o ceașcă de cafea. În privința asta, și eu eram la fel. M-am dus la Starbucks, unde am comandat o cafea *peppermint mocha* mare și – pe post de prânz întârziat – un *panini* prăjit cu roșii și mozzarella. Fata care m-a servit era asiatică și nu m-a corectat când am cerut un *panini.* Cât timp am mâncat *panini*-ul și am băut cafeaua, m-am gândit la decizia pe care o luasem azi. Oare făceam o prostie? Trăiam vremuri tulburi. Trevor m-a asigurat că Guest Toothbrushes avea o poziție sigură, dar în fiecare zi vedeai firme mici dând faliment. Pe de altă parte, magazinul avea o tradiție îndelungată și se bucura de fidelitatea unui număr mare de clienți, fiind recunoscut în toată țara. Și uite că eu renunțam la toate astea pentru o posibilă ofertă (nimic mai mult) de angajare la o firmă despre care nu știam aproape nimic. Dar aveam încredere în Trevor. Iar salariul de care pomenise era mai bun decât cel pe care îl aveam eu acum. Nu-mi dădeam seama cum ar fi mai bine să procedez. Erau prea multe necunoscute.

Nereușind să lămuresc aceste probleme dificile, am început să mă gândesc la călătoria pe care urma s-o fac peste numai o săptămână. Punctul de vânzare unde trebuia să ajung era o farmacie din satul Norwick, aflat în extremitatea nordică a insulei Unst. Trevor luase deja legătura cu ei, așa că erau pregătiți pentru vizita mea. Părea a fi numai o formalitate să-i conving să cumpere produsele firmei noastre. Lucrurile fuseseră deja aranjate prin telefon, deci nu era vorba de cine știe ce eforturi de vânzare. Mi-a spus că principala mea preocupare era doar să mă relaxez, să mă bucur de călătorie și să fac

un jurnal video cât mai interesant. Feribotul pentru Shetland pleca din Aberdeen în fiecare zi la cinci după-amiaza, așa că aveam mai multe opțiuni. Dacă voiam să termin repede, puteam să fac o singură oprire în noaptea de luni, undeva între Reading și Aberdeen. Locul cel mai potrivit, din punctul meu de vedere, era Cumbria. Îmi oferea pretextul perfect ca să o vizitez pe Caroline, poate chiar să iau masa cu Lucy în oraș. (Mă îndoiam că va dori și Caroline să vină.) Trebuia să mă gândesc ce cadou să-i cumpăr, ceva drăguț care să-i aducă aminte de mine…

Tot gândindu-mă la cadouri, mi-am dat seama că trebuia să cumpăr unul și pentru gazdele mele din seara aceea. Am plecat de la Starbucks și am intrat într-un magazin unde vindeau niște ciocolată scandalos de scumpă, tăiată în tablete subțiri și elegante și împachetate într-un ambalaj minimalist: ai fi zis că designerii de la Apple se apucaseră să facă produse de cofetărie. Am cumpărat una pentru Poppy – o tabletă de ciocolată cu lapte, ușor marmorată, cu alb și cafeniu – apoi m-am decis să cumpăr ceva asemănător și pentru mama ei. Am ieșit din magazin foarte mulțumit de achizițiile mele. Abia mai târziu, când am pornit din nou spre SW7, m-am gândit că făcusem o prostie. Tocmai dădusem douăzeci și cinci de lire pe două ciocolate. Începusem și eu, ca toți ceilalți, să uit valoarea lucrurilor?

•

— În orice caz, zicea Clive, un lucru de care începem să ne dăm seama cu toții este că valoarea unui obiect, fie că e vorba de o casă sau (aruncând o privire spre mine) o periuță de dinți, de exemplu, nu înseamnă… nimic! Doar un amalgam de prețuri diferite pe care diferiți membri ai societății i le atribuie la un moment dat. E ceva total abstract, total irelevant. Și totuși, pe aceste entități absolut fictive – pe care noi le numim *prețuri* – se bazează întreaga noastră societate. O întreagă civilizație clădită pe… pe aer, de fapt. Pentru că asta este. Aer.

A urmat un moment de tăcere.

— Nu e o observație prea originală, a zis Richard întinzându-se să mai ia o măslină.

— Bineînțeles că nu, a zis Clive. Nici n-am spus că ar fi. Dar până acum, majoritatea oamenilor nu au apreciat lucrul ăsta. Cei mai mulți își văd zilnic de treaba lor, plecând de la premiza confortabilă că tot ce facem se sprijină pe ceva real și concret. Acum nu se mai poate porni de la această supoziție. Și pe măsură ce vom înțelege

acest lucru, va trebui să ne schimbăm și modul de gândire. (I-a aruncat lui Richard un zâmbet agresiv.) Normal, îmi dau seama că în domeniul tău de activitate asta nu mai e o noutate. Voi știți de ani de zile ceea ce noi, ceilalți, abia acum am început să înțelegem. Și, pe deasupra, ați făcut din asta o afacere profitabilă.

Richard se ocupa cu un știu ce în domeniul investițiilor bancare. Nu fusesem prea atent când mi s-a explicat. În momentul când s-au făcut prezentările, am simțit instinctiv că nu-mi place de el și cred că și reciproca era valabilă. Se pare că fusese invitat deoarece iubita lui, Jocasta, era o veche prietenă de-a lui Poppy, încă din studenție. Jocasta era foarte drăguță, dar era clar că avea de gând s-o monopolizeze pe Poppy toată seara. Pe masă fuseseră așezate cartonașe cu numele fiecărui invitat și eram împărțiți, mi-am dat eu seama, pe generații. Eu stăteam la un capăt al mesei, cu cei mai în vârstă – mama lui Poppy, Charlotte, și unchiul Clive –, lângă mine stătea acest individ nesuferit, Richard, Jocasta în fața lui, iar Poppy la celălalt capăt al mesei, cât mai departe de mine. Eu stăteam în fața lui Clive, care părea la fel de prietenos și de agreabil cum îl descrisese Poppy. Maică-sa m-a frapat cu figura ei inexpresivă. Era o femeie „bine”, cum cred că ar spune un scriitor, ceea ce înseamnă că probabil fusese o adevărată frumusețe cu zece, cincisprezece ani în urmă. N-am auzit să fi avut vreo ocupație, dar era clar că dispunea de alte mijloace materiale; era însă greu să afli mai mult de-atât, pentru că nu prea vorbea despre ea, doar mă tot chestiona pe mine cum am cunoscut-o pe fiica ei și (fără să mă întrebe direct) ce intenții aveam în legătură cu ea. Era dificil să stai lângă Charlotte. Am băgat de seamă că a băut cam mult vin roșu până să se servească primul fel de mâncare și vreau să spun că și mie îmi venea să beau împreună cu ea. Seara nu se anunța atât de distractivă cum mă așteptasem.

— Zău așa, Clive, a spus Jocasta indignată de ultimul lui comentariu. Asta a fost o lovitură sub centură. Să știi că nu-i frumos să lovești un om deja căzut.

— Căzut?

— Richard a rămas fără serviciu de-acum două săptămâni, a zis Poppy. Nu ți-a spus nimeni?

— Oh, n-am știut. Îmi pare rău.

— Am fost dat afară din birou fără alte comentarii, a zis Richard. Mi-am adunat catrafusele și-am plecat. N-a fost o surpriză. Mă așteptam de câteva săptămâni. De fapt, am fost printre ultimii care

au plecat din departamentul în care lucram.

— Ce departament era? a întrebat Charlotte.

— De cercetare.

— Serios? N-aș zice că băncile au nevoie de un departament de cercetare.

— Ba dimpotrivă. La banca asta aveau unul foarte mare.

— Și ce fel de oameni lucrează acolo? a întrebat Clive. Presupun că majoritatea sunt absolvenți de studii economice.

— Nu, de regulă nu de studii economice. Sunt foarte mulți matematicieni. Unii aveau pregătire în fizică, de obicei la nivel teoretic. Erau și destui ingineri, ca mine. Trebuia să ai cel puțin doctoratul.

M-am străduit să iau și eu parte la discuție și am vrut să înțeleg la ce i-ar folosi unei bănci un departament alcătuit din fizicieni și ingineri.

— Deci v-au angajat să faceți… ce anume? Presupun că trebuia să proiectați niște tipuri noi de bancomate sau așa ceva.

Jocasta a râs de era să leșine când a auzit chestia asta. Richard a spus doar „Nu chiar” și mi-a aruncat cel mai condescendent zâmbet pe care l-am văzut vreodată. M-am simțit efectiv zdrobit, dar Clive, politicos, a încercat să mă susțină.

— Păi atunci ce făceați? Să știi că nu suntem toți experți bancari.

Richard a sorbit din paharul de vin și a părut că se gândește dacă merită să răspundă la întrebare sau nu. În cele din urmă a spus:

— Eram plătiți să concepem noi instrumente financiare. Instrumente financiare extrem de complicate și elaborate. Ați auzit de Crispin Lambert?

— Bineînțeles, a zis Clive. (Eu n-auzisem.) Mi se pare că a devenit Sir Crispin după ce s-a pensionat. Chiar zilele astea am citit un articol în care citau opinia lui.

— Oh, și ce zicea?

— Din câte îmi amintesc, zicea că e clar că au trecut vremurile bune, dar că nu e vina nimănui – cu atât mai puțin vina *lui* sau a altora ca el – și toată lumea trebuie să se obișnuiască să strângă cureaua și să-și ia adio de la televizorul cu plasmă sau vacanța în Ibiza. Cred că la momentul respectiv vorbea din salonul uneia dintre multele lui proprietăți de la țară.

— N-ai decât să faci mișto de el dacă vrei, a zis Richard, dar oricine cunoaște istoria investițiilor bancare din țara asta știe că

Crispin a fost un geniu.

— Nici nu mă îndoiesc, a zis Clive, dar nu cumva genii ca el ne-au băgat în mizeria de-acum?

— Ce legătură ai tu cu el, Richard? a întrebat Charlotte.

— Banca noastră a cumpărat firma lui de brokeraj prin 1980, a explicat Richard, și de-atunci influența lui s-a văzut în tot ce făceam noi. Desigur, el plecase de ceva timp înainte să vin eu, dar era încă o figură legendară. Practic, el a înființat departamentul de cercetare. L-a construit din nimic.

— Și aceste instrumente financiare pe care trebuia să le concepeți voi, a zis Clive. Ele stau la baza ipotecilor și investițiilor noastre, așa e?

— Simplificând puțin, da.

— Deci noi, muritorii de rând, le-am înțelege dacă ni le-ai explica?

— Probabil că nu.

— Încearcă, totuși.

— N-are niciun rost. E un domeniu foarte specializat. Adică, cu ce v-ar ajuta dacă v-aș spune că un Logic Note este o notă hibridă la care rata cuponului este minimul dintre rata anuală a inflației și *spread*-ul între două rate CMS? Ceilalți de la masă au tăcut stupefiați. Sau că un *swap* de tip Dual Power Discount marcat la piață combină un *swap range accrual* de tip rata invers variabilă-rată fixă cu o opțiune *ratchet*? Richard a zâmbit scurt, cu un aer triumfător. Poftim, acum ați văzut? Cel mai bine e să lăsăm lucrurile astea în seama celor care le înțeleg.

— Și printre ăștia se numără și cei care se ocupau cu vânzarea acestor produse?

— Te referi la echipa de vânzări? Bineînțeles că ar fi trebuit să le înțeleagă, dar mă cam îndoiesc. Și totuși asta nu era problema noastră.

— Poate că nu era problema voastră, am zis eu, dar oricine putea să-și dea seama că în felul acesta se ajungea la un dezastru. Un agent comercial n-are cum să vândă ceva ce nu înțelege. Și trebuie nu numai să înțeleagă, dar și să creadă în ceea ce vinde.

După ce am spus asta, toți ceilalți au tăcut ușor surprinși; ca să zică ceva – și probabil ca să justifice intervenția mea – Poppy a exclamat:

— Max a lucrat foarte mult timp în vânzări.

— În sectorul financiar? a întrebat Jocasta.

— Ciudat, a zis Richard. Parcă te-am auzit spunându-i lui Clive că vinzi periuțe de dinți.

— Nu, nu în sectorul financiar, am recunoscut eu – dorindu-mi în momentul acela ca să nu fi fost la masă, ci altundeva, foarte departe. M-am ocupat cu vânzarea de… produse de divertisment pentru copii. Acum, da, am… am să mă ocup cu vânzarea de periuțe de dinți. Așa este.

Văzând expresia de pe chipul Jocastei, am crezut că aceasta va izbucni din nou în râs. Richard nu a zis nimic, dar i se citea clar disprețul din colțul gurii. Atât de clar, încât am simțit nevoia să adaug:

— De fapt, sunt foarte încântat de afacerea asta. Știți, n-o să câștig trei sute de miare pe an și un bonus de cinci sute de mii, dar cel puțin știu că vând un produs al naibii de bun. Bine conceput, nu înjghebat la repezeală, ci făcut cu grijă și cu gândul la viitor… Am lăsat-o baltă, conștient că toți se uitau la mine. În fond, am concluzionat eu cam neconvingător, cu toții avem nevoie de periuțe de dinți, nu-i așa?

Clive s-a ridicat în picioare și a început să strângă farfuriile.

— Chiar așa, a zis el. Și poate că avem mai multă nevoie de periuțe de dinți decât de *swap*-uri Dual Power.

După ce a ieșit el din cameră, Charlotte l-a întrebat pe Richard:

— Și acum îți cauți de lucru în altă parte?

— Deocamdată nu. Mai întâi trebuie să mă acomodez cu situația. Oricum, cred că ne vom descurca un an sau doi. Dacă nu avem încotro, am putea vinde Porsche-ul.

Jocasta l-a săgetat cu privirea de parcă ar fi vorbit despre eventualitatea ca ea să se prostitueze. Poppy a început să râdă:

— Dar și-așa n-o folosiți. Mașina aia n-a fost mișcată de-acasă de trei luni de zile.

— De frică să nu pierdem locul de parcare, a răspuns apăsat Jocasta fără urmă de ironie. Apoi s-a ridicat să se ducă la toaletă.

După aceea, Richard s-a întors ostentativ cu spatele la mine și a început să discute îndelung și plin de însuflețire cu Poppy. De fapt, din frânturile pe care le-am prins din conversația lor, mi-am dat seama că flirta cu ea. Observasem că el și Jocasta nu prea își vorbiseră în timpul cinei și m-am gândit că, dacă el își pierduse slujba și poziția socială, relația lor era probabil tensionată. Dar ce naiba găsea Poppy să-i placă la băiețașul ăsta atât de plin de el? M-

am străduit cât am putut să aud ce vorbeau, dar nu am reușit, deoarece Clive încerca să mă atragă într-o conversație despre Donald Crowhurst („Poppy mi-a zis că te-a fascinat povestea lui.”), iar maică-sa trăncănea întruna despre o prietenă de familie care tocmai își cumpărase o casă pe una dintre Insulele Shetland. Timp de o oră și jumătate, eu și Poppy n-am reușit să schimbăm nici măcar o vorbă. Într-un târziu, m-am uitat la ceas și mi-am dat seama că trebuia să plec ca să prind trenul de 11:34 spre Watford. Erau trenuri și mai târziu, dar nu voiam să-mi petrec jumătate de noapte pe drum; și, hai să recunoaștem, seara fusese un adevărat dezastru.

— Vino puțin alături, a zis Clive. Aș vrea să-ți dau ceva înainte să pleci.

Ne-am dus în încăperea de alături, care era o combinație de cameră de zi și birou. Apartamentul lui Charlotte era la etajul al treilea al unui imobil cu vedere spre o grădiniță liniștită și plină de verdeață. Poate că altădată aici fusese un dormitor: m-a frapat faptul că era un apartament mult prea mare pentru o femeie care locuia singură.

— Poftim, ți-am adus cartea, a zis Clive cu mândrie. Și DVD-ul.

Mi-a dat un exemplar vechi, cu coperte cartonate, din *Ciudata călătorie a lui Donald Crowhurst* de Ron Hall și Nicholas Tomalin, și un DVD cu filmul *În adâncuri*, un documentar despre călătoria lui Crowhurst, apărut de curând.

— O să-ți placă, mi-a promis el bucuros. Povestea devine și mai fascinantă pe măsură ce afli lucruri noi.

— Mulțumesc, am zis. Spune-mi cum aș putea să ți le returnez. Probabil prin Poppy.

— Sau direct mie, dacă vrei, a zis el și mi-a dat cartea lui de vizită. Acolo era trecută adresa de la birou, Lincoln’s Inn Fields. Nici nu știam că e avocat. Trimite-mi un e-mail sau ceva – și să-mi spui ce părere ai despre film.

— Da, am zis eu din politețe. Cu siguranță.

Clive a avut o mică ezitare; era clar că voia să-mi spună ceva mai personal.

— Poppy mi-a spus că… a început el și apoi a făcut o pauză – timp în care m-am întrebat ce anume îi spusese Poppy despre mine. Oare îi spusese că se simțea foarte atrasă de mine, dar îi era jenă să recunoască din cauza diferenței de vârstă? Poppy mi-a spus că nu mai lucrezi din cauza unei depresii.

— Ah, despre asta era vorba. Curios cum această informație părea să mă urmărească peste tot. Da, dar cred că… cred că deja am scăpat de ea.

— Mă bucur să aud asta, a zis Clive. Avea un zâmbet amabil. Totuși, trebuie să știi că e nevoie de mult timp ca să te vindeci. Chiar mă gândeam la călătoria ta în Shetland.

— Cred că este exact ce aveam nevoie. Să mă detașez.

— Poate. Dar acolo vei fi foarte singur. Și foarte departe de cei pe care îi cunoști.

— Nu, eu cred că o să mă descurc. Chiar aștept cu nerăbdare.

— Bravo. Mă bucur. M-a bătut cu blândețe pe umăr și a zis, oarecum pe neașteptate: Ai grijă, Max.

Dar nu i-am mai dat atenție, fiindcă am văzut că Poppy tocmai își făcuse apariția lângă el, îmbrăcată și gata de plecare.

— M-am gândit să te conduc până în stație, a zis ea. Nu prea am avut timp să stăm de vorbă, nu-i așa?

Radiam de fericire cât timp am mers unul lângă altul spre stația de metrou South Kensington. Faptul că se deranjase să mă conducă; faptul că trupurile noastre aproape că se atingeau în timp ce mergeam atât de aproape unul de altul: mi se părea că există o logică perfectă în toate astea. Parcă tot ce mi se întâmplase din ziua când am cunoscut-o pe Poppy ducea spre un moment culminant, încărcat de emoție, iar acel moment era foarte aproape. Mai erau doar câțiva pași până ajungeam la intrarea în stația de metrou și atunci va fi momentul: momentul să fac ceea ce așteptasem să fac toată seara.

— Ei bine, a zis Poppy pe un ton vesel când am ajuns. Mă bucur că te-am văzut, Max. Mâine plec la Tokyo, presupunând că prind un loc în avion, dar… în fine, succes cu călătoria ta în Shetland, dacă nu ne mai vedem până atunci. Și mersi pentru ciocolată.

S-a întins spre mine s-o sărut pe obraz. Eu i-am cuprins fața cu mâinile, am tras-o cu hotărâre spre mine și am sărutat-o pe buze. Sărutul n-a durat decât două secunde, până când am simțit că gura ei se crispează și se desprinde de a mea, iar Poppy s-a tras violent înapoi.

— Ăăm… pardon, a zis ea, ștergându-și gura. Ce înseamnă asta?

În momentul acela mi-am dat seama că trecătorii se uitau la noi, curioși și amuzați. Sau, mai bine zis, la mine. Brusc, m-am simțit penibil și foarte bătrân.

— Nu… la asta te așteptai? am întrebat eu.

La început nu mi-a răspuns, doar s-a dat câțiva pași înapoi și m-a privit, aproape nevenindu-i să creadă.

— Cred că ar fi mai bine să plec, a zis ea.

— Poppy, am dat eu să zic, dar nu-mi găseam cuvintele.

— Uite ce e, Max. Ea a venit puțin mai aproape: tot era ceva. Tu chiar nu înțelegi?

— Să înțeleg? Ce să înțeleg?

— Ce-a vrut să fie seara asta. Pentru ce a fost.

M-am încruntat. Oare ce voia să spună?

— Max… A oftat, ușor exasperată. Ești cu douăzeci de ani mai mare decât mine. Tu și cu mine nu vom putea fi niciodată… un *cuplu*. Tu ești destul de bătrân ca să-mi fii…

N-a mai continuat, dar chiar și pentru un neghiob ca mine nu era greu de ghicit ce voia să spună.

— Bine. Știu. Am înțeles. Noapte bună, Poppy. Mulțumesc că m-ai condus până în stație.

— Max, îmi pare rău.

— Nu trebuie să-ți pară rău. Nu-ți face griji. Acum am priceput. Drăguț din partea ta că te-ai gândit la asta. Mama ta e o femeie foarte atrăgătoare. Minunată, chiar. Dar mă tem că nu e… nu e genul meu.

Mi s-a părut că a vrut să-mi răspundă ceva, nu știu ce. M-am întors și, fără să privesc înapoi, am coborât scările spre zona de acces. Îmi ardea fața și am simțit că ochii mi se umplu de lacrimi de umilință. Le-am șters cu mâneca hainei în timp ce îmi căutam în buzunar cardul Oyster.

•

Poate credeați că lucrurile n-aveau cum să meargă mai rău de atât în seara aceea. Dar au mers. Dintr-o ciudată pornire masochistă, am verificat e-mailurile din contul lui Liz Hammond și am văzut că primise un mesaj de la Caroline, care atașase – așa cum fusese rugată – un fișier cu ultima ei povestire. Se chema *Groapa cu urzici*.

Vă jur că am simțit cum mi se oprește inima câteva secunde când am văzut titlul. *Nu se poate* să fi făcut asta. Nu se poate să fi scris despre întâmplarea aceea.

Cât timp povestirea era scoasă la imprimantă, m-am dus să-mi aduc ceva de băut. Nu mai aveam cine știe ce prin casă, așa că a trebuit să mă mulțumesc cu o vodcă. Îmi tremurau mâinile. De ce să mai trec și prin asta după groaznica despărțire de Poppy? Nu era de ajuns că o seară în care nutrisem atâtea speranțe (false) se încheiase

jalnic?

Degeaba. Mă simțeam neputincios în fața unei curiozități morbide care mă făcea să-mi îndrept pașii spre camera de zi, cu vodca într-o mână și în cealaltă mână cu zece pagini A4 printate. M-am trântit pe canapeaua Ikea de culoarea cărbunelui, m-am uitat îndelung la fotografia înrămată cu Caroline și Lucy lângă pomul de Crăciun, care parcă mă priveau batjocoritor de pe polița șemineului, apoi am început să citesc. Am început să citesc relatarea *ei* – scrisă la persoana a treia, pentru a-i da „obiectivitate" și „detașare", vă rog frumos! – despre ce s-a întâmplat în vacanța aceea din Irlanda, în urmă cu cinci ani.

Pământul
Groapa cu urzici

— Înșelătoria este un concept interesant, nu crezi? zise Chris.

— Cum adică? întrebă Max.

Caroline, sprijinită de chiuveta din bucătărie, îi privea pe cei doi bărbați care stăteau de vorbă. Chiar și din acest schimb de replici aparent banal își dădea seama că între ei exista o diferență ca de la cer la pământ. Chris era un interlocutor care știa să poarte discuții interesante și captivante: oricât de banal era subiectul, el îl aborda cu interes și curiozitate, străduindu-se întotdeauna să pătrundă în esența lucrurilor și încrezător că va ajunge la ea. Max era în permanență agitat și nesigur – agitat chiar și acum, când discuta cu omul care era (sau cel puțin așa îi plăcea să le spună tuturor, inclusiv lui însuși) cel mai vechi și mai bun prieten al său. Asta o făcea să se întrebe – și nu pentru prima oară în timpul acestei vacanțe – cum de prietenia dintre cei doi bărbați dura de atâta timp.

— Ce vreau să spun este că noi, adulții, nu vorbim despre înșelătorie, nu crezi?

— Poți să-ți înșeli soția, a zis Max, poate cam prea gânditor.

— Evident că asta este o excepție, a recunoscut Chris. Dar altfel, conceptul pare să dispară, nu-i așa, în preajma adolescenței. Adică, în fotbal, spunem că fotbaliștii se fentează unul pe altul, nu se înșală. Atleții iau substanțe anabolizante, dar dacă o astfel de știre apare la televizor, nu ni se spune că au prins pe cutare sau cutare că *înșală*. Și totuși pentru copii este un concept incredibil de important.

— Să știi că îmi pare rău pentru… a început Max să spună.

— Nu, nu mă refer la ce s-a întâmplat azi, a zis Chris. Lasă asta. Nu e mare lucru.

Mai devreme, în după-amiaza aceea, avusese loc o ceartă cu țipete și plânsete între fiica lui Max, Lucy, și mezina lui Chris, Sara, din cauză că una o acuza pe cealaltă că a trișat la jocul de crichet franțuzesc. Se jucau pe gazonul imens din fața casei, iar țipetele lor și acuzațiile reciproce se auzeau până înăuntru, făcându-i pe ceilalți membri ai ambelor familii să dea fuga afară să vadă ce s-a întâmplat. Din acel moment, cele două fetițe nu și-au mai vorbit. Chiar și acum stăteau separat în casă, una jucându-se încruntată pe o consolă Nintendo DS, cealaltă schimbând canalele la televizor, doar-doar va găsi ceva interesant de urmărit la televiziunea irlandeză.

Chris continuă:

— Lucy este curioasă în legătură cu banii?

— Nu prea. Îi dăm câte o liră în fiecare săptămână. O pune în pușculiță.

— Da, dar vă întreabă de unde vin banii? Cum funcționează băncile și alte lucruri din astea?

— Păi n-are decât șapte ani, zise Max.

— Mm. Pe Joe încep să-l intereseze foarte mult astfel de lucruri. Astăzi mă ruga să-i țin o scurtă lecție de economie.

Da, e și normal, se gândi Max. La vârsta de opt ani și jumătate, Joe începea deja să manifeste aceeași curiozitate avidă ca și tatăl său, în timp ce Lucy, cu doar un an mai mică, părea mulțumită în lumea ei alcătuită în întregime din elemente fantastice: o lume de păpuși și zâne, pisoi și hamsteri, jucării de pluș și alte bucurii inocente. Max încerca să nu se îngrijoreze din cauza asta sau să aibă resentimente.

— Așa că i-am spus câte ceva despre investițiile bancare. Știi, doar chestiile mai simple. I-am spus că în ziua de azi, când spui despre cineva că e bancher, nu înseamnă că stă la un ghișeu și încasează cecuri de la clienți toată ziua. I-am explicat că un bancher adevărat nu vine niciodată în contact cu banii. I-am spus că în ziua de azi, aproape peste tot în lume, banii nu mai există într-o formă tangibilă, nici măcar sub forma unor hârtii pe care sunt scrise niște promisiuni. Și el m-a întrebat „Dar, tată, ce *face* un bancher?” Așa că i-am explicat că multe activități financiare moderne se bazează pe fizică. De aici vine și termenul de pârghie financiară. Angrenaje, mecanisme și așa mai departe – tot timpul găsești astfel de noțiuni în teoriile moderne din domeniul bancar. Mă rog, cred că știi lucrurile astea.

Max a dat din cap că știe, deși habar n-avea. Caroline, care își cunoștea bine (prea bine) soțul după atâția ani de căsnicie, l-a văzut dând din cap și și-a dat seama că blufează. Și-a plecat privirea în podeaua bucătăriei, zâmbind în sinea ei cu amărăciune.

— I-am spus că multe operațiuni bancare moderne constau în a împrumuta bani – bani care nu sunt ai tăi – și a căuta să-i reinvestești pentru a putea să-i returnezi cu dobândă persoanei de la care i-ai împrumutat. Când i-am spus asta, Joe s-a gândit puțin și a zis următorul lucru foarte interesant: „Deci bancherii sunt de fapt niște oameni care fac o mulțime de bani prin înșelătorii".

Max a zâmbit apreciativ.

— Nu-i o definiție rea.

— Nu-i așa? Pentru că reflectă o altă perspectivă morală asupra lucrurilor. Perspectiva unui copil. Ceea ce face comunitatea bancară nu este *ilegal* – cel puțin în majoritatea cazurilor. Dar le stă oamenilor în gât, și tocmai asta e cauza. În străfundul minții noastre încă mai avem niște reguli nescrise despre ce este cinstit și ce nu. Iar ce fac ei nu e *cinstit.* Este ceea ce copiii ar numi înșelătorie.

Max s-a tot gândit la această conversație până seara târziu, când el și Caroline stăteau întinși în pat unul lângă altul, în dormitorul de la mansardă, amândoi pe punctul de a adormi.

— Nu credeam că pe Chris îl interesează lucrurile trăsnite pe care le spun copiii, zise Max. Mi se par cam prea copilărești pentru el.

— Poate, răspunse Caroline nepăsătoare.

Max a așteptat ca ea să mai zică ceva, dar între ei s-a făcut liniște; o liniște într-o altă liniște mai mare, aproape magică, ce domnea peste acel țărm de mare. Dacă asculta mai atent, putea să audă zgomotul valurilor spărgându-se domol la țărm, la câteva sute de metri mai încolo.

— Sunt foarte apropiați, nu-i așa? continuă el.

— Cine? mormăi Caroline, luptându-se cu somnul ce o cuprindea.

— Chris și Joe. Petrec foarte mult timp împreună.

— Mmm. Presupun că așa fac tații cu băieții lor.

Caroline s-a răsucit ușor, întorcându-se cu fața în sus. Max și-a dat seama că ea aproape adormise, iar conversația s-a încheiat. S-a întins și a luat-o de mână. A ținut-o de mână și a privit umbrele norilor mișcându-se continuu în întunericul camerei, până ce a auzit-o respirând tot mai încet și mai regulat. Când și-a dat seama că a adormit de-a binelea, s-a desprins ușor și s-a întors cu spatele la ea.

Nu mai făcuseră dragoste de când se născuse Lucy, de aproape opt ani.

•

A doua zi dimineață, când se pregăteau să iasă la plimbare, cerul era cenușiu, iar apele estuarului erau la reflux.

Cele două soții aveau să rămână acasă pentru a pregăti masa de prânz. Purtând cu emfază un șorț din plastic ca însemn al corvezilor casnice, Caroline a ieșit pe peluză să-i conducă pe ceilalți; dar înainte de a porni cu toții să străbată câmpia spre poteca ce ducea spre țărm, Lucy i-a luat pe părinții ei deoparte.

— Veniți să vă arăt ceva, a zis ea.

L-a apucat pe Max de mână și au traversat împreună peluza până la gardul viu de la marginea proprietății. Dincolo de gardul viu era un arbore tânăr de tisă, iar singura lui creangă contorsionată se întindea până deasupra peluzei. De creanga aceea atârna o frânghie înnodată, iar sub ea, pământul fusese scobit cât să se formeze o groapă destul de adâncă, plină cu un strat gros de urzici.

— Oho, făcu Max. Arată rău.

— Dacă pici acolo, zise Lucy, trebuie să te ducă după aia la spital?

— Nu cred, răspunse Max. Dar ar durea rău de tot.

Caroline a intervenit și ea:

— Nu e un loc prea potrivit unde să agățați o frânghie. Sper că nu vreți să vă atârnați de ea ca să vă legănați.

— Dar ăsta e jocul nostru, se auzi vocea precipitată a unui băiat în spatele lor.

Când s-au întors, l-au văzut pe Joe care venise în fugă la ei. După el venea și tatăl lui.

— Ce joc mai e și ăsta? întrebă Caroline.

— E un joc de curaj, explică Lucy. Trebuie să te agăți de frânghie, apoi ceilalți îți fac vânt și tu trebuie să te legeni de zece ori peste groapă.

— Am înțeles, zise Chris pe un ton resemnat. Mi se pare mie sau asta e cumva ideea ta, Joe?

— Da, dar toți vor să facem asta, insistă fiul lui.

— Eu cred că e mai bine să n-o faceți.

— Ce-ați zice, întrebă Caroline, dacă vreunul dintre voi ar cădea acolo? V-ați înțepa groaznic. Pe tot corpul.

— Păi tocmai ăsta e scopul jocului, zise Joe pe tonul triumfător al celui care afirmă un lucru evident.

— Sunt și o mulțime de frunze de măcriș[7], zise Lucy. Așa că, dacă pici acolo, poți să te și vindeci.

— Doar trei cuvinte vreau să spun, zise Caroline. Nu, nu, nu.

Joe a oftat resemnat, le-a întors spatele și a plecat. Dar el nu era genul care se lasă doborât de dezamăgiri, iar mintea lui iscoditoare nu stătea mult timp potolită. În timp ce se îndreptau spre poteca ce ducea la estuar, Caroline l-a auzit cum îl întreba pe tatăl lui de ce frunzele de măcriș creșteau mereu pe lângă urzici și l-a auzit și pe acesta răspunzându-i – ca de obicei – cu o explicație concisă și cu informații concrete. I-a urmărit cum se îndepărtau și cele două surori ale lui Joe alergau să-i prindă din urmă: siluetele tatălui și fiului, deja atât de asemănătoare prin constituție și ținută, în ciuda diferenței de vârstă, și fetițele ținându-se nerăbdătoare pe lângă ei – cei trei copii stăteau ciorchine în jurul tatălui lor, adunați într-un grup inseparabil prin legătura de sânge, afecțiunea reciprocă și, mai presus de toate, prin respectul neclintit pe care i-l purtau. Apoi s-a uitat la Max și la Lucy, care mergeau pe potecă în urma lor: ținându-se de mână, e-adevărat, și totuși separați – despărțiți de o forță nevăzută – în felul acela pe care ea însăși îl recunoștea din propria-i experiență. Pentru o clipă, în acest paradox al apropierii și depărtării lor, ea a văzut imaginea propriei ei relații cu Max. A simțit în suflet o împunsătură de regret nelămurit.

Îi auzea pe cei doi vorbind în timp ce se îndepărtau.

— Și de ce frunzele de măcriș cresc întotdeauna pe lângă urzici? întreba Lucy.

— Pentru că, răspundea Max, natura este foarte isteață…

Dar dacă el a reușit să-i spună mai mult de atât, ea n-avea de unde să știe, căci glasurile lor s-au pierdut, purtate de briza mării.

•

Cum reușea să facă asta, se întreba Max în timp ce se plimbau. Cum de știa Chris atâtea lucruri?

Ar fi fost de înțeles dacă ar fi vorbit numai despre chestiuni din sfera lui de pregătire profesională. Dar nu era doar atât. El știa de toate. Însă nu făcea paradă cu aceste cunoștințe și nu se dădea mai deștept decât alții. Pur și simplu fusese activ în cei patruzeci și trei de ani ai săi și în tot acest răstimp observase lumea din jurul lui, acumulase și înmagazinase o mulțime de informații. Dar oare de ce Max nu făcuse la fel? De ce nu-și mai aducea aminte lucruri simple din fizică, biologie sau geografie? Cum de trăise atâta timp în lumea

reală fără să învețe câte ceva despre legile și principiile ei? Era jenant. Îl făcea să-și dea seama că trecea prin viață ca într-un vis: un vis din care se va trezi într-o bună zi (poate peste treizeci de ani) și va vedea că viața lui pe acest pământ aproape s-a scurs, iar el nici măcar nu a apucat s-o înțeleagă prea bine.

Max a pus capăt acestor reflecții sumbre când a simțit că Lucy și-a tras mâna dintr-a lui și a fugit să-i prindă din urmă pe Chris și pe cei trei copii. În fața lor se înălța silueta grațioasă, dar dărăpănată și acoperită de iederă a castelului Ballycarberry, iar Lucy alerga spre locul unde cotea râul și pe unde puteai să traversezi uneori când cobora nivelul apei. Chris le explica lui Joe și fetițelor sale despre flux și reflux și forța gravitațională a Lunii, subiect (ca multe altele) despre care Max nu știuse niciodată mare lucru. A început să tragă cu urechea, dar apoi i s-a făcut rușine și, ca să facă și el ceva, a luat o piatră mai turtită și a încercat s-o arunce cu efect, astfel încât să sară pe suprafața apei. Piatra s-a scufundat după două ricoșeuri. Întorcându-se la ceilalți, l-a văzut pe Chris înconjurat de cei patru copii la marginea râului a cărui albie se vedea acum în secțiune transversală. Chiar și Lucy era foarte atentă.

— Când o porțiune mare de pământ este expusă astfel, zicea Chris, interesant e că îți spune tot felul de lucruri despre istoria zonei respective, își amintește cineva cum se numesc aceste straturi diferite de pământ?

— Orizonturi! a răspuns iute Joe.

— Corect. Se cheamă orizonturi de sol. În mod normal, stratul de deasupra – stratul acesta subțire și închis la culoare – este cunoscut sub numele de orizont „O”, dar acesta intră în categoria de orizonturi „T”, deoarece această zonă este plină de apă. Știți de unde vine „T” – de la ceva ce se găsește din belșug în Irlanda?

— Turbă?

— Exact, turbă! Apoi avem stratul de sol superior și subsolul. Observați că diferitele orizonturi devin tot mai subțiri pe măsură ce coborâm în adâncime. Totuși, chiar și aici, subsolul este încă foarte închis la culoare. Asta din cauză că Irlanda are un climat foarte umed, iar ploaia reușește foarte bine să macine roca, transformând-o în sol, și să împrăștie substanțele nutritive în acesta. Dar solul de aici este și foarte nisipos, deoarece ne aflăm la gura unui estuar.

— Tată, ce este un estuar?

— Estuarul este o zonă de coastă unde apa dulce provenind din

râuri și izvoare se amestecă cu apa sărată a oceanului. Astfel, estuarele formează hotarele dintre sistemul terestru și sistemul marin. De obicei au un sol foarte fertil, deoarece este plin de resturi de plante și animale. Ia priviți subsolul de aici, de exemplu…

Oh, erau chestii impresionante, a trebuit să recunoască Max. Dar era de așteptat ca Chris să știe despre sol. Doar predă geologia la universitate de douăzeci de ani, iar acum este conferențiar. Max se întrebă dacă fiica lui își dădea seama de lucrul ăsta. Probabil că nu. Și ea începea să se uite la Chris cu aceiași ochi strălucind de admirație ca și copiii acestuia.

Curând, Chris împreună cu fetele lui și cu Joe au pornit mai departe, discutând veseli și îndreptându-se spre cele trei trepte tăiate grosolan în piatră pentru ca oamenii să poată urca pe faleză și de acolo pe poteca acoperită cu iarbă ce ducea la castel. Lucy a rămas mai în urmă, nehotărâtă. L-a apucat din nou pe tatăl ei de mână și l-a privit în ochi. Nu-ți dădeai seama dacă înțelesese aspectele mai subtile ale acelui mic discurs, dar cu siguranță înțelesese un lucru: înțelesese că existau niște legături de încredere și admirație ce îi legau pe copiii lui Chris de tatăl lor; își dăduse seama de venerația și bucuria cu care îl ascultaseră. Înțelesese toate acestea; iar Max știa că se întreba acum de ce pe ea n-o legau aceleași sentimente de tatăl ei. Sau mai degrabă căuta acele sentimente cu un fel de speranță deșartă. Voia să i se vorbească și ei în felul acela, voia ca tatăl ei să îi explice despre lume cu aceeași încredere și autoritate pe care Chris le transmitea copiilor lui prin fiecare cuvânt. Când au pornit mai departe, ea a început să se uite în jur, iar Max știa că observa lucrurile cu un alt soi de curiozitate; știa că în curând va pune și ea întrebări la care se aștepta ca el să aibă răspunsuri.

Lucrul ăsta s-a întâmplat mai repede decât anticipase.

— Tati, începu ea pe un ton inocent.

— Mmm? făcu Max, pregătindu-se să primească lovitura iminentă.

— Tati, de ce iarba este verde?

Max începu să râdă, ca și când aceasta ar fi fost cea mai simplă și mai inofensivă întrebare din lume; deschise gura să lase răspunsul să vină firesc pe buzele lui; apoi se opri, dându-și seama că n-avea nici cea mai vagă idee ce putea să spună.

De ce iarba este verde? Ce întrebare mai era și asta? Pur și simplu *era* verde. Toată lumea știe. E un lucru pe care îl accepți ca atare. *Lui* îi explicase vreodată cineva de ce iarba este verde? Poate la școală?

La ce materie? La biologie, la geografie? Asta a fost cu un car de vreme în urmă. Bineînțeles, Chris ar ști, da. Fusese la o școală modernă și ar ști că asta avea legătură cu… cromo-nu-știu-cum, ceva de genul ăsta. Parcă *cromo* însemna „culoare” în greacă sau latină? Cromozomi, era ceva cu cromozomi? Sau chestia aia pe care soarele o făcea plantelor… foto… foto… fotosinteza. Asta făcea ca lucrurile să fie verzi…?

A privit în jos spre Lucy. Ea se uita la el, așteptând cu răbdare și încredere. O clipă i s-a părut că e foarte mică, chiar mai mică de șapte ani, câți avea.

Nu era cale de întors. Dacă ar tăcea, ar fi cel mai prost răspuns pe care i l-ar putea da. Trebuia să-i spună *ceva.*

— Păi… a început el. În fiecare noapte, vin zânele cu niște pensulițe și găletușe cu vopsea și…

Dumnezeule, ce ciudă îi era pe el uneori!

•

Caroline și Miranda terminaseră de pregătit prânzul de ceva timp și stăteau relaxate la masa din bucătărie, cu o sticlă de vin roșu între ele, din care goliseră deja jumătate.

— Vezi tu, spunea Caroline, treaba e că Max…

Dar tocmai asta era problema. Care *era* treaba cu Max? Și, admițând că ar ști, era oare bine să i se confeseze acestei femei, soția celui mai bun prieten al soțului ei, o femeie pe care ea nici măcar n-o cunoștea? (Deși începea deja s-o cunoască – și s-o placă – în această vacanță.) N-ar fi asta un fel de trădare?

A oftat, renunțând – ca de obicei – să se mai frământe ca să înțeleagă.

— Nu știu… Doar că nu pare foarte mulțumit. E ceva în legătură cu viața lui… cu el însuși… Ceva ce nu-i place.

— Este foarte tăcut, recunoscu și Miranda. Dar am crezut că așa e el.

— Întotdeauna a fost foarte tăcut, zise Caroline. Dar în ultimul timp parcă e și mai și. Câteodată nu pot să scot de la el nici măcar o vorbuliță. Cred că la serviciu vorbește tot timpul.

Apoi, schimbând tactica, spuse:

— Mă întreb ce au în comun el și Chris. Sunt atât de diferiți și totuși sunt prieteni de atâta timp.

— Asta spune multe, nu? Au o istorie comună. Miranda simțea că pe Caroline o frământă ceva, că are un fel de neliniște apăsătoare.

Multe cupluri trec și prin perioade mai grele, zise ea. Iar Lucy pare foarte apropiată de tatăl ei.

— Așa crezi tu? Caroline clătină din cap cu amărăciune. *Vor* să fie apropiați. Dar nu știu cum să procedeze.

Dând să termine vinul rămas în pahar, dar constatând că acesta era deja gol, adăugă:

— De fapt, Lucy și-ar dori un frate sau o soră. Joe al tău pare în al nouălea cer că are o soră mai mare și o soră mai mică cu care să se joace. E atât de frumos să-i vezi pe toți trei împreună! Așa cum ar trebui să fie o familie…

— Sper că nu e prea târziu.

Caroline zâmbi.

— Nu sunt prea bătrână, dacă la asta te referi. Dar poate că e prea târziu în alt sens. Luă sticla de vin, turnă în pahare, apoi sorbi o înghițitură zdravănă. Mă rog. *Dacă am fi făcut, dacă s-ar fi putut.* Sunt cele mai chinuitoare cuvinte din câte există.

Cât de departe ar fi mers această discuție, câte destăinuiri ar mai fi făcut Caroline, nu vor ști niciodată. În clipa aceea, ușa din spate s-a deschis brusc. Din grădină se auzeau vocile agitate ale copiilor și adulților, iar în bucătărie a intrat grăbit Chris, arătând tulburat și cu respirația întretăiată.

— Repede, a zis el. Unde e trusa de prim ajutor?

Miranda a sărit în picioare.

— Ce s-a întâmplat? Cine e rănit?

— Joe, cel mai rău. Și Lucy, puțin. Ne trebuie bicarbonat de sodiu. Avem niște bicarbonat de sodiu?

— Dar ce s-a *întâmplat*?

Fără să mai aștepte răspunsul, Caroline a dat fuga afară, unde pe gazonul din fața casei o aștepta o priveliște năucitoare. Joe zăcea întins pe iarbă, nemișcat: la început i s-a părut că e inconștient. Max stătea în genunchi lângă el și-l mângâia cu blândețe pe frunte. Lucy veni în fugă spre mama ei și i se aruncă în brațe, apucând-o strâns cu brațele goale care, observă Caroline imediat, erau pline de pete de un roșu închis.

— Ce-ai pățit, scumpa mea? Ce s-a întâmplat?

— De la groapa cu urzici, spuse Lucy printre suspine. Jocul de curaj. După ce ne-am întors de la castel, am început să ne jucăm și tati îl împingea pe Joe care era pe frânghie. Se dădea foarte tare și a căzut în groapă. Eu m-am băgat după el să-l ajut să iasă.

— Ai fost foarte curajoasă.

— Mă doare rău, rău de tot.

— Cred și eu. Liniștește-te. Chris și Miranda vin și ei imediat. Acum caută ceva ca să pună pe răni.

— Dar Joe cum e? Era îmbrăcat în pantaloni scurți. Înseamnă că pe picioare…

Caroline se întoarse să se uite la Joe, care zăcea întins pe iarbă, și la soțul ei, care stătea alături de el. În câteva clipe, tatăl și mama lui Joe vor fi lângă fiul lor, aplecându-se asupra lui ca să-l oblojească. Dar nu de acele clipe de confuzie și agitație își va aminti Caroline ani de zile după aceea. Ci de acest moment de nemișcare: de tabloul (așa cum îi va rămâne pentru totdeauna în minte) ce i s-a înfățișat în fața ochilor atunci când s-a întors. Corpul lui Joe întins la pământ, atât de nemișcat și de liniștit încât ai fi zis că murise. Și alături, îngenuncheat, soțul ei – încremenit nu de durerea și amărăciunea fiicei lui, ci ale copilului altui bărbat. Și ciudat este că, după ce-l urmărise pe Max îndeaproape și cu atâta nedumerire în ultimele zile, după ce se frământase atâta încercând să-i înțeleagă nefericirea, neputința de a se adapta și de a-și găsi locul în această lume, abia în momentul acela l-a văzut – sau și-a imaginat că îl vede – într-o postură care, în sfârșit, i se potrivea și care explica multe: l-a văzut ca pe un bărbat biruit de un sentiment atât de firesc și de inevitabil, încât părea o ușurare și o vindecare; un bărbat ce jelea moartea fiului pe care și-l dorise întotdeauna.

• Capitolul 11

La ora 11:30, în dimineața zilei de luni, 2 martie 2009, mă aflam în Reading, în biroul lui Alan Guest. Erau prezenți toți cei zece angajați cu normă întreagă de la firma Guest Toothbrushes, inclusiv Trevor, Lindsay, David Webster și contabilul-șef Tony Harris-Jones. Vremea de afară era posomorâtă, dar nu rea și nu amenința să plouă prea curând. În curtea din față se vedeau patru mașini Toyota Prius, parcate frumos, una lângă alta; alături, așezat pe un pilon de restricționare a accesului, un fotograf de presă cu o față plictisită stătea de vorbă cu colegul lui, un jurnalist de la ziarul local, care se sprijinea de una din mașini și fuma o țigară. Birourile Guest Toothbrushes erau situate într-o zonă industrială din sud-vestul orașului. Dincolo de curtea din față se vedeau șiruri de depozite și clădiri de birouri fără etaj, o întreagă zonă cu firme specializate în instalații sanitare, componente pentru calculatoare, articole de sport și agrement. O rețea de străduțe mici și întortocheate împânzea toată zona, dar mașini nu se vedeau deloc. Era ciudat de liniștită.

Cât despre atmosfera din biroul lui Alan Guest, n-aș putea s-o descriu altfel decât tensionată. Astăzi era o zi măreață în istoria firmei Guest Toothbrushes – pe masă erau trei sticle de șampanie fără alcool și unsprezece pahare –, dar nu știu de ce nimeni nu părea a fi într-o dispoziție sărbătorească. Alan, un bărbat de vreo cincizeci și cinci de ani, slab, cu părul argintiu și înfățișare ascetică, părea îngândurat. Mai mult vorbea Trevor în locul lui.

— Domnilor, am urmărit prognoza meteo pe site-ul BBC și trebuie să vă spun că veștile nu sunt chiar atât de rele, pentru cei mai mulți dintre voi…

Ar fi trebuit să ascult și eu ce zice, dar nu puteam să mă concentrez deloc. Mă tot gândeam la povestirea lui Caroline. Câteva zile după ce am citit-o, n-am putut să mă gândesc la nimic altceva. Eram atât de indignat, atât de furios pe ea, încât fiecare centimetru din spațiul meu mental (oare spațiul mental se măsoară în centimetri? Habar n-am.) fusese invadat de gânduri despre cum aveam să-i răspund. Compusesem în gând zeci de e-mailuri – unele de la mine, altele de la Liz Hammond. Am ridicat receptorul telefonului de o sută de ori, cu gândul s-o sun, dar apoi am renunțat.

Până la urmă, cum probabil ați ghicit deja, nu i-am mai răspuns deloc. Cum aș fi putut? Ce să-i spun? Când am văzut ce scrisese, senzația că fusesem trădat n-a putut fi exprimată în cuvinte. Deși între timp reușisem să mă calmez – cel puțin într-o oarecare măsură –, mai aveam momente când îmi reaminteam că fusesem nedreptățit. Nu mă puteam stăpâni. Era ceva complet involuntar. Și acum se întâmpla din nou.

— Așa că nu ne așteptăm la evenimente meteorologice majore, a continuat Trevor. Cu siguranță nu în prima jumătate a săptămânii. S-ar putea ca vremea să devină puțin cam schimbătoare dincolo de Aberdeen, Max, dacă o lași pe miercuri sau joi, dar nu văd de ce-ai face-o…

În același timp, eram nevoit să recunosc, în ciuda acestui fapt, că draga de Caroline reușise să facă treabă bună. Nu sunt critic literar (ferească Dumnezeu!), dar textul m-a surprins prin… mă rog, calitatea lui, în orice caz. Nu era mai prejos decât multe din plicticoșeniile alea cu limbaj bombastic pe care mi le tot vâra sub nas cât timp am fost căsătoriți, în încercarea de a mă face să citesc romane „serioase”.

— După cum știți, am prevăzut în cheltuielile noastre cinci nopți de cazare, dar evident că majoritatea nu vom avea nevoie de atâtea. La urma urmei, este și un concurs de tipul cine ajunge primul acolo și înapoi, dar cred că știm cu toții cine îl va câștiga. (Râsete și priviri înspre Tony Harris-Jones, care n-avea de mers decât până la Lowestoft.) Dar dacă noi, ceilalți, reușim să facem drumul în patru sau chiar trei zile, sunt convins că economiile făcute astfel vor fi foarte apreciate de liderul nostru suprem. Suntem în plină recesiune și trăim vremuri grele, după cum știm cu toții. (Privirile s-au îndreptat spre Alan Guest, de data asta, și n-au mai fost însoțite de râsete. Acesta se uita drept înainte, impasibil.) Și v-aș mai ruga, dacă-mi permiteți, să fiți rezonabili când alegeți cazarea. Fără hoteluri de cinci stele, vă rog. Fără hoteluri gen castele scoțiene sau conace. Alegeți hotelurile Travelodge sau Best Western dacă simțiți nevoia să vă răsfățați, încercați să nu depășiți cincizeci de lire pe noapte, dacă se poate.

Și mai era ceva: cum de știuse? Putea cumva să citească mințile oamenilor? Mi se părea că eu și Caroline abia dacă ne mai vorbeam în ultimii ani de căsnicie. De cele mai multe ori stăteam tăcut lângă ea, în fața televizorului sau la volanul mașinii noastre, în celălalt

capăt al mesei la micul dejun sau la cină, fără ca vreunul din noi să scoată o vorbă, și, sincer să fiu, n-aveam nici cea mai vagă idee despre ce se petrecea în mintea ei. Și totuși, când scrisese acea povestire, aproape că reușise să-mi transcrie gândurile; și le transcrisese, aș zice, cu o precizie de optzeci și cinci la sută. Era de speriat. Oare chiar eram atât de ușor de citit sau pur și simplu era ea înzestrată cu niște capacități de percepție uimitoare pe care eu nu le bănuisem sau nu le observasem până atunci?

— Cât privește partea de competiție a acestei călătorii, Lindsay și-a pus din nou mintea la contribuție în acest weekend – femeia asta nu se oprește niciodată: chiar *niciodată* nu se oprește – și a venit cu încă o idee absolut strălucită. Lindsay, ai cuvântul.

Dar mai era și o parte ironică în toată povestea. Caroline nu va ști niciodată, însă cu sfârșitul o dăduse în bară. Puterile acelea ale ei o părăsiseră chiar în punctul culminant. Fiindcă n-a avut dreptate – n-a avut dreptate absolut deloc – în legătură cu ce gândeam eu în ziua aceea, după ce Joe căzuse în groapa cu urzici și când ea m-a văzut îngenuncheat în iarbă lângă el. „Jelind moartea fiului pe care nu-l avusese niciodată” – parcă așa ziceai, nu, dragă Caroline? Asta ai înțeles tu? Păi stai să-ți spun eu: nici pe departe. Nici tu și nici altcineva n-o să aflați vreodată adevărul. Decât dacă am să vi-l spun eu.

Între timp, Lindsay începuse să ne zică ceva despre computerul de la bordul mașinilor Toyota Prius. Ia să fiu și eu mai atent.

— Așa că, dacă apăsați butonul „Info” de pe panoul de bord, veți avea două afișaje. Unul pentru monitorizarea energiei, care vă spune oricând pe ce sursă de energie sunteți, iar celălalt ecran pentru informații detaliate despre consumul de benzină de la ultima resetare a kilometrajului. Apropo, kilometrajul a fost adus la zero la toate cele patru autoturisme, așa că vă rog să nu umblați la el până la întoarcerea acasă…

Mi-a mai venit în minte un gând care nu-mi dădea pace. Multe dintre informațiile pe baza cărora își scrisese povestirea nu puteau fi obținute decât de la Lucy. Mai ales chestia aia că eu nu știam de ce iarba este verde. (Ceea ce era perfect adevărat – și ar fi perfect adevărat și acum.) Da, probabil că Lucy și Caroline au stat cândva de vorbă și au râs aducându-și aminte de prostănacul ăla de tati care știa un rahat cu moț despre lucrurile importante din viață și întotdeauna o aburea ca să scape de întrebările grele și situațiile neplăcute. E clar

că ignoranța mea la capitolul cultură generală era subiect de amuzament în multe din discuțiile lor intime, ca de la mamă la fiică. Da, cred că ar trebui să fiu încântat că am făcut ceva care să le apropie…

— Așadar, domnilor, vă oferim ocazia de a câștiga nu unul, ci *două* premii extrem de atrăgătoare. Primul care ajunge până acolo și înapoi primește această diplomă deosebită – o frumoasă decorațiune de perete pentru orice birou, cred că sunteți de acord cu mine –, dar și un premiu de *cinci sute de lire sterline* (au urmat urale, chiote de bucurie și exclamații de încântare – din nou de la toată lumea, mai puțin de la Alan Guest, al cărui chip rămânea de nepătruns) pentru conducătorul auto care va reuși să demonstreze că firma Guest Toothbrushes este o adevărată companie verde, întorcându-se acasă cu *cel mai mic consum de benzină* afișat pe ecran. Cu alte cuvinte – atenție cum conduceți, băieți, și conduceți economic!

Lindsay s-a așezat la loc pe scaun în ropote de aplauze și în acel moment au fost deschise sticlele de șampanie, iar întâlnirea a căpătat un aer mai relaxat. Atunci l-am auzit pe Alan, care l-a luat pe Trevor deoparte și i-a spus:

— Nu-i lăsa să piardă vremea – uiți că afară așteaptă omul ăla de la ziar?

Așa că, după numai câteva minute, ne-am golit paharele, am ieșit cu toții din birou și am coborât pe scările răsunătoare de beton în curtea din față.

Fără să vreau, m-am pomenit că am rămas ultimul, mergând alături de Lindsay Ashworth. Am observat că așa se întâmplă uneori, când între doi oameni există o atracție mută. E ca o coregrafie invizibilă: nu plănuiești să te sincronizezi cu celălalt, dar nu știu cum se face că toți cei din jur se dau la o parte și constați că v-ați găsit unul pe altul fără să vreți. Așa se întâmplase cu Caroline, când am vorbit cu ea prima dată la mesele laminate din cantina aceea întunecoasă, cu mulți ani în urmă, și tot așa s-a întâmplat în acea dimineață cu mine și Lindsay. Când m-a văzut mergând lângă ea, s-a întors spre mine și mi-a zâmbit. Zâmbetul ei era plin de căldură și încurajare, dar avea și ceva ascuns: poate o oarecare nervozitate.

— Ești pregătit? m-a întrebat ea.

— Pregătit pentru ce? am întrebat eu.

— Pregătit să duci IP 009 în locuri în care n-a mai fost niciodată.

Am dat din cap că da.

— Stai liniștită. N-o să te dezamăgesc.

— Bravo.

Ceva din felul în care mi-a zis asta m-a făcut să remarc:

— Ciudată atmosferă în dimineața asta. Toată lumea părea cam încordată.

— Oh, ai observat și tu, nu-i așa?

— E vreo problemă?

Vorbeam deja în șoaptă, însă Lindsay s-a apropiat și mai mult de mine.

— Să nu spui nimănui, dar azi Alan a avut o întâlnire cu cei de la bancă. N-a mers prea bine. S-a oprit ca să-i lase pe ceilalți să se îndepărteze și mai mult (eram pe scări, între primul și al doilea etaj), apoi a continuat: Nu vor să-i mai dea credit. Și e furios din cauza asta, pentru că abia de câteva săptămâni a trecut contul la ei.

— Care ei? am întrebat – iar când Lindsay mi-a spus numele băncii, am recunoscut-o imediat. Era aceeași bancă la care lucrase Richard, prietenul acela antipatic al lui Poppy. Dar… firma este în regulă, nu? Adică suntem în siguranță?

— Nu cred că sunt probleme pe termen lung, a zis Lindsay. Cred că mai degrabă e o problemă pe termen scurt cu fluxul de numerar. Apoi a adăugat: De-asta Alan e supărat și pe mine.

— Pe tine? De ce să fie supărat pe tine?

— Am mai venit și eu azi-dimineață cu ideea asta cu premiul pentru consumul redus de benzină. A zis că nu ne putem permite.

— Dar nu sunt decât cinci sute de lire.

— Exact. Așa mi-am zis și eu. Dar deocamdată se pare că nu ne putem permite nici măcar atât. Se plânge că va trebui să dea banii din buzunarul lui.

— Din buzunarul lui?

— Da.

Am pornit din nou mai departe.

— Presupun că toată chestia asta te cam stresează, am zis eu.

— Cam da. Cred că povestea asta cu turul de forță a început să nu i se mai pară o idee chiar atât de bună. Așa că dacă iese prost…

— … Tu ești de vină?

A încuviințat din cap, iar eu am spus:

— Nu te îngrijora. N-o să iasă prost. E o idee strălucită.

Lindsay mi-a zâmbit scurt, cu recunoștință. Ajunseserăm la parter și ea mi-a deschis ușa aceea grea, după care am ieșit amândoi din

curentul de pe scări în lumina slabă și cenușie de afară. Toți ceilalți se îndreptau deja spre parcare, unde ne așteptau frumos aliniate patru Prius-uri negre. Odată ajunși afară, Lindsay s-a oprit să-și aprindă o țigară.

— Știi, asta e prima lună când n-am reușit să plătim ipoteca, a zis ea. Martin n-are de lucru de la începutul anului.

Trevor îmi spusese că soțul lui Lindsay a lucrat în construcții. Mai mult nu știam despre el și nici n-am întrebat.

— Sunt vremuri grele, Max. Afurisite vremuri. Cineva a încurcat lucrurile rău de tot, nu crezi? Cineva de sus. Dar nimeni n-o să recunoască. Și-a întors privirea spre micul grup ce se adunase în jurul celor patru mașini negre. Hai să mergem. Paparazzii așteaptă să te cunoască. Doar nu vrei să ratezi un sfert de oră de celebritate.

Până la urmă a fost mult mai puțin de-atât. Fotograful a făcut o poză cu noi patru stând în fața uneia dintre mașini, iar jurnalistul ne-a pus niște întrebări vagi despre ce fel de periuțe de dinți credem noi că sunt cele mai utile pentru oamenii care locuiesc în cele mai îndepărtate colțuri ale țării: se vedea că n-a prea înțeles scopul acestei acțiuni. Au terminat treaba în două minute, dar, în loc să plece, au mai rămas să vadă și plecarea noastră, timp în care s-au arătat cam amuzați și zeflemitori, ceea ce nouă ni s-a părut cel puțin deconcertant.

A urmat o mare agitație și confuzie. Alan Guest ne-a înmânat camerele video cu care urma să înregistrăm jurnalul de călătorie. (Lindsay avea și ea una și se plimba în jurul mașinilor, filmând deja niște secvențe la întâmplare.) Ne-a zis că manualul de utilizare se găsea în torpedou – împreună cu manualul de instrucțiuni al mașinii, care se pare că era compus din două volume de peste cinci sute de pagini în total. Ne-a mai spus să nu ne impacientăm, asigurându-ne că nu era nevoie să ne uităm imediat în aceste manuale și că vom vedea că mașinile erau foarte ușor de condus. Eu n-am fost așa de convins de lucrul ăsta, deoarece nu numai că nu reușeam să-mi pornesc mașina, dar nici măcar nu știam unde se introduce micul cuboid de plastic pe care îl primisem în locul a ceea ce, altădată, era un set de chei. Până la urmă a venit Trevor și mi-a explicat că trebuia să apeși pe un buton și să ții apăsată pedala de frână. Totul părea foarte complicat și motorul nu s-a ambalat îndeajuns când am făcut cum mi-a zis el. Dar pe urmă am trecut pe modul *drive* și atunci mașina a pornit – atât de brusc încât a înaintat vreo doi metri și am

dat peste unul din pilonii care împrejmuiau parcarea. A fost doar o ciocnire ușoară – n-am avariat bara de protecție sau mai știu eu ce –, dar cred că n-a fost un moment prea fericit, dacă stau să mă gândesc. Alan Guest n-a părut prea încântat.

Într-un sfârșit, pe la ora prânzului, am pornit în convoi. În urma celor patru vajnici agenți comerciali, veneau Lindsay și Alan în BMW-ul acestuia. Lindsay continua să filmeze. Când am ajuns la cea mai mare intersecție dintre acele mini-străduțe, la periferia zonei comerciale, am tras toți pe dreapta: acesta era punctul de plecare oficial. Străduța avea patru ieșiri, iar noi trebuia să pornim fiecare pe câte una. Lindsay și Alan au coborât din mașină și au rămas în mijlocul intersecției. Bătea un vânt tăios de martie și începuse să burnițeze. Alan, bine încotoșmănat în palton și cu fularul la gât, a făcut mâinile pâlnie la gură și a strigat:

— Băieți, asta e! Mult succes!

Lindsay continua să filmeze totul cu camera video.

Tony Harris-Jones a plecat primul, luând-o pe ieșirea dinspre est. A urmat Trevor: el a făcut o întoarcere de 360 de grade în sensul giratoriu, trecând încă o dată pe unde venise, și s-a îndreptat spre sud. David Webster a luat-o spre vest. Apoi a venit rândul meu. Nu a trebuit decât s-o iau drept înainte spre a doua ieșire, care dădea spre nord. Coborâsem geamul mașinii ca să le spun la revedere lui Alan și lui Lindsay și, când am trecut pe lângă ei, Alan m-a salutat formal făcând semn cu mâna, dar Lindsay, am observat, și-a ridicat privirea din cameră (ceea ce nu făcuse cu ceilalți) și mi-a trimis discret o bezea cu mâna stângă.

Când am văzut gestul ei, mi-a tresărit inima și am avut o senzație nouă și ciudată: o undă de fericire mi-a electrizat tot corpul, din tălpi până-n creștet, încât am simțit până și pielea capului cum mă furnică.

Apoi, îndată ce n-am mai văzut-o pe ea, m-am simțit deodată groaznic de singur.

• **READING – KENDAL** •

• Capitolul 12

ATENȚIE

Conduceți prudent și respectați regulile de circulație. Nu urmăriți acest ecran în timp ce conduceți deoarece riscați să provocați accidente. Selectați opțiunile numai după ce ați oprit mașina. Unele date care apar pe hartă pot fi incorecte. Citiți instrucțiunile de siguranță din Manualul de Nav.

Accept

Acest mesaj apărea afișat pe ecran de vreo cincisprezece minute. Mergeam pe autostrada M4 în direcția est, îndreptându-mă către Londra, dar urmând s-o iau spre nord pe A 404(M), înspre Maidenhead. Traficul nu era aglomerat, iar eu circulam cu șaptezeci și șase de mile pe oră, pe prima bandă. Începusem să mă obișnuiesc cu mașina, dar mă intimida mulțimea de butoane de o parte și de alta a ecranului. Aveam de gând să opresc pe undeva și să mă uit mai bine la ele. Până una-alta, oare avea ceva dacă apăsam pe iconul „Accept”? Că doar nu era să mă uit la mesajul ăsta tot drumul. Era ca atunci când cumperi ceva online și trebuie să bifezi una din căsuțele alea că ești de acord cu termenii și condițiile pe care oricum nu le citește nimeni. Nu ai de ales decât să accepți. Îți dă doar impresia că poți să alegi, atâta tot. Poate că așa se procedează de obicei.

Când am apăsat butonul, a apărut o hartă. Arăta autostrada pe care mă aflam, iar eu – sau cel puțin mașina – apăream ca o săgetuță roșie ce indica hotărât înainte, în direcția est. Oare câți sateliți mă urmăreau în acel moment, m-am întrebat eu, pentru a-mi calcula coordonatele mereu în schimbare? Citisem undeva că sunt întotdeauna cinci: cinci perechi de ochi ațintiți în permanență asupra mea, de undeva de sus, din cer. Oare asta trebuia să mă liniștească sau să mă sperie? Ca de obicei, nu m-am putut decide. Sunt atâtea lucruri noi în viață despre care nu știm ce să credem. Tot ce știam cu

siguranță era faptul că lucrurile stătuseră altfel, cu totul altfel, pe vremea lui Donald Crowhurst, când a rătăcit neobservat timp de luni de zile în mijlocul Atlanticului și se gândea că va putea să păcălească lumea cu ajutorul unor calcule fictive notate cu creionul în jurnalul de bord, făcându-i pe toți să creadă că în tot acest timp el se luptase cu furtunile în Oceanul Antarctic. În ziua de azi n-ai avea nicio șansă să-ți iasă o astfel de păcăleală.

Traficul pe autostradă începea să se aglomereze și am răsuflat ușurat când am văzut indicatorul care semnala ieșirea spre joncțiunea 8/9 (Maidenhead și High Wycombe). Când am virat și am intrat pe drumul de acces, m-am pomenit că frânez prea brusc. Se pare că mașina avea niște frâne foarte sensibile: nu trebuia decât să le atingi foarte ușor. Două benzi de circulație erau blocate spre sensul giratoriu, cu câte zece mașini pe fiecare. M-am oprit și am profitat de această staționare temporară ca să mai apăs un buton de lângă ecran.

Pe buton scria „INFO”. Când l-am apăsat, pe ecran au apărut trei coloane verzi. Mi-a luat ceva timp până să mă dumiresc ce înseamnă. Se pare că fiecare îți arăta consumul de benzină într-un interval de cinci minute de mers. În primul interval de cinci minute, scosesem în medie treizeci și patru de mile la galon; în al doilea, patruzeci și nouă și în al treilea, cincizeci și una. Nu era rău, dar în felul ăsta nu aveam să câștig niciun premiu. Eu sperasem la o medie de șaizeci și cinci sau mai mult. Greșeam eu pe undeva?

După ce am reușit să trec de sensul giratoriu și să intru pe drumul spre High Wycombe, am încetinit la patruzeci și cinci de mile pe oră și imediat eficiența consumului de combustibil a început să crească. Aveam acum o medie de șaptezeci și cinci-optzeci de mile la galon, așa că am mers cu viteza asta cam o milă, până când șoferul din spatele meu a început furios să-mi facă semn cu farurile. Am accelerat, simțindu-mă întrucâtva vinovat, deși mă angajasem (privind dintr-un anumit punct de vedere) într-o acțiune prietenoasă față de mediu. Mi-am dat seama că va fi greu să conduc cu viteza aceea tot drumul până la Aberdeen, chiar dacă așa câștigam premiul de cinci sute de lire sterline al lui Lindsay.

După zece mile, A404 a dat în M40 și am luat-o pe prima ieșire din sensul giratoriu, intrând pe autostradă și îndreptându-mă spre nord-vest. De-o parte și de alta, Anglia – sau o părticică din ea, atât cât se vedea de pe autostradă – se întindea liniștitoare și îmbietoare, îmbrăcată modest în tonuri blânde de verde și gri. Simțeam că încep

să mă bine-dispun. La urma urmei, plecasem într-o aventură.

Planul meu era următorul: să conduc astăzi până la Birmingham, liniștit, fără să mă grăbesc, consumând cât mai puțină benzină. Ajung acolo după-amiază, mă cazez la un hotel, apoi le fac o vizită domnului și doamnei Byrne, părinții lui Chris, fostul meu coleg de școală, și ai lui Alison, sora lui. Încă locuiau în Edgbaston, într-o casă de lângă lacul de acumulare, iar eu vorbisem deja cu domnul Byrne în weekend: îi telefonasem să-l întreb dacă mai avea (după cum credea tata) un set de chei de la apartamentul din Lichfield. La care domnul Byrne răspunsese „Da, cu siguranță le mai avem pe-aici, pe undeva". (Deși se pare că nu știa exact pe unde.) Așa că intenționam să iau cheile de la el și să trec pe la apartament a doua zi dimineață. Toate astea mi-ar încetini destul de mult călătoria pe care abia o începusem; dar tot îmi rămânea destul timp ca să ajung în Shetland și, oricum, n-avea niciun rost să conduc în seara asta până în Kendal, deoarece Lucy n-ar avea cum să se întâlnească cu mine. Luasem deja legătura cu Caroline și îmi spusese că în seara aceea Lucy se ducea la ziua de naștere a unei prietene și urma să doarmă acolo. Așa că aveam s-o invit să luăm masa în oraș marți seara. Era bine. Aveam destul timp să ajung în Aberdeen miercuri după-amiaza ca să iau feribotul de la ora cinci. Între timp, vizita la domnul și doamna Byrne mi-ar da ocazia să petrec câteva ore de plăcută nostalgie.

Mi-am stabilit o viteză constantă de cincizeci și cinci de mile pe oră. Toate mașinile de pe autostradă, inclusiv TIR-urile, mergeau mult mai repede. Consumul de benzină revenise la șaptezeci de mile pe galon și am început să mă gândesc ce economie de combustibil s-ar face dacă oamenii ar conduce cu viteza asta tot timpul. De ce se grăbeau toți așa? Ce mai conta dacă ajungeai la destinație cu o jumătate de oră mai târziu? Poate că tocmai autostrăzile erau problema. E-adevărat, pe autostradă îți permiteai să conduci mai repede, dar, mai mult decât atât, autostrada *te făcea să vrei să conduci mai repede*, *te forța* să conduci mai repede, deoarece era groaznic de plictisitor pe autostradă. Mă aflam pe M40 de aproximativ cincisprezece minute și deja mă plictisisem. Nu aveai ce să vezi, nu aveai la ce să te uiți, în afară de micile semne de punctuație care apăreau din loc în loc – indicatoare rutiere, semne de avertizare, panouri de orientare suspendate, poduri, toate amestecându-se după un timp într-o singură frază indescifrabilă și fără sens. De-o parte și de alta era un peisaj de țară banal: ici-colo o casă, un lac, o frântură

dintr-un oraș sau sat îndepărtat, dar nimic altceva. Mă gândeam că zonele ce se întind de-a lungul autostrăzilor reprezintă o proporție uriașă din țara noastră și totuși nimeni nu le vizitează, nu se plimbă pe-acolo și nu rămâne cu nimic altceva decât cu priveliștea ce ți se înfățișează constant și monoton prin geamul mașinii. Aceste zone sunt pământuri irosite, pierdute.

„Popasul Welcome Break, 3 mile" scria pe un indicator; așa că m-am hotărât să ies de pe autostradă și să mănânc ceva. Următorul complex de servicii – al companiei Moto – era la douăzeci de mile mai încolo, iar după el mai era unul la peste patruzeci de mile distanță. Nu voiam să aștept atât de mult. În afară de asta, deși nu mă omoram după Kentucky Fried Chicken, chipul colonelului Sanders zâmbindu-mi radios de pe panoul de bun venit mi se părea convingător. Așa că am intrat pe drumul de acces la joncțiunea 8A, am parcurs rețeaua de mini-intersecții și am început să caut un loc în parcarea plină până la refuz la acea oră. Până la urmă, am reușit să mă strecor cu Prius-ul între un Ford Fiesta și un Fiat Punto, după care am oprit motorul cu o senzație de ușurare.

Era 13:15 și îmi era foame. Oamenii din jurul meu se îndreptau spre sala mare de mese – majoritatea oameni plecați în interes de serviciu, ca și mine, îmbrăcați în costume închise la culoare, cu cămașă și cravată, unii cu haina aruncată pe umăr (deși azi era frig, iar eu, unul, aveam de gând s-o țin pe mine). Am simțit o stare de bine la gândul că făceam iarăși parte din ceva: dintr-un proces național, dintr-o comunitate – comunitatea de afaceri – care își aducea contribuția zi de zi la supraviețuirea țării. Cu toții aveam un rol de jucat. Toată lumea de aici vindea sau cumpăra ceva, presta servicii, verifica, cheltuia sau cântărea ceva. Mă simțeam din nou conectat: din nou în circuit.

Chiar și complexele de servicii erau un microcosmos ce ilustra perfect cum ar trebui să funcționeze o societate occidentală bine pusă la punct. Aici erau satisfăcute toate nevoile umane: nevoia de comunicare (exista un magazin unde se vindeau telefoane mobile și accesorii) și nevoia de a te distra (exista o zonă cu jocuri mecanice); nevoia de a consuma mâncare și băutură și nevoia de a le elimina pe amândouă după aceea; și, desigur, eterna nevoie fundamentală de a cumpăra tot felul de chestii: reviste, CD-uri, jucării de pluș, ciocolată, DVD-uri, jeleuri, cărți și tot felul de flecușteț e. Mulțumită motelului Days Inn, amplasat chiar vizavi de parcare, cu o ofertă ieftină de

cazare, teoretic puteai să te muți în acest spațiu de servicii și să nu mai pleci niciodată. Puteai să-ți petreci aici toată viața, dacă voiai. Chiar și aspectul exterior era plăcut. Am o vârstă destul de înaintată ca să-mi amintesc cum arătau complexele de servicii de pe autostradă în anii 1970 și 1980. Mese de plastic oribile și terase îngrozitoare unde se vindeau ouă zemoase și burgeri înotând în grăsime. Aici aveam ferestre panoramice uriașe ce dădeau spre o zonă pavată și niște fântâni care clipoceau ademenitor; mesele erau curate și moderne, iar unele aveau niște lampioane montate pe suporturi elegant arcuite. Se vedea că cineva se îngrijise de toate astea. Și oferta de mâncăruri! Găseai Burger King, bineînțeles, și KFC, dar dacă doreai să mănânci mai sănătos, un panou mare anunța „♥ mâncarea sănătoasă” și te îndruma spre tejgheaua unde se găseau tot felul de salate și sendvișuri proaspete. Ca să nu mai zic de o cafenea numită Coffee Primo, care oferea latte, cappuccino, mocha, ciocolată caldă, espresso, americano, frappé cu vanilie, frappé cu caramel, ceaiuri Twinings, vreo douăzeci de alte variante cu cofeină și, bineînțeles, omniprezentele *panini*.

În ciuda acestei bogății de oferte, inimaginabilă (dacă stai să te gândești) cu o generație în urmă, înainte ca Thatcher și Blair să înceapă transformarea societății noastre, m-am decis să-mi iau un hamburger. Câteodată un burger este exact ce-ți trebuie. Ieftin și bun. Mai mult decât atât, aici nu era nevoie să vorbești cu cineva ca să-ți aducă hamburgerul. Rezolvai singur, cu cardul de debit, selectând ce doreai să comanzi la un aparat, introducând cardul în terminal și apoi ducându-te cu bonul să ți-l iei. A mers foarte bine. Burgerul meu a fost gata în treizeci de secunde. Când l-am văzut, m-am simțit totuși puțin vinovat că nu mi-am comandat ceva mai sănătos, așa că m-am dus să stau la rând la sendvișuri și mi-am cumpărat și o sticlă de apă de izvor cu aromă de rodii și lychee, care a costat două lire șaptezeci și cinci. Apoi mi-am luat tava și m-am așezat la o masă de lângă ferestrele panoramice.

Îmi adusesem cu mine și ceva de citit. Mai întâi, manualele Priusului – unul pentru mașină, altul destinat sistemului de navigație prin satelit de la bordul mașinii. Apoi erau instrucțiunile de la căștile Bluetooth, care se conectau cumva la mașină și puteau fi controlate din volan. Trevor și Lindsay insistaseră să le pun în funcțiune cât mai repede, deoarece doreau să ținem permanent legătura. Mă întrebam dacă era prea curând s-o sun pe Lindsay chiar acum. Poate că da. Nu

era musai să știe că ajunsesem la Oxford Services după o oră și un sfert de condus. Pe urmă trebuia să mai citesc și manualul pentru camera video, care părea foarte complicată. Cred că am să-l las pentru mai târziu. Mai bine să văd deocamdată cum e cu GPS-ul. Am stat și am citit din manual vreo zece minute, până am considerat că am priceput toate aspectele esențiale. Eram convins că am înțeles destul cât să-l folosesc în următoarea etapă a călătoriei, până la Birmingham.

După ce m-am urcat din nou în mașină, am pornit motorul și am apăsat iconul „Accept” care a apărut pe ecranul cu traseul. Apoi am apăsat butonul „Destinație” de pe *touchscreen* și am introdus cu destulă dificultate adresa domnului și doamnei Byrne. În câteva secunde calculatorul a localizat casa și acum îmi oferea trei variante de rute pornind din poziția în care mă aflam. Am ales-o pe cea care mi s-a părut cea mai rapidă, direct pe M40, apoi spre nord până la Birmingham, pe Bristol Road. Și atunci, imediat după ce am făcut această alegere, s-a auzit o voce feminină zicând:

— Vă rugăm să porniți pe ruta indicată și veți auzi indicațiile de ghidare.

Problema nu a fost ce zicea, ci cum zicea.

Aș spune că majoritatea oamenilor se simt atrași de alți oameni în funcție de aspectul fizic. Bineînțeles că și eu, ca toți ceilalți. Dar primul lucru care mie mi se pare *într-adevăr* atrăgător la o femeie, în nouă cazuri din zece, este vocea. Asta am remarcat și la Lindsay Ashworth când ne-am întâlnit prima oară – minunatul ei accent scoțian. Iar dacă mă întorc și mai mult în trecut, tot ăsta a fost primul lucru pe care l-am observat și la Caroline – pronunția lancastriană a vocalelor deschise, lucru neașteptat la o persoană altminteri atât de elegantă, stilată și cosmopolită. Poate că e ridicol ce spun, dar niciuna dintre aceste femei, nici Lindsay, nici Caroline, nu avea vocea la fel de seducătoare ca aceea care se auzea din acest aparat. Pur și simplu, aceasta era o voce frumoasă. Frumoasă de-ți tăia respirația. Poate cea mai frumoasă voce pe care am auzit-o vreodată. Nu-mi cereți să v-o descriu. Cred că v-ați dat seama până acum că nu mă pricep prea bine la descrieri. Era o voce de englezoaică – destul de distinsă – vorbind ceea ce se cheamă îndeobște engleza standard sau „engleza de BBC”. Cred că era un picuț cam înțepată. Ba chiar ai fi putut zice că avea o notă autoritară. Dar în același timp era calmă, măsurată și nespus de liniștitoare. Era imposibil să-ți imaginezi

această voce răstindu-se. Era imposibil să-ți imaginezi că, auzind-o, nu te simți mângâiat și liniștit. Era o voce care îți spunea că totul e bine în lume – în lumea ta, cel puțin. Era o voce fără nicio urmă de nesiguranță sau îndoială: o voce în care puteai să ai încredere. Poate tocmai de-aia îmi plăcea atât de mult. Era o voce în care puteai să ai încredere.

Am comutat pe modul *drive* și am ieșit din parcare. Când să părăsesc complexul de servicii, am trecut pe lângă un panou pe care scria: „*Vă mulțumim că ați vizitat Oxford Services. Vizita dumneavoastră și numărul de înmatriculare al mașinii au fost înregistrate pe CCTV*”. Încă o dovadă în plus, dacă mai trebuia, că nu eram atât de singur pe cât credeam.

— Ce părere ai de chestia asta? M-am pomenit eu vorbind cu vocea GPS-ului. Cam sinistru, nu-i așa?

Iar vocea a răspuns:

— *Urmează ieșirea. Mergeți mai departe două sute de metri și intrați în sensul giratoriu.*

Deocamdată am uitat cu totul că doream să-i telefonez lui Lindsay.

Am continuat să conduc încet, străduindu-mă să fac economie la combustibil, așa că a mai trecut o oră și jumătate până am ajuns la intersecția I cu M42.

— *În cinci sute de metri virați la stânga, spre Birmingham Sud.*

De vreo zece minute nu mai vorbise cu mine. Între timp mă prinsesem că puteam să solicit vocea oricând doream, apăsând butonul „Traseu” de pe volan. Când îl apăsai, vocea îți spunea de regulă să continui ceea ce făceai în momentul acela. Așa că, la interval de câteva minute, apăsam butonul, iar ea îmi spunea „*Continuați să mergeți pe autostradă*”. Nu am deschis radioul. Încercasem puțin pe Radio 2 și pe Radio 4, dar n-aveam poftă să-i aud pe alții stând de vorbă. Voiam să fiu lăsat singur cu gândurile mele și să ascult vocea Emmei de câte ori aveam chef.

Oh – nu v-am spus că o cheamă Emma? De o jumătate de oră mă tot gândeam ce nume să-i dau. Până la urmă m-am hotărât să-i spun Emma, pentru că fusese întotdeauna unul dintre numele mele preferate. Pe de o parte, îmi aducea aminte de romanul lui Jane Austen pe care l-am avut de citit la școală pentru examenul la engleză: nu mi-a plăcut cartea (care, apropo, era printre favoritele lui Caroline) și am luat doar un D[8] la examen, dar, nu știu de ce, numele eroinei mi-a rămas în minte ca un fel de emblemă a eleganței

și rafinamentului. De asemenea, mai demult îmi plăcuse la nebunie actrița Emma Thompson – prin anii ’80, când era tunsă băiețește și a jucat în filmul ăla în care apărea într-o scenă de sex formidabilă cu Jeff Goldblum. Așa că, dintr-un motiv sau altul, Emma mi s-a părut o alegere potrivită.

— Urmează ieșirea pe partea stângă. Apoi, virați ușor la dreapta, intrați în sensul giratoriu și părăsiți-l la a treia ieșire.

Relația noastră avea să fie pusă la încercare pentru prima dată, deoarece eu mă hotărâsem să nu urmez instrucțiunile ei în următoarele câteva minute. Ea voia să merg pe A38 până la sensul giratoriu de la Lydiate Ash, apoi să fac dreapta spre Rubery. Dar eu aveam alte planuri. Voiam să traversez Lickey Hills și să revin pe A38 la poalele dealului, via B4120. Aveam ce să văd pe-acolo și puteam să trec prin locurile unde am copilărit. Dar cum va reacționa Emma? Va înțelege imboldul nostalgic care mă îndemna să procedez așa?

Ușor agitat din cauza propriei mele îndrăzneli, am ignorat insistența cu care ea a repetat „*Prima la stânga*” atunci când am intrat în sensul giratoriu și am ales *a patra* ieșire, nu a treia. Mi-am imaginat ce-ar fi zis Caroline dacă i-aș fi ignorat astfel indicațiile când plecam cu toții în concediu. „Nu, nu pe-aici!” Ar fi oftat exasperată, apoi vocea i-ar fi devenit încordată, alunecând în acel registru oribil al furiei resemnate în fața încăpățânării și prostiei mele. „Foarte bine. Dacă știi tu mai bine decât mine, n-ai decât să faci cum vrei. Nu mai are niciun rost să mă uit în asta.” Apoi ar fi azvârlit harta rutieră pe bancheta din spate, cât pe ce s-o nimerească pe Lucy, care stătea cuminte în scăunelul ei, ascultând cu ochii mari de uimire cum ne certăm, întrebându-se în mințișoara ei de copil dacă așa își vorbesc de obicei adulții. Da, așa s-ar fi întâmplat. Îmi amintesc nenumărate scene de genul ăsta.

Dar cu Emma a fost altfel. La început nu a zis nimic. Singurul semn că luase la cunoștință decizia mea a fost un mesaj afișat pe ecran care zicea, „*Reconfigurarea traseului*”. Apoi, după câteva secunde, vocea ei s-a auzit din nou. Nu era nicio schimbare de ton. La fel de calmă, la fel de echilibrată. Nicidecum tulburată de micul meu gest de rebeliune. „*Mergeți mai departe încă două mile*”, a zis ea. Și asta a fost tot. Fără certuri, fără ironii, fără întrebări. A acceptat autoritatea mea și a reacționat în consecință. Doamne – ce ușoară ar fi fost viața dacă și Caroline s-ar fi comportat așa! Începeam deja să cred că în Emma găsisem partenera ideală. Am apăsat butonul

„Traseu” ca s-o aud încă o dată.

„Mergeți mai departe încă două mile.”

Minunat. Îmi plăcea mica pauză pe care o făcea înaintea cuvântului *„mile*”. Vorbea de parcă ar fi recitat un vers dintr-o poezie.

Mergeam acum pe Old Birmingham Road. Pe partea stângă era școala primară unde eu și Chris ne-am cunoscut și ne-am împrietenit din prima zi, la vârsta de cinci ani. De-atunci am devenit nedespărțiți – cei mai buni prieteni în următorii șase ani. Apoi, la vârsta de zece ani, am fost singurii din anul nostru care am dat examen de admitere la King William’s School, în centrul orașului Birmingham. Chris a luat examenul. Eu nu, și până la urmă m-am dus la Waseley Hills Comprehensive, cu restul prietenilor din școala primară.

— Și probabil că asta a fost, nu-i așa? i-am spus eu Emmei. Atunci a fost momentul de cotitură. De-acolo au decurs atâtea lucruri.

— Mergeți mai departe încă o milă.

Desigur, eu și Chris am continuat să ne vedem. Dar cred că adevăratul motiv pentru care am făcut-o a fost că tații noștri deveniseră buni prieteni după ce se întâlniseră la diverse evenimente sociale legate de școală. Tatăl lui Chris era lector la Universitatea din Birmingham, iar tata, care se considera intelectual și poet, n-avea de gând să lase această prietenie să moară, nici după ce Chris a început să meargă la o școală mult mai bună, iar familia lui s-a mutat din Rubery în Edgbaston, un fel de enclavă mai înverzită a clasei mijlocii. Așa că eu și Chris am continuat să fim prieteni, în primul rând pentru că ne înțelegeam într-adevăr bine, dar și pentru că intuiam cu mintea noastră de copii că asta își doreau părinții noștri. Și totuși, începând din acel moment, eu am fost mereu conștient de diferențele dintre noi. Când am trecut pe lângă aleea de acces a școlii și am luat-o spre culmea dealului, mi-am adus aminte de un lucru. Eu și Chris aveam unsprezece ani; de câteva săptămâni fiecare mergea la noua lui școală. Venise în vizită pe la noi și stăteam de vorbă în grădina din spatele casei, iar el voia să știe cum e la Waseley și m-a întrebat „Cum sunt maeștrii?” Și eu nu mi-am dat seama la început ce vrea să spună. M-am prins după câteva secunde. „Așa le ziceți voi profesorilor?”, am întrebat eu. „Le ziceți maeștri?” Atunci mi-a răsărit în minte imaginea unei figuri autoritare, cu părul alb, plimbându-se printre rândurile de bănci vechi de lemn, purtând robă și predându-le elevilor ce îl urmăreau atenți declinările din limba latină: o figură descinsă din filmul *Adio, domnule Chips*! Sau dintr-un

roman de Billy Bunter. Și atunci am simțit un val de rușine – de inferioritate – când mi-am dat seama cât de diferite erau lumile în care trăiam acum eu și Chris.

— *La următorul sens giratoriu, virați la stânga și părăsiți-l la prima ieșire.*

De data asta m-am conformat. Dar pe urmă m-am hotărât să mai fac un mic ocol ca să-i pun răbdarea la încercare. Imediat ce-am trecut de localul The Old Hare and Hound, am virat brusc la stânga, pe Leach Green Lane. Ea a tăcut câteva secunde, timp în care computerul a procesat ce încercam eu să fac, apoi a zis:

— *Mergeți mai departe două sute de metri, apoi virați la dreapta.*

— Îmi dau seama ce ai de gând, i-am zis, dar deocamdată ne vom abate de la traseu. Sper că n-ai nimic împotrivă. O să facem împreună o călătorie sentimentală. Și nu cred că ai o setare pentru așa ceva.

— *Urmează să virați la dreapta*, a insistat ea.

Am ignorat-o și am luat-o la stânga. După câteva sute de metri, am văzut ceea ce căutam: o casă gri, cu zidăria din piatră aparentă, semănând atât de mult cu vecinele ei, încât putea fi lesne confundată, cu un petic de asfalt în față, unde fusese parcat un Rover 2000 vechi, de culoare verde. Am oprit în fața casei, de cealaltă parte a drumului.

— *Mergeți mai departe două sute de metri, apoi întoarceți-vă*, a sugerat Emma.

Fără să opresc motorul, m-am dat jos din mașină și am ocolit-o până la ușa din stânga. Am stat câtva timp acolo, sprijinit de portieră, și am privit casa. Aici locuisem timp de treisprezece ani, începând din 1967. Eu, mama și tata. Nu se schimbase câtuși de puțin. Am mai stat s-o privesc încă două sau trei minute, tremurând puțin în răcoarea vântului de primăvară, apoi m-am urcat în mașină și am plecat mai departe.

— La ce trebuia să mă gândesc? am zis, revenind pe A38 și îndreptându-mă spre centrul orașului. Ce trebuia să simt? N-am mai văzut casa aceea de peste douăzeci de ani. Acolo am crescut. Acolo mi-am petrecut copilăria și, sincer să fiu, acum am revenit, mă uit la ea și nu simt mai nimic. Copilăria mea n-a fost cine știe ce. Cum cred că n-au fost nici celelalte lucruri din viața mea. Nimic extraordinar. Uite ce ar trebui să scrie pe mormântul meu: „Aici zace Maxwell Sim. A fost un tip absolut banal.” Ce mai epitaf! Nu e de mirare că biata Caroline s-a plictisit după câtva timp. Nu e de mirare că Lucy nu vrea

să aibă de-a face cu mine. Ce-am făcut noi trei în casa aceea timp de treisprezece ani și n-au făcut milioane de familii din țara asta, care locuiau în case identice? Ce sens a avut? Asta e tot ce vreau să știu. Nu cer prea mult, nu-i așa? Ce sens are? *Care naiba-i sensul*?

— *Mergeți mai departe încă o jumătate de milă*, a spus Emma, *apoi virați ușor la stânga și părăsiți sensul giratoriu la prima ieșire.*

Femeia asta avea răspuns la toate.

• Capitolul 13

— Mergeți mai departe încă două mile.

Acum treceam pe lângă vechea fabrică Longbridge. Sau, mai bine zis, treceam pe lângă golul din peisaj unde altădată era vechea fabrică Longbridge. A fost o experiență ciudată: când revezi locuri din trecut, te aștepți poate să observi câteva îmbunătățiri, o clădire nouă ici, un strat proaspăt de vopsea dincolo, dar acum era altceva – o fabrică cu un întreg complex de clădiri care odinioară dominau împrejurimile, întinzându-se pe o suprafață de mai mulți kilometri pătrați, duduind de zgomotul mașinăriilor în funcțiune, animată de mii de muncitori, bărbați și femei, intrând și ieșind din clădiri – toate acestea dispăruseră. Fuseseră șterse de pe fața pământului. Între timp, un mare panou publicitar ridicat în mijlocul acestei porțiuni de goliciune urbană ne informa că nu peste mult timp, o pasăre phoenix se va ridica din cenușă: „un nou proiect de dezvoltare" a unor „unități rezidențiale exclusiviste" și „centre comerciale" era în derulare – o comunitate utopică în care oamenii nu vor mai avea altă grijă decât să mănânce, să doarmă și să cumpere: părea că nu mai trebuiau să muncească, să se obosească să semneze condica la porțile fabricii pentru a se ocupa cu ceva atât de rudimentar cum ar fi să *fabrice* lucruri. Oare ne pierduserăm cu toții mințile în ultimii ani? Uitaserăm că prosperitatea trebuia să se bazeze pe ceva, ceva concret și palpabil? Chiar și unuia ca mine, care în ultimele două săptămâni nu făcusem altceva decât să frunzăresc ziarele și site-urile de știri, îi era foarte clar că lucrurile nu merg deloc cum trebuie, că demolarea fabricilor pentru a construi în locul lor magazine nu mai este o idee atât de bună, că nu e normal să construiești o întreagă societate pe o fundație de aer.

— Mergeți mai departe încă trei sferturi de milă.

Am observat că nu mai trebuia să trec prin Northfield: se găsiseră bani pentru construirea unei noi variante, atât de nouă că nici Emma nu știa de ea. A devenit extrem de confuză când am început să-mi croiesc drum pe la semafoare și prin intersecții, deși n-am putut să nu admir încă o dată faptul că tonul ei rămânea absolut imperturbabil, chiar și atunci când dădea indicații contradictorii și recalcula cu febrilitate traseul. Ce femeie! La Selly Oak n-a mai avut bătăi de cap

și m-a ghidat ca o expertă pe Harborne Lane și Norfolk Road, până la Hagley Road. Am ajuns acolo puțin după ora trei și m-am cazat la Quality Hotel Premier Inn, unde o cameră single costa patruzeci și ceva de lire pe noapte, încadrându-se astfel în bugetul stabilit de Alan Guest. Camera nu era foarte mare și nici nu avea o priveliște prea frumoasă, dar era confortabilă. Eram cazat la primul etaj, cu vedere spre spatele clădirii. Am găsit în cameră un ibric și două pliculețe de Nescafe, așa că mi-am făcut o cafea și m-am întins în pat vreo jumătate de oră, să mă refac după atâta drum. Mă simțeam puțin cam singur și m-am gândit să-i telefonez lui Lindsay, dar mi-am zis s-o las până mai spre seară.

Domnul și doamna Byrne mă așteptau abia peste o oră și jumătate. Mai aveam timp să mă duc cu mașina până la cimitirul de la Bang's Norton, ceea ce am și făcut. Mormântul mamei era într-o stare bună. Am cumpărat niște flori de la Tesco Express și le-am sprijinit de piatra de mormânt. Nu aveam un vas în care să le pun. *Barbara Sim, 1939-1985,* doar atât scria. Tata a vrut să fie ceva simplu, sau cel puțin așa mi-a zis atunci. Patruzeci și șase de ani. Eu aveam deja mai mult de-atât. Trăisem mai mult decât mama. Și totuși, mi se părea că vor mai trece mulți ani până să mă simt matur, așa cum mi se păruse mama întotdeauna. Avea douăzeci și doi de ani când m-am născut eu. Restul de douăzeci și patru și i-a petrecut crescându-mă și având grijă de mine până când am ajuns adult și în tot acest timp mi s-a dedicat mie trup și suflet. Mi-a oferit dragoste necondiționată. Poate că n-a fost o femeie foarte deșteaptă, poate nu a avut o educație nemaipomenită, poate că nu a înțeles poezia tatei (cum n-am înțeles-o nici eu), dar, sufletește, a fost mai înțeleaptă decât vârsta pe care o avea. Poate că împrejurările o obligaseră să fie așa sau poate că generația ei, trăind în umbra războiului, se maturizase mai repede decât a mea. În orice caz, mă simțeam mic (da, chiar acesta este cuvântul – mai potrivit decât oricare altul) când mă gândeam ce mamă grozavă fusese, în comparație cu ea, toată strădania mea de a fi un părinte bun părea jalnică.

1939-1985. Era prea puțin. Ar fi trebuit să scriem altceva pe mormântul ei, să mai adăugăm ceva.

Dar ce?

•

— Mama ta era o femeie minunată. Eu și Donald am fost întotdeauna de această părere. Nu e zi în care să nu vorbim despre

ea.

Doamna Byrne mi-a turnat niște lapte în ceai și a adăugat două linguriță de zahăr, cum o rugasem. Am observat că îi tremurau ușor mâinile. Oare avea un început de Parkinson? Am luat tava cu cești de ceai și am urmat-o în sera de flori.

— Foarte curios, a zis domnul Byrne. Se uita cu atenție la periuța de dinți IP 009 pe care o ținea în sus și o cerceta din toate unghiurile, în lumina tot mai slabă a după-amiezii. Ce plafon ai? Câte speri să vinzi?

— Întotdeauna era o plăcere să vorbești cu ea. Făcea ca toate evenimentele sociale să fie o reușită, a zis doamna Byrne. Ea încă mai vorbea despre mama. Observasem că era greu de întreținut o conversație cu domnul și doamna Byrne, deoarece vorbeau mereu despre două subiecte total diferite în același timp.

— Nu asta e problema, am zis eu (domnului Byrne). Nu-i vorba de câte reușesc să vând. Chiar dacă nu vând niciuna toată săptămâna, tot nu contează.

Era adevărat, până la un punct. Firma Guest Toothbrushes avea deja relații cu principalii vânzători de farmaceutice – inclusiv cu supermarketurile –, iar comenzile erau en-gros și de obicei se făceau online sau telefonic. Totuși, Alan îmi spusese că, dacă din întâmplare găseam vreun comerciant independent, puteam să profit de ocazie pentru a-i face o vizită și a-i prezenta produsele noastre. Era un aspect al călătoriei care nu prea mă încânta. Trecuse foarte mult timp de când căutam potențiali clienți, dând telefoane nesolicitate.

— Are un design extraordinar, fără îndoială, a zis el. Ar trebui să ne luăm și noi vreo două.

— Oh, păi, în cazul ăsta, am zis eu scoțând încă una din buzunarul interior al jachetei, vi le ofer pe acestea cadou. Vă rog. Cu complimente din partea firmei Guest Toothbrushes.

— Ești sigur?

— Absolut sigur.

— Oh, e minunat. Nu-i așa că e minunat, Sue?

Doamna Byrne a clătinat din cap preocupată, dar mintea ei era în altă parte. Mai întâi a împărțit cestile de ceai și prăjiturelele de casă, apoi a zis:

— Zici că trebuie să ajungi tocmai în Aberdeen.

— Da, așa e.

— Atunci ar trebui să-i faci o vizită și lui Alison. S-ar bucura să te

vadă.

— Ia mai taci, Sue, a zis iritat domnule Byrne. N-are timp să treacă pe la Alison. Spune-mi, Max, Harold vrea să închirieze apartamentul din Lichfield? Pentru că noi nu ne-am mai dus de câțiva ani să vedem ce mai e pe-acolo, iar ultima dată când am vorbit cu el, zicea că așa are de gând.

— Chiar nu văd de ce n-ar face-o, a zis doamna Byrne. Și dacă s-ar opri doar ca să bea o ceașcă de ceai, tot ar fi ceva, și cu siguranță va trece prin Edinburgh dacă trebuie să ajungă la Aberdeen.

— Nu cred că tata l-a închiriat, i-am zis eu domnului Byrne; apoi, întorcându-mă spre soția lui: Mi se pare că există o șosea de centură, așa că n-am să trec prin centru.

— Atunci o să piardă un venit bunicel din chirie, a zis domnul Byrne.

— Da, dar de pe șoseaua de centură poți să ajungi repede la Alison, a zis doamna Byrne.

— Mă duc să iau cheile.

— Mă duc să aduc harta ca să-ți arăt unde locuiește.

Cât timp au fost plecați, fiecare cu treaba lui, eu mi-am băut ceaiul, am mâncat un fursec și am privit grădina din spatele casei. Era o grădină mare și frumoasă, care se întindea într-o succesiune de terase până la marginea lacului. Dincolo de gard se vedea drumul care ocolea lacul. Mi se pare că puteai să-l parcurgi în treizeci de minute. Mi-am adus aminte că am fost odată pe acolo cu Alison. Cred că eu aveam vreo cincisprezece ani. Era cu puțin timp înainte să mergem împreună cu părinții la Lake District. Cred că venisem să-l văd pe Chris, dar nu știu cum ajunsesem să mă plimb în jurul lacului împreună cu Alison, care era cu doi ani mai mare decât mine și cu care avusesem întotdeauna o relație de prietenie mai ciudată, nu tocmai sentimentală. (Aveam impresia că trebuie s-o consider mai atrăgătoare decât o consideram de fapt, dacă înțelegeți ce vreau să spun.) Să trec prin Edinburgh s-o văd? Să trec pe la ea să bem o ceașcă de ceai? N-o mai văzusem de la nunta lui Chris, de-acum cincisprezece ani. Mă gândesc că poate n-ar strica…

Domnul și doamna Byrne s-au întors în același timp, fiecare preocupat de problema lui.

— Când trebuie să ajungi în Shetland? a întrebat doamna Byrne.

— Iată-le, a zis domnul Byrne, dându-mi un set de chei. Apropo, Prius-ul ăla de-afară este al tău?

— Cred că nu prea contează, important e să ajung acolo până la sfârșitul săptămânii, i-am spus doamnei Byrne. Da, al meu e, i-am spus și domnului Byrne. Numai pentru deplasarea asta.

— Ce-ar fi să iei masa cu Alison și Philip mâine-seară?

— Cum ți se pare? Merge bine?

Am presupus că Philip era soțul lui Alison. Numele mi se părea vag cunoscut.

— Mă tem că nu se poate. Mă întâlnesc cu Lucy – fiică-mea – mâine-seară. În Kendal. Da, îmi place. Să știți că am făcut șaizeci și cinci de mile la galon până aici. Iar GPS-ul este extraordinar.

— În Kendal? Ce caută fata ta în Kendal?

— Șaizeci și cinci nu-i rău. Să știi că au apărut niște mașinuțe diesel care consumă cam tot atât. Ce capacitate are motorul?

— Știți… Caroline m-a părăsit. În urmă cu șase luni. Ea și Lucy locuiesc acum în Kendal. Nu știu ce capacitate are motorul, îmi pare rău – probabil că scrie în manual.

— Oh, Max, n-am știut. Cred că ești distrus. Mă întreb de ce Chris nu ne-a spus și nouă.

— Am auzit că nu are o accelerație prea bună. N-are suficientă putere dacă te grăbești și vrei să intri în depășire.

— Da, a fost… o mare dezamăgire. Cea mai mare dezamăgire din viața mea.

Domnul Byrne m-a privit mirat până când soția lui l-a bătut dezaprobator pe genunchi.

— Se referă la destrămarea căsniciei lui, nu la accelerația mașinii. Tu nu auzi ce spune? S-a întors spre mine și a zis: Max, în orice căsnicie există și perioade mai grele. Sunt sigură că e doar ceva temporar.

— Nu cred, am zis eu. S-au mutat în celălalt capăt al țării. Mie mi se pare cât se poate de definitiv.

— Ați încercat să mergeți la consiliere de cuplu, să faceți ceva? a întrebat doamna Byrne.

— Nu cumva ți-ai cam făcut tu de cap? a întrebat domnul Byrne.

— Donald! a zis nevastă-sa exasperată.

— Da, am răspuns eu. Adică da, am încercat să mergem la consiliere psihologică și nu, nu mi-am făcut de cap.

— Max, a zis doamna Byrne. De ce nu rămâi la noi la masă? Am făcut plăcintă cu pui și avem destulă pentru toți trei.

— N-am vrut să fiu nepoliticos, a zis domnul Byrne. Doar că

bărbații, când ajung pe la patruzeci și cinci de ani, încep să facă tot felul de lucruri ciudate. Nu știu din ce motiv, dar încep să simtă o dorință necontrolată de a face sex cu fete de douăzeci de ani.

— Ar fi minunat, am zis eu. Adică să rămân la masă, nu să fac sex cu fete de douăzeci de ani. Și asta ar fi minunat, desigur, dar… Dar în orice caz, mă tem că nu pot. Să rămân la masă, adică. Am… am ceva treabă în seara asta.

— Oh, ce păcat. Oricum, mă duc să mai fac niște ceai.

Doamna Byrne a dispărut în bucătărie, lăsându-mă câteva minute cu domnul Byrne. O clipă m-am îngrozit la gândul că va încerca să discute cu mine ca de la bărbat la bărbat despre eșecul căsniciei mele, dar m-am îngrijorat degeaba. Am vorbit în schimb de Toyota Prius. Mi-a spus că a citit într-un articol că procesul de fabricație era atât de lung și de complicat, încât practic anula toate performanțele ecologice ale unui motor hibrid. De asemenea, se pare că exista un mare semn de întrebare în legătură cu posibilitatea de reciclare a bateriei. Știa o mulțime de lucruri. Dar de fapt la domnul Byrne, ca și la fiul său, m-a surprins întotdeauna cât era de informat. Se număra și el printre cei pe care Dumnezeu i-a fericit (nu ca pe mine) cu o minte iscoditoare și însetată de informații.

•

Doamna Byrne a lipsit vreo douăzeci de minute. Nu știam de ce i-a luat atât de mult timp să mai facă un ceai. Dar când a reapărut într-un târziu, m-am lămurit.

— Îmi cer scuze, a zis ea. Am vorbit la telefon cu Alison. Mi-am zis să sun totuși, că poate o găsesc. Zice că e acasă toată săptămâna și s-ar bucura să vă vedeți miercuri.

— Oh, am zis eu luat prin surprindere. E minunat, mulțumesc.

— Philip e plecat în Malaezia, dar va rezerva ea o masă la restaurant pentru seara aceea, așa că puteți ieși amândoi în oraș să luați cina împreună. Băieții sunt amândoi la internat, bineînțeles.

— Vă mulțumesc foarte mult, dar…

— Ah! a exclamat domnul Byrne și a sărit în picioare. Apropo, mi-a venit o idee.

A ieșit din cameră, iar eu am încercat să-mi revin după această nouă întorsătură a lucrurilor. Asta ar însemna să-mi prelungesc călătoria cu încă o zi, să iau feribotul din Aberdeen joi seara și să ajung în Shetland vineri dimineața. Era o problemă? Nu neapărat. Probabil că până atunci ceilalți trei agenți comerciali vor fi ajuns la

destinație și înapoi acasă, dar de ce m-ar deranja pe mine chestia asta? Nu era o întrecere. Sau, dacă era, în niciun caz nu aveam cum să fiu eu primul care ajunge acasă. La urma urmei, nu eram un Robin Knox-Johnston sau Bernard Moitessier în acest scenariu. Și, în afară de asta, eram pe cale de a câștiga celălalt premiu – cel pentru economia de combustibil.

— Cred c-ar fi… ar fi grozav. Da, de ce nu? M-aș bucura s-o revăd pe Alison.

— Iar eu sunt sigură că și ea s-ar bucura să te vadă. Excelent. Atunci așa rămâne.

Mi-a zâmbit radiind de fericire și m-a invitat să mai iau un fursec. Când m-am aplecat spre farfuria pe care mi-a întins-o, mi-am zărit propria reflexie în geamurile serei de flori. Afară aproape se întunecase. Mă aștepta o seară mohorâtă, singur în camera mea de la Quality Hotel Premier Inn, și totuși nu puteam să accept invitația soților Byrne de a rămâne la ei la masă. Aveam și eu o limită până la care puteam tolera compania altor persoane într-o singură zi. Am mâncat fursecul în tăcere în timp ce doamna Byrne îmi vorbea liniștitor, spunându-mi noutăți despre prieteni de-ai ei pe care eu nici nu-i cunoșteam, nici nu-mi aminteam să-i fi cunoscut vreodată. După câteva minute, s-a întors și domnul Byrne, gâfâind și cărând o cutie mare de carton.

— Așa! a zis el punând-o pe podeaua serei cu un aer triumfător.

— Oh, Donald! a exclamat soția lui. Acum ce mai ai de gând să faci?

— Am adus-o din pod, a explicat el.

— Știu de unde ai adus-o. Ce caută aici?

— Ziceai că te-ai săturat să tot dai cu ochii de ea.

— Așa e. De aceea am și dus-o în pod. Pentru ce-ai mai adus-o iar aici?

— Locul ei nu e la noi în pod. Avem destule catrafuse acolo. E a lui Alison.

— Știu că e a lui Alison. Îi spun mereu să și-o ia, iar ea uită de fiecare dată.

— Nu uită. Nu-și amintește pentru că nu vrea.

— Bine, bine. N-are rost să ne dondănim. Ce faci cu ea?

— Poate să i-o ducă Max.

— Max?

— Se duce s-o viziteze, nu? Ei, atunci poate s-o ia cu el.

— Oh, termină cu prostiile.

M-am uitat și eu la cutia imensă pe care domnul Byrne o cărase cu mare greutate, din cauză că era plină vârf cu o grămadă de hârțoage. Totuși, ar începea în portbagajul mașinii și nu aveam niciun motiv să n-o iau.

— Nu, n-ar fi nicio problemă, am zis. Ce e în ea?

— Sunt toate lucrările de seminar ale lui Alison. Cred că de-acum treizeci de ani.

— Ar trebui să le aruncăm, a zis doamna Byrne, asta ar trebui să facem. Să le punem pe foc.

— Cum să facem așa ceva? a zis domnul Byrne. A muncit din greu la ele.

— I-au folosit destul. Nici măcar nu și-a obținut diploma.

— Sue, amintește-ți că a *obținut* diploma. Nu a *practicat* niciodată. Nu-i același lucru. Și încă nu-i prea târziu, mai ales că și copiii au mai crescut.

— Ce să practice? am întrebat eu. Trecuse atâta timp încât uitasem cu desăvârșire ce studii făcuse Alison.

— Psihologia, a zis domnul Byrne. Întotdeauna și-a dorit să devină psihoterapeut.

Parcă îmi aduceam aminte. Dar asta n-a făcut decât să-mi reconfirme faptul că, până la urmă, o cunoșteam prea puțin pe Alison și că petrecuserăm prea puțin timp împreună. Chiar voiam să-mi petrec toată seara de miercuri luând masa cu o persoană care practic era o străină pentru mine? Dar acum era prea târziu ca să mai dau înapoi. Domnul și doamna Byrne erau amândoi extrem de încântați de ideea asta – unul dintre ei, se pare, din niște motive sentimentale ciudate, iar celălalt pentru că ardea de nerăbdare să scape de cutia de carton.

— Uite-așa – nu ocupă mult spațiu, am zis câteva minute mai târziu, punând-o cu grijă în portbagajul Prius-ului. Geamantanul și laptopul meu erau la hotel, așa că singurele lucruri din portbagaj erau două cutii mai mici cu eșantioane de periuțe de dinți. Doamna Byrne venise să mă conducă. Era o seară rece, iar nouă ne ieșeau aburi din gură în timp ce stăteam pe aleea din fața casei. M-am grăbit să-mi iau rămas-bun – poate chiar am fost cam nepoliticos –, mai întâi pentru că nu voiam ca ea să răcească, dar mai ales pentru că nu-mi place s-o lungesc cu despărțirile. Tocmai urcasem în mașină și mă pregăteam să plec, când domnul Byrne a ieșit alergând din casă.

— Să nu uiți astea! a zis el fluturând setul de chei de la apartamentul tatălui meu.

Nu știu cum de le uitasem în casă. Am coborât geamul și le-am luat.

— Mulțumesc, am zis. Era cât pe ce.

— Ești *sigur* că astea sunt cheile? a întrebat doamna Byrne.

— Bineînțeles că astea sunt, a zis domnul Byrne.

— Mie nu mi se pare că sunt cheile de la apartamentul lui Harold.

Soțul ei nici n-a luat-o în seamă.

— Ai grijă să nu le pierzi, mi-a spus el. Este singurul rând de chei.

— Nu, nu este, a zis soția lui.

El s-a întors spre ea oftând exasperat:

— Ce spui tu acolo?

— Am spus că nu e singurul rând de chei. Mai are și Miss Erith unul.

— Miss Erith? Ce tot vorbești acolo? Cine e Miss Erith?

— Bătrâna care locuiește în apartamentul de vizavi. Ea mai are un rând de chei. Tot ea se duce să ia și corespondența, nu-i așa? Știi tu – toate acele cărți poștale.

— Cărți poștale? Ce prostii spui?

— *Nu* spun prostii. Încă primește zeci de vederi în fiecare an, toate de la același bărbat.

S-a aplecat la geam și mi-a zis:

— *Știu* eu ce spun, chiar dacă el nu știe. Nu-l lua în seamă. Îți doresc să petreci o seară frumoasă cu fiica ta mâine. Și te rog să-i spui lui Alison că-i trimitem toată dragostea noastră.

— Nu doar dragostea noastră – ci și toate hârțoagele alea! a zis domnul Byrne. Să nu uiți de hârtii! Și ai grijă, n-o lăsa să te ducă de nas.

— Nu, n-am s-o las.

— Mulțumesc pentru periuțele de dinți!

— N-aveți pentru ce. Și eu vă mulțumesc pentru ceai.

Le-am făcut cu mâna și am închis geamul înainte să mai apuce să zică ceva. Altfel am fi stat acolo toată noaptea. Discuția cu ei începuse să mă obosească, sincer să fiu – mai ales cea cu doamna Byrne, care îmi făcea impresia că începuse să fie ușor țicnită. De exemplu, remarca ei despre cărțile poștale mi s-a părut foarte ciudată. Era puțin probabil ca tata să mai primească vederi în Lichfield, când nu mai locuia de douăzeci de ani acolo.

•

Și-acum încotro?

Mai întâi am pornit spre centrul orașului. O aveam pe Emma să-mi țină companie, desigur, dar nu-i dădusem să găsească o altă destinație, așa că ea credea în continuare că mergem acasă la familia Byrne și dădea indicații confuze. Nu mă deranja. Mă bucuram doar să-i ascult vocea.

Orașul Birmingham se schimbase mult de când fusesem aici ultima dată. Se construiseră atâtea clădiri – majoritatea mall-uri – încât de multe ori nu știam pe unde mă aflu. Până la urmă am găsit o parcare supraetajată unde mi-am lăsat mașina, apoi am luat-o pe jos spre magazinele și cafenelele recent construite lângă vechiul canal. Erau multe restaurante ale căror nume nu-mi erau cunoscute și, în final, m-am dus la Pizza Express, deoarece mi se părea familiar și liniștit. Cu Pizza Express nu dai greș niciodată.

Restaurantul era plin de lume. Toți cei de-acolo păreau a fi cu douăzeci de ani mai tineri decât mine și, ca de obicei, mi-a fost jenă că stau să mănânc de unul singur. Nu-mi adusesem nimic de citit, așa că mi-am scos telefonul mobil și, cât timp am așteptat pizza, i-am trimis un SMS lui Trevor.

M-a sunat după câteva secunde, folosind *handsfree*-ul pe care toți îl primiserăm pentru a-l utiliza în mașină, dar pe care eu încă nu mă lămurisem cum să-l instalez. Acustica restaurantului era foarte proastă, așa că n-am prea auzit ce spunea, dar am înțeles totuși că mai avea doar o jumătate de oră până să ajungă în Penzance și mi s-a părut foarte amuzat când i-am spus că eu eram abia la Birmingham.

— Mă rog, a zis el până să se piardă de tot semnalul, măcar bine că te distrezi.

Nu sunt chiar atât de sigur că mă distram. Când am plecat de la restaurant, era în jur de opt și jumătate și am căutat un loc mai liniștit, lângă unul dintre canale, ca s-o sun pe Lindsay – plăcerea pe care o așteptam de câteva ore încoace.

Însă n-a răspuns. I-am lăsat un mesaj, dar probabil că nu l-a primit, fiindcă nu m-a sunat deloc în seara aceea.

Sigur, aș fi putut să merg cu mașina până la Lichfield chiar atunci, să rămân peste noapte în apartamentul lui taică-meu și să scutesc firma Guest Toothbrushes de plata unei nopți de cazare. Dar ceva îmi spunea că vizita la apartamentul tatălui meu nu avea să fie o mare bucurie. Mi-am zis că poate e mai bine să-l văd pe lumină.

Deocamdată nu mai aveam ce să fac decât să mă întorc la Quality Hotel Premier Inn, să mă uit la televizor sau poate să văd (pe laptopul meu) DVD-ul cu *În adâncuri* pe care mi-l dăduse Clive.

Țin să vă spun că, în drum spre hotel, eu și Emma ne-am distrat de minune. Mai ales când, apropiindu-ne de sensul giratoriu de la Holloway Circus, m-am gândit să fac o glumă și am încercat s-o păcălesc, parcurgându-l de câteva ori la rând. Ce-am mai râs! „*Următoarea la stânga*!”, tot zicea ea. „*Următoarea la stânga. Următoarea la stânga.*” Iar și iar și iar, la intervale de timp tot mai scurte, pe măsură ce eu măream viteza și dădeam ocol rondului încă o dată. Dar tot n-am reușit s-o fac să ridice tonul. Indiferent cât de repede am mers și câte ocoluri am făcut, ea nu s-a enervat deloc. Cred că am dat ocol rondului de șase sau șapte ori până am observat o mașină de poliție venind dinspre New Street Station, pe Smallbrook Queensway. Am ieșit repede spre Five Ways și de-acolo m-am dus înapoi la hotel cu viteza foarte rezonabilă de douăzeci și opt de mile pe oră.

După ce am parcat mașina, m-am uitat în portbagaj, deoarece, când m-am învârtit în jurul rondului de la Halloway Circus ca într-un carusel, am auzit niște zgomote ciudate venind de-acolo. Bineînțeles că, din cauza comicăriei mele din sensul giratoriu, cutia lui Alison alunecase dintr-o parte într-alta în portbagaj și toate hârtiile, care și-așa abia încăpeau în ea, se împrăștiaseră care încotro. Vântul bătea acum destul de tare și, când am deschis portbagajul, a spulberat câteva foi care au zburat prin parcare. Înjurând în gura mare, am început să alerg în toate părțile, încercând să le prind, dar în timpul ăsta a mai venit o rafală de vânt și a împrăștiat și mai multe. Am trântit ușa portbagajului și, până la urmă, am reușit cu mare chin și cu ajutorul unui trecător amuzat să le culeg pe toate. Le-am adunat într-un teanc mototolit pe care îl țineam strâns la piept și m-am așezat pe bancheta din spate ca să le îndrept și să le pun cât de cât în ordine. Gâfâiam și mă simțeam ciudat de tulburat de întreaga întâmplare. Din câte știam, nu erau decât niște vechi eseuri de-ale lui Alison din facultate, fără vreo valoare specială, dar, pe de altă parte, aveam impresia că mi se încredințase o sarcină importantă, aceea de a i le returna, și nu voiam s-o dau în bară.

Gândul ăsta mi s-a șters din minte în clipa când am văzut ce scria pe prima foaie pe care tocmai o așezam pe bancheta din spate. Pe ce cuvânt credeți că mi-au căzut ochii?

„Max”.

Și nu apărea doar o dată. Cuvântul „Max” apărea de vreo patru sau cinci ori numai pe această pagină.

Se pare că era dintr-un eseu. Am început să caut prin teancul de hârtii amestecate pe care îl țineam pe genunchi, încercând să găsesc și celelalte pagini. Unele rămăseseră așezate în ordine, dar altele păreau să lipsească. Am găsit și ultima pagină a eseului, care avea numărul 18. Apoi am găsit prima pagină, pe care era titlul: „VIOLAREA INTIMITĂȚII – Alison Byrne, 22 februarie 1980”. *Violarea intimității*? Oare despre ce era vorba? Am găsit și un bilețel prins cu o agrafă de birou de prima pagină. Pe el apărea un scris diferit – mai masculin – și, după ce am citit câteva rânduri, mi-am dat seama că îi aparținea profesorului îndrumător.

Dragă Alison,

Cred că rezultă foarte clar din seminarul de joi și discuția noastră de după aceea că te interesează în mod special problema violării intimității și modul în care aceasta influențează relațiile cu persoanele implicate. Întrucât trimestrul acesta veți avea cu toții de scris un eseu „autoreflexiv”, inspirat dintr-o întâmplare pe care ați trăit-o, mă întreb dacă n-ai vrea să scrii despre asta. Poate găsești o întâmplare din viața ta care să se preteze la acest subiect.

Te asigur că eseurile autoreflexive NU sunt pentru notă și nu vor fi văzute de preparatori decât dacă solicitați anume acest lucru. Avem încredere că le veți scrie pe parcurs și considerăm că valoarea eseurilor constă în exercițiul de a le scrie și în oportunitatea pe care o oferă de a vă cunoaște mai bine.

Oricum, tu hotărăști despre ce să scrii, eu doar îți fac o sugestie.

Toate cele bune,

Nicholas.

După ce am citit biletul, m-am uitat să văd cum începea eseul. Primul paragraf făcea o scurtă introducere, dar al doilea începea cu cuvintele „Era în vara lungă și fierbinte din 1976”, iar câteva fraze mai încolo „Spre sfârșitul lunii august anul acela, am plecat o săptămână în vacanță cu cortul la Lake District, împreună cu prietenii noștri, familia Sim”.

Lake District? Scrisese un eseu despre vacanța noastră în Coniston? De ce? Ce se întâmplase în săptămâna aceea și avea legătură cu „violarea intimității”?

Mâinile îmi tremurau în timp ce căutam prin restul hârtiilor. Aveam impresia că o să fac un atac de panică sau cine știe ce. Trebuia să găsesc paginile care lipseau și să citesc eseul în întregime, oricât de dureros ar fi fost. Ca și în cazul povestirii lui Caroline, m-am simțit mânat de o curiozitate oribilă, autodistructivă. Îmi fusese destul de greu să citesc povestirea aceea. Oare de data asta avea să fie mai rău?

Am constatat până la urmă că foile lipsă erau încă amestecate cu alte hârtii în portbagajul mașinii. Mi-a trebuit un sfert de oră le să recuperez pe toate și să le pun în ordine. Apoi i-am spus noapte bună Emmei („Ține-mi pumnii”, am murmurat eu), am încuiat mașina și am luat snopul de hârtii în camera mea de la primul etaj al hotelului. Mi-am mai făcut o ceașcă de Nescafe, am deschis televizorul cu volumul dat încet ca să am companie, apoi m-am întins în pat și-am început să citesc.

Focul
Fotografia îndoită

Întâmplarea pe care vreau s-o povestesc a avut loc cu mai bine de trei ani în urmă. Dar și acum mi-a rămas foarte vie în memorie. A avut un profund efect asupra mea, deoarece m-a îndepărtat de cineva de care tocmai intenționam să mă apropii.

Era în vara lungă și fierbinte din 1976. În cazul de față, „vara lungă și fierbinte” nu este doar un fel de-a spune, deoarece peste tot în țară soarele a dogorit și n-a plouat aproape toată vara – încât guvernul a numit în mod special un „ministru pentru secetă”.

Spre sfârșitul lunii august anul acela, am plecat o săptămână în vacanță cu cortul în Lake District, împreună cu prietenii noștri, familia Sim.

Mai demult am fost vecini cu familia Sim, pe vremea când locuiam în cartierul Rubery din Birmingham. Ei aveau un băiat pe nume Max, care în școala primară a fost cel mai bun prieten al fratelui meu mai mic, Chris. La vârsta de unsprezece ani, cei doi băieți au mers la școli secundare diferite. Chris a fost admis la King William’s School în Birmingham (eu mergeam deja la o școală similară pentru fete).

Aceasta era o școală de elită și trebuia să dai examen de admitere. Max nu a luat examenul, așa că a mers la o altă școală locală. După doi ani, noi am plecat din Rubery și ne-am mutat într-o casă cu o grădină mare, în spatele căreia se află lacul Edgbaston. Cu toate astea, Chris și Max au rămas prieteni foarte buni, iar părinții noștri au continuat să se vadă destul de des.

Când a avut loc întâmplarea cu pricina, Chris și Max aveau șaisprezece ani, iar eu aproape optsprezece. De multe ori aveam impresia că sunt prea mare ca să mai merg în vacanță cu părinții și de fapt aceasta a fost ultima dată când m-am dus cu ei. Fusesem deja în Franța la începutul verii, cu o prietenă de-a mea, dar plecarea aceasta în camping venea chiar la sfârșitul lui august și, deoarece vremea era încă frumoasă și nu mă vedeam rămânând singură acasă toată săptămâna, m-am hotărât să merg și eu.

Locul nostru de campare era lângă Coniston Water. Acolo erau rulote, dar și corturi și toalete moderne cu duș etc. Ai mei aveau un cort de familie foarte mare, cu două „dormitoare" separate, așa că stăteam chiar foarte confortabil, deși nu pot să spun că sunt o fană a vacanțelor cu cortul. Familia Sim și-a ridicat cortul (care era mult mai mic decât al nostru) la câțiva metri mai încolo, dar cu fața spre noi, așa încât spațiul dintre cele două corturi a devenit un fel de zonă comună. Aici făceam focul în fiecare seară și ne strângeam să mâncăm împreună și să stăm de vorbă. După aceea, Chris își aducea chitara, dar, spre bucuria mea, nu cânta și cu vocea. Se mulțumea să se joace cu strunele, scoțând câteva acorduri melancolice și privind pierdut în zare. Atât el, cât și Max erau la vârsta când băieții se îndrăgostesc nebunește de fete, iar Chris suferea după o fată de la mine de la școală. Eu îi spusesem deja că n-avea nicio șansă, dar el nu m-a luat în seamă.

Cât despre Max, se vedea că și el suferă din dragoste – dar, dacă nu mă înșel prea tare, el era îndrăgostit de mine.

Deși îl cunoșteam pe Max de mai mulți ani, abia de curând începusem să observ cât de mult crescuse și cât de bine începea să arate. Faptul că avea cu aproape doi ani mai puțin decât mine îl plasa în zona „strict interzis", dar eu mă simțeam flatată că lui părea să-i placă de mine și, sinceră să fiu, unul din motivele pentru care venisem în excursia aceea a fost în primul rând faptul că și Max avea să fie acolo. Dar bietul băiat era foarte nesigur pe el. Am adoptat modul de abordare „tratează-l cu indiferență ca să-l stârnești" și l-am

ignorat aproape toată săptămâna. Credeam că astfel îl voi determina să-și arate intențiile, dar mă tem că el a înțeles atitudinea mea exact pe dos și probabil și-a imaginat că nu-mi plăcea de el.

Un lucru pe care l-am observat repede a fost faptul că dinamica familiei Sim era diferită de dinamica familiei noastre. Max și mama lui erau extrem de apropiați. De fapt, ea îl cam cocoloșea și avea grijă mereu ca el să mănânce de ajuns – îi mai punea mâncare în farfurie, îi cumpăra dulciuri, cum ar fi ciocolată sau jeleuri, și tot așa. (Cu toate astea, el era extrem de slab. Era la vârsta când băieții se îndoapă toată ziua și nu se vede că au pus pe ei măcar un gram.) Pe de altă parte, Max nu părea deloc apropiat de tatăl lui. De fapt, domnul Sim nu părea apropiat nici de fiul său, nici de soția sa. Era un om tăcut, interiorizat și cu greu legai o vorbă cu el. Lucra la biblioteca unui colegiu tehnic din Birmingham, dar Max îmi spusese odată că tatăl lui și-a dorit dintotdeauna să devină poet. Un lucru pe care l-am observat la el în săptămâna aceea a fost că purta mereu cu el un carnețel și îl vedeam adesea scriind ceva în el. Într-o seară, când stăteam toți în jurul focului, tata l-a convins să ne citească o poezie din carnețelul acela al lui. M-am crispat de rușine când l-am auzit și mă așteptam să citească vreo porcărie rimată despre păsărele, floricele și alte aiureli din astea. Însă poezia pe care ne-a citit-o a fost chiar bună. Eu nu prea mă pricep la poezii și aceasta mi s-a părut greu de înțeles pe alocuri, dar măcar n-a fost plictisitoare, banală sau mai știu eu cum. N-aș putea să spun despre ce anume era, dar îți transmitea un sentiment de pierdere și regret pentru ceva din trecut, care era cam sinistru și înfricoșător. Îmi amintesc că am tăcut cu toții ușor surprinși când a terminat de citit. Toți am fost foarte impresionați, cred – în afară de doamna Sim, care mi s-a părut doar jenată. Nu vreau să fiu nepoliticoasă spunând lucrul ăsta, dar era clar că habar n-avea ce-a vrut bărbatul ei să spună când a scris poezia aceea. Nu cred că făcuse multă școală și nici nu cred că era o femeie foarte deșteaptă. Lucra ca recepționeră cu jumătate de normă la un cabinet medical din Moseley și, deși era o persoană foarte cumsecade și nepretențioasă – și de asemenea *extrem* de frumușică – nu puteai să nu te întrebi cum de se căsătorise cu el sau ce aveau în comun. În fine, relațiile dintre alți oameni sunt un mister și poate că așa și trebuie să rămână.

În afară de carnețel, un alt lucru pe care domnul Sim îl lua întotdeauna cu el era aparatul de fotografiat. Avea un aparat foto

antic, butucănos și complicat, care probabil costase o grămadă de bani și pe care întotdeauna avea grijă să-l pună la loc în tocul lui din piele. Făcea mai ales fotografii cu peisaje sau prim-planuri cu trunchiuri de copaci, ciuperci sau alte chestii de genul ăsta. Cu alte cuvinte, nu făcea fotografii de vacanță. Bineînțeles că fotografia lui, ca și poezia pe care o scria, era o ocupație solitară. După câte îmi amintesc, niciodată nu îl lua și pe Max cu el ca să-l învețe cum să focalizeze imaginea sau ce expunere să folosească: în general, nu exista prea multă comunicare între tată și fiu. Mi s-a părut greu de înțeles așa ceva, deoarece tata vorbea cu noi tot timpul și întotdeauna ne învăța cum să facem diverse lucruri. De exemplu, îmi amintesc că în prima seară când am ajuns acolo a dispărut împreună cu Chris în pădurea de la marginea lacului și s-au întors cu crengi și surcele ca să facă focul. M-a întrebat și pe mine dacă vreau să-i ajut, dar eu eram ocupată să citesc revista *Cosmopolitan*. Nici Max nu s-a arătat prea interesat și, oricum, el o ajuta pe maică-sa să curețe cartofi, deși îmi amintesc că atunci s-a tăiat la un deget și a trebuit să-l țină bandajat câteva zile. Tata s-a apucat să pregătească lemnele pentru foc cu obișnuita lui scrupulozitate și în același timp îi explica lui Chris pas cu pas cum se procedează. Zicea că nu e de ajuns să arunci un braț de vreascuri pe jos și să le aprinzi cu un chibrit. Așa n-o să faci niciodată să ardă focul. Mai întâi trebuie să cureți locul și e de preferat să-l împrejmuiești cu pietre ca să-l izolezi. Apoi faci o grămăjoară din crenguțe uscate și bucățele de lemn, cu bucăți vechi de carton sau cofraje de ouă dacă ai la îndemână. Era important, zicea tata, să nu le pui pe toate prea înghesuite – trebuia ca aerul să poată circula printre ele. Bineînțeles că în jur era destul lemn uscat numai bun pentru foc, întrucât pe-acolo nu plouase de câteva săptămâni. Existau mai multe moduri de a aranja lemnele mari peste grămăjoara de surcele, zicea tata. El și Chris au încercat diferite forme în cursul săptămânii (în formă de piramidă, de stea, stil „colibă de lemne” și tot așa), dar până la urmă au decis că cel mai bine era să facă un fel de *tepee*[9] din vreascuri, pentru că astfel surcelele ardeau foarte bine la mijloc, iar buștenii din afară cădeau în interior și alimentau treptat focul. Ca să-l pornească foloseau tot felul de uscături – mușchi, iarbă uscată, ace de pin, scoarță de copac –, iar Chris se descurca atât de bine să le adune, încât în următoarele zile lui i-a revenit sarcina să facă focul și în fiecare seară n-avea nevoie decât de un singur chibrit ca să-l aprindă și întotdeauna am avut un

foc bun care ținea două ore sau chiar mai mult. Era o mare bucurie când făceam focul, fiindcă serile începeau să fie mai răcoroase, deși ziua era încă destul de cald. Cel mai bine era când focul ardea mai mult timp și începea să dogorească; până atunci terminam cina și aduceam un pachet de bezele pe care le coceam ca să le mâncăm ca desert. Erau delicioase.

Spre sfârșitul săptămânii, vremea a început să se schimbe. Toată săptămâna fusese atât de cald încât aproape toți ne duceam să înotăm în lac în fiecare zi. Într-un capăt al campingului era o mică plajă pietruită, dar dacă mergeai puțin mai departe prin pădure, ajungeai la alta și mai mică – de fapt nici nu puteai s-o numești plajă, era prea mică –, doar o fâșie de pietriș înconjurată de copaci – latămai cât să încapă înghesuiți doi-trei oameni – și aceasta devenise locul nostru preferat. Se pare că aici nu mai venea nimeni altcineva din camping. În locul ăsta am venit noi în ultima zi de concediu, vineri după-amiaza târziu – eu, fratele meu și Max. Cerul se acoperise și atârna greu peste Coniston Water, încărcat de nori de culoarea ardeziei. Cred că temperatura scăzuse cu șapte-opt grade față de ziua precedentă. În fiecare zi veneam pe această plajă ca să înotăm în lac și de-asta veniserăm și atunci, dar când am ajuns acolo, nu ni s-a mai părut atât de tentant. De fapt, Max s-a așezat imediat pe iarbă, lângă plajă, și a zis că el nu mai vrea să intre în apă. Chris l-a făcut pămpălău și s-a dezbrăcat imediat de haine, rămânând în slip. A intrat în apă până la genunchi și atunci s-a oprit brusc: era clar că apa era mult mai rece decât se așteptase. Eu nu mă hotărâsem dacă să intru sau nu, dar am început totuși să mă dezbrac. Pe sub tricou și blugi aveam un costum de baie portocaliu pe care nu-l mai purtasem până atunci. Mi-l cumpărasem din Franța când fusesem acolo cu prietena mea. Era cam micuț și decoltat, iar eu știam – mai ales după impresia pe care o făcusem asupra băieților francezi! – că arăt foarte bine în el. Săptămâna era pe sfârșite, iar pe mine începuse să mă plictisească jocul de-a șoarecele și pisica pe care îl jucam cu Max și m-am gândit că, dacă mă vede în costumul acela de baie, poate o să treacă la acțiune. În timp ce îmi scoteam blugii și îmi dădeam jos tricoul, simțeam că mă privește, deși, când m-am întors să-i zâmbesc, s-a uitat repede în altă parte.

— Ești sigur că nu vrei să vii și tu? am întrebat eu, dar el a clătinat din cap că nu. Mi-a zâmbit, cum face Max de obicei, dar era imposibil să-ți dai seama ce voia să spună cu zâmbetul acela sau ce

gândea. Câteva secunde am stat și m-am uitat la el cu o privire întrebătoare, cu mâinile în șold – să mă asigur că vede bine cum arăt în costumul acela de baie –, dar el tot nu a reacționat, așa că i-am întors spatele cu un oftat resemnat și am intrat în apă.

Dumnezeule, chiar era rece. Poate era doar efectul psihologic al cerului cenușiu și al faptului că nu era soare, dar apa lacului mi s-a părut rece ca gheața în comparație cu zilele anterioare. Parcă era Oceanul Înghețat. Mai mult decât atât, în timp ce eu și Chris mergeam prin apă, am simțit și câțiva stropi mari de ploaie. În sfârșit ploua, după atâtea săptămâni!

— Ești sigur că e bine ce facem? l-am întrebat pe Chris, dar câteva secunde mai târziu el s-a scufundat în apă și a înotat înspre mine, apoi m-a apucat de umeri și m-a tras și pe mine. Am țipat și m-am zbătut la început, dar pe urmă nu m-am mai opus și am început să înot alături de el, crezând că în curând corpul meu se va obișnui cu apa rece.

Dar degeaba. Simțeam că îngheț și după cinci minute mi-am dat seama că n-o să mă încălzesc deloc și că nici nu era cine știe ce distracție.

— E prea rece, am zis. Îngheț de frig.

— Nu fi fraieră, a răspuns Chris, dar apoi a văzut și el cât de tare tremuram.

— Vorbesc serios, am zis eu. Deger de frig. Și am luat-o spre mal. A venit și Chris cu mine și mergeam prin apă amândoi, unul lângă altul. Max aștepta la mal lângă prosoapele noastre, dar am observat că între timp venise și tatăl lui. Domnul Sim stătea pe plajă și se uita la noi doi, dar înainte să apucăm să ieșim complet din apă, a strigat „Stop!” și a scos aparatul de fotografiat din tocul de piele.

— Rămâneți acolo! a zis el. Arată absolut perfect.

Așa că am rămas amândoi pe loc, în apa rece ca gheața care ne ajungea până la genunchi, în timp ce el regla obiectivul aparatului ca să focalizeze imaginea.

M-am simțit puțin jenată în momentul acela. Nu știu de ce: doar era un prieten de familie care ne făcea o fotografie de vacanță mie și fratelui meu mai mic – ce putea fi mai inofensiv? Dar ceva din grija cu care a făcut fotografia – ținându-ne o groază de timp să tremurăm în apă, până a făcut o încadrare perfectă, și ceva din tonul poruncitor (aproape brutal) cu care strigase „Stop!” mi-a dat un sentiment neplăcut. În primul rând că el nu făcea de obicei astfel de fotografii:

poze artistice cu păpădii și trunchiuri de copaci, da, dar nu cu oameni – atunci de ce cu mine și cu Chris? De ce acum? Și, în al doilea rând, mi-am dorit brusc să nu fi purtat acel costum de baie. După ce că și-așa era minuscul, din cauză că eram udă și mi-era frig, aproape că se vedea tot prin el, iar sfârcurile mi se întăriseră ca niște cireșe. Nu mă deranja că mă vede Max așa, dar tatăl lui… Mi se părea chiar dezgustător. Așa că, imediat după ce a făcut fotografia, m-am repezit pe uscat fără să mă uit la el, am înșfăcat prosopul din mâna lui Max și m-am înfășurat în el. Tremuram incontrolabil, iar dinții îmi clănțăneau atât de tare că nici nu puteam vorbi. Între timp, domnul Sim și-a pus aparatul de fotografiat în toc, cu o atitudine cam prea nepăsătoare, și a zis pe un ton de o jovialitate forțată:

— Cred că asta va ieși foarte bine. Ei, cine vine diseară cu noi la local?

Am aflat că în seara aceea nu vom mai lua cina în jurul focului – adulții rezervaseră o masă la un restaurant. Dar am constatat și că frigul ce îmi pătrunsese în oase nu avea să dispară prea curând. Stătusem prea mult în apa rece și parcă nu reușeam să mă încălzesc cu nimic – nici cu cele două sau trei căni de ceai fierbinte pe care mi le-a dat mama când ne-am întors la corturi. După ce am băut ceaiul, am intrat în cortul nostru, m-am cuibărit în sacul de dormit și am rămas acolo tremurând. Mama le-a spus celorlalți că eu nu pot să merg la restaurant și a urmat o scurtă consfătuire să stabilească ce era de făcut. L-am auzit pe Max spunând că nu voia ca eu să stau singură și că va rămâne și el să-mi țină companie, lucru care bineînțeles că m-a bucurat. Orice s-ar spune despre Max, așa fusese el întotdeauna – atent și grijuliu. Un gentleman înnăscut. Apoi Chris a spus că rămâne și el, iar eu mi-am zis oh, nu, ce pacoste. Însă domnul Sim a reușit să-l facă să se răzgândească. Îmi amintesc cât m-a întristat faptul că domnul Sim a insistat atâta să-l convingă pe Chris să meargă cu ei, în schimb nu l-a deranjat câtuși de puțin ca fiul lui să rămână. Dar presupun că așa era relația dintre domnul Sim și fiul lui. În orice caz, eu am fost mulțumită de rezultat, după cum lesne vă puteți imagina.

După ce au plecat cu toții la restaurant, Max a băgat capul în cortul meu și m-a întrebat dacă mă simt bine. I-am spus că mă simt bine, dar a văzut că tot îmi era foarte frig și m-a întrebat dacă mai vreau ceai sau ciocolată fierbinte. Am acceptat, zicând că ar fi o idee bună, și i-am mai spus că am să pun ibricul pe aragazul de voiaj și

am să fac niște sendvișuri pentru amândoi.

— OK, a zis Max ridicându-se în picioare. Eu am să aprind focul.

Ei bine, acelea au fost ultimele cuvinte pe care le-am auzit de la el.

Îmi pare rău că trebuie s-o spun, dar încercările lui Max de a aprinde focul în seara aceea și de a-l face să ardă au fost un adevărat dezastru. Tot ce putea să meargă prost a mers prost. Surcelele erau prea umede (din cauză că plouase în după-amiaza aceea) și nici nu erau de ajuns. Lemnele de foc erau mult prea mari și n-avea cu ce să le taie. A încercat să le țină cu piciorul și să le frângă cu mâinile, dar n-a reușit decât să se rănească: nu știu cum a făcut de s-a julit rău de tot la brațul stâng și să-l fi auzit atunci ce-a mai înjurat! Din acel moment a încercat să se descurce cu mâna înfășurată în batistă și bineînțeles că asta n-a făcut decât să înrăutățească lucrurile. Eu tot îi spuneam, Max, lasă, nu contează, stai jos, bea-ți ceașca de cacao, mănâncă-ți sendvișurile, pentru Dumnezeu, potolește-te, hai să petrecem o seară frumoasă împreună cât timp ceilalți sunt plecați – dar degeaba. Tot nu se potolea. Îi intrase lui în cap că eu voiam un foc de lemne – un foc așa cum l-ar fi făcut Chris – și asta avea de gând să facă. La început, după ce a încropit o „chestie” care mie mi s-a părut o amestecătură de crengi, iarbă, bușteni și ferigi, n-a putut nici măcar s-o aprindă. I-au trebuit trei sau patru chibrituri să aprindă mai întâi uscăturile, după care toată chestia aia a început să fumege atât de tare, încât în numai două minute toată zona aceea din camping s-a acoperit cu un fum înecăcios și au venit niște oameni din alte corturi să se plângă și să ne spună să-l stingem. În momentul acela am început să râd, dar a fost cel mai neinspirat lucru pe care aș fi putut să-l fac: Max s-a simțit și mai prost ca înainte și s-a încăpățânat să facă chestia aia să ardă, dând fuga în pădure să mai aducă alte lemne ude pentru foc. Între timp, eu îmi plănuisem să-i zic ceva de-a dreptul seducător, de genul „Max, să știi că ne putem încălzi și altfel”, dar când s-a întors și i-am văzut chipul, cuvintele mi-au înghețat pe buze. Ar fi prea puțin să spun că nu mai era momentul pentru așa ceva. Mi-am dat seama că toată seara era compromisă definitiv nu numai pentru el, ci pentru amândoi. Cu lacrimi de frustrare în ochi, a continuat să arunce vegetație udă peste grămada ce ardea înăbușit, apoi s-a chinuit să scoată chibriturile din cutie cu mâna legată cu batista pătată de sânge. Știam că totul începuse dintr-un impuls generos – își făcea griji pentru mine și voia să-mi fie cald –, dar acum devenise cu totul altceva. Poate sună

aiurea, dar puteam să ghicesc ce se petrecea în mintea lui sau, cel puțin, în subconștientul lui. Acum nu mai era vorba de aprins focul. Era vorba despre relația lui Max cu tatăl lui. Chris fusese învățat cum să procedeze: tata își făcuse timp și avusese răbdare să transmită această lecție generației următoare: așa funcționa relația lor. Dar Max n-a avut parte de asta. Tatăl lui îl abandonase cu ani în urmă – sau poate că niciodată nu construise o relație cu el. Nu i-a mai rămas decât să se agate de mama lui bună și liniștită, care însă n-avea ce să-l învețe, ce să-i transmită. Era singur pe lume și deja se lupta să se descurce. Mi s-a făcut milă de el văzându-l cum ardea chibrit după chibrit, în încercarea de a aprinde focul.

— M-am plictisit, am zis, mă duc înăuntru. Cheamă-mă când reușești să-l aprinzi.

Dar peste o jumătate de oră, când m-am uitat afară, nu mai era decât o grămadă de lemne fumegânde acolo unde trebuia să ardă focul, iar Max nu se vedea nicăieri. Plecase pe undeva ca să fie singur.

•

Povestea nu se oprește aici. Deși într-un fel aș fi vrut, deoarece nu-mi place absolut deloc cum s-a sfârșit. Totuși, știu bine că nu am atins încă tema eseului, iar pentru asta trebuie să povestesc pe scurt ce s-a întâmplat acasă la familia Sim, două săptămâni mai târziu.

Mă simțeam vinovată față de Max, trebuie să recunosc. Ultima seară din excursia aceea fusese un adevărat fiasco, deși ar fi putut să fie altfel, iar eu mă simțeam vinovată într-o anumită măsură. Ce-i drept, el se purtase absolut prostește, dar cred că și eu i-aș fi putut ușura situația dacă nu mi-aș fi pierdut atât de repede răbdarea, și adevărul era că tot îmi plăcea de el, în ciuda nevolniciei lui. Prin urmare, am decis să-i mai acord o ultimă șansă.

N-am vrut să-i cer să ieșim la un suc sau ceva de genul acesta, așa că, vrând să pară totul foarte firesc, m-am gândit să trec pe la el într-o duminică după-amiază și să-i propun să ieșim să ne plimbăm pe undeva – poate pe terenul municipal de golf, care era chiar peste drum de casa lor. Nu i-am telefonat înainte: voiam să mă prefac că tocmai treceam pe acolo și-am zis să mă opresc să-l văd.

Era o după-amiază frumoasă și însorită, pe la mijlocul lunii septembrie. Am intrat pe mica alee din fața casei lor și am vrut să sun la ușă. Se pare că soneria nu funcționa, dar ușa nu era încuiată și am deschis-o.

Primul lucru pe care l-aș face de obicei într-o astfel de situație ar fi să strig „Alo! E cineva acasă?” – dar în ziua aceea n-am procedat așa, pentru că imediat mi-am dat seama că nu era nimeni și nu se auzea decât un sforăit ușor și ritmic dinspre unul din dormitoarele de la etaj. Pentru că nu voiam să-l trezesc pe cel care dormea, am pornit tiptil pe scări și am constatat că zgomotul venea dinspre dormitorul pentru oaspeți, o cameră mobilată sumar, din câte îmi amintesc, doar cu un dulap și un pat de o persoană. Cine să fie și de ce să doarmă acolo?

Ușa era întredeschisă. Am împins-o încetișor și m-am uitat înăuntru.

Era domnul Sim, care îmi închipui că luase o masă copioasă de duminică în urmă cu două ore – poate chiar stropită cu niște vin roșu, altfel nu-mi explic cum a putut să adoarmă în poziția în care l-am găsit. Era întins pe-o parte, cu fața spre ușă. Avea pantalonii și chiloții trași în jos, iar în mâna dreaptă ținea un șervețel mototolit. Penisul îi atârna încrețit și fleșcăit între picioare, iar din vârful lui vișiniu se scurgea un firicel de spermă pe așternutul albastru deschis. Vișiniu și albastru deschis – culorile Aston Villa: a fost primul gând prostesc care mi-a trecut prin cap. Ce ciudat funcționează mintea! Alături am văzut și o fotografie: scoasă la imprimantă pe hârtie lucioasă, era poza aceea pe care o făcuse pe plaja mică și pietruită de lângă Coniston Water. Am observat că o îndoise cu grijă pe mijloc, astfel încât Chris nu se vedea, ci numai eu, udă și zgribulită, în acel minuscul costum de baie portocaliu. Ai fi zis că fotografia fusese anume făcută așa – simetria perfectă în care apăream amândoi, unul într-o parte, altul în cealaltă parte a cadrului – pentru a face posibil acest lucru.

L-am zărit pe domnul Sim în această poziție numai două secunde, pentru că imediat am auzit ușa de la intrare deschizându-se și niște voci la parter. M-am retras repede – la timp, deoarece el s-a trezit speriat și a început să se îmbrace.

Max și mama lui au intrat în bucătărie. Lăsaseră ușa de la intrare deschisă, așa că am coborât scările pe furiș și m-am strecurat afară. Nu voiam să vorbesc cu ei și nici nu voiam să mă vadă. Și bineînțeles că nu voiam să dau ochii cu domnul Sim.

Foarte mult timp după aceea m-am ținut departe de Max și de părinții lui. Mi se pare că și de Crăciun am reușit să mă fofilez și să nu mă întâlnesc cu ei, deși în mod normal ne vedeam de sărbători,

când obișnuiam să petrecem împreună a doua zi de Crăciun. Nu cred că a observat cineva că îi evitam, așa că nimeni nu mi-a cerut explicații. A fost mai greu pentru Max, desigur, dar știam că se va îndrăgosti de o altă fată mai devreme sau mai târziu. Altfel ar fi putut să decurgă lucrurile între noi dacă lui nu i-ar fi cășunat așa să aprindă focul în seara aceea în camping. Atunci fusese marea noastră șansă și, odată ce-a trecut, poate că alta nu mai exista. Ce i-aș fi spus în după-amiaza aceea de duminică dacă am fi ieșit să ne plimbăm împreună pe terenul de golf? Chiar nu știu. Tot ce pot să spun este că după ce îl văzusem pe taică-său în postura aceea – după ce mi-am dat seama că pe mine mă urmărise și mă dorise toată săptămâna și după ce am înțeles de ce făcuse fotografia – n-aș mai fi putut să fiu cu Max, oricât de mult îmi plăcea de el.

În concluzie, ce am învățat scriind acest eseu? Cred că mi-a întărit convingerea că violarea intimității poate avea consecințe foarte dureroase și distructive. În acest caz, mi-a distrus posibilitatea de a avea o relație cu Max, în ciuda faptului că, înainte de producerea acestor evenimente, îmi plăcuse foarte mult, ba chiar mă simțisem atrasă de el.

Alison Byrne
Februarie 1980

• Capitolul 14

— Intrați în sensul giratoriu și părăsiți-l la a doua ieșire.

— Emma dragă, e o situație nemaipomenită, nu crezi?

— Urmează ieșirea.

— Acum am în minte o imagine cu taică-meu pe care probabil n-am să pot niciodată să mi-o scot din cap.

— După două sute de metri virați la dreapta.

— Și, ca să pun capac, mâine-seară voi lua masa cu femeia care mi-a plantat-o acolo.

— Urmează să virați la dreapta.

— Nu credeam că pot să mă supăr pe taică-meu mai mult decât eram deja. Chiar nu știam cum ar putea să scadă mai mult de-atât în ochii mei. Dar – bună treabă, tată. Uite că ai reușit! Nu numai că ai terminat pe fotografia prietenei mele, dar ai mai fost și prins când ai făcut-o! Bravo ție, tată! A dracului ispravă. Mai ai și alte metode prin care să-mi distrugi viața? Pentru că ai putea s-o faci praf definitiv, dacă tot te-ai apucat.

Am tras tare de volan ca să virez la dreapta și am luat curba mult prea repede. Aproape că am lovit bara de protecție a unei mașini de teren care aștepta să iasă de pe drumul pe care intram eu. Șoferul m-a claxonat. M-am uitat furios înapoi.

— Mergeți mai departe încă patru mile.

Trecusem de Walsall și acum mă îndreptam spre nord-est pe A461. După spusele Emmei, mai aveam opt mile până în Lichfield: nouăsprezece minute de mers la viteza pe care o aveam. Era o nouă dimineață cenușie, cu puțin vânt și puțină ploaie. Afișajul de la bord îmi arăta că afară era o temperatură de 5 grade Celsius. Pe șosele nu erau prea multe mașini. Evitasem autostrăzile în această dimineață. Mi-am dat seama că autostrăzile te fac să te simți deconectat de peisajul din jur. În această dimineață îmi doream să trec prin locuri adevărate: voiam să văd magazine, case, clădiri de birouri, voiam să văd pe stradă bătrâne trăgând după ele cărucioare pentru cumpărături și grupuri de adolescenți ostili adunați în preajma stațiilor de autobuz. Nu mai voiam să fiu ca tata, care se ascundea de viață și își satisfăcea plăcerile într-o intimitate rușinoasă în timp ce soția și fiul lui erau plecați la plimbare duminica după-amiază. Nu

eram pregătit să mă consider o ființă demnă de milă: nu încă.

Circulam cu o viteză prea mare. Nu puteam să-mi iau piciorul de pe accelerație. Până acum făcusem în medie cincizeci și două de mile la galon.

— *Mergeți mai departe încă trei mile.*

Oare ce voi găsi când voi deschide ușa acelui apartament? Tata nu mai trecuse pe-acolo de peste douăzeci de ani. Mai intrase cineva în el în afară de domnul și doamna Byrne? Tot ce știam era că acolo, pe undeva, trebuia să găsesc un biblioraft albastru pe al cărui cotor scria *Două duete*, cu niște poezii de neînțeles și o povestire care explica, se pare, de ce nu m-aș fi născut eu dacă n-ar fi existat în Londra două localuri apropiate ce se numeau amândouă The Rising Sun. Chiar mai voiam să aflu în ce împrejurări m-am născut sau, mai rău, cum am fost conceput? Nu prea cred. Aflasem destul despre tata și despre ce făcea el cu fluidele sale corporale ca să mai vreau ceva.

— *Mergeți mai departe două mile.*

M-am uitat la ecranul GPS-ului. Eram tot acolo, o săgeată mică, de culoare roșie, înaintând cu hotărâre pe A461. Apropiindu-mă de destinație centimetru cu centimetru. Ce mărunt mă făcea să par și să mă simt! Mă gândeam la sateliții aflați la mii de kilometri înălțime care mă priveau pe mine și milioane de alții ca mine, îi priveau pe oameni alergând de colo-colo, zi de zi, cu diverse treburi cotidiene, fără niciun rost până la urmă. Brusc am realizat ce lucru groaznic și de neînțeles era acesta și m-am cutremurat: o clipă am simțit un gol în stomac, de parcă eram într-un lift care începuse să urce.

— Stai cuminte, am zis – în parte Emmei, în parte mie. N-o apuca pe drumul ăla. Poți s-o iei razna dacă te gândești la astfel de lucruri.

Am încercat să mă concentrez pe ceva mai apropiat: peisajul din jurul meu. Eu și Emma intram acum în Staffordshire. Trecuserăm de Walsall, cu aspectul său cenușiu-urban, și intraserăm într-o zonă mai liniștită și înverzită. Casele care se vedeau ici-colo, de-o parte și de alta a drumului, erau construite din cărămidă roșie specifică zonei, iar pe alocuri șoseaua se ridica ușor și traversa câte un canal cu pereții din aceeași cărămidă, parte dintr-o rețea complicată ce stătea ca o mărturie tristă a unui trecut industrial acum dispărut. Bunicii mei – adică părinții tatălui meu – au locuit în această regiune până la moartea lor (la interval de câteva luni unul de altul) la sfârșitul anilor ’70, așa că îmi era vag familiară. Făcea parte din peisajul pierdut al copilăriei mele. Nu că am fi venit foarte des pe la bunicii

mei. Tata nu fusese prea apropiat de părinții lui. Îi ținuse la distanță, așa cum făcuse cu toată lumea.

— *Virați ușor la stânga la sensul giratoriu și părăsiți-l la a doua ieșire.*

N-aș trece prin Lichfield, nu prin centru. Aș ocoli prin est. În vremurile de altădată, înainte să existe autostrăzi și șosele de centură, să călătorești prin Anglia însemna probabil să vizitezi locuri. Mergeai cu mașina (sau călare, dacă e să ne întoarcem mai mult în trecut) și te opreai la vreo tavernă din centrul orașului (la popasuri sau hanuri sau cum s-or fi numit ele). Acum, parcă toată rețeaua de drumuri a fost concepută tocmai pentru a evita acest lucru. Drumurile erau făcute ca să nu te întâlnești cu oamenii, ca nu cumva să treci prin locuri unde trăiau oameni. Atunci mi-a venit în minte o frază care îi plăcea lui Caroline: „De-ai face legătura…”{10} Cred că era din scriitorii ăia pe care tot voia să mă convingă să-i citesc. Mă gândeam acum că cei care au proiectat drumurile din Anglia avuseseră în minte exact opusul: „De-ai rupe legătura…” Singur în Toyota mea, doar în compania Emmei, eram ca într-un cocon, izolat de restul lumii. Nu numai că nu era nevoie să interacționez cu alți oameni, dar și drumurile făceau în așa fel încât să nu fie nevoie să-i văd dacă nu voiam. Exact cum i-ar fi plăcut lui taică-meu – ticălosul ăla jalnic și nefericit.

— Nu mai dau pe el nicio ceapă degerată, i-am zis Emmei. De ce să mă mai obosesc să-mi bat capul cu el? Singurul lucru care mă enervează este că a speriat-o și a îndepărtat-o pe Alison. Dacă am fi ieșit împreună în după-amiaza aceea? Ce s-ar fi întâmplat? Poate că ar fi devenit prietena mea. Poate ne-am fi logodit. Ne-am fi căsătorit și am fi avut copii. Poate că viața mea ar fi fost cu totul alta.

— *Mergeți mai departe o jumătate de milă.*

— Și totuși, ce rost are? *Dacă am fi făcut, dacă s-ar fi putut.* Sunt cele mai chinuitoare cuvinte din câte există. Parcă și ăsta e un citat, nu-i așa? De unde l-oi fi luat?

— *După două sute de metri, virați la stânga.*

— Mi-am amintit – e din povestirea lui Caroline. Dumnezeule, am început să-mi citez mie din proza nevesti-mii. Deși nu știu de ce îi spun proză, pentru că vaca aia trădătoare n-a făcut decât să ia un lucru din viața noastră – viața noastră *comună* – ceva personal, ceva *intim*, în mă-sa de treabă – și să-l transforme într-o povestioară frumoasă, ca să aibă de ce să se minuneze toți prietenii ăia ai ei din cercul scriitorilor din Kendal, înainte de a da pe gât niște Pinot

Grigio.

Ridicasem tonul într-atât încât începusem să țip. Știam că nu-i frumos să-mi ies din pepeni în fața Emmei, așa că am apăsat butonul GPS-ului și o vreme am lăsat-o pe ea să preia controlul cu vocea ei liniștitoare, să mă îndrume simplu și frumos spre locul unde era apartamentul tatălui meu. Acesta se afla la periferia orașului Lichfield. Când și când, pe geamul din stânga, se zărea vestita catedrală, dar în rest nimic nu-mi amintea că mă aflam pe șoseaua de centură a unuia dintre orașele pitorești ale Angliei, locul de naștere al doctorului Johnson{11}, dacă nu mă înșel. A trebuit să mergem mult pe un drum monoton, cu o singură bandă pe ambele sensuri, mărginit de case din perioada interbelică, până am ajuns la o intersecție mare, unde Emma mi-a zis:

— *Virați imediat la stânga în sensul giratoriu și părăsiți-l la prima ieșire.*

Astfel ajungeai într-o zonă rezidențială mai liniștită, dominată de trei blocuri impunătoare cu opt etaje, care străjuiau artera principală, Eastern Avenue. Era greu să-ți dai seama când au fost construite: oare după război? Arătau ca niște locuințe sociale, dar niște locuințe sociale de bună calitate. Aveau balcoane la fiecare etaj, iar clădirile păreau curate și bine întreținute.

— *Ați ajuns la destinație*, m-a anunțat Emma, iar eu i-am mulțumit, am parcat mașina lângă trotuar și am oprit motorul. Apoi m-am uitat la cele trei blocuri, mai precis la cel din mijloc. În acesta trebuia să fie apartamentul tatălui meu. Am simțit cum mi se încordează tot corpul. Eram crispat de atâta neliniște.

Înainte să mă îndrept spre intrare, am scos camera video și am filmat vreo douăzeci de secunde, rotind panoramic să se vadă clădirea, de la stânga la dreapta și de sus în jos. Era prima dată când o foloseam, dar mi s-a părut că funcționează destul de simplu. Nu știu de ce am făcut-o: pe de o parte, poate pentru a mă calma, de pe altă parte, m-am gândit că poate va dori și tata să vadă înregistrarea când ne vom întâlni data viitoare, cine știe când. În orice caz, n-avea cum să-i folosească lui Lindsay sau lui Alan Guest ca material promoțional. După aceea, am pus camera la locul ei în torpedou și am încuiat mașina.

Ciudat e că, dacă mă gândesc la dimineața aceea și îmi amintesc cum mergeam pe trotuarul din fața blocului, am impresia că totul se petrecea într-o liniște absolută. Dar bineînțeles că nu mai există

liniște absolută. Cel puțin nu în Anglia. Probabil că se auzea zgomotul traficului dinspre Eastern Avenue sau sirena îndepărtată a unei mașini de poliție sau vreun copil mic plângând în cărucior la două străzi mai încolo, dar eu nu îmi amintesc. Totul era numai liniște. Totul era numai mister.

Am luat liftul până la etajul patru și am ieșit într-un coridor întunecat, banal, cu linoleum lucios și pereții zugrăviți într-o nuanță înfiorătoare de maro închis. Ferestruicile din capetele coridorului abia lăsau să pătrundă o fărâmă din lumina cenușie a dimineții: două pete palide de lumină, undeva departe, în dreapta și-n stânga mea, în timp ce eu mă îndreptam spre ușa apartamentului tatei, fremătând de emoție, cu pași atât de ușori și de măsurați încât nu se auzea niciun sunet. Am scos cheile pe care mi le dăduse domnul Byrne și am încercat să bag una dintre ele în broască, dar nu prea nimeream pe întuneric. Cheia aceea părea să nu se potrivească. Nici celelalte două din legătura pe care mi-o dăduse domnul Byrne. Le-am încercat din nou pe toate, una câte una, însă două nu se potriveau deloc, iar cealaltă, care intra în broască – forțat –, nu voia să se răsucească.

Mi-am amintit ce a zis doamna Byrne când ne-am luat rămas-bun cu o seară în urmă, că nu credea că erau cheile potrivite. Atunci nu-i dădusem atenție, zicându-mi că erau niște vorbe fără rost ale unei femei bătrâne și confuze, dar poate că știa ea ce spune.

— Fir-ar să fie! am zis cu voce tare și am început iar să încerc toate cheile. Dar degeaba. Oricât aș fi încercat să răsucesc singura cheie ce părea să se potrivească, încuietoarea nu voia să cedeze. După două sau trei minute, mi-am dat seama că nu are rost să mai încerc. Am smuls cheia din broasca încăpățânată și am aruncat-o pe jos de ciudă ce-mi era.

— Fir-ar să fie! am zis iar. De ce oare de câte ori încercam să fac ceva ce avea legătură cu tata, ajungeam întotdeauna la dezamăgire și frustrare? Am lovit atât de tare în ușa încuiată a apartamentului, încât m-a durut pumnul, apoi am rămas câteva clipe în întunericul de pe coridor, întrebându-mă încotro s-o apuc. Să renunț pur și simplu, să mă întorc la mașină și să-mi văd de călătoria mea spre nord?

Apoi mi-am amintit că doamna Byrne a mai zis ceva: mai era un set de chei la o femeie căreia i se spunea Miss Erith și care locuia vizavi. Merita să încerc și acolo.

M-am apropiat de ușa apartamentului și am ezitat o clipă înainte să sun. Dacă nu era nimeni acasă? Ei, atunci chiar nu mai aveam ce

să fac. Dar stai – dinăuntru se auzeau înfundat niște voci. O voce de bărbat și una de femeie.

Repede, înainte să apuc să mă gândesc că făceam o prostie, am sunat la ușă. Am regretat aproape imediat, dar acum era prea târziu. După două secunde am auzit niște pași apropiindu-se de ușă.

Ușa s-a deschis și m-am pomenit față în față cu un pakistanez mărunțel, care părea să aibă vreo șaptezeci de ani.

— Da? a zis el.

— Mă scuzați – cred că am greșit apartamentul.

— Pe cine căutați?

— Pe Miss Erith.

— Ați nimerit bine. Poftiți înăuntru.

L-am urmat într-un holișor, apoi într-o cameră de zi mică, dar luminoasă, plină cu tot felul de lucruri. Erau trei corpuri de bibliotecă din lemn de mahon, pline cu cărți vechi cu coperte cartonate și câteva cu copertele uzate, o combină muzicală antică (din anii ’70, aș zice, sau poate chiar ’60) cu o mulțime de discuri de vinil și casete rânduite în jurul ei (fără CD-uri), cel puțin zece ghivece cu plante și mai multe tablouri pe pereți, majoritatea reproduceri după picturi celebre, din câte mi-am dat seama. Mai erau două fotolii așezate față în față și într-unul stătea o bătrână, probabil Miss Erith. Cred că era cu cel puțin zece ani mai în vârstă decât bărbatul care mă poftise în apartament, deși avea o vioiciune în ochi ce contrasta cu înfățișarea ei firavă. Purta niște pantaloni maro și o jachetă bleumarin pe deasupra bluzei, dar avea mâneca stângă suflecată și, judecând după echipamentul de pe masă, cred că tocmai voia să-și măsoare tensiunea arterială.

Când m-a văzut, a tresărit vizibil și aproape că a sărit în picioare de uimire.

— Doamne, maica Domnului, a făcut ea. E Harold!

— Nu vă ridicați, am zis. Nu sunt Harold. Pe mine mă cheamă Max.

S-a uitat mai bine la mine.

— Atunci, slavă Domnului! a zis ea. Un moment am crezut c-am luat-o razna. Chiar că semeni cu el.

— Sunt fiul lui.

— *Fiul* lui? M-a măsurat cu privirea din cap până-n picioare de parcă îi venea și mai greu să-și creadă ochilor că am apărut așa, din senin – sau că exist. Măi să fie… a continuat ea ca pentru sine, fiul

lui Harold. Cine-ar fi crezut? Max, așa ziceai că te cheamă?

— Exact.

— Nu e și taică-tu cu tine?

— Nu.

— Mai trăiește?

— Da, mai trăiește. Se simte chiar foarte bine.

Dintr-un motiv sau altul, părea că o făcusem să amuțească. Ca să umplu liniștea, am continuat:

— Eram în trecere pe-aici și m-am gândit… ăăă, m-am gândit că trebuie să mai treacă cineva pe la apartament.

Nicio reacție.

— Sunt în drum spre Scoția. Spre Insulele Shetland.

Atunci prietenul lui Miss Erith a făcut un pas spre mine și mi-a întins mâna.

— Dă-mi voie să mă prezint. Sunt doctorul Hamid.

— Mă bucur să vă cunosc, domnule doctor, am zis eu strângându-i mâna. Maxwell Sim.

— Maxwell. Plăcerea e de partea mea. Te rog să-mi spui Mumtaz. Margaret, ce-ar fi să fac un ceai pentru oaspetele tău?

— Da, sigur că da. Sigur că da. Își revenea încet-încet din starea de uimire provocată de prezența mea acolo. Am uitat de bunele maniere! Ia loc, te rog, să bei un ceai. Dorești niște ceai?

— Ar fi minunat. Dar n-ar trebui să terminați…?

Am arătat spre tensiometrul de pe masă.

— Oh, avem timp după aceea. Haide, e o ocazie specială.

— Foarte bine, a zis Mumtaz. Am să fac ceai pentru toată lumea.

După ce el s-a dus la bucătărie, Miss Erith mi-a explicat:

— Mumtaz a fost medicul meu până să se pensioneze. Dar încă mai vine să mă vadă o dată la două săptămâni, numai pentru că așa vrea el. Mă consultă și pe urmă ieșim cu mașina să mâncăm în oraș. Drăguț din partea lui, nu-i așa?

— Foarte drăguț.

— Să știi că dacă ar exista mai mulți oameni ca el, n-am mai fi în situația în care ne aflăm acum.

N-am înțeles ce a vrut să spună cu remarca asta, așa că n-am zis nimic.

— Nu l-am mai văzut pe tatăl tău de peste douăzeci de ani, a continuat Miss Erith. Din 1987, când a plecat. De-abia se mutase aici de un an de zile. Tocmai mă bucuram că o să-mi fie vecin și el a tulit-

o în Australia fără să-mi spună.

— Cred, am spus eu. Și pentru mine a fost o surpriză.

— Ei, eu n-am fost chiar așa de surprinsă. Nu, dacă stau să mă gândesc. Nu mi s-a părut c-a fost un lucru bun să se întoarcă în orașul natal după moartea soției. Avea nevoie de un nou început. Dar tot am fost dezamăgită. Era o companie deosebită și pe-aici nu prea găsești mulți ca el, îți spun eu. Nu mi-a scris niciodată. N-a dat niciun semn de viață. Bulangiu nenorocit! Cât o mai avea acum, șaptezeci și…? Se ține încă bine, zici?

— Da. Am fost la el, la Sydney, luna trecută. Atunci mi-a zis să trec pe-aici. Vrea să caut… să caut ceva în apartament. Problema e că nu pot să intru. Cred că am luat alte chei.

— Lasă că am eu una pe-aici, pe undeva. Încă mă mai duc pe-acolo să iau corespondența. Știi ceva, e un iresponsabil că a lăsat apartamentul ăla gol atâta timp. Putea să-l fi luat altcineva până acum. De fapt, așa ar fi trebuit. Dacă ar fi fost vorba de altcineva, l-aș fi reclamat la asociația de locatari.

În clipa aceea Mumtaz s-a întors cu o tavă încărcată cu cești de ceai și o farfurie plină cu fursecuri. Eu mi-am luat un scaun dintr-un colț al camerei și lui i-am cedat locul în fotoliul pe care probabil stătuse înainte. Ne-am așezat cu toții.

— Tu nu l-ai cunoscut pe domnul Sim, nu-i așa? l-a întrebat Miss Erith. Domnul din apartamentul de vizavi.

— Nu, n-am avut plăcerea, a zis doctorul. Asta era înainte să vin eu pe-aici.

— Max a trecut să ia niște lucruri de-ale lui, a zis Miss Erith. Deși nu știu ce-ar putea să ia, că n-a mai rămas cine știe ce pe acolo.

— Mi-a spus ceva de niște vederi, am zis eu.

— Ah! Desigur! Acelea sunt la mine, dacă nu cumva au mai venit și altele în ultimele trei săptămâni.

Miss Erith a dat să se ridice cu destulă greutate și Mumtaz a încercat s-o oprească.

— Te rog, Margaret, nu te obosi…

— Lasă, a zis ea dându-l la o parte. Încă nu m-am rablagit de tot, să știi. Așteaptă puțin, cred că sunt în cealaltă cameră…

Cât ea a fost plecată, Mumtaz mi-a turnat niște ceai și mi-a întins ceașca zâmbind insinuant.

— Margaret este foarte temperamentală – încă foarte temperamentală. De altfel, se ține destul de bine pentru vârsta ei. Îți

vine să crezi că are șaptezeci și nouă de ani? S-o rogi să-ți povestească viața ei. E fascinantă. S-a născut în zona canalelor{12}. Tatăl ei a avut o prăvălie renumită printre oamenii canalelor, la câțiva kilometri mai în nord, la Weston. Bineînțeles că nu mai găsești acum prăvăliile și traficul de atunci. Dar imaginează-ți numai! Imaginează-ți câte schimbări a văzut în viața ei. Ar trebui s-o înregistreze cineva pe o casetă ca să rămână pentru posteritate. De fapt, eu ar trebui s-o fac. I-am spus de treaba asta, desigur, dar ea e foarte modestă. Va zice: „Oh, cine să asculte o bătrână plictisitoare ca mine?" Însă povești ca ale ei n-ar trebui date uitării, nu crezi? Altfel Anglia și-ar uita propriul trecut și, dacă se întâmplă lucrul ăsta, înseamnă că avem probleme, nu-i așa? Probleme mai mari decât cele pe care le avem în momentul de față.

Încă o remarcă enigmatică; dar, până să mă gândesc mai bine la ea, s-a întors Miss Erith.

— Îmi pare rău că nu le-am pus într-o cutie, a zis Miss Erith târând după ea un ditamai sac menajer negru.

— Ce-i cu…? am zis eu deschizând sacul și uitându-mă înăuntru.

— Să știi că nu le-am sortat niciodată, a zis Miss Erith, fiindcă habar n-aveam dacă taică-tău mai avea de gând să se întoarcă sau nu. Și a insistat să nu-i trimit nimic.

Sacul era plin ochi cu cărți poștale. Am băgat mâna și am scos câteva la întâmplare. Erau aproape toate din Asia – Tokio, Palau, Singapore… Toate aveau adresa tatălui meu, scrisă frumos cu majuscule în partea dreaptă, iar în partea stângă erau acoperite cu un scris înghesuit până în margine. Și toate erau semnate la fel: „Roger".

— Ia stai, am zis eu. Parcă îmi amintește de ceva.

Da, așa era: mi-am amintit că astfel de vederi soseau din când în când la noi acasă, în Birmingham. Eu sau mama le luam de pe covorașul de la intrare și, fără alte comentarii, le puneam pe biroul tatălui meu, în sufragerie, ca să le citească seara, când se întorcea de la lucru. Așa cum se întâmpla de obicei în casa noastră în care nu exista comunicare, nu s-a discutat niciodată despre acest lucru și nici măcar nu s-a făcut vreo remarcă în legătură cu el. Deși îmi amintesc că am întrebat-o pe mama cel puțin o dată „Da' cine e Roger?", la care ea a răspuns simplu „Cred că e un prieten de demult al tatălui tău." Și asta a fost tot.

— Am mai văzut scrisul ăsta, am continuat eu. Tot pe astfel de cărți poștale. Le primea tata prin anii '70.

— De obicei vine cam una pe lună, a zis Miss Erith. Altceva nu primește. Doar niște materiale publicitare câteodată.

— Am să le iau eu, am zis. E vreo problemă?

— Bineînțeles că nu. Oh, și cheia este acolo, după câte îmi amintesc. În fructiera de pe bibliotecă.

M-am ridicat să iau cheia și, dacă tot eram în picioare, am zis:

— Cred că am să dau o fugă până alături să caut și celelalte lucruri. Nu durează mult, doar un minut, două.

Sincer să fiu, mi-era groază să intru în apartament și-mi doream să termin cât mai repede. Așa că i-am lăsat pe Miss Erith și pe doctorul Hamid să-și bea ceaiul, iar eu am ieșit din nou în coridorul întunecat. Și, de data asta, ușa tatălui meu s-a deschis cu ușurință.

•

Ați fost vreodată într-o casă în care n-a mai locuit nimeni de mai bine de douăzeci de ani? Dacă nu, o să vă fie greu să înțelegeți cum e. Tocmai scrisesem vreo două fraze, dar m-am hotărât să le șterg pentru că nu reflectau atmosfera de acolo: am folosit cuvintele frig, sumar mobilat, sinistru, dar parcă nu este de ajuns. Desigur, mai e un cuvânt pe care aș fi putut să-l folosesc. Poate un cuvânt cam prea dramatic. *Mort.* Vi se pare exagerat? Nu contează – poate că e puțin cam dur, dar exact așa părea apartamentul tatălui meu: casa cuiva care murise cu mult timp în urmă.

Mă aflam acolo de numai două minute și de-abia așteptam să plec.

Apartamentul avea două dormitoare. Într-unul era un pat de o persoană (cu saltea, dar fără așternuturi), iar în celălalt – mult mai mic – se găseau un birou și o bibliotecă modulară mare, din lemn artificial. Nu mai e nevoie să spun că totul era acoperit cu un strat gros de praf. Pe rafturi mai rămăseseră vreo zece cărți – pe care tata nu vrusese să le ia cu el în Australia – și câteva hârtii și obiecte de papetărie în sertarele biroului. Prețiosul biblioraft era pe al treilea raft al bibliotecii și l-am găsit repede. Era de culoare bleu și avea lipită pe cotor o etichetă pe care scria *Două duete*: *Versuri și memorii.* Se vedea că eticheta fusese lipită cu scotch dublu adeziv, pentru că hârtia se îngălbenise și acum se zăreau bine cele două benzi de scotch care ieșeau de dedesubt.

Am scos biblioraftul și l-am luat cu mine în bucătărie. Aici era o ușă franțuzească ce dădea spre un mic balcon și, cu puțin efort, am reușit s-o deschid. Era bine afară, la aer curat. Din balcon se vedea șoseaua de centură, cu mașinile care treceau întruna, perindându-se

parcă fără nicio noimă și, dincolo de ea, zona rurală din Staffordshire întinzându-se spre orizont în unduiri cenușii de peisaje cuminți de țară. Începuse să cadă o ploaie măruntă și deasă. Drumul A5192 se zărea ca o panglică desfășurându-se până în zare și brusc am simțit o dorință puternică să merg cu mașina pe acel drum, să ies din nou pe autostradă, doar eu și Emma, s-o luăm spre nord ca să ajungem în Kendal, unde în această seară (Doamne, ce perspectivă minunată, până acum nici n-am avut timp să mă gândesc la asta) le voi revedea pe Caroline și pe Lucy după atâtea luni de zile. Era poate cea mai importantă seară din viața mea, într-un fel. Cu siguranță o ocazie de a demonstra – o dată pentru totdeauna – că n-aveam de gând să repet greșelile tatălui meu; că eram capabil să am cu fiica mea o relație care nu însemna doar să ne tolerăm reciproc pentru că, întâmplător, am împărțit mai mult timp același spațiu de locuit. *Nu* voiam (am rostit cuvintele pentru mine, încet, dar categoric) să ajung așa. În urma mea nu va rămâne un apartament pustiu și neprimitor, la periferia vreunui oraș uitat din Midiands.

M-am întors hotărât în bucătărie, am închis ușa franțuzească, m-am uitat încă o dată cu milă în jur când am trecut prin sufragerie, apoi am ieșit din apartament și am încuiat ușa în urma mea. Am simțit un val ciudat de inexplicabilă ușurare, de parcă m-aș fi eliberat din ghearele unei fatalități întunecate care mă ținuse prizonier și care nici măcar nu se putea defini.

•

— Eu și Mumtaz tocmai ne întrebam unde să mergem să luăm masa, a zis Miss Erith când m-am întors și am luat o binevenită sorbitură din ceaiul care încă mai era cald. Nu se poate să mergem unde am mai fost și altădată. Nu știu ce părere are el, dar asta este o întâlnire, din punctul meu de vedere, iar o fată se așteaptă să fie invitată într-un loc mai special. S-a uitat la biblioraftul pe care îl țineam pe genunchi. Ai găsit ce căutai?

— Da. Cred că aici sunt câteva din poeziile tatei. Se pare că mai avea unul pe care l-a pierdut, iar acesta e singurul exemplar rămas. Am răsfoit paginile și am văzut că existau două secțiuni: una de versuri, cealaltă de proză. Nu știu de ce i se pare atât de important. Cred că trebuie să am mare grijă de el. Ciudat titlu, am adăugat eu uitându-mă pe prima pagină, *Două duete.*

— Hm, înțeleg, a zis Miss Erith. Jumătate de Eliot.

— Jumătate de Eliot?

— T.S. Eliot. Ai auzit de el, nu?

— Bineînțeles că da, am zis eu defensiv. Apoi am adăugat, ca să mă asigur că vorbim de aceeași persoană: El a scris versurile pentru *Cats*[13], nu-i așa?

— Cele mai cunoscute poezii ale lui sunt cele *Patru cvartete*, a zis ea. Nu le-ai citit?

Am clătinat din cap că nu.

— Despre ce sunt?

A început să râdă.

— Trebuie să le citești ca să afli despre ce e vorba! Oh, sunt despre timp, memorie și alte lucruri din astea. Și toate se bazează pe cele patru elemente – aer, pământ, foc și apă. Lui taică-tău îi plăcea foarte mult Eliot. Mereu ne certam din cauza lui. Mie nu mi-a plăcut deloc. În primul rând era antisemit și așa ceva nu se iartă, nu crezi? Cel puțin eu nu pot să iert. Dar se pare că pe taică-tău nu l-a deranjat. Pe el nu-l interesa politica, așa-i?

— Păi…

Chiar nu mă gândisem niciodată la treaba asta. De altfel, nici pe mine nu prea mă interesa politica.

— Noi nu prea discutăm despre chestiile astea. Relația noastră se bazează pe… altceva.

Am văzut că Miss Erith tot închidea ochii. La început m-am întrebat dacă nu cumva o să înceapă să moțăie, dar se pare că doar încerca să-și amintească ceva.

— Adevărul e că întotdeauna am avut convingeri de stânga și așa voi rămâne mereu, a zis ea. Încă de când am început să citesc George Orwell, E.P. Thompson și alții ca ei. În timp ce taică-tău n-avea niciun dram de conștiință politică. De-aia zic că poate e mai bine că n-am plecat împreună în călătoria aceea, pentru că am fi făcut-o din motive complet diferite.

— Plănuiați să plecați într-o călătorie? am întrebat eu politicos, sperând să nu-i dau ocazia să se lanseze într-un lung episod retrospectiv.

— Era o carte care se numea *Casa plutitoare*[14]. O carte renumită la vremea ei. Autorul se numea Rolt – Tom Rolt. O am și-acum pe raftul acela. El și soția lui și-au cumpărat o barjă prin anii ’30 și au trăit pe ea câteva luni, plimbându-se pe canale. Apoi el s-a apucat să povestească totul într-o carte pe care a publicat-o prin 1940 și surprinzător e că amintește de prăvălia tatălui meu: pentru că eu am

crescut în zona canalelor, iar tata a avut o prăvălie la Weston, unde barjele opreau în fiecare zi. Vindea de toate: orice soi de frânghie sau pânză la care te-ai putea gândi, alimente, tutun, lămpi, vase din ceramică, cratițe, haine – tot ce vrei. Erau și rafturi pline cu dulciuri pentru copii, bineînțeles. Parcă era peștera lui Aladdin! Și barjele opreau acolo mereu, îi cunoșteam pe toți oamenii canalelor – era o lume în sine, o lume diferită, o lume secretă, cu legile și regulile ei. El avea doar o mică prăvălie amenajată în încăperea din față a unei căsuțe cu acoperiș de paie, într-un șir de alte case, și cred că eu serveam la tejghea încă de pe la vârsta de opt sau nouă ani. Ce s-ar fi minunat tata dacă ar fi aflat că se vorbea de prăvălia lui în cartea asta celebră, dar bineînțeles că el nu citea astfel de cărți – sau altfel de cărți –, așa că n-a aflat niciodată. Și nici eu n-am aflat decât peste multă vreme. Am plecat de acasă la șaisprezece ani, de dragul unui bărbat – lucra pe o barjă, evident – și după un an am născut primul copil și am părăsit canalele ca să locuim nu departe de-aici, în Tamworth, dar nu ne-am căsătorit – îți imaginezi că asta a provocat ceva scandal pe vremea aceea – și după vreo doi ani am mai născut un copil, după care bărbatul acela m-a părăsit. De fapt, eu i-am dat papucii, dacă vrei să știi, pentru că era un pierde-vară, nu muncea nicăieri, stătea numai la cârciumă sau alerga după femei – așa că, după un timp, mi-am zis că e o pacoste și nu merită să mă încurc cu el. Așa că iată-mă la începutul anilor ’50, locuind într-un apartament mic și înghesuit, singură cu doi copii mici, și ca să nu-mi pierd mințile, n-am găsit altceva mai bun de făcut decât să mă apuc de citit. Sigur, nu pot să spun că făcusem cine știe ce școală, dar Asociația Educativă a Muncitorilor era o prezență foarte puternică pe vremea aceea și mă duceam la tot felul de cursuri și reuniuni. De fapt, până la urmă am reușit să fac și-o facultate, dar asta a fost pe când aveam patruzeci de ani și e cu totul altă poveste. În orice caz, așa am început eu să citesc și nu-mi amintesc ce vârstă aveam când am citit *Casa plutitoare*, dar știu sigur că tata și mama nu mai trăiau, fiindcă mi-ar fi plăcut să le spun că în carte se vorbea despre prăvălia lor și n-am putut.

Când ea s-a oprit să se odihnească, Mumtaz a intervenit:

— Încearcă să revii la subiect, Margaret. Voiai să ne spui ceva despre tatăl lui Max. Acum niciunul dintre noi nu-și mai amintește care era ideea.

Ea l-a țintuit cu privirea.

— Ei bine, *eu* îmi amintesc. Ideea era că eu și Harold am plănuit să închiriem și noi o barjă pentru câteva săptămâni, ca să refacem același traseu pe care l-au parcurs Rolt și soția lui. Aveam de gând să facem chestia asta în 1989, după exact cincizeci de ani de la călătoria lor. Voiam să vizităm aceleași locuri să vedem cum s-au schimbat lucrurile între timp. Oricum, asta a fost ideea *mea*. Sunt sigură că Harold nu voia decât să stea pe puntea barjei și să privească norii, să viseze cu ochii deschiși și să-și scrie minunatele lui poezii. Dar, vedeți voi, pentru mine cartea lui Tom Rolt – și de-*aia* (fixându-l din nou cu privirea pe Mumtaz) vă povestesc despre ea – nu este doar o carte despre canale. Este una dintre cele mai minunate cărți care s-au scris vreodată despre Anglia. Rolt a fost un om foarte interesant – un om cu convingeri solide – și, deși aș zice că de fel era conservator, îl preocupa și politica verde, cu mult înainte să se inventeze termenul ăsta. Și știți ce vedea el atunci, în 1939? Vedea o țară care *deja* se lăsa – bine mersi – înghițită de marile corporații.

Mumtaz și-a dat ochii peste cap și a scos un oftat comic, teatral.

— Oh, înțeleg. Acum înțeleg. Bagă de seamă, Maxwell, m-a avertizat el ridicând un deget, te afli în fața unei femei care vorbește despre subiectul ei preferat și, când se pornește, n-o mai oprești până nu-și face damblaua. O să stăm aici toată dimineața și toată după-amiaza, ascultă-mă pe mine.

— Nu-i vorba de asta, a insistat Miss Erith, și n-am de gând să-mi fac damblaua. Tot ce vreau să spun este că, dacă citești cartea aia, vei înțelege mai bine ce se întâmplă în țara asta și de când se întâmplă. Totul e din cauza marilor corporații. Și nu de ieri, de azi: se întâmplă de ani de zile – de secole, chiar. Tot ce-i conferă unei comunități propria identitate – magazinele, cârciumile locale – totul a fost distrus și înlocuit de aceste corporații fără niciun fel de haz și de simțire…

— Se referă la faptul că nu ne hotărâm la ce local să mergem ca să luăm masa, fiindcă ei nu-i mai place niciunul, mi-a explicat Mumtaz cu un zâmbet obosit.

— Nu, nu-mi plac, a zis Miss Erith. Și știi de ce? Pentru că toate sunt la fel, fir-ar să fie! Toate au fost preluate de marile lanțuri de restaurante și acum îți pun aceeași muzică și îți servesc aceeași bere și aceeași mâncare…

— Și sunt pline de tineri, a zis Mumtaz. Tinerii se distrează – de fapt asta te deranjează! Că tinerilor le place așa.

— Le place așa pentru că nu au termen de comparație! a zis Miss Erith, al cărei ton a devenit brusc furios.

Buna dispoziție și tonul glumeț al conversației s-au evaporat instantaneu.

— Mumtaz știe foarte bine ce vreau să spun. Acum se întorsese spre mine și am văzut cu surprindere că avea lacrimi în ochi. Vreau să spun că Anglia pe care o iubeam eu nu mai există.

A urmat o lungă tăcere, iar cuvintele acestea au rămas parcă plutind în aer.

Miss Erith și-a terminat ceaiul rămas în ceașcă fără să mai spună nimic, cu privirea ațintită înainte.

M-am uitat în jos, la biblioraftul albastru al tatălui meu, întrebându-mă dacă era momentul potrivit să mă scuz și să plec.

Mumtaz a oftat și s-a scărpinat în cap. El a vorbit primul.

— Ai dreptate, Margaret, ai perfectă dreptate. Lucrurile s-au schimbat foarte mult și de când sunt eu aici. Parcă e un alt loc. Mai bun în unele privințe, mai rău în altele.

— Mai bun! a repetat ea pe un ton disprețuitor.

— Oricum, a zis el ridicându-se în picioare, cred că ar trebui să mai încercăm la The Plough and Harrow. O să fie frumos să mai ieșim din oraș și muzica de atmosferă nu e prea tare, iar mâncarea e bună. S-a întors spre mine și a zis amabil: Ce-ar fi să vii cu noi, Maxwell? Ne-am bucura să ne ții companie.

M-am ridicat și eu.

— E foarte drăguț din partea voastră, am zis eu. Dar cred că ar fi mai bine să-mi văd de drum. Mai am foarte mult de mers.

— Parcă spuneai că te duci în Scoția.

— Așa e. Cât de departe se poate – tocmai în Insulele Shetland.

— Minunat! Ce călătorie! Și cu ce treburi pe-acolo, dacă îmi dai voie să întreb? În interes de serviciu sau de plăcere?

Mi s-a părut că cel mai simplu mod de a răspunde a fost să scot din buzunarul jachetei încă o periuță de dinți din cele pe care le aveam la mine de ieri. Dădusem două IP 009 domnului și doamnei Byrne – restul erau încă în portbagajul mașinii –, așa că lui Mumtaz i-am dat un model elegant, simplu și drăguț, cel pe care mi-l arătase Trevor la început – ID 003, făcut din lemn de pin, cu păr de porc mistreț și cap nedetașabil.

— Reprezint o firmă care se ocupă cu comercializarea și distribuția lor, am explicat eu, surprins de mândria cu care spuneam acest lucru.

Mumtaz a luat periuța să se uite la ea și a fluierat printre dinți cu admirație.

— Oho, a făcut el, plimbându-și degetele pe coada periuței, e o minunăție. O *adevărată* minunăție. Cred că, dacă aș avea una ca asta, spălatul pe dinți ar deveni o plăcere, n-ar mai fi o chestie de rutină. Și vrei să vinzi așa ceva în Shetland?

— Așa am de gând.

— Ei bine, a zis el înapoindu-mi periuța de dinți, cu siguranță n-o să fie greu. Margaret! Margaret, tu ai auzit?

Dar Miss Erith nu ieșise din starea ei de buimăceală. S-a întors încet spre noi, de parcă se mira că suntem acolo. Ochii ei apoși aveau o privire pierdută.

— Mmm?

— Maxwell zicea că se duce în Shetland să vândă periuțe de dinți. Niște periuțe foarte frumoase, făcute din lemn.

— Din lemn? a întrebat ea, părând să-și revină încet-încet.

— S-ar putea ca ideea asta să… să vi se pară interesantă, am zis eu pe un ton ezitant, străduindu-mă să găsesc cuvintele potrivite. Știți, eu nu lucrez la o mare corporație. De fapt, noi chiar ne luptăm cu marile corporații. Suntem o firmă mică și, de câte ori se poate, comandăm periuțele de dinți la alte firme mai mici. Această frumoasă periuță de dinți a fost făcută de niște meșteșugari din Lincolnshire – o mică afacere de familie.

— Serios? Pot s-o văd și eu?

I-am dat periuța, iar ea a întors-o pe toate părțile, încet, cu respect, de parcă nu mai văzuse o asemenea minunăție în cei șaptezeci și nouă de ani ai ei. Când mi-a dat-o înapoi – dacă nu cumva mi s-a părut – privirea i se limpezise și ochii îi străluceau altfel, parcă reîntineriți.

— Puteți… Puteți s-o păstrați dacă doriți.

— Serios?

Atunci, pe neașteptate, și-a ridicat buza de sus, dezvăluind o dantură destul de îngălbenită, dar completă, cu dinți puternici și sănătoși.

— Sunt toți ai mei, să știi. Îi curăț de trei ori pe zi.

— Atunci poftiți. Luați-o.

Poate că visez eu acum. Poate că amintirea acelei zile îmi joacă feste. Dar când periuța aceea superbă a trecut din mâna mea în mâna lui Miss Erith, în liniștea vrăjită din apartamentul ei din orașul

Lichfield, sub privirea binevoitoare și zâmbitoare a doctorului Mumtaz Hamid, am avut impresia că parcă avea loc o ceremonie religioasă. Că făceam ceva – cum să spun? – ceva ce-ai fi zis că era – da, știu cum… sacru.

Poftim, v-am spus eu că visez. Era momentul să-mi iau rămas-bun și să mă întorc la mașină. La Emma, la autostradă și la lumea reală.

• Capitolul 15

Am luat masa de prânz târziu, într-un loc care se chema Caffè Ritazza, la Knutsford Services. De la Lichfield mersesem încet ca să economisesc benzină și, când am ajuns acolo, trecuse de ora 14:30. Cafeneaua (să fi fost cafenea?) era la primul etaj, foarte aproape de pasarela care lega cele două corpuri de clădire ale complexului de servicii, așa că am ocupat o măsuță la geam ca să mă uit cum trec mașinile. În timp ce mâneam și priveam cum trec mașinile, mi i-am imaginat pe doctorul Hamid și pe Miss Erith mergând cu mașina la un han de țară, luând împreună un prânz liniștit și deplângând moartea lentă a Angliei din amintirile lor. Nu știam sigur dacă eram de acord cu ei în privința asta. Susțineam concepția firmei Guest Toothbrushes, bineînțeles, dar pe de altă parte – vorbind în nume personal – mie chiar îmi place că în ziua de azi, în orice oraș te-ai duce, poți să fii sigur că găsești aceleași magazine, aceleași baruri și aceleași restaurante. Oamenii au nevoie de continuitate în viața lor, nu? Continuitate, consecvență, chestii din astea. Altfel totul devine complicat și haotic. Să zicem că mergi cu mașina într-un oraș necunoscut – Northampton, de pildă – plin de restaurante ale căror nume nu-ți spun nimic. Să zicem că îți încerci norocul și intri în unul dintre ele, bazându-te doar pe cum arată meniul și ce se vede pe fereastră. Ce faci dacă e o porcărie? Nu-i mai bine să știi că, dacă te duci în orice oraș din țară, poți să găsești acolo un Pizza Express unde să comanzi o pizza American Hot cu multe măsline negre? Și să știi exact ce urmează să-ți aducă? Eu cred că da. Poate era mai bine să merg la masă cu ei și să discutăm pe tema asta. Chiar așa, de ce nu mă dusesem cu ei? Nu era adevărat că eram presat de timp, cum îi spusesem doctorului Hamid. Aveam la dispoziție cel puțin două ore. Dar iarăși – ca și aseară, când domnul și doamna Byrne mă rugaseră să rămân la cină – mă jenasem să stau la masă față în față cu cineva. Oare când am să trec peste chestia asta? Când îmi va fi și mie ușor să port din nou o conversație normală? Chiar încercasem mai devreme cu fata de la Caffè Ritazza care mă servise. S-a uitat la mine ciudat când am cerut un *panino* cu roșii și mozzarella și când am început să-i explic că, de fapt, *panini* este la plural și că e incorect gramatical să ceri un *panini*. Începuse să mă obsedeze chestia asta în ultimul timp

(ca și faptul că nicăieri nu mai găseai sendvișuri făcute la prăjitor, numai *panini* – până și în Knutsford, fir-ar să fie). Am vrut să leg o conversație plăcută și relaxată, poate despre faptul că Anglia devenea încet-încet tot mai europeană sau despre declinul învățământului, dar prima ei reacție a fost să-mi arunce o privire atât de ostilă și de bănuitoare, încât la început am crezut că avea de gând să cheme paza. Până la urmă a deschis și ea gura ca să vorbească, dar singurul ei comentariu a fost „Eu le zic *paninis*" și cu asta, basta. Era clar că nu știa de glumă.

Era foarte relaxant și hipnotic să vezi cum trec mașinile pe sub pasarela complexului de servicii. Mi-am adus din nou aminte de prietenul meu Stuart, care renunțase să mai conducă mașina pentru că îl îngrozea ideea că milioane de accidente rutiere erau evitate zilnic, cu numai câțiva centimetri sau câteva secunde. Dacă priveai circulația mașinilor pe M6 spre nord, îl înțelegeai. Parcă nimeni nu lua în seamă riscurile la care se expunea doar ca să scurteze călătoria cu câteva minute. Am început să-i număr pe cei care trăgeau pe dreapta fără să semnalizeze, depășeau pe banda din interior, se încăpățânau să meargă periculos de aproape de mașina din față sau le „tăiau" altora fața. După ce am numărat vreo sută de astfel de incidente, mi-am dat seama brusc că trecuse mai mult de o oră de când stăteam acolo și era timpul să pornesc spre Kendal.

•

— *Mergeți mai departe pe autostradă,* a zis Emma pentru a opta sau a noua oară.

Nu mă deranja că se repetă. Mie tot îmi făcea plăcere să-i aud vocea. Nu prea aveam chef de vorbă, așa că, la interval de câteva minute, mai aruncam și eu câte o remarcă – „Uite că traversăm canalul Manchester Ship" sau „Cred că acolo, la est, se văd Munții Pennini" – și apăsam butonul „Traseu" de pe volan ca să o fac să răspundă. În restul timpului, am preferat să fiu singur cu gândurile mele.

Mai întâi m-am gândit la Lucy. Oare de ce fac oamenii copii? Era un act egoist sau o supremă lipsă de egoism? Sau era doar instinctul biologic primar care nu avea o explicație rațională și nu putea fi analizat? Nu-mi aminteam să fi discutat cu Caroline dacă să facem copii sau nu. Sincer să fiu, viața noastră intimă nu fusese niciodată foarte activă și, după doi ani de căsnicie, am ajuns la un acord tacit de a nu mai folosi metode contraceptive. Conceperea lui Lucy fusese

un impuls, nu o decizie. Și totuși, după ce s-a născut, nu mai puteam să ne imaginăm viața fără ea. Teoria mea – sau una din teoriile mele – era că, odată ajuns la vârsta mijlocie, te simți atât de istovit și plictisit de viață, încât trebuie să faci un copil ca să privești lumea prin alți ochi, să ți se pară iarăși nouă și interesantă. Când Lucy era mică, întreaga lume era pentru ea un imens teren de joacă și un timp așa am văzut-o și eu. Chiar și drumul până la toaletă, într-un restaurant, devenea o călătorie cu noi descoperiri. Chiar și acum, de exemplu, când vedeam TIR-urile care mă depășeau (mă aflam pe banda stângă și mergeam pe pilot automat cu șaizeci și două de mile pe oră), mi-era dor să fie și Lucy cu mine, Lucy când avea șapte sau opt ani, să ne amuzăm cu jocul pe care obișnuiam să-l jucăm când mergeam pe autostradă, în care trebuia să ghicești din ce țară erau TIR-urile după scrisul de pe ele și să identifici numele orașelor din care proveneau. Un joc la care ea era surprinzător de…

— Oh, fir-ar să fie! am strigat eu.

— *Mergeți mai departe pe autostradă,* a zis Emma.

— Nu i-am cumpărat un cadou!

Chiar așa: aventura de azi-dimineață din Lichfield îmi șterse cu totul din minte obligațiile mele de tată. Dar nu puteam să apar în fața ei cu mâna goală. Trebuia să opresc la următorul complex de servicii, peste opt mile.

Imediat după ce am parcat mașina, m-am repezit înăuntru și am început să caut cu disperare. La început n-am văzut cine știe ce chestii care s-o impresioneze. Exista, ca de obicei, un magazin în care se vindeau o mulțime de accesorii pentru telefoanele mobile, dar m-am gândit că n-o să fie prea încântată să primească un încărcător auto sau niște căști Bluetooth. (Bine că mi-am adus aminte: trebuie neapărat să instalez Bluetooth-ul în mașină cât mai repede. Poate chiar în seara asta.) Cred că cea mai bună alegere era magazinul W.H. Smith, dar chiar și acolo… Ce să facă ea cu niște scaune pliante pentru grădină, chiar dacă erau la ofertă, două la zece lire? Erau și o mulțime de jucării din pluș, dar până și mie mi se părea că arată îngrozitor de ieftine și de urâte. Un adaptor continental care mergea în țările nord-europene și în cele sud-europene era foarte practic, dar tot nu putea să aprindă o lumină de recunoștință în ochii unei fete. Dar o planșă de colorat? Aveau o mulțime, iar ea avea înclinații artistice, din câte mi-am dat eu seama după desenele de la școală pe care, până nu demult, obișnuia să mi le trimită. Aveau și creioane

asortate. Sunt sigur că ar merge. Tuturor copiilor le place să deseneze, nu?

M-am dus să plătesc fără să mai încerc să fac conversație cu tipul de la casă, care purta turban și avea o față groaznic de plictisită, și în câteva minute eram din nou pe autostradă.

— *Peste două mile, virați la stânga spre South Lakes*, a zis Emma nu peste mult timp.

Relieful era acum aspru și interesant. Începuseră să apară indicatoare turistice maro care îmi aminteau că deliciile orașului Blackpool mă așteaptă să le gust la câteva mile spre vest și care sugerau subtil că, în apropiere, centrul istoric al Lancaster-ului merita un scurt ocol. Se vedea că, în sfârșit, am ajuns în nord. Trecuserăm de mult de Middle England.

— *Peste o milă, virați la stânga spre South Lakes.*

— Dumnezeule, Emma, am emoții. Nu încerc să mă ascund de tine. De fapt, chiar nu pot să ascund nimic de tine, nu-i așa? Știi tot ce e de știut despre mine. Ești ochiul care vede tot.

— *La următoarea ieșire, virați la stânga spre South Lakes. Apoi, după un sfert de milă, virați ușor la stânga în sensul giratoriu.*

— Nu știu de ce sunt atât de emoționat. În ultimul timp, Caroline a fost foarte drăguță cu mine când am vorbit la telefon. Dar problema e că eu nu vreau doar prietenia ei. Nu e de ajuns. Într-un fel, e chiar mai dureros când e drăguță cu mine.

— *Virați ușor la stânga în sensul giratoriu și părăsiți-l la prima ieșire.*

— Sper că Lucy nu s-a schimbat prea mult. Întotdeauna a fost o fată afectuoasă. Și nu-i adevărat că noi doi nu prea ne-am înțeles, cum zice Caroline în… povestirea ei mizerabilă. Cu Lucy te înțelegi bine, nu e dificilă. O să-ți placă de ea, ai să vezi.

— *Mergeți mai departe în aceeași direcție.*

Eram încă pe A684 când a început să se însereze. Am trecut pe lângă o cafenea un pic mai mare decât o cabină modulară, cu steagul Sfântului Gheorghe fluturând deasupra, și pe lângă numeroase indicatoare turistice maro care ne invitau să vizităm Lumea lui Beatrix Potter[15] – ei, bine, asta n-avea decât să aștepte până data viitoare. În curând, prin ploaie și întunericul ce se lăsa, am zărit licărind în fața noastră luminile orașului Kendal.

•

— Bună, Max, a spus Caroline.

Stând în prag, s-a întins să mă cuprindă cu un braț și să mă sărute

pe obraz. Am prelungit momentul acela cât am putut de mult, inhalându-i parfumul și îmbrățișând trupul pe care altădată îl știam atât de bine.

— Ooh – aceea e mașina ta? a zis ea desprinzându-se din îmbrățișare și ieșind pe aleea din fața casei ca să se uite mai bine. Foarte frumoasă. Nu prea vezi așa ceva pe aici.

— De fapt, e a firmei, am zis eu.

A dat aprobator din cap.

— E superbă. Cred că toată lumea se uită după tine.

Ploaia aproape se oprise. M-am întors să văd mai bine cum arăta casa. Era un duplex micuț, cochet, construit din piatră în stil local. Brusc, am simțit că-mi doresc din toată inima să stau peste noapte acolo și nu la hotelul Travelodge unde mă cazasem deja. Dar nu fusesem invitat să rămân.

— Brr. E frig, a zis Caroline și m-a condus înăuntru.

— Ce frumos te-ai tuns, am zis eu, îndrăznind să-i fac un compliment în timp ce o urmam în bucătărie. Ani de zile, părul ei fusese un adevărat dezastru. Nu știuse niciodată cum să și-l aranjeze – l-a purtat întotdeauna nici prea lung, nici prea scurt; nici prea ondulat, nici prea drept; nici foarte blond, nici foarte închis (chiar și culoarea era nedefinită). Dar acum se vedea că problema fusese studiată îndeaproape și ea arăta mai bine ca niciodată. Era șatenă cu șuvițe blonde – o soluție cât se poate de bună, după părerea mea. Mergând în spatele ei, am mai observat că slăbise destul de mult: vreo șase kilograme, poate chiar nouă. Purta un top strâmt din cașmir și niște blugi care se mulau foarte bine pe rotunjimea coapselor și a feselor. Arăta superb. Părea cu zece ani mai tânără decât atunci când o văzusem ultima oară. Nu-i dădeai mai mult de treizeci și cinci. În comparație cu ea, eu mă simțeam bătrân și fleșcăit, deloc în formă.

— Mă duc să pun ibricul pentru ceai, a zis ea.

— Grozav. Sperasem să-mi ofere un pahar de vin sau altceva, dar se pare că trebuia să mă mulțumesc cu un ceai. Unde e Lucy?

— E sus. Se face frumoasă. Vine imediat.

— Grozav.

În mașină, când veneam încoace, îmi construisem în minte imaginea lui Lucy coborând în fugă scările și aruncându-se în brațele tatălui ei. Se pare că și de data asta mă înșelasem. De fapt, cred că cel mai mult s-a bucurat de venirea mea puiul de teckel de culoare maro, care a venit alergând din celălalt capăt al bucătăriei și a început să

schelălăie și să țopăie de bucurie pe lângă picioarele mele. L-am prins în mijlocul unei sărituri și l-am strâns la piept.

— Vasăzică tu ești Rochester, am zis eu, mângâindu-l pe cap în timp ce el se întindea să mă miroasă. Tare drăgălaș mai ești!

— De unde știi că îl cheamă Rochester? a întrebat Caroline, așezând ceașca de ceai pe masă, lângă mine.

— Poftim?

— De unde știi că îl cheamă Rochester? Îl avem de numai două săptămâni.

Bineînțeles că făcusem o greșeală stupidă: Caroline îi spusese lui Liz Hammond că a cumpărat cățelul, și nu mie. Dată fiind situația, nu-mi mai rămânea decât să mint.

— Oh, știu de la Lucy. Mi-a spus într-un e-mail.

— Serios? N-am știut că Lucy îți trimite mesaje prin e-mail.

— N-ai cum să le știi pe toate, nu?

— E-adevărat. A scurs cele două pliculețe de ceai și le-a pus pe o farfurioară ca să le arunce la gunoi. Nu știu nici de ce ai venit până aici. Ziceai că ești în drum spre Scoția?

— Așa e. Spre Shetland, de fapt.

— Ca să vinzi periuțe de dinți?

— Cam așa ceva.

— Înseamnă că ai început să te mai miști și tu. Credeam că n-o să mai pleci niciodată de la serviciul ăla.

— Probabil că am nevoie de un șut în fund din când în când. Adică exact ce mi-ai dat tu. Când tu și Lucy ați plecat… ei bine, asta m-a făcut să mă gândesc la anumite lucruri, ca să zic așa.

Caroline și-a coborât privirea în ceașca de ceai.

— Știu că te-am rănit.

Mi-am coborât și eu privirea.

— Era dreptul tău.

N-am mai continuat pe tema asta.

— Unde vrei să ieșiți în seara asta? a întrebat Caroline pe un ton mai vesel.

— Am făcut o rezervare la restaurantul chinezesc din centru, am zis. (Lui Lucy îi plăcuse întotdeauna mâncarea chinezească.)

— Am auzit că e bun. Noi încă n-am ajuns.

— O să-ți spun cum a fost.

În acel moment am fost întrerupți de apariția unei adolescente înalte și zvelte, cu părul negru lăsat pe spate, machiată cam strident

și, bineînțeles, rujată, cu o siluetă seducător de feminină care se ghicea de sub jeanșii extrem de strânși pe picior și bluzița scurtă, cu dungi, care lăsa să i se vadă abdomenul. Mi-au trebuit două-trei secunde să-mi dau seama că e fetița mea. A venit la mine și m-a sărutat scurt.

— Bună, tată.

— Lucy? Arăți… M-am chinuit să găsesc cuvântul potrivit, apoi am decis că nu există. Arăți – uau! Arăți super.

Mi-am dat seama că fiica mea se schimbase de când venise aici. În timp ce maică-sa parcă întinerise cu zece ani, Lucy părea cu cel puțin patru sau cinci ani mai mare. N-o mai recunoșteam pe fetița pe care o văzusem ultima dată în dimineața aceea groaznică de sâmbătă (puteam să mă gândesc din nou la ea? Nu mai încercasem până acum să vizualizez scena aceea. Fusese prea dureros să mă mai gândesc, iar noi, oamenii, avem niște mecanisme mentale care se ocupă de astfel de lucruri – *mintea are propriile sisteme de siguranță*) când Lucy și Caroline au plecat spre Cumbria cu o camionetă închiriată plină cu toate lucrurile lor, amândouă cu privirile ațintite înainte, tăcute și hotărâte, cu ochii goi, fără să-mi răspundă când le-am făcut cu mâna…

Poftim: cel puțin am reușit să mă gândesc din nou la asta. Iar acum, dându-mi seama cât de mult se schimbase Lucy din ziua aceea, am avut un sentiment de groază când am luat cadoul de pe masa din bucătărie și i l-am dat – neîmpachetat, în aceeași pungă de plastic în care îl adusesem.

Chiar și-acum, când îmi amintesc reacția ei, simt că mă doare sufletul. Încă mi se strânge inima de câte ori mă gândesc la ea. Când a deschis punga de plastic și a văzut cartea de colorat și cariocile, s-a uitat lung la ele, nevenindu-i să creadă, apoi a zis:

— Mersi, tată.

Și m-a îmbrățișat. Pe urmă s-a uitat la Caroline, cu care a schimbat o privire scurtă, ușor exasperată și amuzată, care spunea – mult mai elocvent decât cuvintele – *Bietul tata*: *ce știe el*?

Am întors privirea în altă parte și am zis doar așa, ca să umplu tăcerea:

— Vino afară să-ți arăt mașina și pe urmă ieșim în oraș. Are GPS și tot ce-i trebuie.

De parcă pe ea ar fi interesat-o.

•

Lucy mi-a spus că nu-i mai place mâncarea chinezească deoarece conține mult glutamat de sodiu, așa că am anulat rezervarea și am mers la un restaurant italienesc din apropiere. M-am îngrijorat când am văzut că nu făcea parte dintr-un lanț de restaurante, ceea ce presupunea, desigur, un pas în necunoscut. Se pare că, între timp, Lucy devenise vegetariană, așa că a comandat lasagna cu legume, iar eu am rezistat tentației de a lua o pizza cu multă carne și am comandat orez cu ciuperci. Nu prea mă tenta, dar nu voiam s-o supăr sau s-o fac să creadă că nu-i respect convingerile. Poate că dacă îi adăugam câteva linguri de parmezan n-avea să fie atât de rău la gust.

— Spune-mi, am început eu, cum e să locuiești în nord?

— Bine, a zis Lucy.

Am așteptat să mai spună ceva. N-a făcut-o.

— Casa arată bine, am continuat eu. Îți place?

— Da, a zis ea. E frumoasă.

Am așteptat să continue. N-a făcut-o.

— Și la școală cum e? am întrebat eu. Ți-ai făcut mulți prieteni?

— Da, a zis ea. Câțiva.

Am așteptat să mai zică ceva, dar chiar atunci din geanta ei s-a auzit un clinchet electronic. A scos un Blackberry și s-a uitat la ecran. S-a luminat la față, a râs tare și imediat a început să butoneze. Cât timp ea s-a ocupat de treaba asta, eu mi-am turnat niște vin și am înmuiat o bucată de pâine în uleiul de măsline.

— Acela este Blackberry-ul mamei tale? am întrebat-o când am văzut că a terminat.

— Nu. Îl am de-o sută de ani.

— Oh. Cine era? am întrebat arătând spre el.

— O cunoștință.

Apoi s-a lăsat tăcerea și am simțit cum mă cuprinde un sentiment tot mai puternic de frustrare. La atât s-a redus relația cu propria mea fiică? Asta era tot ce avea să-mi spună? Pentru Dumnezeu, am trăit împreună timp de doisprezece ani: am trăit împreună în condiții de intimitate absolută. I-am schimbat scutecele, am îmbăiat-o. M-am jucat cu ea, i-am citit povești și, când se speria noaptea, o lăsam să vină în patul meu să se cuibărească lângă mine. Iar acum – după abia șase luni de când nu ne văzuserăm – ne purtam ca niște străini. Cum era posibil așa ceva?

Nu știam. Tot ce știam era că n-aveam de gând să renunț în seara asta, încă nu. Am s-o conving să vorbească cu mine, și de-ar fi

ultimul lucru pe care îl fac.

— Cred că e cu totul altceva, am început eu, să locuiești…

În acel moment, mobilul meu a început să cânte o scurtă melodie care mă anunța că tocmai primisem un mesaj. Am ridicat telefonul și l-am privit de la distanță, ținând mâna întinsă (nu prea mai văd bine și de-aia fac așa). Mesajul era de la Lindsay.

— Citește-l dacă vrei, a zis Lucy. Nu mă deranjează.

Am deschis mesajul, care spunea:

Bună probabil că ești pe mare sper că totul e bine dă un semn când poți L

Nu era un mesaj foarte exuberant, dar de o zi și jumătate așteptam un semn – orice – de la Lindsay, așa că l-am citit cu o ușurare pe care n-am putut s-o ascund. Am pus telefonul pe masă aproape imediat, cu o pretinsă nepăsare care însă nu a păcălit-o pe Lucy.

— E mișto mesajul? a întrebat ea.

— Era de la Lindsay, am zis. Ochii lui Lucy arătau că nu era mulțumită de răspuns, așa că am continuat: Cineva de la serviciu.

Ea a dat din cap.

— Înțeleg. Apoi, mușcând dintr-o crocheta: Niciodată n-am știut dacă numele ăsta este de bărbat sau de femeie.

— Cred că e și una, și alta, am zis eu. În cazul ăsta, e de femeie.

— Și nu-i răspunzi? a întrebat ea.

Ea și-a luat Blackberry-ul, iar eu, telefonul.

— Nu durează mai mult de un minut, am promis eu.

— Nicio problemă.

Până la urmă a durat mult mai mult de un minut. Nu sunt foarte rapid la scrierea mesajelor și nici nu știam ce să spun. Până la urmă m-am decis:

Încă n-am ajuns la feribot. Abia în Kendal, iau masa în oraș cu scumpa mea fiică. Scuze că n-am avansat mai repede – să nu mă abandonezi!

Până am trimis eu acest mesaj, Lucy trimisese și primise vreo patru. Amândoi am pus telefoanele pe masă cu oarecare părere de rău și am zâmbit unul la altul.

— Așadar, am zis eu, probabil că e altfel…

Atunci a venit și chelnerul să ne aducă mâncarea. Masa era destul de micuță și i-a luat ceva timp să facă loc pentru toate. A urmat un schimb amabil de întrebări și răspunsuri despre cât piper negru măcinat și cât parmezan ras doream, lucruri din care el a făcut o adevărată demonstrație. Până să termine, am mai primit un mesaj de la Lindsay. L-am citit înainte să încep să mănânc:

Max, bucură-te de călătorie și nu te îngrijora că mergi prea repede sau prea încet, nu uita că e doar o distracție x

Am zâmbit pentru mine când am pus telefonul jos, iar Lucy a observat că zâmbeam, dar n-a zis nimic. Înainte să gust din *risotto*, am profitat de ocazie să-i pun o întrebare.

— Văd că trimiți multe mesaje, nu-i așa, Luce? am început eu.

— Nu chiar, a zis ea. Vreo douăzeci sau treizeci pe zi.

— Mie mi se par multe. Foarte multe. Ce înseamnă când cineva adaugă un sărut la sfârșitul mesajului?

Ea a părut să devină mai interesată.

— Tot de la colega de serviciu era? a întrebat.

— Da.

— Ia să văd.

I-am dat telefonul și, după ce a citit mesajul, mi l-a dat înapoi.

— Nu știu ce să spun, a recunoscut ea. Depinde ce fel de persoană este.

— Nu există o anumită… etichetă în chestiile astea?

Trebuie să spun că am fost încântat de întrebarea mea. Eram sigur că, în sfârșit, atinsesem un subiect despre care aveam ce să vorbim. Dacă Lucy trimitea douăzeci sau treizeci de mesaje pe zi, ar trebui să poată vorbi despre asta cu orele.

— Păi nu există nicio etichetă, a răspuns ea. Am fost dezamăgit când i-am auzit tonul plictisit, chiar disprețuitor. Nu-i decât un pupic la sfârșitul mesajului. Probabil că nu înseamnă nimic. Dar de fapt de ce discut eu chestiile astea cu tata? E… jalnic. Toată discuția asta e penibilă, tată. E un pupic, atâta tot. Ia-l cum vrei tu.

După care a amuțit și a început să mănânce din lasagna.

— OK, scuze, iubito, am zis eu după o pauză scurtă și stânjenitoare. Nu doream decât să găsesc un subiect de conversație, atâta tot.

— Nu-i nimic. Și mie îmi pare rău. N-am vrut să fiu rea. A băut

puțin din Cola dietetică. De ce n-a venit și mama cu noi în seara asta? Voi doi nici măcar nu vorbiți unul cu altul?

— Bineînțeles că vorbim unul cu altul. Nu știu de ce n-a vrut să vină. Parcă zicea că are nu știu ce treabă.

— Ah, da. Astăzi e marți. E seara scriitorilor.

— Seara scriitorilor?

— Se duce la un cerc literar. Scriu povestiri și alte chestii, apoi le citesc celorlalți.

Bravo. Vasăzică, chiar în clipa asta, Caroline dădea publicul pe spate cu povestirea aceea hilară despre Max, Lucy și groapa cu urzici. Probabil că tocmai ajunsese la partea aia în care eu habar n-aveam de ce e iarba verde. Îi și auzeam pe îngâmfații ăia râzând apreciativ, îi auzeam atât de clar de parcă ar fi fost cu noi în restaurant.

— Înseamnă că se ocupă serios de treaba asta cu scrisul, nu? am întrebat.

— Cred că da. Chestia e că… Și a zâmbit într-un fel aproape complice. Știi, e un tip care vine și el la cercul literar și încep să cred că…

Începe să creadă ce? Puteam să ghicesc, dar n-aveam să știu sigur niciodată, fiindcă în momentul acela a început să-i sune iar Blackberry-ul.

— Așteaptă, a zis ea. Trebuie să văd cine e.

Mesajul, indiferent ce conținea, a făcut-o să râdă în hohote.

— E de la Ariana, mi-a zis ea de parcă asta ar fi explicat totul. A lucrat poza asta în Photoshop – uite.

Mi-a arătat ecranul, pe care se vedea poza unei fete cu o înfățișare absolut obișnuită.

— Foarte bună, am zis eu. Ce puteam să spun?

— Dar a pus capul Monicăi pe corpul lui Jess.

— Ah, am înțeles. Deșteaptă chestie.

Lucy a început să scrie răspunsul și în timpul ăsta mi-am scos și eu telefonul și am început să tastez un alt mesaj pentru Lindsay. Poate a fost mai bine că nu l-am trimis, până la urmă. Ce m-a oprit? Privirea de pe chipul femeii de la masa de alături. Nu știu cum să descriu privirea aceea. Tot ce pot să vă spun este că a contemplat scena care se petrecea la masa noastră – un tată ciudat, de vârstă mijlocie, a ieșit cu fiica lui să ia masa în oraș și amândoi stau față în față, neavând ce să-și spună, unul fiind ocupat să trimită mesaje de pe telefon, celălalt să se joace cu un Blackberry – și asta i-a stârnit un

amestec de amuzament și compasiune atât de clar exprimat de privirea pe care ne-a aruncat-o, încât simțeam că-mi crapă obrazul de rușine. În acel moment mi-a revenit în minte o imagine: chinezoaica și fetița ei care stăteau față în față la masă, în restaurantul din portul Sydney, râzând și jucând cărți. Legătura dintre ele. Plăcerea de a fi împreună. Dragostea și apropierea lor. Toate lucrurile pe care eu și Lucy nu le-am avut niciodată. Toate lucrurile pe care n-am știut niciodată să le construiesc, pentru că un tată jalnic nu mă învățase cum să fac.

•

Am mai trimis un mesaj în seara aceea. Dar nu lui Lindsay. De fapt, nici n-o să ghiciți cui l-am trimis – așa că mai bine vă spun. I l-am trimis lui Clive, unchiul lui Poppy.

Am dus-o pe Lucy acasă pe la 21:30. Caroline nu se întorsese încă. Lucy m-a invitat înăuntru, mi-a făcut o ceașcă de cafea și (de bine, de rău) a stat de vorbă cu mine în bucătărie o jumătate de oră. Când mi-am dat seama că de fapt Caroline nu se grăbea să ajungă acasă ca să mă vadă, am decis să mă retrag, m-am urcat în mașină și m-am întors la hotelul Travelodge, care era la vreo zece minute distanță, în afara orașului.

Cam atât despre întâlnirea noastră de familie.

Întors în camera mea de hotel, mi-am dat seama că, în ciuda oboselii, eram prea agitat să mă duc la culcare. La televizor nu era nimic interesant, așa că am scos din bagaj DVD-ul cu filmul *În adâncuri* pe care mi-l dăduse Clive și l-am introdus în laptop. Nu știu de ce aveam impresia că o să mă bine-dispună. Știți vorba aceea: „Întotdeauna există cineva care stă mai prost decât tine”? Ei bine, m-am gândit că, în cazul meu, ar fi fost destul de greu să găsesc un contracandidat în clipa aceea. Dar exista întotdeauna șansa ca persoana respectivă să fie Donald Crowhurst.

A fost un film impresionant. În ultima săptămână, până să plec în călătorie, începusem că citesc *Ciudata călătorie a lui Donald Crowhurst.* Ajunsesem pe la jumătate, ceea ce era o performanță pentru mine. Cartea dădea foarte multe detalii și era bine documentată, dar filmul te introducea mai bine în atmosfera povestirii, începea cu imaginea unor valuri uriașe ce se ridicau și coborau într-o noapte cu furtună și imediat îți dădeai seama cât de singur și de speriat trebuie să fi fost Crowhurst, aflat la mila elementelor naturii – simțeam că mi se face frig și că am rău de mare numai uitându-mă la film. Au urmat niște

secvențe cu el, filmate mai târziu în cursul călătoriei, în care arăta mai înăsprit și greu încercat: cu o mustață ce-l făcea să pară un tip dur și o privire precaută și vigilentă. După alte câteva imagini, însoțite de o muzică deprimantă și rău prevestitoare, reveneam la o scenă pe care am recunoscut-o imediat: apropierea de portul Plymouth, unde o mulțime entuziasmată se adunase să-l vadă pe Francis Chichester întorcându-se acasă din călătoria în care fusese plecat singur. (Scenă pe care îmi aminteam că am văzut-o la televizor împreună cu mama, într-o duminică seara, în primăvara anului 1967.) Pe urmă erau prezentate toate personajele principale ale povestirii: Crowhurst însuși; soția și copiii lui; principalii competitori, Robin Knox-Johnston și Bernard Moitessier; sponsorul lui, Stanley Best; și – poate cel mai memorabil dintre toți – agentul lui de presă, Rodney Hallworth. Hallworth era descris ca un „personaj dickensian", iar descrierea era categoric pe măsura acestui bărbat corpolent, cu înfățișare impunătoare și cu atitudinea unui unchi de treabă, dar care abia dacă ascundea cinismul și duritatea din spatele acestei aparențe. „Mulți oameni care fac lucruri măreațe sunt adesea neinteresanți ca indivizi", declara el cu nonșalanță. „Treaba unui agent de presă este să ia acest pachet, care poate fi la fel de banal ca o cutie veche de tinichea, și să-l ambaleze frumos – ca un cadou de Crăciun – ca să pară mai atrăgător." Crowhurst, presupun, era „cutia veche de tinichea" în acest scenariu, iar Hallworth, prin încercările lui de a-i exagera calitățile, de a-l „ambala frumos", s-a făcut vinovat în foarte mare măsură de crearea acelei situații imposibile care l-a împins spre nebunie. În continuare, filmul descria acest proces cu compasiune și detalii necruțătoare. Vedeai plecarea lui haotică din Teignmouth și cât de îngrijorat arăta atunci când a fost surprins de camera de filmat. (În acest moment, mi s-a părut nu pentru prima oară – că semăna foarte bine cu tata.) Apoi, pe parcursul călătoriei, atenția se muta treptat de la dificultățile navigării neasistate la jurnalele lui Crowhurst, la însemnările lui incoerente, la starea lui mentală pe cale să se dezintegreze. Mai ales prim-planul cu ultima frază scrisă de el – „*ESTE ÎNDURAREA*" – îți dădea fiori. La sfârșitul filmului m-am simțit cutremurat și epuizat.

Trecuse deja de miezul nopții. Totuși i-am trimis un mesaj lui Clive:

Bună, tocmai am văzut filmul cu Crowhurst. Absolut

uimitor!

Mulțumesc mult că mi l-ai împrumutat. Sunt în drum spre Shetland – încă n-am ajuns.

M-am dus la baie să mă spăl pe dinți. Câteva minute mai târziu, m-am trântit în pat și, când eram pe punctul să adorm, telefonul a început să cânte melodia lui obișnuită. Îmi răspunsese Clive. Scria așa:

Mă bucur că ți-a plăcut! *Drum bun și abia aștept să-mi povestești aventurile tale când te întorci. X*

M-am uitat la mesaj – sau mai bine zis la „X”-ul de la sfârșit – cu o oarecare nedumerire. De ce tocmai Clive să-mi trimită un sărut virtual? Dacă ar fi fost de la Lindsay, aș fi înțeles, dar de la *Clive*? Nu primisem în viața mea de la un bărbat un mesaj care să se termine cu un sărut. De exemplu, nu mi-l imaginam pe Trevor adăugând un sărut la sfârșitul unui SMS sau e-mail. Oare ce voia Clive să-mi transmită cu asta? Aș fi vrut să nu fie atât de târziu, ca s-o pot suna pe Lucy să-i cer părerea. Măcar mi-ar fi spus dacă era ceva normal sau nu.

Gândul ăsta chiar nu-mi dădea pace. Într-un târziu am simțit că mă cuprinde somnul, dar imaginile tulburătoare și amețitoare din documentarul despre Crowhurst îmi tot apăreau în minte. Le vedeam învălmășindu-se în fața ochilor mei în timp ce respirația îmi devenea treptat regulată. Valuri care se înălțau și coborau… chipul lui Crowhurst – care îmi amintea (în seara asta mai mult ca niciodată) de tata… valuri care se înălțau și coborau… Rodney Hallworth și „cutia veche de tinichea”… valuri care se înălțau și coborau… ceva îmi sună cunoscut?… Rodney Hallworth… Lindsay Ashworth… se înălțau și coborau… Rodney Hallworth… Lindsay Ashworth… se înălțau și coborau… se înălțau și coborau…

• **KENDAL – BRAEMAR** •

• Capitolul 16

— OK, Emma, totul începe să devină clar. Totul începe să se limpezească.

— *Mergeți mai departe pe autostradă.*

— Nu știu cum se face, dar parcă mă transform în Donald Crowhurst. Ca el am să ajung. Că e soartă, că e predestinare – orice-o fi –, se pare că n-am de ales. Se va întâmpla, fie că-mi place, fie că nu.

— *În trei sferturi de milă, virați la dreapta.*

Plecaserăm de zece minute din Kendal și acum mergeam pe A6, în direcția Penrith. Vremea începuse să se înrăutățească și stropi grei de ploaie amestecată cu ninsoare cădeau pe parbriz. Drumul urca în serpentine prin peisajul cu vegetație sălbatică.

— Iată-mă la volanul unei mașini noi și moderne, cu un design inovator – exact ca trimaranul lui Crowhurst. Un fel de variantă modernă a lui *Teignmouth Electron*, cu mine la timonă.

Când am ieșit de pe A6, spre joncțiunea 39 de pe M6, pe partea stângă se vedeau hornurile uriașe ale fabricii de var de la Corus, ascunsă la capătul unui drum de acces lung și intimidant, de-ai fi zis că acolo se găsește o bază militară secretă. În câteva minute ajunseserăm la punctul de joncțiune.

— *Virați la stânga la sensul giratoriu și părăsiți-l la prima ieșire.*

— Gândește-te numai care erau celelalte personaje din povestea lui. Rodney Hallworth, Stanley Best – numele astea îți amintesc de cineva? Totul are un sens.

— *Încadrați-vă pe banda stângă.*

— Deci, ce se întâmplă? Am devenit cumva… obsedat de el sau încep să-mi pierd mințile? Și dacă încep să-mi pierd mințile, se schimbă lucrurile cu ceva? Pentru că și asta ar face parte din scenariul în care eu devin el, nu? Tu ce părere ai, Emma? Ce sfat îmi dai?

— *Mergeți mai departe pe autostradă.*

Da, cred că era un lucru destul de rezonabil. Și-așa nu aveam altceva de făcut.

Era aproape 12:30. După ce am făcut o baie prelungită și am coborât în sala de mese a hotelului pentru un mic dejun întârziat, m-

am întors cu mașina în Kendal și m-am plimbat puțin prin oraș, încercând să mă bucur de faptul că mă aflam într-un alt loc din țară și să scap de senzația inexplicabilă de înstrăinare, de *necunoscut*, care se strecurase în mine în ultimele două zile, de când plecasem din Watford. Stătusem trei săptămâni în Sydney, dar nu avusesem niciodată această senzație și nu știu de ce acum fiecare oraș în care ajungeam mi se părea încă și mai ireal decât cel dinainte. Poate că avea legătură cu obsesia mea pentru Crowhurst. Începeam să simt că mă detașez de mine însumi: câteodată aveam senzația că mă aflu în afara corpului meu și mă uit la mine, și chiar în dimineața aceea, în Kendal, la un moment dat mi s-a părut că priveam High Street de undeva de sus și mă vedeam și pe mine mergând prin mulțimea ieșită la cumpărături, ca niște figuranți într-o scenă de film perfect regizată, cu sute de oameni mișunând ca niște furnici în prim-plan și în depărtare o întindere imensă de dealuri alcătuind un fundal pictat, aproape ireal.

Puțin mai târziu am întâlnit-o din nou pe Caroline. Nu se aștepta să mă vadă, dar am decis să-i fac o surpriză. Știam că lucrează ca manager la un magazin de caritate{16} pe High Street, așa că am trecut pe acolo fără s-o anunț, deși mă așteptam la o reacție tăioasă de respingere din partea ei, dar m-am pomenit că sunt primit mai bine decât mi-aș fi închipuit. Mi-a făcut o cafea, apoi m-a luat cu ea în biroul din spate și am stat de vorbă o jumătate de oră sau mai mult – mai ales despre Lucy – și în dimineața aceea Caroline era prietenoasă, amabilă, interesată să știe ce mai fac, iar când am plecat, n-am plecat pentru că așa a vrut ea, ci pentru că așa am vrut eu. Pentru că, văzând-o cât de frumos se purta cu mine, îmi doream și mai mult să fiu cu ea, dar știam că lucrul ăsta nu se va întâmpla niciodată, și-atunci nu-mi rămânea decât să mă ridic și să plec.

— *Mergeți mai departe pe autostradă.*

Acum ne aflam între joncțiunile 41 și 42. Ne îndreptam spre nord și, pe măsură ce înaintam, traficul nu mai era atât de aglomerat. Aveam o medie de șaizeci și opt de mile la galon, deoarece aici puteai să conduci lejer cu cincizeci și cinci de mile pe oră fără să se creeze o coloană de mașini în spatele tău și fără să fii atenționat cu farurile să mergi mai repede. Culmea e că, deși aici era mai sigur să conduci cu viteză mare decât ar fi fost cu o sută de mile mai la sud, puține mașini depășeau viteza legală. Toată lumea părea mai relaxată. Oare există statistici care arată că șoferii din nordul Angliei

consumă mai puțină benzină decât șoferii din sud? Nu m-ar mira deloc.

— *Mergeți mai departe pe autostradă.*

Când mergi ore în șir cu viteză moderată, nu prea ai altceva de făcut decât să observi puținele lucruri pe care autostrada ți le scoate în cale – o bandă galbenă a poliției pe care scria „Investigații omucidere”, indicatoare de ieșire spre Penrith, Keswick și Carlisle, un panou mare și albastru pe care scria „Bine ați venit în Scoția/Fàilte gu Alba”, o pădure de pini plantați pe versantul unui deal în formă de T, deasupra căreia treceau umbre de nori negri de ploaie – și să-ți lași gândurile să hoinărească. E ciudat cum îți vin în cap tot felul de amintiri, lucruri pe care le-ai uitat sau la care nu te-ai mai gândit poate de patruzeci de ani sau mai mult. Așa mi s-a întâmplat azi când mi-am adus aminte de Francis Chichester. Mi-am amintit că mă uitam împreună cu mama la televizor la reportajul despre întoarcerea lui acasă, dar nu mai știam dacă fusese și tata cu noi sau nu. Și atunci mi-a revenit în minte întreaga scenă: în seara aceea se întâmplase ceva ciudat. *Fusese* și tata cu noi când ne uitam la televizor, dar a sunat cineva la ușă și în casă a intrat un străin. Spun străin nu pentru că eu și mama nu-l cunoșteam, ci pentru că… arăta ca un străin. În primul rând, purta o pălărie extravagantă cu boruri largi și era îmbrăcat în niște haine care probabil că se purtau pe Carnaby Street{17} în 1967, dar care cu siguranță nu se mai văzuseră pe o rază de cincizeci de mile în jurul orașului Rubery. Avea și o barbă subțire și roșcată – ăsta e singurul lucru pe care mi-l amintesc. Bărbatul n-a intrat în camera de zi, așa că nu l-am văzut bine, l-am zărit doar prin ușa deschisă când tata îl conducea în altă încăpere. S-au dus amândoi în sufragerie, unde au început să discute, în timp ce eu și mama ne-am uitat în continuare la televizor. Cred că bărbatul acela a plecat după ce m-am culcat eu, fiindcă nu-mi amintesc să-l fi văzut ieșind. De fapt, uitasem cu totul de această apariție bizară și neașteptată la noi acasă până în acest moment, când mi-am amintit-o foarte clar, în timp ce traversam împreună cu Emma granița spre Scoția și drumul național M6 intra în A74(M). Iar întrebarea care mi-a venit imediat în minte a fost aceasta: cine altcineva putea să fie dacă nu misteriosul „Roger” care în anii ’70 îi trimitea tatei vederi din Asia în fiecare lună și care se pare că făcea asta și-n zi de azi? Nu mi s-a spus niciodată cum îl chema pe musafirul acela, de asta eram sigur; dar, în același timp, eram convins că nu putea fi decât Roger.

— Mergeți mai departe pe autostradă.

Am mai reflectat un timp la această amintire ciudată, apoi alte gânduri răzlețe i-au luat repede locul. Înaintam încet, dar sigur, pe teritoriul Scoției și am continuat să merg ca prin vis, reușind doar printr-un miracol să nu mă ciocnesc cu alte mașini. Cred că au trecut cel puțin zece minute până când am ieșit brusc din această stare și, tresărind, mi-am dat seama la ce mă gândeam.

Încercam să aflu rădăcina pătrată a lui minus unu.

Nu era bine deloc.

•

Alt prânz solitar, alt complex de servicii pe autostradă, alt *panino*. De data asta cu ciuperci, *prosciutto* și salată verde.

Abington Services. Cafeneaua Welcome Break. Ce să fac, mă atrag locurile astea. Mă simt ca la mine acasă. Îmi plăceau scaunele din lemn de culoare închisă și mesele din lemn de culoare deschisă, stilul Habitat. După moda anilor ’90. Îmi plăceau cele două yucca uriașe așezate între mese. Îmi plăcea terasa de afară unde bătea vântul, iar umbrelele închise foșneau în briza umedă a zilei. Îmi plăcea că, în mijlocul acestui peisaj rustic spectaculos, cineva se străduise să creeze această oază de normalitate urbană. Îmi plăcea privirea aceea de mulțumire anticipată de pe chipurile oamenilor când își luau tăvile cu pizza sau cu pește și cartofi prăjiți de la Coffee Primo, convinși că aveau să se înfrupte din ceva special. Astea erau locurile care mă atrăgeau pe mine. Locurile unde mă simțeam eu bine.

Cu toate astea, aveam o senzație de ușoară neliniște care nu-mi dispărea deloc. Oare eram emoționat că urma s-o văd pe Alison? Puteam oricând s-o sun și să anulez, deși plecasem prea târziu ca să mai prind feribotul din Aberdeen, oricât de repede aș fi mers de aici. Și totuși nu despre asta era vorba. Altceva mă neliniștea. Poate mă apăsau amintirile care îmi reveneau în minte.

După ce-am terminat de mâncat, mi-am deschis laptopul și am introdus micul dispozitiv care mă conecta la internet prin rețeaua de telefonie mobilă. M-am uitat să văd dacă am primit vreun e-mail, apoi am intrat pe Facebook. Nimic. Când am închis laptopul, am observat că bateria era aproape descărcată.

Simțindu-mă vinovat că nu prea folosisem camera video până atunci, am ieșit afară și am filmat complexul de servicii și munții dimprejur. Numai treizeci de secunde. La fel ca data trecută, când filmasem blocul din Lichfield în care locuise tatăl meu, mi-am dat

seama că nu asta și-ar fi dorit Lindsay și că probabil imaginile acestea nu vor fi incluse în materialul final.

Mai sunt întârzieri și pe sensul spre nord pe autostrada M6 – problema este un camion care a suferit o defecțiune între joncțiunile 31 și 31a; se afla pe banda a treia, iar acum coloanele de mașini se întind până la joncțiunea 29. Camion abandonat pe tronsonul în lucru al autostrăzii M1, pe sensul spre nord, după joncțiunea 27, dincolo de Leicester – aici circulația s-a reluat, dar problemele continuă pe M1, care este blocată pe sensul spre sud, la joncțiunea 11, în dreptul orașului Luton; traficul este deviat pe drumuri ocolitoare, dar încă mai sunt coloane de mașini. Mulțumiri lui Mike și Fionei pentru această informație: ni se spune că până la joncțiunea 14, la Milton Keynes, sunt foarte multe mașini pe A5 spre Dunstable și se circulă foarte greu pe sensul spre sud. Înspre nord, M1 a fost închisă temporar pentru a permite aterizarea unui elicopter al ambulanței – acesta a aterizat și a decolat deja, așa că traficul a fost reluat. Un alt autoturism a blocat M25, la joncțiunile 18-17, pe sens invers, dinspre Chorleywood spre Rickmansworth; între timp a fost îndepărtat, dar a provocat mari întârzieri în trafic, de obicei se circulă greu pe aici, dar se pare că azi este și mai aglomerat – pe sens invers, dinspre joncțiunea 23, adică drumul A1(M), spre Watford, la joncțiunea 19. Un accident ne-a fost semnalat pe M25, pe sens invers, dinspre joncțiunea 5, unde se intersectează cu M26. La Cambridge, un accident pe A11, spre nord; traficul este oprit pe sensul spre nord la Papworth Everard, adică în porțiunea nordică a lui A428, la Caxton Gibbet…

— Emma, îmi cer scuze, am zis eu închizând radioul. Nu că m-am săturat să te ascult pe tine, doar că, știi, un bărbat are nevoie uneori de o schimbare de peisaj, de altă companie…

— *Peste trei sferturi de milă, virați ușor la stânga.*

— Știam eu că vei înțelege, am zis recunoscător. După tonul strident și răstit al monologului cu informații rutiere, vocea Emmei suna grațioasă și calmă.

Mai aveam câteva mile până în Edinburgh. După informațiile de pe kilometraj, parcursesem abia patru sute zece mile de când

plecasem din Reading în urmă cu două zile, dar, nu știu de ce, tot auzind acele nume cunoscute – Rickmansworth, Chorleywood și (desigur) Watford – aveam impresia că urma să ajungem într-un loc extrem de îndepărtat. Se lăsa deja întunericul și ne aflam într-o coloană de mașini ce se întindea pe A702 ca un cortegiu funerar de lumini de poziție și uneori de stopuri aprinse, lung cât vedeai cu ochii. Cu câteva minute în urmă, trecuserăm pe lângă un panou pe care scria „Bine ați venit la granița cu Scoția”, iar acum am trecut pe lângă un alt panou pe care scria „Bine ați venit în Midlothian”. Era plăcut să știi că ești binevenit. M-am întrebat dacă voi fi la fel de binevenit și la Alison acasă.

Curând am trecut de șoseaua de centură și am ajuns în suburbiile orașului. Alison locuia într-un cartier din Edinburgh numit The Grange, care bănuiam deja că trebuie să fie o zonă foarte selectă. Nu știam cu ce se ocupă soțul ei, dar aflasem că deține o companie prosperă cu reprezentanțe în mai multe țări și că era nevoit să călătorească foarte mult. Cu toate astea, am fost surprins când Emma a continuat să mă ghideze – de parcă ar fi cunoscut orașul acesta de-o viață întreagă – pe străzi tot mai largi, mai liniștite, mai izolate și mai exclusiviste. Majoritatea proprietăților de aici păreau mai degrabă niște conace decât niște simple case. Iar a lui Alison, când am oprit în fața ei, nu era cu nimic mai prejos.

— *Ați ajuns la destinație*, a zis Emma pe un ton care nu trăda un sentiment de triumf sau mândrie; doar satisfacția liniștită că făcuse o treabă bună. *Indicațiile de traseu s-au încheiat.*

• Capitolul 17

Nu mi-am imaginat niciodată că voi rămâne singur la vârsta de patruzeci și opt de ani. Dar acum, că se întâmplase așa și era clar că draga de Caroline n-avea de gând să se întoarcă la mine, mi-am dat seama că mă confruntam cu o problemă concretă. Mai devreme sau mai târziu, trebuia să-mi găsesc pe altcineva dacă nu voiam să fiu singur la bătrânețe. Necazul era că femeile mai tinere (cum era Poppy) nu se uitau la mine, iar femeile mai bătrâne nu mi se păreau atrăgătoare.

Poate că ar trebui să explic ce înseamnă „femei mai bătrâne". M-am gândit la lucrul ăsta și cred că o „femeie mai bătrână" este o femeie mai în vârstă decât era mama ta la vârsta adolescenței tale. Să presupunem că începi să devii *foarte* preocupat de sex – într-atât încât nu te mai gândești la nimic altceva – la vârsta de șaisprezece ani. (Știu că asta li se întâmplă mai devreme copiilor din ziua de azi. Lumea occidentală este atât de preocupată de sex, încât majoritatea băieților își încep viața sexuală în jurul vârstei de paisprezece ani. Chiar am citit într-un ziar că o femeie a devenit bunică la vârsta de douăzeci și șase de ani. Dar cei din generația mea au fost altfel. Am fost ultimii care ne-am început viața sexuală mai târziu.) Așadar, când aveam șaisprezece ani, mama avea treizeci și șapte și pot să vă spun că mi se părea *babă.* Niciodată nu m-am gândit că poate avea și ea o viață amoroasă sau o viață personală, ca să nu mai zic de viața sexuală (numai cu tata: și nici de lucrul ăsta nu mai eram foarte sigur, dacă era să mă iau după eseul lui Alison). Sexual și emoțional, ea era pentru mine o non-persoană. Exista ca să aibă grijă de mine, de nevoile mele fizice și sufletești. Știu că sună șocant când spun lucrurile astea, dar adolescenții sunt egoiști și preocupați de propria persoană, și eu așa o vedeam pe ea. Chiar și acum, la patruzeci și opt de ani, îmi vine greu să accept faptul că femeile de vârsta mamei mele – OK, de vârsta *mea*, dacă vreți – pot fi privite ca niște ființe sexuale. Bineînțeles că este absurd. Bineînțeles că este *greșit.* Dar asta e, încerc doar să fiu sincer. De aceea am fost atât de surprins în seara când am fost la Poppy acasă și când mi-am dat seama că ea mă invitase doar ca să-mi facă cunoștință cu maică-sa.

Cred că toate astea explică sentimentul pe care l-am avut când am

apăsat butonul soneriei din panoul electronic de securitate de la ușa lui Alison și ea mi-a deschis. Ultima oară o văzusem cu mai bine de cincisprezece ani în urmă. Dar cel mai bine mi-o aminteam cum era cu aproape douăzeci de ani mai înainte de asta, pe vremea când avea șaptesprezece ani și când perversul de taică-meu a fotografiat-o în acel minuscul costum de baie portocaliu. Și-acum iat-o din nou în fața mea: la fel de rafinată, sigură pe ea, frumoasă și elegantă ca întotdeauna. La vârsta de cincizeci de ani. Ceva mai bătrână decât mama când aveam eu șaisprezece ani și ne-am dus împreună la Lake District. Mai bătrână și decât era mama când a murit.

— Max! a zis ea. Ce încântată sunt că te văd!

Mi-a întins obrazul și am sărutat-o. Avea pielea moale și era dată cu pudră. Am simțit un parfum pronunțat, dar plăcut, ceva între miere și apă de trandafiri.

— Și eu mă bucur să te văd, am zis. Nu te-ai schimbat deloc. (Nu asta ar trebui să spunem, indiferent dacă este adevărat sau nu?)

— Ce noroc că ești în trecere pe-aici! Mama zicea că te duci în Shetland, e adevărat?

— Da, așa e.

— Ce interesant! Intră, te rog!

M-a poftit în hol și apoi m-a condus într-una din cele două sau trei încăperi de la parter, după cum mi s-a părut mie. Această cameră reușea să îmbine stilul minimalist cu stilul opulent. Pe pereți atârnau niște picturi moderne, draperiile grele de catifea erau trase peste noaptea neprietenoasă de-afară, iar unele zone ale camerei erau discret luminate de spoturi ascunse. Canapeaua mare, în formă de L, cu perne moi și confortabile, fusese aranjată în jurul unei măsuțe de sticlă pe care erau împrăștiate cu gust cărți și reviste. În șemineu ardea un foc vesel. Am crezut că era un foc adevărat până când Alison a zis:

— Ți se pare prea cald? Îl închid, dacă vrei.

— Nu, nu. E perfect. Îmi place un foc bun.

Am regretat aceste cuvinte imediat ce mi-au ieșit din gură. Oare ea mai ținea minte? Mai ținea minte acel fiasco cu focul din Coniston? Sau doar eu mă gândeam la el pentru că citisem eseul acela în urmă cu două zile? Greu de spus. Expresia ei nu trăda nimic.

— Atunci fă-te comod și încălzește-te. E foarte urât afară, nu-i așa? Ziceau că s-ar putea să ningă în seara asta. Îți aduc ceva de băut? Eu am să-mi iau un gin tonic.

— Bună idee. La fel și pentru mine, te rog, am zis eu, uitând că trebuia să plecăm cu mașina la restaurant.

După ce Alison a adus băuturile, ne-am așezat fiecare pe câte o latură a canapelei în formă de L.

— Frumoasă cameră, am remarcat eu stupid. De fapt, toată casa e frumoasă.

— Este frumoasă, a fost ea de acord. Dar mult prea mare. Am stat singură aici toată săptămâna. E pur și simplu ridicol.

— Băieții nu sunt aici?

— Sunt amândoi la școală. La internat.

— Dar Philip?

— E plecat în Malaezia. S-ar putea să se întoarcă în seara asta. Sau poate că nu. A inspirat adânc. Dumnezeule, Max, arăți… Cum să zic?

— Știu și eu? Cum îți vine să zici?

— Parcă… necăjit. Pari puțin necăjit.

— Sunt foarte obosit, am zis. De trei zile sunt pe drum.

— Da, a zis Alison. Cred că asta e.

— A fost un an ca naiba, am adăugat eu. Ți-a spus mama ta că m-a părăsit Caroline?

— Da, mi-a spus. Alison a întins mâna și mi-a pus-o pe genunchi. Bietul de tine. Poți să-mi povestești tot când mergem la masă.

•

În timp ce Alison era sus și se aranja înainte de plecare, m-am dus până la mașină să-i aduc cutia cu hârtii. Afară se făcuse înfiorător de frig și fulgi mici de zăpadă începeau să se rotească amenințători în văzduhul nopții. Când m-am întors în hol, cu cutia de carton în brațe, ea s-a uitat neîncrezătoare la mine.

— Ce naiba mai e și aia?

— Astea sunt ale tale. Ai tăi m-au rugat să ți le aduc.

— Dar nu le vreau.

— Nici ei nu le vor.

— Și ce sunt?

— Cred că niște chestii din facultate. Unde să pun cutia?

— Oh, las-o acolo. Sunt groaznici. Auzi vorbă, să ți le dea ca să le aduci până aici.

S-a îmbrăcat într-o haină de blană artificială și a tastat codul de securitate de patru cifre la dispozitivul inteligent de pe perete, apoi am ieșit și ea a închis ușa în urma noastră. Pe jos începea deja să alunece, așa că m-a apucat de braț în timp ce ne îndreptam spre

mașină. Era plăcut s-o simt sprijinindu-se de mine. Textura hainei de blană era curios de liniștitoare.

— Oh, ia te uită, un Prius, a zis ea. Eu și Philip ne gândeam să ne cumpărăm și noi unul.

Era cât pe ce să-i spun că e al firmei, dar m-am răzgândit. Nu știu de ce, dar mi-a plăcut gândul că ea crede că-i mașina mea.

Prius-ul înainta silențios, ca de obicei, pe străzile liniștite, întunecate și misterioase. Casele păreau masive și impunătoare și doar câteva ferestre erau luminate. Nici nu plecaserăm bine și deja trecuserăm pe lângă două mașini de poliție – una patrula încet pe stradă, cealaltă era parcată lângă trotuar. I-am spus asta lui Alison și ea mi-a explicat:

— Pe-aici lumea se teme de infractori. În cartierul ăsta locuiesc numai milionari – majoritatea bancheri – și în prezent mulți sunt revoltați din cauza lor. Chiar pe strada asta…

A început să-mi povestească despre un multimilionar care locuia pe strada aceea și care, după ce a preluat conducerea unei bănci importante, a reușit prin nu știu ce scamatorii financiare să facă praf toate activele și în același timp să plece cu o avere în bonusuri personale și fonduri de pensie, dar eu nu eram foarte atent la ce spune. Programasem deja GPS-ul pentru destinația de a doua zi, așa că Emma credea că suntem în drum spre Aberdeen și îmi dădea indicații în consecință:

— *Peste două sute de metri, virați la stânga,* zicea ea.

— Stai ușurel, i-am zis eu. Abia mâine mergem acolo.

— Poftim? a întrebat Alison.

Spre rușinea mea, mi-am dat seama că o întrerupsesem pe Alison tocmai când îmi povestea despre acest recent scandal financiar. De fapt, în timp ce vorbea Emma, o clipă am uitat că era și Alison acolo.

— Cu cine ai vorbit mai înainte? a întrebat ea.

— Poftim?

— Mi s-a părut că nu vorbeai cu mine.

— Bineînțeles că vorbeam cu tine. Cu cine altcineva să vorbesc?

— Știu și eu? Mi-a aruncat o privire ușor îngrijorată, suspicioasă. Poate cu GPS-ul.

— Cu GPS-ul? De ce naiba aș face așa ceva? Ar trebui să fiu nebun.

— Da, ai dreptate.

Am abandonat subiectul și ne-am continuat drumul spre restaurant.

•

Era un loc primitor și intim, nu foarte departe de castel. Ninsoarea se mai domolise când am ajuns noi, dar tot ne-am grăbit să scăpăm de frigul de-afară și să ajungem în interiorul plăcut, cu tavane boltite și pereți de piatră. Existau mai multe separeuri, unde cuplurile puteau să mănânce și să stea de vorbă în relativă intimitate, iar masa noastră era în unul dintre ele. Chelnerul părea că o cunoaște pe Alison și a fost extrem de atent și curtenitor cât timp ne-am așezat. După ce ne-am uitat prin meniul cu mâncăruri ciudate, cu specific local, Alison a ales o salată cu brânză de capră, iar eu am comandat rață afumată. Pe lângă astea, ea a cerut o sticlă de Chardonnay care costa patruzeci și două de lire și jumătate. Din fericire, se oferise deja să plătească masa. Știam că aș fi întins prea mult coarda dacă aș fi încercat să decontez cheltuielile.

— Deci soțul tău este plecat în Asia? am început eu în timp ce beam amândoi din vinul care mi s-a părut că avea exact același gust cu cel de cinci lire de la supermarketul Tesco sau Morrisons. Ce face acolo?

— Ah, cred că se întâlnește cu furnizorii, a răspuns vag Alison. Călătorește din ce în ce mai mult. De fapt, acum trebuie să vină din Australia.

— Și eu tocmai m-am întors din Australia.

— Serios? Ce-ai făcut acolo?

— Am fost pe la tata.

— Oh, desigur. Am uitat că s-a stabilit acolo. Cum ți s-a părut?

— E… bine. În formă.

— Nu asta am vrut să spun – cum vă mai înțelegeți? Îmi amintesc – sau poate mă înșală memoria – că n-ai fost niciodată prea apropiat de el.

Chiar nu voiam să discut despre subiectul ăsta, sincer să fiu. Nu voiam decât să dau cărțile pe față și să-i spun odată că-mi pare rău că, în urmă cu treizeci de ani, îl prinsese pe tata făcând laba pe fotografia pe care nici măcar nu vrusese ca el să i-o facă. Dar, nu știu de ce, nu reușeam să găsesc cuvintele potrivite. Din fericire, am fost salvat în acel moment de mobilul meu, care a început să sune. M-am uitat la ecran și am văzut că era Lindsay Ashworth.

— Cred că ar trebui să răspund, am zis.

— Sigur că da.

Alison a mai turnat niște vin în pahare pentru amândoi. Eu am

răspuns la telefon.

— Bună, am zis.

— Sal'tare! a răspuns Lindsay – tare și oarecum neașteptat. Opriți-vă, bravii mei! Mai beți o tărie și ridicați gabierul! Cum ți se pare viața pe mărețele oceane, bătrâne lup de mare ce ești?

— Poftim?

A urmat o pauză.

— Max, tu ești?

— Da.

— Ei, cum e cu vaporul? Cum e cabina în care stai?

— Dar nu sunt pe vas. Sunt în Edinburgh.

A urmat o pauză și mai lungă, și mai surprinsă. Și o schimbare notabilă în tonul lui Lindsay.

— *Unde* ești?

— Sunt încă în Edinburgh.

— Ce faci în Edinburgh?

— Iau masa cu o veche prietenă.

— Max, a zis Lindsay – și de data asta am sesizat clar o undă de iritare – de-a ce te *joci* tu? Tu trebuie să ajungi în Insulele Shetland, ce dracu'!

— Știu asta. Plec mâine.

— Mâine? Trevor și David au ajuns la destinație ieri. Tony s-a dus și s-a și întors în aceeași zi!

— Știu asta, dar mi-ai spus că nu e nicio grabă.

— Una e să nu te grăbești, Max. Alta e să hălăduiești prin țară pe cheltuiala firmei ca să-i vizitezi pe toți cunoscuții tăi de pe Facebook.

Cred că era ceva necurat la mijloc. De ce devenise brusc așa de afurisită cu mine? Acum două zile fusese înțelegătoare și drăguță. Se schimbase ceva între timp?

— Lindsay, ești bine? E totul în regulă? Fiindcă mi se pare că ești puțin cam… mă rog, mi se pare că exagerezi puțin.

A urmat o pauză la celălalt capăt al firului. Apoi un oftat.

— Totul e bine, Max. Totul e bine. Dar vezi să ajungi acolo, să-ți faci treaba și pe urmă să te întorci. OK? Dar dă-i bătaie.

— Bineînțeles. Am să fiu pe feribot mâine la ora cinci. Fără discuție.

— Bine. Asta am vrut să aud. Părea pe punctul de a spune la revedere, dar mi-a mai pus o întrebare: Cum merge jurnalul video?

Nu mai e nevoie să spun că nu filmasem nimic în afară de

secvențele acelea cu blocul lui taică-meu din Lichfield și complexul de servicii din Abington.

— Minunat. Dar bineînțeles că am lăsat mai mult pentru călătoria cu vasul și pentru când ajung în insule. În orice caz, și materialul de până acum este destul de bunicel.

— Super. Max, știam eu că mă pot baza pe tine.

— Tu unde ești? am întrebat eu. Nu știu de ce, dar aveam impresia că nu suna de-acasă.

— Sunt la birou. Am o mică ședință cu Alan. Mda, lucrez până târziu. Avem câteva chestii de… pus la punct.

Pe această notă ușor enigmatică, a închis. Când am pus telefonul pe masă, am observat pe ecran un mic semn care mă avertiza că bateria era aproape descărcată. Să nu uit s-o încarc în seara asta. Alison m-a privit întrebătoare în timp ce apuca delicat cu dinții o felie subțire de sfeclă.

— Era Lindsay, am explicat eu. De la sediu. Să vadă unde am ajuns.

— Sau unde n-ai ajuns, a zis Alison.

Am zâmbit.

— Ei, am mai făcut câteva ocoluri până acum, am recunoscut eu. Ieri am revăzut-o pe Caroline. Pentru prima oară de când a… plecat.

— Și cum a fost?

De data asta, am găsit cu ușurință cuvântul potrivit.

— Dureros.

Pentru a doua oară în seara aceea, Alison a întins mâna și de data asta a așezat-o ușor peste a mea.

— Bietul de tine. Vrei să vorbim despre asta? Adică să vorbim despre motivul pentru care a plecat. Am auzit și eu unele lucruri, dar nu știu dacă sunt adevărate.

— Ce ai auzit? De la cine?

— Mai mult de la Chris. Zicea că atunci când au mers cu voi în concediu în urmă cu câțiva ani, situația era… mă rog, cam tensionată.

— Așa e. N-a fost o vacanță prea reușită. De fapt, multe au mers prost atunci. Joe s-a accidentat rău și…

— Știu. Chris mi-a povestit tot.

— Cred că el mă considera pe mine vinovat, într-un fel. În orice caz, nu ne-am mai vorbit de atunci.

— Știu. Mi-a spus. Vocea i-a devenit mai șoptită și mai gravă. Max,

uite ce e, tu și Caroline n-ați putea să vă împăcați? Toți trecem și prin situații dificile.

— Oare?

— Bineînțeles că da. Eu și Philip trecem printr-o astfel de situație chiar acum.

— Serios? Cum așa?

— Oh, el este plecat tot timpul. Când e aici, nu prea vorbește cu mine. Nu se gândește decât la problemele de serviciu. Dar afacerile sunt totul pentru el și am știut asta când m-am măritat. A făcut parte din înțelegere și, privind lucrurile din punct de vedere strict material, cred că m-am descurcat foarte bine până acum. Știi, trebuie să mai faci și compromisuri. Câteodată trebuie să… accepți unele lucruri. Toată lumea face așa. Tu și Caroline n-ați înțeles asta? Adică – nu cumva vreunul dintre voi a fost infidel?

— Nu, ai dreptate. Dacă ar fi fost vorba de așa ceva, poate că ar fi fost mai simplu.

— Atunci *ce* a fost?

Am sorbit din vin – de fapt, am luat o duș că zdravănă – gândindu-mă cum să-i explic.

— Ea mi-a spus un lucru înainte să plece. Mi-a spus că problema sunt eu. Propria mea atitudine față de mine. Zicea că nu mă *plac* îndeajuns. Și că dacă *eu* nu mă plac, și celorlalți le este greu să mă placă. Zicea că asta creează o energie negativă.

Înainte ca Alison să apuce să răspundă, a venit chelnerul să ne aducă felul principal. Fileul John Dory pe care și-l comandase ea arăta fraged și delicat pe lângă halca sângerie de căprioară din farfuria mea. Am mai comandat o sticlă de vin.

— N-o să mai pot conduce mașina după asta, am zis eu.

— Luăm un taxi, a spus Alison. Cred că ți-ar prinde bine o pauză după două zile de șofat.

— Ai dreptate.

— Dar pentru ce te duci în Shetland? a întrebat ea.

Așa am început să-i povestesc despre Trevor, despre Guest Toothbrushes și Lindsay Ashworth. I-am povestit despre campania lui Lindsay, „Noi ajungem cel mai departe”, despre cei patru agenți comerciali care pornesc în patru direcții diferite pentru a ajunge în cele mai îndepărtate colțuri ale Regatului Unit și despre cele două premii pentru care concuram. Apoi am deviat de la subiect și i-am povestit despre ocolul prin Lichfield ca să văd apartamentul lui taică-

meu, ce sinistru și dezolant mi s-a părut; despre Miss Erith și povestirile ei fascinante și despre faptul că o întrista schimbarea modului de viață de altădată; despre recunoștința ei ciudată, solemnă, aproape fără cuvinte, când i-am făcut cadou una dintre periuțele de dinți pe care le aveam cu mine. I-am mai spus lui Alison și de sacul din portbagajul mașinii, plin cu cărți poștale de la Roger, misteriosul prieten al tatei, și de biblioraftul albastru cu poeziile și prozele lui. Apoi i-am povestit cum am plecat din Lichfield și m-am oprit în Kendal să le văd pe Lucy și pe Caroline, cum plănuisem să iau feribotul din Aberdeen a doua zi, dar domnul și doamna Byrne mă convinseseră să trec prin Edinburgh.

— Ei bine, Max, a zis ea privindu-mă în ochi câteva clipe. Mă bucur că ai venit, indiferent de motiv. A trecut prea mult timp de când nu ne-am văzut – chiar dacă acum s-a întâmplat numai pentru că părinții mei ne-au împins de la spate.

Am zâmbit, neștiind încotro bate. În loc să zică ceva în legătură cu tot ce îi povestisem despre călătoria mea, Alison dădea impresia că se pregătește să îndrepte conversația într-o altă direcție; dar pe urmă parcă s-a răzgândit. Și-a așezat frumos cuțitul și furculița pe farfurie și a spus:

— Suntem o generație mai ciudată, nu crezi?

— Cum adică?

— Adică nu ne-am maturizat deloc. Suntem încă legați de părinți într-atât încât așa ceva li s-ar părea de neconceput celor născuți în anii ’30 sau ’40. Am cincizeci de ani, pentru Dumnezeu, și încă simt că trebuie să-i cer mamei… *voie*, de cele mai multe ori, ca să-mi trăiesc viața așa cum vreau. Încă n-am reușit să ies din umbra lor. Ție nu ți se pare la fel?

Am dat din cap că da și Alison a continuat:

— Zilele astea ascultam o emisiune la radio. Era despre grupul Young British Artists[{18}]. Erau invitați trei sau patru dintre ei și își aminteau cum au făcut împreună primele lor expoziții – primele expoziții de la Saatchi Gallery, pe la sfârșitul anilor ’90. Și nu numai că niciunul n-avea nimic interesant de spus despre munca lui, dar lucrul despre care au vorbit cel mai mult – în afară de faptul că și-o trăgeau între ei – era cât de „șocant” fusese și cât au fost de îngrijorați de ce vor zice părinții lor când le vor vedea lucrările. „Ce-a spus mama ta când a văzut pictura aceea?”, îl tot întrebau pe unul dintre ei. Și m-am gândit, poate mă înșel, dar sunt sigură că Picasso,

când a pictat *Guernica*, unde a înfățișat ororile războiului modern, nu s-a gândit la ce va zice maică-sa când va vedea. Bănuiesc că trecuse deja de faza asta.

— Da – și eu mă gândesc la fel, am zis eu cu înflăcărare. Uite, Donald Crowhurst: avea deja patru copii când a pornit pe mare să facă înconjurul lumii, deși avea numai treizeci și șase de ani. Ai dreptate, oamenii erau atât de… atât de *maturi* pe vremea aceea.

— Când anume? a întrebat Alison; și mi-am dat seama, bineînțeles, că habar n-avea cine e Donald Crowhurst.

Poate a fost o idee proastă că am început să-i povestesc. Sau, mai bine zis, ar fi fost o idee bună să-i povestesc despre Donald Crowhurst dacă m-aș fi rezumat la atât. Dar eu deja nu-i mai povesteam despre blestemata lui de călătorie în jurul lumii, ci îi explicam toate asemănările pe care începusem să le văd între situația lui și a mea, cât de mult am ajuns să mă identific cu el. Și deși ea nu părea să înțeleagă nici jumătate din ce-i spuneam, am observat că începuse să fie și mai îngrijorată.

— Ce s-a întâmplat? am întrebat. De ce mă privești așa?

— Omul ăsta, Crowhurst, a zis Alison. A pornit să facă înconjurul lumii, deși nu era deloc echipat pentru treaba asta; și-a dat seama că nu va reuși, așa că s-a hotărât să pună la cale o mare înșelătorie; apoi a realizat că n-o să poată trece nici prin asta, motiv pentru care și-a pierdut mințile și s-a sinucis – este corect?

— Mai mult sau mai puțin.

— Iar acum tu începi să te identifici cu această persoană, nu-i așa?

— Puțin, da. Deodată m-am simțit de parcă mă aflam la psihiatru, întins pe canapea. Să știi că n-am început s-o iau razna, dacă asta vrei să insinuezi.

— Nu te prosti. Dar se vede că ești obosit, stai prea mult singur, ai început chiar să vorbești cu GPS-ul și mâine pleci spre cel mai îndepărtat colț al țării. Cum să nu mă îngrijorez?

— Sunt bine, zău așa.

— Max, poate că a trecut mult timp de-atunci, dar să știi că am obținut o diplomă de psihoterapeut.

— Da, știu foarte bine.

— Deci *știu* prin ce treci. Știu ce înseamnă depresia.

— Mulțumesc pentru grija pe care mi-o porți.

— Unde stai în noaptea asta?

— Nu știu. Voiam să găsesc un hotel Travelodge prin apropiere.

— În niciun caz. Nici nu mă gândesc. Vii acasă la mine. Poți să dormi în una dintre camerele de oaspeți.

— Ce vrei să faci? Să mă supraveghezi ca să nu mă sinucid?

Alison a oftat.

— Cred doar că trebuie să te odihnești bine la noapte, să dormi mâine-dimineață până târziu și poate să te relaxezi puțin.

Am încercat în zadar să găsesc o scuză, dar n-am putut să spun decât:

— Bagajul meu a rămas în mașină.

— Nu-i nimic. Mergem la mașină, luăm bagajul și apoi ne ducem la mine acasă cu taxiul. Nimic mai simplu.

Și, prezentat astfel, părea într-adevăr cel mai rezonabil lucru pe care puteam să-l fac.

•

În taxi s-a întâmplat un lucru neașteptat. Stăteam unul lângă altul pe bancheta din spate, păstrând o distanță decentă între noi, când Alison s-a dat mai aproape, s-a sprijinit de mine și a lăsat capul pe umărul meu.

— Max, ia-mă în brațe, a șoptit ea.

Mi-am pus brațul în jurul ei. Taxiul a traversat North Bridge și am trecut pe lângă gară.

— Să știi că îmi dau seama ce vrei să faci, am zis eu.

— Mmm?

— Asta e o tehnică pe care ai învățat-o, nu-i așa, face parte din pregătirea ta? Mi-ai rănit orgoliul, făcându-mă să cred că am nevoie de ajutor. Acum încerci să repari lucrurile, făcându-mă să mă simt puternic și protector.

Ea a ridicat privirea spre mine. Ochii i-au sclipit seducător în întuneric. Părul ei arămiu închis, ușor răvășit, era atât de aproape încât puteam să-l mângâi dacă voiam.

— Nu-i vorba de asta, a zis ea. Dar mă bucur să te văd și nu înțeleg de ce doi vechi prieteni, care se cunosc din copilărie, nu se pot îmbrățișa prietenește.

Mie mi s-a părut că era mai mult decât o îmbrățișare prietenească, dar n-am zis nimic.

— Mă întreb dacă se întoarce Philip, a murmurat ea.

— Îl aștepți în seara asta?

— Dacă se ține de program, da.

— O să-l deranjeze că sunt și eu aici?

— Nu. De ce să-l deranjeze?

— Ți-e dor de el când e plecat?

— Mă simt foarte singură. Nu cred că e totuna cu a-mi fi dor de el.

Brusc și spre totala mea surprindere, m-am gândit ce bine ar fi dacă soțul lui Alison nu s-ar întoarce în seara aceea. Am strâns-o mai aproape de mine, iar ea s-a cuibărit confortabil la pieptul meu. Mi-am plimbat buzele peste părul ei și i-am inhalat parfumul cald, îmbietor.

Oare chiar avea să se întâmple, după treizeci de ani de când ar fi trebuit să se întâmple? Aveam să mă culc în sfârșit cu Alison? Mi se oferea ultima șansă de a mă revanșa? O parte din mine tânjea să fie așa; altă parte din mine începuse să se panicheze, să caute scuze. Și n-a fost nevoie să caut prea mult.

Desigur – Alison era căsătorită. Era căsătorită și avea copii. Dacă nu aveam grijă, urma să joc cel mai detestabil rol: acela de spărgător de căsnicii. Poate că acest Philip era cel mai drăguț, cel mai blând și cel mai cumsecade om. Devotat cu trup și suflet soției lui. Ar fi distrus, devastat dacă cineva ar interveni între ei. Și ce dacă stătea prea mult timp la serviciu? Asta nu înseamnă că era un soț sau un tată rău. Dimpotrivă, asta înseamnă că era un soț și un tată bun, fiindcă motivația lui era, evident, să asigure familiei un trai cât mai confortabil, acum și pe viitor. Și hop și eu, gata să fac din acest exemplu de tată minunat și soț devotat un încornorat!

Mi-am retras brațul din jurul lui Alison și m-am îndreptat. Ea m-a privit cu un aer mirat și s-a îndreptat la rândul ei, netezindu-și părul și restabilind distanța dintre noi. Oricum, aproape că ajunseserăm.

Când am intrat, și-a scos haina și m-a condus în bucătărie.

— Vrei o cafea? a zis ea. Sau o tărie?

Văzând că ezit, m-a informat:

— Eu vreau un scotch.

— Perfect, am zis. Și eu vreau.

În timp ce Alison a luat sticla de Laphroaig și a turnat lichidul auriu în două pahare, eu m-am tot uitat la ea și am observat că arăta foarte bine pentru o femeie de cincizeci de ani. Ea și Caroline mă făceau să-mi fie jenă cu mine. Când voi ajunge acasă, va trebui să încep să fac gimnastică. Și să am grijă ce mănânc. Deocamdată mă hrăneam numai cu uscături, biscuiți, ciocolată și, bineînțeles, *panini*. Nu-i de mirare că mi s-au lăsat mușchii și am făcut burtă. Eram o rușine.

— Noroc, a zis ea, venind spre mine cu paharele de băutură. Am ciocnit și am băut, apoi a urmat un lung moment de tăcere: amândoi stăteam în mijlocul bucătăriei, așteptând parcă să se întâmple ceva. Aveam pentru prima dată ocazia să fac o mișcare decisivă. Am ratat-o.

Dându-și seama, Alison mi-a întors spatele cu o oarecare dezamăgire și atunci a observat că pe telefonul montat pe perete clipea un beculeț.

— Un mesaj, a zis ea. Mă întreb dacă e de la Philip.

Normal că trebuia să fie de la Philip! De la Philip, care o suna de la aeroport să-i spună că a aterizat de un sfert de oră, că urmează să-și ridice bagajele și că ajunge acasă în treizeci de minute. O suna să-i spună că i-a fost îngrozitor de dor de ea și abia așteaptă să o vadă.

A apăsat pe buton și am ascultat amândoi mesajul.

> *Bună, scumpo*, zicea vocea soțului ei. *Îmi pare tare rău, dar ăia din Thailanda fac numai tâmpenii și-acum trebuie să ajung la Bangkok să mă văd cu ei. Poate am noroc să prind un zbor direct de-acolo și așa n-aș întârzia decât două zile, probabil aș ajunge acasă vineri. Sper că nu te superi. Îmi pare tare rău, iubito. Am să-ți aduc ceva frumos când mă întorc, ca să mă revanșez față de tine. Bine*? *Ai grijă de tine, scumpo. Ne vedem vineri.*

După aceea, mesajul a mai continuat câteva secunde. Dar Philip nu mai zicea nimic. Nu știu de ce n-a închis imediat, decât dacă nu cumva ținea neapărat să se asigure că soția lui aude în fundal zgomotul din aeroport și vocea aceea cântată care anunța prin difuzoare: „*Bine ați venit la Singapore. Le reamintim pasagerilor aflați în tranzit că fumatul este interzis în clădirea terminalului. Vă mulțumim pentru înțelegere și vă dorim călătorie plăcută în continuare.*”

• Capitolul 18

Astfel a fost îndepărtat și ultimul obstacol.

Ce s-a întâmplat pe urmă a fost ceva firesc și frumos, de parcă amândoi am fi știut dintotdeauna că se va întâmpla într-o bună zi; de parcă așa ne-a fost dat. Și totuși constat cu surprindere că nu-mi amintesc detaliile. Ai zice că cele mai frumoase și marcante experiențe din viața ta îți rămân nesterse în amintire; dar adesea ele pălesc și se șterg primele. Prin urmare, mă tem că n-aș putea să vă spun prea multe despre ce am făcut în următoarele ore, chiar dacă aș vrea. Nu-mi amintesc, de pildă, cum m-a privit Alison înainte să pună paharul pe masă și să mă sărute pe gură pentru prima dată. (Da, până la urmă ea a făcut mișcarea asta.) Nu-mi amintesc ce-am simțit când m-a luat de mână și m-a condus spre scări. Nu-mi amintesc unduirea spatelui și curbele corpului ei în timp ce urca scara și eu veneam în urma ei. Nu-mi amintesc cum răcoarea din dormitor s-a transformat în căldură în momentul când ea m-a cuprins și m-a strâns în brațe. Nu-mi amintesc cum a fost, după atâția ani și ani de zile, să simt un trup lipit de mine cu dragoste și plăcere: la început prin haine, apoi fără ele. Nu-mi amintesc acum textura pielii ei, acel iz familiar – mirosul întoarcerii acasă – pe care l-am simțit când buzele mele i-au atins ceafa, moliciunea sânilor pe care i-am cuprins și apoi i-am sărutat tandru. Nu-mi amintesc cum au fost orele ce-au urmat, ritmul lent, inevitabil, în care am făcut dragoste, cum ne stârneam și ne linișteam între dragoste și somn, dragoste și somn. Cum ne-am trezit în final unul în brațele celuilalt, nevenindu-ne să credem că suntem împreună, în sfârșit – împreună și nedespărțiți – în lumina albastră a unei dimineți de iarnă în Edinburgh. Nu-mi mai amintesc nimic.

Iar ce s-a întâmplat după aceea…

Dar ia stați puțin – acum știți sfârșitul poveștii. Sau, cel puțin, acum când s-a terminat, când eu și Alison suntem fericiți împreună, când s-a încheiat coșmarul dinainte, înseamnă că povestea și-a atins scopul. Nu mai trebuie să aștern degeaba cuvinte pe hârtie. Dacă am trăi într-o stare de fericire absolută – fără conflicte, tensiuni, nevroze, neliniști, probleme nerezolvate, nedreptăți personale și politice monstruoase, fără toate aceste mizerii – atunci toți oamenii care caută consolare în cărți n-ar mai trebui să facă lucrul acesta, nu-i

așa? N-ar mai avea nevoie de literatură. De aceea, nici eu nu mai am nevoie și nici voi, de-aici înainte: nu mai e nevoie să citiți despre planurile pe care eu și Alison ni le-am făcut în dimineața aceea, nu mai trebuie să auziți toate detaliile practice plictisitoare despre cum a divorțat ea, despre cum ne-am mutat împreună într-o casă din Morningside după câteva luni sau cât timp mi-a luat până m-am obișnuit să am doi fii vitregi, cât de reținuți și de neîncrezători s-au arătat față de mine la început, până când am mers cu toții în prima noastră vacanță de familie în Corsica, și acolo toată situația s-a rezolvat, toate resentimentele și nemulțumirile s-au evaporat sub soarele mediteranean și…

În fine. După cum spuneam, nu e nevoie să știți toate astea. Pentru că nimic din toate astea nu este adevărat.

• Capitolul 19

Nu, nimic din toate astea nu este adevărat. Dar știți ce? Cred că până la urmă am început să mă prind care-i treaba cu scrisul. De fapt, chiar aș putea să-i calc pe urme lui Caroline și să fac o nouă tentativă de a înființa un cerc literar în Watford. Consider că unele fragmente din ultimul capitol au fost la aceeași înălțime cu încercarea ei de a scrie despre vacanța noastră din Irlanda. V-a plăcut cum, atunci când am descris secvențele erotice, am început fiecare frază cu „Nu-mi amintesc”? E bine scris. Mi-a trebuit ceva timp până să-mi vină ideea asta.

Și chiar mi-a plăcut, trebuie să recunosc. N-am știut că poți simți atâta satisfacție atunci când creezi ceva. Mi-a plăcut mica mea fantezie despre Alison, despre noaptea noastră de dragoste și viața de după aceea. La un moment dat, mi se părea că eram din nou în casa ei, în dormitorul ei, că lucrurile acelea se întâmplau în realitate, dar adevărul oribil, jalnic și al dracului de previzibil a fost următorul:

Eu am rămas ca o stană de piatră în timp ce ea a făcut tot posibilul să se dea la mine.

Până la urmă, a renunțat și a urcat în camera ei spunând: „Am impresia că-mi pierd timpul de pomană, dar, Max, dacă te răzgândești, am să las ușa dormitorului deschisă.”

Am terminat paharul de whisky și după zece minute m-am dus în hol, unde îmi lăsasem bagajul.

Mi-am dat seama că nu știam în ce cameră trebuia să dorm eu, așa că m-am dus în camera de zi, m-am așezat pe canapeaua în formă de L și am stat acolo mult timp cu capul în mâini.

Până la urmă mi-am zis că pot să mă culc pe canapea și am deschis valiza ca să caut trusa de toaletă, dar m-am pomenit că scot biblioraftul tatei.

M-am uitat peste poezii, dar, ca de obicei, n-am înțeles nimic din ele.

M-am uitat îndelung la pagina cu titlul celei de-a doua părți. *Răsărit de soare*: *Memorii.* Știind că n-o să-mi placă ce-o să găsesc acolo.

De la etaj auzeam zgomotul înfundat al pașilor lui Alison, care se pregătea de culcare.

Am așteptat ca zgomotele să înceteze, am mai băut niște whisky, pe urmă am mai așteptat încă zece sau cincisprezece minute, am urcat la etaj ca să mă duc la baie, am tras cu urechea la ușa deschisă a dormitorului ei, i-am ascultat respirația ușoară, regulată, semn că adormise, și pe care o auzeam foarte clar în liniștea casei, apoi am coborât tiptil la parter, am luat biblioraftul și iar m-am uitat îndelung la pagina de titlu.

Ultimul lucru de care îmi amintesc este că afară s-a auzit o mașină trecând pe strada acoperită cu un strat subțire de zăpadă, rupând tăcerea nopții.

Și iată ce-am început să citesc.

Aer
Răsărit de soare

Iunie 1987

Săptămâna trecută am fost nevoit să fac o vizită pe Strand, în centrul Londrei, să finalizez documentele pentru plecarea mea în Australia; așa că peste câteva zile voi părăsi în sfârșit această țară – și poate nu mă voi întoarce niciodată. Între timp, călătoria la Londra mi-a stârnit niște amintiri foarte vii pe care simt nevoia să le aștern pe hârtie înainte să plec.

La ambasada Australiei, încheierea formalităților nu a durat atât de mult pe cât m-am așteptat. După aceea, având aproape toată după-amiaza liberă, m-am hotărât să mă plimb prin City[19]. De dragul vremurilor de altădată, dacă nu pentru altceva. Îmi luasem cu mine și aparatul de fotografiat – un Kodak Retina Reflex IV foarte bun, cumpărat prin 1960, cu care făcusem întotdeauna numai poze reușite – și voiam să fotografiez acele locuri odinioară atât de familiare – dacă mai rămăsese ceva din ele.

În timp ce mergeam pe Fleet Street, prin soarele arzător al amiezii, către Ludgate Hill, trecând prin umbrele lungi proiectate de catedrala St. Paul și apoi pe strada Cheapside, până am zărit porticul masiv al Băncii Angliei, mi-am dat seama că au trecut aproape treizeci de ani de când am mers ultima oară pe aceste străzi. Douăzeci și șapte de ani, mai exact. Între timp, totul se schimbase. Totul. Vechea Londră, care pentru mine fusese centrul universului timp de câteva luni intense și tulburătoare spre sfârșitul anilor ’50, cunoscuse o

transformare care încă de pe atunci se spunea că ar fi trebuit să se producă de mult. Era o transformare în arhitectură, în modă și acum, în sfârșit – sau cel puțin așa citeai prin ziare –, în stilul de lucru. Rămăseseră toate clădirile vechi, mândre și semețe – Guildhall și Mansion House, Bursa și biserica St Mary-le-Bow –, dar printre ele se strecuraseră zeci de blocuri-turn, unele din întunecații ani ’60, altele vechi de numai doi ani, înălțându-se moderne și strălucitoare, asemenea decadei în care tocmai intraserăm. Bărbații (încă nu vedeai foarte multe femei) erau îmbrăcați în costume, dar costumele acestea erau mai elegante și mai îndrăznețe decât cele de care îmi aminteam eu, și nu mai vedeai nicăieri pălăria melon. Cât despre stilul de lucru… Ei bine, aproape toate tranzacțiile comerciale se făceau acum pe monitoare, dacă era să te iei după ce se scria în presă. Întâlnirile față în față, amicala strângere de mână din ringul bursei de valori erau de domeniul trecutului. Adio afaceri încheiate la Clubul Gresham, la un pahar de vin de Porto și un trabuc; adio bârfe financiare, schimbate politicos în șoaptă la George and Vulture. În ziua de azi, agenții de bursă luau prânzul la birou – sendvișuri învelite în celofan, livrate acolo la niște prețuri absurde de firmele de catering – fără să-și dezlipească privirea de pe monitoarele pe care licăreau cifre ce anunțau întruna profituri sau pierderi, din zori și până seara târziu. Ce rol aș fi putut juca eu, un neștiutor de douăzeci și unu de ani, în această lume nouă, frenetică și nerăbdătoare?

Da, aveam numai douăzeci și unu de ani când am venit la Londra pentru prima oară. Asta se întâmpla în ultimele săptămâni din anul 1958. Nu dădusem la facultate și, timp de doi ani de zile, m-am ascuns în anonimatul unei slujbe anoste de documentarist în Lichfield, dar un instinct rebel înăbușit – groaza unui tânăr, presupun, la gândul că va înțepeni acolo pe vecie – m-a îndemnat până la urmă să părăsesc siguranța orașului natal și casa părinților mei și să plec la Londra – să-mi caut norocul, cum s-ar zice. Sau, dacă nu norocul, ceva mai subtil și mai abstract: vocația mea, destinul meu. Căci, fără a spune nimic familiei (n-aș fi spus nici prietenilor, dacă aș fi avut), începusem să scriu. Să scriu! O asemenea îndrăzneală n-ar fi fost îngăduită de părinții mei, dacă ar fi aflat. Tata m-ar fi ridiculizat fără milă, mai ales dacă ar fi știut că aveam înclinație spre poezie: și nu doar poezie, ci, mai rău, poezie „modernă” – acea aberație culturală aparent lipsită și de formă, și de sens, disprețuită mai mult decât orice de semidocții din clasa de jos.

Lichfield, locul de naștere al lui Samuel Johnson, nu era un loc pentru cineva care visa să devină poet în anii ’50; în timp ce Londra, dacă era să dau crezare zvonurilor, gemea de poeți. Îmi imaginam îndelungi discuții cu alți confrați într-ale poeziei la un pahar de vin, în garsoniere din suburbiile de sud ale Londrei; seri amețitoare petrecute în cluburi din Soho, ascultând poezii într-o atmosferă boemă, încărcată de fum de țigară. Îmi imaginam o viață în care să pot spune la un moment dat sus și tare că „sunt poet” fără să fiu ironizat și privit cu neîncredere.

Am multe de povestit, de aceea mă grăbesc să trec mai departe. Am găsit destul de repede o cameră cu chirie într-o casă din apropiere de cimitirul Highgate și – prin anunțurile din *London Evening News* – o slujbă temporară de curier la agenția de brokeraj Walter, Davis & Warren. Aveau birourile pe Telegraph Street, iar bună parte din munca mea presupunea să duc și să aduc corespondența de la casa de compensare pentru firmele membre ale Bursei de Valori din Blossom Inn: sistem care permitea livrarea deconturilor și cecurilor în aceeași zi. (Desigur, lucrul acesta n-ar mai fi necesar în ziua de azi, când există fax și transferuri electronice.) Aveam o oră pauză de prânz, între unu și două, și de cele mai multe ori mă duceam la Hilfs, un restaurant demodat în apropiere de gara Liverpool, unde – dacă făceai abstracție de pereții acoperiți cu faianță verde, care îl făceau să arate ca o toaletă publică – puteai să mănânci friptură și budincă de rinichi, piure de cartofi și tartă cu mere, totul pentru o jumătate de coroană.

Nu prea e plăcut să iei masa de unul singur. Nu aveam prieteni în City sau în altă parte a Londrei, deci n-avea cine să-mi țină companie. De aceea, de multe ori luam cu mine o carte – de obicei un volum subțirel de poezie contemporană, probabil împrumutat de la biblioteca din Highgate. Restaurantul era aglomerat și se întâmpla să te așezi la o masă de șase împreună cu cinci persoane străine. Într-o zi, pe la începutul lunii ianuarie 1959, am ridicat privirea din carte – era *Patru cvartete* de Eliot – și am văzut că un tip cu barbă, cam de-o vârstă cu mine, mă privea insistent. Rămăsese cu furculița în aer, deasupra unei farfurii cu ficat cu ceapă și, în loc să mănânce, m-a fixat cu privirea și a început să recite cu voce tare, perfect modulată:

Timpul prezent și timpul trecut
Sunt poate amândouă prezente în timpul viitor,

Iar timpul viitor cuprins în timpul trecut.
Dacă orice timp este veșnic prezent,
Orice timp e nemântuit.[20]

Ceilalți oameni de la masă s-au uitat la noi, ușor surprinși. Unul dintre ei chiar a făcut nț-nț-nț. Să te adresezi unui străin, cu voce tare, într-un spațiu public, și să folosești niște fraze atât de stranii era, fără îndoială, o încălcare gravă a protocolului din City. În ce mă privește, amuțisem.

— Spune-mi, consideri că domnul Eliot este un geniu, a continuat noua mea cunoștință pe un ton impertinent, sau un șarlatan și un impostor de primă clasă?

— Păi… nu știu, m-am bâlbâit eu. Sau cel puțin… Ei bine – (acum cu mai multă îndrăzneală) – adică după părerea mea – dacă părerea mea are vreo importanță – îl consider… cel mai mare poet în viață. De limbă engleză, vreau să zic.

— Foarte bine. Mă bucur că stau vizavi de un om înzestrat cu bun gust și rafinament.

Tipul mi-a întins mâna și eu i-am strâns-o. Apoi s-a prezentat: îl chema Roger Anstruther. Am mai vorbit puțin despre Eliot – abordând în treacăt, mi se pare, și poezia lui Auden și a lui Frost –, dar ce îmi amintesc cel mai bine despre acea primă discuție n-a fost conținutul ei, ci fiorul ciudat care m-a străbătut în prezența acestui bărbat remarcabil și dominator. Avea părul roșcățiu, barba deasă, dar tunsă scurt și, deși sobrietatea costumului arăta fără umbră de îndoială că lucrează în Square Mile[21], din buzunarul de la piept îi ieșea o batistă galbenă cu buline bleu ca un soi de notă distinctivă a stilului personal – poate chiar de filfizon.

Brusc, la două fără un sfert, s-a ridicat în picioare și s-a uitat la ceasul de la mână.

— Trebuie să plec, a zis el. Diseară e un concert cu muzică de Fauré la Wigmore Hall. Cvartetul în mi minor, printre altele. Am luat două bilete în primul rând, unde am de gând să mă pierd în aburii minunați ai introspecției franceze. Poftim celălalt bilet. Ne întâlnim la localul The Cock and Lion, e puțin mai încolo pe aceeași stradă, la ora șapte. Dacă ajungi primul, comandă și pentru mine un gin tonic mare, cu gheață. La revedere.

Mi-a strâns din nou mâna, și-a aruncat pe umeri paltonul lung și negru din cașmir, s-a răsucit pe călcâie și a plecat.

Am rămas uitându-mă după el mut de uimire. Iar după ce mi-a trecut uimirea, inima a început să-mi bată nebunește de atâta fericire.

•

Roger Anstruther era, nu mai e nevoie s-o spun, cu totul altfel decât orice alt bărbat pe care îl cunoscusem în scurta și limitata mea viață.

Muzica era pasiunea lui și, cu toate că nu știa să cânte la niciun instrument, era un cunoscător desăvârșit al repertoriului clasic, din perioada barocă până în prezent. Dar putea să converseze ca un adevărat expert și pe subiecte din orice alt domeniu al artei. Arhitectură, pictură, teatru, literatură – părea că nu există niciun lucru pe care să nu-l fi citit, văzut, auzit sau la care să nu se fi gândit. Și era mai mare decât mine doar cu un an. Cum de reușise să dobândească atâtea cunoștințe și atâta experiență – și *încredere*, bineînțeles – într-o perioadă atât de scurtă de timp? Discrepanțele dintre noi (amplificate și de stilul lui grandilocvent, pedagogic, câteodată de-a dreptul agresiv) mă făceau să mă simt și mai închistat, mai provincial și mai neștiutor decât mă simțeam înainte.

În orice caz, așa a început ceea ce eu consider a fi adevărata mea educație. Din momentul acela, eu și Roger ieșeam împreună aproape în fiecare seară. La concerte simfonice la Royal Festival Hall; teatru experimental în Soho și Bloomsbury; National Gallery; Kenwood House; lecturi de poezie în subsoluri fără ferestre sau la etajul unor cluburi mizere din Hampstead. Iar când nu găseam nimic de genul acesta care să ne intereseze, ne plimbam pe străzile pustii, dosnice și întortocheate ale Londrei până noaptea târziu, timp în care el îmi arăta elemente arhitecturale mai ciudate, clădiri bizare, vestigii uitate care ascundeau o fărâmă de istorie neștiută a Londrei. Din nou, cunoștințele lui mi se păreau inepuizabile. Era entuziast, încăpățânat, fascinant, neobosit și enervant în egală măsură. Putea fi frivol și adorabil; dar putea fi și nerăbdător și dur. Mă domina cu totul. Era o relație care (la început) ni se potrivea perfect amândurora.

Multe din serile petrecute împreună începeau imediat după ce ieșeam de la serviciu, într-un local care se chema The Rising Sun{22} din Cloth Fair, aproape de Smithfield Market. De obicei eu ajungeam primul acolo, puțin după ora cinci, și comandam un gin tonic pentru Roger, apoi stăteam și-l așteptam să vină. Aflasem că lucra la Bursa de Valori, dar nu într-un post atât de important pe cât îmi

imaginasem eu. Era ce se chema pe vremea aceea „mesager” – treapta cea mai de jos a ierarhiei. De fapt era, ca și mine, un fel de curier, deși cu siguranță el se afla mult mai aproape de miezul acțiunii decât aș fi putut ajunge eu vreodată. Cei care tranzacționau acțiunile la bursă se numeau contrapartiști: ei nu aveau voie să intre în contact direct cu publicul, așa că preluau comenzile de la curtieri, mulți dintre aceștia având niște birouri mici (sau boxe) la marginea sălii. Mesagerii erau intermediari între curtieri și contrapartiști: ei duceau mesajele, transmiteau instrucțiunile și, în general, trebuiau să facă orice le cereau contrapartiștii în intervalul în care aveau loc tranzacțiile, oricât de neînsemnat sau neobișnuit ar fi fost. Mă gândeam că, pentru unul ca Roger, cu inteligența lui supranaturală (cum o consideram eu) și ambiția uriașă, aceasta era o slujbă care îl cam înjosea.

— Ei bine, n-am să mă mai ocup mult timp cu treaba asta, mi-a spus într-o seară când stăteam să bem ceva la The Rising Sun, într-o atmosferă sufocantă, în timp ce afară vântul de ianuarie sufla în rafale, spulberând zăpada pe Cloth Fair. Mi-am pierdut orice iluzie cu privire la lumea marilor finanțe.

Ai fi zis că erau niște vorbe prea mari pentru un om de douăzeci și doi de ani. Dar așa vorbea Roger.

— Am știut dintotdeauna că Bursa e un loc înfiorător, a continuat el. Dar am observat că oamenii care lucrează acolo – deși mi se păreau, fără excepție, niște tipi îngrozitor de plictisitori – nu dădeau niciodată impresia că ar duce lipsă de bani. Bineînțeles, mulți dintre ei i-au moștenit de la mămica și de la tăticu’. Majoritatea curtierilor și-au făcut studiile la Eton – la fel și jumătate dintre contrapartiști – și se știe că o astfel de educație nu costă puțin. Dar, cu toate astea, se arată dispuși să lase ușa deschisă și unuia ca mine, care a făcut doar liceul, și-am socotit că, dacă văd ce sume uriașe de bani se învârt acolo, cu siguranță o parte din banii ăia vor ajunge până la urmă și la mine. Dar cred că am fost naiv. Și, în afară de asta, nu sunt făcut pentru așa ceva. Nu țin într-atât la bani încât să vreau să-mi petrec toată viața gândindu-mă cum să-i fac. Vezi tu, asta mă deosebește pe mine de Crispin.

Crispin Lambert, știam, era contrapartistul pentru care (sau cu care, așa prefera Roger să se exprime) fusese repartizat să lucreze.

— Cum te înțelegi cu el? am întrebat.

— Oh, destul de bine, a zis. Cred că el e de treabă în comparație

cu ticăloșii de aici. Dar nu e decât un produs tipic al sistemului. Amabilitatea întruchipată, în aparență. Dacă îl vezi, zici că e cel mai cumsecade tip pe care l-ai întâlnit vreodată. Dar asta nu e decât o mască pusă peste duritatea care îl caracterizează. Îi plac banii mai mult decât orice, vrea bani și e în stare să folosească orice mijloace pentru a-i obține. La asta mă refer când zic că oamenii aceștia sunt cu toții niște persoane anoste. Pentru mine, banii sunt un mijloc de a ajunge la un scop. I-aș folosi ca să călătoresc. Să văd lumea așa cum se cuvine. Aș vrea să-mi pot permite niște locuri bune la operă. Aș vrea să pot avea unul sau două tablouri de Picasso. Dar pentru Crispin și cei de teapa lui, banii *sunt* scopul. Acolo se opresc aspirațiile lor. Îmi pare rău, dar pentru mine aceasta este o viziune anostă asupra lumii. Frivolă. Superficială. Lipsită de valoare. Mă întreb ce-o fi în capul unor astfel de oameni. Unde e viața lor interioară?

— Dar el nu are… pasiuni? Hobby-uri, preferințe?

— E pasionat de cai, a recunoscut Roger. Studiază domeniul cu asiduitate. Știe numele instructorilor de echitație din orice manej din țară. Dar nu sunt convins că asta e o *plăcere* pentru el. El pariază doar ca să câștige. Vezi, tot despre bani este vorba.

Întâmplarea a făcut să-l cunosc pe Crispin Lambert câteva săptămâni mai târziu: în acest răstimp, în relația mea cu Roger s-au produs niște derapaje subtile, dar care m-au neliniștit. De exemplu, am văzut pentru prima oară cu câtă ușurință – chiar plăcere, aș putea spune – era în stare să provoace situații jenante. Ne duseserăm să vedem piesa de teatru *Titus Andronicus*, pusă în scenă cu actori îmbrăcați în haine moderne și prezentată într-un birou din clădirea consiliului local din Stockton-on-Tees. Această inovație primise critici destul de favorabile din partea presei, dar Roger nu a fost deloc impresionat. La douăzeci de minute după ce a început spectacolul, s-a ridicat în picioare și a început să strige:

— Văd că suntem trași pe sfoară, doamnelor și domnilor, de niște idioți fără pic de talent. Acești cretini târăsc în noroi numele celui mai mare dramaturg al nostru, iar eu n-am de gând să mai tolerez așa ceva nicio secundă. Să plecăm iute de-aici și cine mai dorește să vină cu mine la cel mai apropiat local este mai mult decât binevenit. Să mergem, Harold.

În seara aceea purta – cum îi era obiceiul – o pelerină neagră, căptușită cu mătase, pe care și-a aruncat-o pe umeri cu emfază, într-

un gest absolut teatral, apoi a pornit spre ieșire, strecurându-se pe lângă picioarele celorlalți spectatori de pe rândul nostru și trăgându-mă și pe mine după el, sub privirile scandalizate ale tuturor (inclusiv ale actorilor). Pentru mine, care de felul meu eram înclinat să manifest o atitudine de respect și discreție indiferent de împrejurări, a fost o experiență absolut umilitoare. Obrajii îmi ardeau știind că sute de priviri erau ațintite asupra noastră, în timp ce Roger, sunt sigur, savura fiecare clipă. Nimic nu-i plăcea mai mult decât să fie în centrul atenției. Mai târziu, când eram deja în local, râdea cu poftă.

— Trebuia să le spună cineva cât sunt de idioți, a zis el. Stăteau și se uitau ca o turmă de oi hipnotizate.

Apoi, văzând că eram supărat și mă simțeam jenat de acel episod, a început să mă dojenească pentru timiditatea mea.

— Harold, ție îți lipsește curajul. Ești dominat de inhibiții care te fac să-ți fie teamă nu numai să spui ce gândești, dar și să afli ce-i în capul tău. Ești unul dintre aceia care ar face orice să păstreze lucrurile așa cum sunt. Mă tem că nu vei ajunge nicăieri cu atitudinea asta.

Această impresie avea să și-o exprime în mai multe rânduri cât a durat prietenia noastră. Următoarea dată a fost atunci când am făcut greșeala să-i arăt niște poezii scrise de mine, o îndrăzneală care a avut drept rezultat o seară extrem de neplăcută – prima seară petrecută cu Roger când chiar am crezut că-l urăsc și mi-am dorit să-l văd mort. Eram, ca de obicei, la The Rising Sun, stăteam acolo de mai bine de o oră și jumătate, iar el îmi tot vorbea despre niște vechi ritualuri britanice păgâne (ultimul domeniu care îi atrăsese interesul viu și atât de schimbător), fără să amintească măcar de prețiosul manuscris pe care i-l dădusem în urmă cu două zile într-un plic maro de mărime A4. Într-un târziu, când și-a întrerupt monologul, nu m-am mai putut stăpâni și l-am întrebat pe nepusă masa:

— Le-ai citit?

El a ezitat și și-a învârtit ușor ginul în pahar.

— Oh, da, a zis în sfârșit. Oh, da, sigur că le-am citit.

A urmat o pauză care nu se mai termină.

— Ei? Ce părere ai?

— Cred că… cred că e mai bine să nu zic nimic.

— Înțeleg, am zis – deși nu înțelegeam deloc și m-am simțit profund rănit. Nu ai nimic de comentat?

— Oh, Harold, ce rost ar avea? a oftat el din greu. Tu n-ai niciun

pic de poezie *în* tine, asta e problema. Niciun pic de poezie în suflet. Sufletul unui poet e ceva care plutește, ceva eteric. Tu ești prea pământean. Lipsit de imaginație.

S-a uitat la mine aproape cu blândețe când a zis asta și m-a luat de mână. A fost un moment extraordinar: cred că era primul nostru contact fizic real (după atâtea săptămâni de când ne vedeam!) și mi-a stârnit un fior de fericire prin tot corpul, încât îmi simțeam sângele gonind prin vene de parcă în sfârșit se închisese un circuit. Dar în același timp am simțit și o repulsie extremă: furia mea față de criticile lui, față de disprețul total cu care în mod evident privea încercările mele de a scrie poezie era atât de mare încât nu mai puteam vorbi și mi-am retras repede mâna, după numai o secundă sau două.

— Mă duc să mai iau ceva de băut, a zis, ridicându-se în picioare. Și mi s-a părut că am zărit un zâmbet demonic în privirea lui când s-a uitat peste umăr la mine și m-a întrebat nepăsător: La fel?

•

Era clar: Roger mă domina. Oricât de dur era cu mine, nu puteam să renunț la el. În Londra îmi făcusem prea puțini prieteni și, în afară de asta, el avea o personalitate atât de puternică în comparație cu mine, încât îi acceptam și cele mai severe critici și le consideram întemeiate. Am continuat cu distracțiile și planurile noastre de autoperfecționare. Însă mult timp după aceea, el nu m-a mai luat de mână.

O temă recurentă a conversațiilor noastre era planul de a pleca împreună într-o lungă călătorie, cândva în viitor, prin Franța, Germania și apoi prin Italia, ca să vizităm Florența, Roma și Napoli și să vedem splendorile lumii antice. Ca toate planurile lui Roger, și acesta era grandios. Nu se gândea la o călătorie scurtă cu trenul până acolo și înapoi. Voia să vadă multe locuri pe drum; spunea că la întoarcere puteam s-o luăm de-a lungul Rivierei italiene și celei franceze, eventual să facem și un ocol prin Spania. Zicea că, dacă era organizată cum trebuie, toată excursia ar dura câteva luni și ar costa câteva sute de lire. Așa că principalul obstacol în realizarea acestui plan era absolut previzibil și, evident, insurmontabil: o serioasă lipsă de bani.

Ideea unei soluții s-a ivit într-o seară de martie, când ne îndreptam spre barul de la teatrul Mermaid, unde aveam de gând să bem ceva și poate să ne ducem pe urmă și la spectacol. Cum mergeam agale pe

Carter Lane, a trecut pe lângă noi, în sens opus un domn înalt, în costum cu dungulițe și cu pălărie melon, după moda din City. Roger s-a oprit și s-a uitat după el cum se îndepărta încet.

— Ăla era Crispin, a zis el. Hai să mergem să vorbim cu el. Vreau să te prezint și lui.

— Crezi că îi va face plăcere? am întrebat eu ușor neliniștit.

— Cred că va fi oripilat. Dar tocmai de aceea va fi mai distractiv.

Crispin dispăruse pe ușa unui local care am observat că se numea tot The Rising Sun, deși era la mai puțin de o milă depărtare de locul unde ne duceam noi de obicei, pe Cloth Fair. L-am găsit stând la bar, aplecat gânditor peste paginile ziarului *Sporting Life*.

— Bună seara, domnule Lambert, a zis Roger pe un ton respectuos pe care nu-l mai auzisem la el până atunci.

— Roger! Crispin a ridicat privirea, vizibil surprins. Ca să vezi! N-am știut că asta e una din cârciumile la care mergi tu.

— Una din multe altele, domnule Lambert, doar una din multe altele. Dați-mi voie să vi-l prezint pe prietenul meu, Harold Sim.

— Sunt absolut încântat, a zis el, cu o strângere de mână cam moale. A ezitat, așteptând ca noi să plecăm. Dar noi am rămas pe loc. Ei bine… a zis el după un jenant moment de tăcere, presupun, domnilor, că doriți ceva de băut?

Cât am stat să bem împreună câteva pahare, Crispin Lambert s-a dovedit a fi un tip destul de amabil: nu că eu aș fi contribuit foarte mult la discuții. Curând, el și Roger au ajuns să vorbească despre activitatea lor la bursă, iar eu m-am pomenit prins în hățișul unui jargon financiar pe care nu-l pricepeam câtuși de puțin. Simțeam că mă ia somnul, așa că am început să mă gândesc la altceva. Mi-au venit în minte câteva versuri pentru un sonet și am început să le notez în carnețel. N-am mai fost atent la ce discutau cei doi până când, peste câteva minute, mi-am dat seama că Roger mi se adresa mie:

— Mi se pare o propunere interesantă, zicea el. Ce părere ai, Harold, să punem la un loc resursele noastre și să încercăm?

Știam că discutaseră, printre altele, de șansele unui cal la cursa de 15:30 de la Newmarket din sâmbăta aceea și am crezut la început că Roger se referea la un pariu. Dar mi-am dat seama că era vorba de ceva mult mai complicat.

— Domnul Lambert a plasat deja pariul, mi-a explicat el, arătându-mi o bucată de hârtie pe care se vedea înscrisul unei case

de pariuri. Acesta este cuponul de pariu, iar propunerea dumnealui este să ne vândă *nouă* dreptul de a-l cumpăra pe viitor. Ceea ce dorește să ne vândă, de fapt, este opțiunea de pariu.

— Opțiunea?

— Da. Vezi tu, dumnealui este foarte cumsecade. A pariat cinci lire pe un cal pe nume Red Runner, cotat cu 6-1 că va câștiga. Tu și cu mine nu ne permitem o astfel de miză, evident. Dar zice că, dacă îi plătim o liră acum, asta ne dă dreptul de a cumpăra biletul de pariu de la dumnealui cu douăzeci de lire – *după* terminarea cursei.

— Douăzeci de lire? Dar noi nu avem douăzeci de lire.

— Atunci va trebui să-i împrumutăm. Vezi tu, în momentul acela n-avem cum să pierdem. Nu trebuie decât să-i cumpărăm cuponul dacă respectivul cal a câștigat – care atunci va valora treizeci de lire. Deci, chiar dacă îl cumpărăm cu douăzeci, plus o liră plătită la început pentru opțiune, tot vom obține un profit de nouă lire. Și nu riscăm decât lira plătită la început.

— Tot nu înțeleg. De ce nu plasăm un pariu noi singuri?

— Pentru că în felul ăsta putem să facem mai mulți bani. Dacă pariem o liră pe cota 6-1, obținem un profit de numai cinci lire. Așa, facem aproape dublu.

— Este ceea ce noi numim leveraj, a explicat domnul Lambert.

Dar în capul meu era tot o învălmășeală.

— Sunteți sigur că dumneavoastră nu veți ieși în pierdere?

Domnul Lambert a zâmbit.

— Lasă-mă pe mine să-mi fac griji pentru asta.

— Crede-mă, a zis Roger, n-ar face-o dacă ar fi să piardă bani. Sunt sigur că s-a gândit bine.

— Categoric, a spus Crispin. Adevărul este că mai am un pariu dublu la cursa asta, cu o altă casă de pariuri. Deci, înțelegi, eu nu am nimic de pierdut din acest aranjament, ba chiar s-ar putea să câștig. De fapt, câștigăm toți din el.

— Haide, Harold – ce zici? Putem să câștigăm nouă lire. Ar fi un început bun de a strânge bani pentru excursia prin Europa.

— Ai dreptate.

— Atunci fii bun și marcă banu!

N-am fost prea încântat să contribui numai eu – din câte am înțeles, asta nu făcuse parte din înțelegere, dar se pare că Roger n-avea la el decât cinci șilingi. I-am dat domnului Lambert o bancnotă de o liră nouă-nouță – o sumă deloc neglijabilă pentru mine la

vremea aceea. El a luat-o, apoi a scris ceva pe o bucată de hârtie ruptă din carnețelul lui, a semnat-o și i-a dat-o prietenului meu.

— Poftim, a zis el. Acum totul este perfect legal. Ne socotim luni dimineață și, până atunci, să sperăm într-un rezultat bun.

Zicând asta, a terminat de băut ce mai avea în pahar și a plecat, făcându-ne jovial cu mâna înainte să iasă pe ușa localului.

Roger a zâmbit și m-a bătut cu palma pe spate.

— Ei bine, azi a fost ziua noastră norocoasă, a zis el. Mai luăm un rând?

— Nu știu ce să zic, am spus eu privind încruntat în paharul cu bere. Trebuie să fie o șmecherie la mijloc. Și, oricum, cu nouă lire nu ajungem noi până la Napoli și înapoi.

— E adevărat, a zis Roger, foarte adevărat. Dar și ăsta e un început bun. Și m-am mai gândit la ceva. În weekend mă duc pe la soră-mea.

— Și cu ce ne-ar ajuta chestia asta? am întrebat.

— Păi ea e putred de bogată, iată cu ce. Acum doi ani s-a măritat cu directorul unei mari companii chimice. Mă duc pe-acolo sâmbătă după-amiază, îmi joc bine rolul de frate mai mic și devotat, rămân la ei peste noapte și dimineață îi cer un mic împrumut.

— Un împrumut?

— Sau un avans – așa am să-i spun. Un avans la minunata carte pe care am s-o scriu despre siturile arheologice din nordul și sudul Europei. Am s-o rog să investească în talentul fratelui ei. Cum ți se pare? Oamenilor acestora le place să vorbească despre investiții.

Uneori Roger era de un entuziasm molipsitor, nu puteai să nu recunoști lucrul ăsta.

— Mi se pare în regulă, am zis și, ca să sărbătorim, mi-a făcut cinste cu un whisky pe care l-am stins cu încă o halbă de bere.

•

Când ne-am întâlnit la restaurantul Hill's luni la prânz, Roger a venit cu o veste bună și cu una proastă. Red Runner ieșise pe primul loc, ceea ce însemna că puteam să ne exercităm opțiunea pe biletul lui Crispin și să colectăm câștigul – treizeci de lire pe miza lui de cinci, mai puțin cele douăzeci de lire pe care i le datoram și lira pentru opțiune: din care ne rămâneau nouă lire profit. Foarte mulțumitor. Mai nemulțumitor a fost, pe de altă parte, rezultatul încercărilor lui Roger de a o aborda pe sora lui.

— Să-ți fie și ție învățătură de minte, Harold, a zis el pe un ton grav, că nu trebuie să ai încredere în femei și nici să te bazezi pe ele.

De fapt, aceste creaturi egoiste și meschine nici n-ar trebui luate în seamă. Harriet nu s-a arătat câtuși de puțin interesată de expediția noastră sau de cartea pe care i-am spus că aș vrea s-o scriu. Orizontul ei este prea… *limitat* ca să înțeleagă importanța a ceea ce ne propunem noi să facem. Pe ea o preocupă doar treburile mărunte și neinteresante ale casei.

— Cum ar fi?

— Copilul pe care o să-l aibă, desigur. Numai despre asta vorbea.

— Atunci îmi dau seama cum ar fi să…

— Să știi că Harriet a fost întotdeauna așa. Uitasem că e așa. Uitasem cât de mult o urăsc.

— Când trebuie să nască? am întrebat, șocat de felul cum vorbea.

— Oh, peste câteva luni. Doar nu era s-o flatez punându-i astfel de întrebări, ca să se simtă și mai importantă. Hai să ieșim să luăm puțin aer.

Am plecat de la restaurant și din atmosfera aceea deprimantă creată de pereții acoperiți cu faianță și am petrecut restul pauzei de prânz în părculețul din Finsbury Circus, care se afla la câțiva pași. Era pe la începutul lui martie și afară era destul de cald ca să stai să citești o carte sub soarele plăpând. Aveam la mine *Șoimul în ploaie*, primul volum de poezii al lui Ted Hughes, pe atunci mai puțin cunoscut. Roger citea dintr-o carte foarte uzată, *Vrăjitoria azi*, de Gerald Gardner. Era o carte senzațională care fusese publicată cu cinci ani în urmă și stârnise un interes considerabil, mai ales prin intermediul ziarelor de duminică, care le sugerau cititorilor că adunări vrăjitorești moderne existau încă de-a lungul și de-a latul Angliei suburbane, unde, în spatele ușilor închise ale unor case altfel respectabile, aveau loc orgii sexuale și ritualuri satanice în pielea goală. Roger a catalogat acele articole drept pure fantezii și era de părere că, dimpotrivă, cartea domnului Gardner era una dintre cele mai importante apariții editoriale din ultima vreme: susținea că în ea fusese dezvăluită o autentică moștenire spirituală care se întindea în trecut până în epoca pre-romană și oferea o prețioasă contra-tradiție la autoritarismul represiv al bisericii creștine. Numele pe care domnul Gardner îl dădea acestei religii alternative era Wicca, iar principiul ei de bază presupunea venerarea a două zeități sau, mai precis, a unui zeu și a unei zeițe, reprezentate de soare și lună. Neavând înclinații religioase de niciun fel, nu ascultam cu prea mare atenție ce îmi explica Roger pe această temă, dar îmi amintesc ce mi-

a zis în după-amiaza aceea în Finsbury Circus.

— Ar trebui să fii mai atent la treaba asta, Harold, dacă vrei să te-apuci serios de scris. Inspirația poetică vine de la Zeiță. Citește-l pe Robert Graves dacă nu mă crezi. Ar trebui să te pui bine cu ea. Din nefericire… (aici a lăsat cartea deoparte și s-a întins pe iarbă, cu mâinile sub cap), ea nu e deloc de acord cu homosexualitatea și are niște pedepse groaznice pentru cei care o practică. E o veste nasoală pentru cei ca noi.

N-am zis nimic, dar m-a străbătut o undă de revoltă când am auzit această remarcă aruncată cu indiferență, ca o simplă enunțare a unui adevăr evident. Știam că lui Roger îi plăcea uneori să aibă o atitudine provocatoare prostească. Și îmi amintesc că tot în după-amiaza aceea a zis că intenționa să arunce un blestem asupra soră-sii.

•

Între timp, Roger nu a pierdut din vedere partea materială a existenței noastre. În următoarele săptămâni, a făcut mai multe aranjamente financiare cu Crispin și diverse case de pariuri, scheme din ce în ce mai ambițioase și mai complicate. L-am auzit vorbind de pariuri duble, pariuri cu patru selecții și cumulative. Apoi am ajuns la pariuri condiționate, cu cinci selecții, ponton și pariuri multiple. Fiecare dintre aceste pariuri era înregistrat pe un bilet de joc: Crispin calcula valoarea biletului respectiv în cazul în care cursa se încheia cu rezultatul dorit, apoi ne vindea nouă opțiunea de a cumpăra biletul lui după ce se anunța rezultatul. Nu știu cum se făcea – poate pentru că Roger și Crispin erau riguroși în calcule și în analiza performanței cailor –, dar de fiecare dată obțineam profit și toți aveam de câștigat. Curând am devenit și mai îndrăzneți, iar înțelegerile pe care le semnam nu numai că ne ofereau *opțiunea* de a cumpăra biletul de pariu de la Crispin după terminarea cursei, ci ne impuneau *obligația* de-a o face. Am ales să procedăm astfel deoarece condițiile pe care ni le oferea erau mai favorabile, deși riscul (asumat de noi) era mult mai mare. Încet-încet, fondul de economii pentru călătoria noastră a tot crescut. Roger era atât de încântat la gândul că ne vom da demisia și vom pleca în călătorie, încât numai despre asta vorbea: a devenit pentru el o adevărată obsesie. Plăcerile culturale ale Londrei păreau să nu-l mai atragă și rareori ne mai duceam la concerte sau la teatru. În schimb, dacă nu eram ocupați să studiem harta orașului Pompei și desenele unor vechi morminte germane, prefera să stea acasă și să citească din colecția tot mai mare de cărți

despre vrăjitorie și păgânism. Și cu toate că vorbeam despre excursia noastră ca despre un efort comun, simțeam cumva, într-un mod subtil și nedefinit, că apropierea dintre noi nu mai era aceeași și deveneam din ce în ce mai conștient că, într-un fel, îl dezamăgisem, nu reușisem să mă ridic la nivelul așteptărilor lui, iar această constatare mă întrista profund.

Într-o zi, pe la mijlocul săptămânii, a venit la mine cu o propunere care m-a neliniștit.

— Am stat cu Crispin toată noaptea la The Rising Sun. Cred că e într-adevăr un tip foarte de treabă. Chiar vrea să ne ajute să strângem banii pentru călătorie. Aseară am pus la punct un plan – totul dintr-o lovitură. Până sâmbătă seară, banii pot fi ai noștri. Săptămâna viitoare putem să ne dăm demisia și în două săptămâni suntem în tren spre Dover. Ce zici?

Bineînțeles, i-am zis că totul pare nemaipomenit. Dar n-am mai fost la fel de entuziasmat când mi-a spus ce are de gând să facă.

De fapt, propunerea era să plasăm un singur pariu imens – sau, mai precis, o schemă de pariuri extraordinar de complicată – la cinci case de pariuri, pentru cursele de sâmbătă. Nu-mi amintesc toate detaliile (și nici nu e de mirare, deoarece nici atunci nu le-am înțeles), dar termenii care mi-au trecut pe la ureche erau „o singură miză", „sistem *round robin*", „viceversa", „bilet cu 23 de pariuri", „multiplu cu duble și triple". Ca și până atunci, Crispin era cel care alesese caii, calculase șansele, plasase pariurile și „ambalase" totul într-un singur instrument financiar – obișnuitul petic de hârtie rupt din carnețelul lui și semnat de noi – pe care acum ni-l oferea spre vânzare pentru suma…

— … Pentru *cât*? l-am întrebat uluit pe Roger.

— Știu că pare mult – dar, Harold, câștigul va fi *de cinci ori* pe-atât. Îți dai seama?

— Dar asta înseamnă toate economiile noastre. Tot ce-am reușit să strângem până acum. Toate sacrificiile pe care le-am făcut să adunăm banii ăia… Dacă îi pierdem pe toți?

— Nu-i pierdem pe toți. Tocmai asta e frumusețea. Dacă era să băgăm toți banii într-un singur pariu, cum fac majoritatea jucătorilor, normal că riscul ar fi enorm. Dar schema la care ne-am gândit eu și Crispin este mult mai deșteaptă. E perfectă – să-ți arăt.

A luat o coală de hârtie pe care erau scrise tot felul de calcule și formule matematice, mult prea complicate pentru ca eu (sau altă

ființă cu o inteligență medie) să le înțeleg.

— Dar dacă sistemul ăsta ar funcționa, am obiectat eu, l-ar folosi toți.

— Da, dar numai dacă i-ar duce mintea să-l conceapă.

— Cum adică? Vrei să spui că ați găsit un mod de a face bani din nimic? Din aer?

Roger a zâmbit mândru și misterios, luându-și hârtia înapoi.

— Ți-am mai spus și altă dată. Ție, dragă Harold, îți lipsește imaginația. Trebuie să înveți să privești lucrurile mai idealist. Să nu devii și tu unul dintre muritorii de rând care populează această lume materialistă. O lume în care oamenii nu fac altceva toată viața decât să producă lucruri, apoi să le cumpere, să le vândă, să le folosească și să le consume. Lumea obiectelor. Asta e pentru plebe, nu pentru cei ca mine și ca tine. Noi suntem mai presus. Suntem alchimiști.

Mi-e rușine să spun, dar când Roger începea să vorbească astfel, mi se părea irezistibil – chiar și-atunci când îmi dădeam seama că eram controlat și manipulat. Cu inima strânsă, am fost de acord să dăm toate economiile noastre (și chiar mai mult) pe mâna lui Crispin, în schimbul promisiunii sale că, peste câteva zile, ne va vinde nouă biletele de pariu care, așa cum mă asigurau el și cu Roger, vor valora o avere până atunci. Cu inima strânsă și o senzație de gol în stomac.

— Îmi telefonezi și mie sâmbătă? am întrebat. Să-mi comunici rezultatul – nu că m-aș îndoi de el, desigur.

— Să-ți telefonez? De ce naiba să fac asta? Că doar vom fi împreună.

— Mă gândeam să-i vizitez pe părinții mei, am explicat eu. La sfârșitul săptămânii e Paștele.

— Oh, nu mai vorbi prostii, a zis el, dând nerăbdător din mână. N-ai învățat nimic de la mine în ultimele luni? Chiar trebuie să dai mereu fuga la adăpostul acelor absurde și burgheze valori creștine cu care familia te-a bătut la cap de când erai mic? Aceste sărbători creștine nu sunt decât un simulacru – umbra palidă a unui lucru real. În week-end-ul ăsta vii cu mine să vezi ce înseamnă un Paște *adevărat*.

— Să vin cu tine? Unde?

— La Stonehenge, firește. Plecăm cu mașina sâmbătă noaptea. Trebuie să ajungem acolo înainte să se facă ziuă – atunci începe ceremonia.

A continuat să-mi explice cu grijă, ca unui copil imbecil, că

povestea creștină despre învierea Domnului nostru Isus Cristos nu era nimic altceva decât o degenerare a unor mituri mult mai vechi și mai influente despre răsăritul soarelui după echinoxul de primăvară. Chiar cuvântul Paște{23} și echivalentul său din limba germană, *Ostern*, au o origine comună – *Eostur* sau *Ostar* – care la scandinavi însemna anotimpul când răsare soarele, începutul unui nou ciclu de viață. Astfel, duminică în zori, sute de păgâni se adună în marele cerc de pietre de lângă Salisbury să aducă un omagiu zeului Soare.

— Iar tu și cu mine, dragul meu Harold, vom fi, desigur, printre ei. Vino la mine sâmbătă seară – mâncăm ceva, apoi niște prieteni de-ai mei vor veni să ne ia cu mașina pe la ora două. Vom avea destul timp să ajungem acolo.

— Prieteni? am întrebat eu. Ce prieteni?

— Oh, niște tipi pe care îi cunosc, a zis el enigmatic.

Lui Roger îi plăcea să facă o separare clară între anumite aspecte ale vieții lui personale și, dacă urma să-mi prezinte niște păgâni de-ai lui, știam că trebuie să consider acest lucru drept un mare privilegiu.

— Nu uita, a zis el înainte să ne despărțim, zeul Soare este spiritul masculin. Pe el îl vom venera acolo – spiritul bărbăției, esența masculinității. Dacă te hotărăști să nu vii, mă voi supăra foarte tare, a adăugat el (cu o sclipire provocatoare în priviri).

I-am spus că am să mă gândesc și, când am plecat de-acolo, eram absolut nehotărât.

•

Acum, când scriu despre toate aceste lucruri, după aproape treizeci de ani de când s-au petrecut, nu-mi vine să cred cât am putut fi de înrobit de Roger Anstruther și de personalitatea lui arogantă și dominatoare. Dar nu uita – oricine ai fi, citind aceste pagini – că eram încă necopt la minte, nesigur pe mine, eram un tânăr singur într-un oraș mare și impresionant și simțeam că în Roger găsisem pe cineva care – cum să explic mai bine? – confirma ceva în legătură cu mine. Ceva ce bănuisem dintotdeauna – știusem dintotdeauna în adâncurile ființei mele –, dar fusesem prea speriat (prea laș, ar zice el) ca să recunosc. La vârsta aceea tânără, eram încă dornic să descopăr misterele vieții. La început am crezut că răspunsurile se găsesc în poezie, dar acum Roger îmi deschidea în față o lume nouă, încă și mai fascinantă: o lume a umbrelor, semnelor, simbolurilor, enigmelor și coincidențelor. De pildă, era o coincidență faptul că toate planurile noastre păreau să dea roade în ajunul sărbătorii

răsăritului de soare, în condițiile în care acesta era și numele localului unde am purtat primele și cele mai semnificative conversații ale noastre? Astfel de întrebări îmi frământau mintea tânără și impresionabilă, făcându-mă să cred că poate mă aflu în pragul unei revelații, al unei descoperiri cruciale care ar rezolva toate problemele și m-ar elibera de acele legături care simțeam că m-au constrâns toată viața.

Acestea au fost motivele – slabe motive, poate chiar frivole pentru un cititor lipsit de compasiune (iartă-mă, Max, dacă acela ești tu!) – pentru care am decis să nu mă duc la părinții mei în weekendul acela; în schimb, sâmbătă seara, am pornit să străbat pe jos drumul lung ce despărțea cămăruța mea de garsoniera închiriată de Roger într-o casă dărăpănată din Notting Hill.

•

Când am ajuns, l-am găsit așezat la birou. Mi-am dat seama imediat că se întâmplase ceva. Era palid ca un mort și mâinile îi tremurau în timp ce stătea aplecat peste o mulțime de hârtii acoperite cu nenumărate calcule și făcea alte socoteli cu creionul, într-o concentrare atât de intensă încât nici n-a ridicat privirea să vadă că am venit.

— Ce s-a întâmplat? am întrebat.

— Nu mă întrerupe, mi-a tăiat-o el și a continuat să calculeze în șoaptă în timp ce scria tot mai frenetic pe hârtie.

— Roger, arăți groaznic, am insistat eu. Nu cumva… Bineînțeles că mi-am dat seama despre ce era vorba. Brusc am simțit că mă ia cu leșin și m-am așezat pierdut pe patul din colțul camerei. Să nu-mi spui că e vorba de pariu. A ieșit prost?

— Prost de tot, a zis el cu vocea tremurată, mototolind o foaie de hârtie și aruncând-o cât colo, apoi începând alta. Extrem de prost.

— Și… Ce înseamnă asta? am întrebat eu.

— Ce înseamnă? Cum adică *ce înseamnă*? M-a privit furios. Înseamnă că am pierdut tot. Înseamnă că luni dimineață trebuie să-i dau lui Crispin partea lui.

— Dar… Dar mi-ai spus că nu e posibil.

— Nu era posibil. Sau, cel puțin, n-ar fi trebuit să fie posibil.

— Cum s-a întâmplat? N-au ieșit caii care trebuiau?

— Ba da, aproape că da. Doar că la una dintre curse a fost egalitate. Asta a dat totul peste cap. La asta nu ne-am gândit.

— Dar eu am crezut că v-ați gândit la toate.

— Harold, nu vrei *să taci* o clipă? A luat foaia de hârtie și a fluturat-o spre mine demonstrativ. Nu vezi ce încerc să fac? Încerc să găsesc o explicație.

Dar părea mai degrabă că renunțase la încercarea lui: în loc să mai facă alte calcule, stătea cu capătul creionului în gură și se uita la paginile pline de operații matematice, cu ochii pierduți în gol.

— Dar, Roger, am început eu cu blândețe, la urma urmei, Crispin este prietenul tău. N-o să ne oblige, nu?

Auzind aceste cuvinte, după o scurtă pauză în care a părut că se gândește la ce i-am spus, Roger a sărit în picioare și a început să se plimbe prin cameră.

— Tu ești chiar imbecil? m-a repezit el după un minut sau două. Chiar nu înțelegi *nimic*? Am semnat o hârtie. În City există un cod de onoare pentru astfel de lucruri. *Dictum meum pactum* – „Cuvântul meu este legământul meu”. O să ne ia tot, idiotule! O să ne jupoaie. Să știi că și el e băgat până-n gât. Cred că azi a pierdut o avere. O ditamai averea. N-o să ne lase să scăpăm.

N-am mai zis nimic și am încercat să înțeleg gravitatea situației și eventualele consecințe: toate planurile noastre se năruiau și pe mine mă așteptau săptămâni, poate chiar luni, nu doar de sărăcie, ci de datorii – căci Roger mă convinsese să bag în acest pariu ridicol mai mulți bani decât dispuneam în contul meu din bancă. Iar când mi-am dat seama de lucrul ăsta, am început să simt ceva ce, până atunci, nu-mi îngăduisem să simt față de el: indignare – un clocot de pură indignare.

— Nu, *tu* ești imbecil, i-am zis – la început pe un ton calm, dar când s-a uitat la mine, nevenindu-i să creadă, am început să ridic vocea. Roger, *idiotule*! Cum ai putut să faci una ca asta? Mai bine zis, cum am putut să am atâta încredere în tine? De ce te-am ascultat? De ce te-am lăsat să mă tratezi astfel atâtea luni de zile, să fac tot ce vrei tu, să sar imediat cum băteai din palme, de parcă aș fi fost amanta ta? Eram atât de impresionat de tine, te *veneram* într-atât, și acum… acum uite ce-ai făcut! Habar n-aveai ce faci. Nici măcar nu știai despre ce vorbești. Ești un impostor, asta ești. O hahaleră, cum ar zice frații noștri americani. Și când mă gândesc cum îți sorbeam fiecare cuvânt și credeam tot ce-mi spuneai – am renunțat la jumătate din cărțile mele preferate fiindcă nu-ți plăceau ție autorii, am aruncat aproape toate poeziile mele, fiindcă le-ai privit cu atâta… dispreț și indiferență. Când de fapt tu ești un impostor, pur și simplu!

Când mă gândesc că te-am ascultat, când mă gândesc că te-am luat în serios! Dacă nu erai ocupat să te dai în spectacol la teatru, îmi spuneai mie despre credința creștină că e o inepție și că mai bine ne-am apuca să sacrificăm capre în mijlocul unui cerc de pietre – mi-ai spus că vrei să arunci un blestem asupra surorii tale, vai de capul tău! Cine te crezi? Un guru, un magician? O combinație de Leavis, Midas și Gandalf? Mă tem că nu mai merge așa, Roger – uite că nu mai merge. M-ai fraierit destul. Adevărul e că în momentul ăsta te văd exact așa cum ești. Mi s-au deschis ochii. Cred că măcar pentru asta ar trebui să mă bucur – deși am plătit un preț prea mare, mult prea mare. Dar lasă, omul cât trăiește învață.

Mi-am luat haina de pe pat și m-am pregătit să plec; dar m-am oprit când am auzit cuvintele lui Roger, rostite pe un ton scăzut, insistent, care îți dădea fiori.

— Să știi că eu chiar am blestemat-o pe soră-mea, a spus el.

Am rămas cu brațul pe jumătate vârât în mâneca hainei.

— Ce-ai zis?

În loc de răspuns, Roger s-a dus până la polița șemineului și a luat de-acolo o scrisoare. Era scrisă pe două coli albastre, îndoite pe mijloc. Mi le-a întins și a stat lângă mine cât timp le-am citit.

Era de la mama lui Roger. Nu mai știu tot ce spunea, dar îmi amintesc că îi dădea vestea șocantă că în urmă cu câteva zile sora lui pierduse sarcina și acum era distrusă.

— Și? am întrebat eu dându-i scrisoarea înapoi și îmbrăcându-mi haina.

— Eu am făcut asta, a zis el.

M-am uitat o clipă să văd dacă vorbește serios. Se pare că, într-adevăr, vorbea serios.

— Ești penibil, am zis și m-am îndreptat spre ușă.

Roger m-a apucat de braț și m-a tras înapoi.

— E adevărat ce-ți spun. Exact asta i-am cerut.

— I-ai cerut? Cui i-ai cerut?

— Zeiței.

N-aveam poftă să mai aud astfel de bazaconii. Indiferent dacă era adevărat sau nu ce spunea el (sau indiferent ce credea el, mai degrabă), eu voiam să plec.

— Distracție plăcută la sărbătoarea ta de mâine-dimineață. Eu mă duc la mine acasă.

Am încercat să mă eliberez din strânsoarea lui, dar m-a apucat și

mai tare. M-am uitat în ochii lui și m-am mirat când am văzut că i se umpluseră de lacrimi.

— Nu pleca, Harold, a zis el. Te rog, nu pleca.

Înainte să-mi dau seama ce se întâmplă, m-a tras spre el și a început să mă sărute pe gură. Am încercat să mă smulg din îmbrățișarea lui, dar mă ținea mai strâns decât mi-aș fi închipuit.

— Sunt atâtea, șoptea el în timp ce barba lui aspră îmi zgâria buzele, sunt atâtea lucruri pe care nu le-am făcut. Atâtea lucruri pe care le-am putea face…

Îi simțeam erecția prin pantaloni, peste propriul meu mădular. Cu un ultim efort de voință, m-am smucit ca să mă eliberez și l-am împins cu toată forța de care am fost în stare. Asta a fost de-ajuns ca să-l doboare, trimițându-l grămadă peste șemineu, unde a căzut peste arzătorul electric (din fericire neaprins) și a rămas pe jumătate șezând, pe jumătate întins pe jos, frecându-se la cap, unde se lovise în cădere de plăcile în stil victorian. M-am gândit o clipă că poate s-a rănit, dar eram atât de furios încât, în loc să dau fuga să-l ajut, m-am grăbit să trag zăvorul, am deschis ușa cât am putut de repede și-am plecat fără s-o mai închid și fără să mă mai uit în urma mea.

•

Nu mai sunt multe de povestit.

Nu l-am mai văzut pe Roger un an și ceva după aceea. Luni dimineață am primit de la el un bilet scurt și sobru în care mă informa că Crispin Lambert solicita plata unei sume mari de bani. Am adunat cu greu suma respectivă (împrumutând cea mai mare parte de la părinții mei) și i-am trimis-o cât am putut de repede. Pe urmă lucrurile s-au liniștit de tot. Am auzit că Roger a plecat de la firma de brokeraj și că nu mai lucra la Bursă, dar după aceea n-am mai știut nimic de el. Bineînțeles că eram curios, dar mi-am reprimat acea curiozitate. Am început să înțeleg că era un om periculos. Am început să-mi dau seama că la fel de periculoase erau și sentimentele pe care reușise să le trezească în mine. Nu mai voiam să am de-a face cu așa ceva. Atunci am intrat într-o perioadă a vieții mele mai liniștită, dar lipsită de culoare. Ținusem cu adevărat la Roger și constatam că fără el viața era anostă și n-avea savoare. În toamnă a venit o nouă secretară la firma Walter, Davis & Warren. O chema Barbara. Venea din Birmingham, era blondă și drăguță și avea sânii mari. I-am făcut avansuri. Ea m-a încurajat. Am început să ne întâlnim după program. A urmat o perioadă discretă, castă și lipsită de evenimente, în care

am curtat-o. Am dus-o la cinema, am dus-o la teatru, am dus-o la operă. Într-o seară, pe la începutul verii anului 1960, am dus-o să asculte *Romeo și Julieta* de Prokofiev la Albert Hall, în speranța că pasajele acelea de un romantism intens vor stârni în piepturile noastre o pasiune reciprocă. Nu s-a întâmplat așa. În pauză, mi-a spus că ar fi mai bine să n-o mai duc la concerte de muzică clasică. Zicea că preferă Cliff Richard și Tommy Steele. Mi-a spus asta în timp ce stăteam la bar și tocmai ne terminam băuturile – eu un pahar de bere, ea un Dubonnet cu lămâie –, după care s-a dus la toaletă, iar eu, uitându-mă spre celălalt capăt al barului, l-am zărit pe Roger care mă privea fix. Era singur și zâmbea satisfăcut, cu subînțeles. A ridicat paharul spre mine. Eu mi-am terminat berea și am plecat, fără să răspund la gestul lui.

În dimineața următoare am primit la serviciu un bilet în care spunea:

> *Încă mai am timp să te salvez.*
> *The Rising Sun, diseară la 9.*

Bineînțeles că avea dreptate. Nu mai puteam să lupt împotriva a ceea ce știam că e destinul meu. Nu mai puteam să mă mint în legătură cu natura mea. Când mi-am îndreptat pașii spre The Rising Sun în seara aceea, aveam în minte un singur gând: să fac orice îmi cerea Roger Anstruther.

Am ajuns mai devreme, la nouă fără douăzeci, și am comandat un whisky dublu ca să-mi mai potolesc emoțiile. L-am băut repede și am mai comandat unul. Până am băut al doilea pahar a trecut cel puțin o jumătate de oră, după care m-am uitat la ceas și mi-am dat seama că Roger întârzia. Am comandat o halbă de bere și mi-am scos carnețelul, gândindu-mă că mă va ajuta să mă liniștesc dacă îmi ocupam timpul scriind. Barul era aglomerat. A mai trecut o jumătate de oră.

Abia atunci mi-am dat seama care era explicația faptului că Roger întârzia. Nu cumva se referise la celălalt local The Rising Sun? Oricât ar părea de ciudat, gândul ăsta nu-mi trecuse prin cap până în acel moment. Pentru mine, The Rising Sun din Cloth Fair a rămas întotdeauna barul *nostru*: acolo am băut împreună pentru prima dată și acolo au avut loc după aceea cele mai frumoase și mai semnificative întâlniri ale noastre. Cât despre celălalt, cel din Carter

Lane, fusesem acolo doar o singură dată – în seara când Roger mi-l prezentase pe Crispin Lambert. Pentru mine nu avea nicio semnificație sau rezonanță specială; dar știam că Roger revenise acolo de multe ori, de obicei ca să se întâlnească cu Crispin și să se sfătuiască cu el în legătură cu pariurile lor complicate. Oare făcusem greșeala prostească și umilitoare de a-mi imagina că toate conversațiile noastre i se imprimaseră în memorie mai pregnant decât întrevederile acelea cu Crispin? Dacă el stătea să mă aștepte acolo în timp ce eu stăteam și îl așteptam aici?

Am mai zăbovit un sfert de oră, apoi m-am decis că merita să încerc. Puteam să mă duc la celălalt local și, dacă mă grăbeam, poate aveam norocul să-l găsesc pe Roger așteptându-mă acolo. Puteam s-o iau pe West Smithfield, apoi pe Giltspur Street, apoi drept înainte pe lângă Old Bailey și ajungeam în Carter Lane prin Blackfriars Lane. Da, probabil că așa trebuia să fac. Singurul risc – și exista unul foarte mic – era ca Roger să se gândească la același lucru, să plece și el în același timp de la The Rising Sun și să vină să mă caute, luând-o pe altă parte: pe Creed Lane, de pildă, apoi pe Ave Maria Lane, Warwick Lane, King Edward Street, Little Britain și Bartholomew Close. Însă era un risc pe care merita să mi-l asum.

Am terminat de băut și am plecat de la local, la început mergând, pe urmă alergând pe străzile pustii până când am zărit firma luminoasă de la The Rising Sun din Carter Lane. Abia trăgându-mi sufletul – pe de-o parte, din cauză că mă grăbisem așa, dar mai ales din cauza îngrijorării că se va alege praful de seara aceasta crucială – am deschis grăbit ușile de la intrare și m-am repezit înăuntru. Erau puțini oameni în sală și la bar, iar Roger, mi-am dat seama dintr-o privire, nu era printre ei. Un barman tânăr strângea paharele de pe mesele care se eliberaseră.

— A fost pe-aici un tip tânăr? am întrebat eu. Douăzeci și ceva de ani – păr roșcat – barbă – posibil îmbrăcat cu o pelerină?

— Domnul Anstruther? Da, a fost aici. Numai ce-a plecat acum două minute.

Când l-am auzit, mi-a ieșit pe gură un potop de înjurături, spre consternarea barmanului. Apoi, după ce am ieșit din local și mai grăbit decât intrasem, am rămas o clipă în stradă, uitându-mă în stânga și-n dreapta, întrebându-mă încotro s-o apuc. Probabil că Roger s-a gândit la fel și s-a grăbit să ajungă la localul de unde tocmai plecasem; așa că am rupt-o la fugă de data asta, am refăcut

drumul înapoi, pe Old Bailey și Giltspur Street, și am ajuns la The Rising Sun în trei sau patru minute.

— Îl cauți pe prietenul tău? m-a întrebat barmanul când m-a văzut. Numai ce-a fost aici și a întrebat de tine.

— Nu se poate! am strigat eu, lăsându-mi capul în mâini și smulgându-mi părul. Nici nu vreau să mă gândesc. Încotro a luat-o?

— Spre Middle Street, mi se pare, a zis barmanul.

Dar nu l-am mai găsit. Am fugit afară și l-am căutat timp de douăzeci sau treizeci de minute, strigându-l și uitându-mă cu atenție pe fiecare stradă pe o rază de câteva sute de metri în jurul pieței Smithfield. Dar nu era de găsit. Dispăruse.

Mai aveam o ultimă șansă. Mi-am adus aminte că exista un telefon public în holul casei din Notting Hill unde era garsoniera lui. Am sunat la numărul de acolo (pe care încă îl știam pe de rost) și mi s-a părut că am așteptat o veșnicie până să răspundă cineva, în timp ce respirația mea precipitată aburea geamul cabinei telefonice. Dar în zadar. Trecuse mai bine de un an de când sunasem ultima dată la numărul acesta de telefon și, când în sfârșit mi-a răspuns o voce străină, am aflat că Roger nu mai locuia acolo. După câteva secunde de tăcere, în care m-am luptat să-mi recapăt graiul, i-am mulțumit vocii anonime, am pus încet receptorul în furcă și mi-am sprijinit fruntea de peretele cabinei telefonice.

Așadar, s-a terminat. Totul s-a terminat. M-a cuprins o disperare rece, paralizantă.

Ce să mă fac eu acum?

Dacă stau să mă gândesc, nici nu știu cum am ajuns pe strada unde locuia Barbara, în cartierul Tooting. Să fi luat autobuzul până acolo? Să fi luat metroul? Nu-mi amintesc. Intervalul acela de timp mi s-a șters din memorie. Cred că am ajuns noaptea târziu, deoarece țin minte că nu a răspuns când am sunat la ușă și a trebuit s-o trezesc aruncând cu pietricele în fereastra ei de la etajul al treilea.

N-a fost nemaipomenit de încântată să mă vadă. Era foarte somnoroasă. Eu eram foarte beat. Cu toate astea, nu știu cum ne-am pomenit îmbrățișându-ne. Pe urmă am făcut dragoste precipitat, stângaci, și am terminat repede. Cred că niciunul dintre noi nu știa prea bine ce făceam sau de ce o făceam. Se zice că nu uiți niciodată cum a fost prima dată. N-aș fi de acord cu asta. Pentru mine, întregul episod s-a consumat ca într-un fel de ceață. Îmi amintesc că am rămas întins în pat, lângă Barbara, vreo două ceasuri după aceea. La

început, niciunul din noi nu a reușit să adoarmă. Eu stăteam cu privirea ațintită în tavan și încercam să înțeleg ce se întâmplase în seara aceea, prin aburii băuturii care îmi întunecau mintea. Nu știu la ce se gândea Barbara. La un moment dat m-am uitat la ea și am văzut urme de lacrimi strălucindu-i pe obraji. La patru dimineața, m-am strecurat de sub așternut, am lăsat-o acolo fără să-i zic la revedere și m-am întors în Highgate, străbătând pe jos străzile pustii ale Londrei.

Nu m-am dus la lucru în ziua aceea. Pe de o parte pentru că nu-mi trecuse mahmureala, pe de altă parte pentru că nu voiam să dau din nou ochii cu Barbara. Întâlnirea ar fi fost cu siguranță prea dureroasă și jenantă. Și s-a dovedit, bineînțeles, că și ea gândea la fel. Mai târziu, în cursul săptămânii, ea și-a depus demisia, iar vineri după-amiază a dat și o mică petrecere de despărțire la care eu nu m-am dus. Am aflat de la colegi că hotărâse să se întoarcă la ea acasă, în Birmingham. N-aveam motive să cred că o voi mai revedea vreodată.

•

Trei luni mai târziu, am primit o scrisoare de la tatăl Barbarei. Îmi spunea că Barbara era însărcinată și credea că eu sunt responsabil pentru asta. Reieșea clar din scrisoare că se aștepta să fac ceea ce, pe vremea aceea, se considera a fi de cuviință.

Așa că șase săptămâni mai târziu ne-am căsătorit.

Câteva luni de zile am locuit în casa părinților ei, lângă fabrica Cadbury din Bournville, dar situația nu era prea grozavă. Eu am obținut un post de asistent bibliotecar la un colegiu tehnic local și, nu peste mult timp, am reușit să punem deoparte suficient ca să închiriem un mic apartament în Northfield. Primul și singurul nostru copil, Max, s-a născut în februarie 1961. Au mai trecut încă cinci ani până am strâns destui bani ca să ne cumpărăm și noi o locuință. Atunci ne-am mutat în Rubery, într-o casă banală, cu fațada din piatră aparentă și trei dormitoare, pe o stradă impersonală, cu case ce semănau între ele, nu departe de terenul municipal de golf de la poalele dealurilor Lickey.

Am locuit aici aproape douăzeci de ani; și tot aici, în primăvara anului 1967, l-am văzut pe Roger Anstruther pentru ultima oară.

Nu știu cum a aflat adresa mea. Tot ce știu este că a apărut în pragul casei într-o seară de duminică, în luna mai. În City, Roger fusese întotdeauna o figură distinctă. În seara aceea, când și-a făcut apariția pe neașteptate în suburbiile Birminghamului, îmbrăcat ca și înainte cu o pelerină lungă și neagră, dar la care asortase și o pălărie

fedora foarte șic, ai fi zis că venea de pe alte meleaguri. Când am dat cu ochii de el, am rămas mut de uimire. I-am făcut semn să intre.

L-am condus în camera din spate, căreia eu, Barbara și Max îi ziceam sufragerie, deși rareori luam masa acolo. N-am avut gin tonic să-i ofer – a trebuit să se mulțumească cu un sherry. Barbara a stat puțin cu noi, însă habar n-avea cine era acest străin cu înfățișare exotică (nu-i pomenisem niciodată de Roger) și era clar că nu se simțea prea bine în prezența lui. După puțin timp, s-a dus în camera de alături să se uite la televizor împreună cu Max. Îmi amintesc că era ziua când Francis Chichester s-a întors triumfător în Plymouth după o călătorie în jurul lumii și ne uitaserăm toți trei la televizor, unde se transmitea în direct evenimentul. Chiar în timp ce vorbeam cu Roger, auzeam prin peretele subțire uralele mulțimii și vocea de stentor a comentatorului de la BBC.

La început am schimbat cu greu câteva cuvinte, dar Roger, în stilul lui direct, n-a pierdut mult timp până să-și anunțe motivul vizitei. Urma să plece din țară. Anglia, mi-a dat el de înțeles, nu mai avea ce să-i ofere. La câțiva ani după ce l-am cunoscut, se convertise la budism și acum își dorea să călătorească în Asia. Pentru început se ducea la Bangkok, unde i se oferise un post de profesor de engleză. Dar înainte să plece, a zis el, simțea nevoia „să se împace cu fantomele trecutului”.

Am luat vorbele lui ca pe o referire la persoana mea și i-am răspuns pe un ton indignat că nu mă consideram câtuși de puțin o fantomă, ci un om viu, în carne și oase.

— Și asta, a zis Roger rotindu-și privirea prin sufrageria noastră plină cu bibelouri aranjate frumos, cu porțelanurile „bune” etalate pe servantă și tablouri ieftine cu peisaje atârnate pe pereți, asta numești tu viață?

Nu i-am răspuns. Din fericire, a fost singura remarcă făcută de Roger în seara aceea care implica o critică la adresa modului de viață pe care mi-l alesesem. În general, a avut o atitudine conciliantă. A stat puțin mai mult de o oră, deoarece trebuia să prindă trenul spre London Euston și avea de terminat bagajul pentru plecarea de a doua zi. M-a întrebat dacă l-am iertat pentru felul cum se purtase cu mine. I-am spus (fără să fiu absolut sincer) că nu prea mă mai gândeam la lucrul ăsta și, dacă mă gândeam, o făceam fără niciun fel de resentimente. Mi-a răspuns că îi pare bine să audă asta și m-a întrebat dacă poate să-mi scrie din când în când de la Bangkok. I-am

zis că poate, dacă așa dorește.

Prima carte poștală de la Roger a sosit după o lună. De-a lungul anilor, au mai venit și altele, la intervale extrem de neregulate, din Hanoi, Beijing, Mandalay, Chittagong, Singapore, Seul, Tokio, Manila, Tai-Pei, Bali, Jakarta, Tibet – de oriunde vrei. Se pare că niciodată nu stătea mai mult de câteva luni într-un loc. Uneori părea că acolo lucrează, alteori că e doar în călătorie, mânat de acel spirit de neînvinsă neliniște și curiozitate ce făcea parte din natura lui. Uneori – foarte rar – îi răspundeam și eu, dar am fost întotdeauna prudent față de Roger și am avut grijă ca niciodată să nu-i dezvălui prea multe despre mine sau despre viața mea. Îi scriam doar câteva rânduri în care îl puneam la curent cu ce se mai întâmplase în ultimul timp – că Max a luat examenele de absolvire, de exemplu, că mi s-a publicat o poezie în revista locală sau că Barbara a murit de cancer la sân la vârsta de patruzeci și șase de ani.

•

Anul trecut, la câteva luni după ce a murit Barbara și Max a plecat definitiv de acasă, m-am mutat înapoi în Lichfield. Atunci le-am scris doar câtorva prieteni ca să le spun că mi-am schimbat adresa: și Roger s-a numărat printre ei, deci cred că, într-un fel, mi-a plăcut ideea că mai păstram legătura. Dar mă întreb dacă am făcut bine. Dacă a avut vreun rost.

Iar acum am ajuns la o hotărâre: gata.

În câteva zile voi pleca în Australia și – cu voia lui Dumnezeu – voi începe o nouă viață. Și nu, de data asta nu-i voi spune lui Roger unde am plecat. Este timpul să dau totul uitării: să mă despart definitiv de trecut, așa cum trebuia s-o fi făcut de mult. Mi-a luat ceva timp să scriu, în sfârșit, despre toate lucrurile astea, după atâția ani, dar a fost un proces reconfortant și chiar curativ. Poate că Max va citi aceste rânduri într-o bună zi, dacă va dori, și va afla adevărul despre tatăl și mama lui. Nădăjduiesc să nu se supere prea tare. Până atunci, trebuie să învăț ceva din această lungă incursiune în trecut. Trebuie să mă inspir nu din amintirile despre Roger sau despre Crispin Lambert (a cărui firmă de curtaj, am văzut prin ziare, a fost achiziționată pe o sumă bunicică de o importantă bancă comercială), ci din vizita pe care am făcut-o în Square Mile – acel labirint de străzi vechi, încărcate de istorie, unde singurul gând era să strângi bani. Încremenit prea mult în trecut, centrul Londrei a intrat de curând într-un proces de reinventare. S-a dovedit că această reinventare este

posibilă și de aceea eu o salut. De acum înainte, voi căuta să fac și eu același lucru, dar într-o manieră mai modestă; și sper să găsesc până la urmă măcar o fărâmă de fericire în viața mea personală.

• Capitolul 20

— Spune-mi, Emma, de cât timp ne cunoaștem noi doi?

— *Mergeți mai departe pe această stradă.*

— Nu-ți amintești? Culmea, de nici trei zile.

— *Peste două sute de metri, virați la stânga.*

— Știu, pare mai mult, nu-i așa? Eu am impresia că te cunosc de ani de zile. De aceea simt că pot să-ți spun ceva. Să-ți fac un mic compliment, dacă se poate. În niciun caz nu vreau să te fac să te simți prost…

— *Peste o sută de metri, virați la stânga.*

— … dar voiam să-ți spun următorul lucru. Voiam să-ți spun că e ceva ce îmi place foarte mult la tine. Ceva ce n-am mai întâlnit la nicio altă femeie. Ghicești ce?

— *Urmează să virați la stânga.*

— E vorba de faptul că… Ei bine, e vorba de faptul că tu niciodată nu judeci oamenii. Asta e o calitate pe care o întâlnești foarte rar la femei. Sau la bărbați. Tu nu critici niciodată pe nimeni.

— *Mergeți mai departe trei mile.*

— Vezi tu, știu că nu mă comport cum trebuie. Știu că nu trebuia să fac ce-am făcut și n-ar trebui să fac ce fac acum. Dar tu n-o să fii rea cu mine din cauza asta, nu? Știi că am motivele mele. Știi că există circumstanțe atenuante.

— *Mergeți mai departe încă două mile.*

— Situația nu arată prea bine, îmi dau seama de asta. Plec pe furiș din casa lui Alison la ora cinci dimineața, fără să-i mulțumesc, fără să-i spun la revedere. Și nu numai că plec pe furiș, dar înainte de asta mai dau și iama prin dulapul cu băuturi. În fond, Alison și soțul ei sunt putred de bogați și nu vor simți lipsa câtorva sticle de whisky. E-adevărat, nu orice whisky vechi, ci două sticle de *single malt* foarte scumpe. Nu-i vina mea, nu-mi pasă ce gust are drăcia aia, chiar dacă în dulap ar fi avut Bell's sau Johnnie Walker, m-aș fi mulțumit și cu alea. Totuși, ca o chestiune de principiu – chiar lăsând la o parte prețul –, îmi dau seama că n-ar fi trebuit să procedez așa. Cum ziceam, situația nu se prezintă prea bine. Așa că iată-mă târând geamantanul după mine pe stradă la ora cinci dimineața, cu două sticle de whisky șterpelite îndesate în buzunarele hainei, în timp ce

dintr-o mașină de poliție staționată lângă trotuar doi gabori mă privesc suspicioși când trec pe lângă ei și nu știu cum… *nu știu cum* ajung în centrul orașului, unde reușesc să te regăsesc. Cât să fi fost ceasul? Încep să pierd noțiunea timpului. Tu îți amintești?

— *Mergeți mai departe încă o milă.*

— Sigur, s-au mai întâmplat și altele între timp. Sunt foarte sigur de asta. Am mers mult pe jos până am ajuns. Un vagabond aciuat în pragul unei case s-a ținut după mine pe stradă, întrebându-mă întruna „Prietene, te simți bine?". Pe urmă m-am așezat pe o bancă să mă odihnesc puțin. De fapt, foarte mult. Era undeva mai sus, pe lângă un parc, de unde se vedea Princes Street, parcul Princes și tot orașul. Obișnuita priveliște pe care o admiri ca turist. Era întuneric când m-am așezat pe bancă și lumină când m-am ridicat să plec. Începuse deja să ningă iar. Dar nu se așternuse pe jos. Doar ningea. Încă nu începuse să se depună.

— *Intrați în sensul giratoriu și părăsiți-l la a treia ieșire.*

— Îți spun sincer că m-am simțit ușurat când am ajuns la tine. Deja înghețasem de frig. Am luat câteva înghițituri de Laphroaig ca să mă mai încălzesc înainte să pornim la drum, ceea ce știu că nu-i bine…

— *Urmează ieșirea din sensul giratoriu.*

— Oho! Mersi – era cât pe-aci să uit. Scuze, nu eram atent. Și nu mă claxona, băi boule! Ce, n-ai răbdare? Nu toată lumea știe drumul pe-aici la fel de bine ca tine. Nu toți ne-am născut aici, să știi! Așa, ce spuneam?

— *Mergeți mai departe.*

— Lasă, nu contează, nu-mi amintesc. Hai să admirăm peisajul. Știi, nu cred că am mai traversat vreodată Forth Bridge. Cred că e cel mai nordic punct în care am ajuns până acum. E cam aiurea, nu-i așa? Am patruzeci și opt de ani și n-am ajuns niciodată la nord de Edinburgh. Ar trebui să fac o listă. Să scriu o listă cu toate lucrurile pe care ar trebui să le fac până împlinesc cincizeci de ani. *Bungee-jumping.* Să mă dau cu parapanta. Să citesc una din nenorocitele alea de cărți pe care Caroline mă tot bătea la cap să le citesc. *Anna Karenina. Moara de pe Floss.* Să găsesc altă femeie cu care să mă însor, să mă culc cu ea, să învăț să nu-mi mai fie frică de intimitate, să nu mai fiu singur (*taci taci taci*), să navighez neasistat în jurul lumii cu un trimaran…

— *Mergeți mai departe.*

— Ah, Donald, n-aveai nicio șansă, nu-i așa? N-aveai nicio șansă să faci înconjurul lumii, așa cum eu n-am nicio șansă să ajung mâine la Unst și să mă duc cu o cutie plină cu periuțe de dinți la magazinul ăla. Pe cine vrem noi să păcălim, hm? Pe cine vrem să prostim? Poate pe noi înșine. Da, așa e. Trebuie să-i păcălim și pe ceilalți la un moment dat, dar nu asta e problema – problema e să ne convingem pe noi, nu-i așa? Spune că nu-i așa, Donald, camarade! Camaradul meu navigator! Hm?

— *Mergeți mai departe.*

— Scuze, Emma, cu tine ar trebui să vorbesc, nu-i așa? Începuseși să te simți neluată în seamă? Sau poate te-ai îngrijorat auzind că vorbesc cu unul care a murit acum patruzeci de ani și pe care nici măcar nu l-am cunoscut. Nu e bine, nu? Nu e normal. S-ar zice că am băut prea mult whisky înainte să mă urc la volanul acestei minunate mașini. Nu cred în fantome și nici tu nu crezi. Normal că nu crezi. Tu nu poți fi decât rațională, așa-i? O mașinărie care gândește, asta ești. N-ai trup, n-ai suflet, doar minte, o minte frumoasă, și asta îmi place mie. Ce nevoie aș avea eu de cineva cu trup și suflet? Ce nevoie ar avea cineva cu trup și suflet de unul ca mine? Nu, Emma, tu și cu mine suntem făcuți unul pentru altul. Suntem asemeni acelor „ființe cosmice” în care Crowhurst credea că ne transformăm cu toții. Imateriali. Prea buni pentru lumea materială. De fapt, ne potrivim atât de bine încât aș vrea să te întreb ceva. Vrei să te măriți cu mine? Hai – vorbesc serios. Homosexualii și lesbienele se pot căsători între ei în ziua de azi, de ce un bărbat să nu se căsătorească cu GPS-ul lui? Care e problema? Credeam că trebuie să fim lipsiți de prejudecăți, toleranți și fiecare să aibă un loc în țara asta. Hai, ce spui? Mărită-te cu mine. Vino să locuiești cu mine, să fii soția mea. Care e răspunsul tău?

— *Mergeți mai departe pe autostradă.*

— Oh, am ajuns pe autostradă, da? Cum așa? Nici măcar nu mi-am dat seama. Ce autostradă e asta? M90. Am înțeles. Și încotro mergem noi pe M90? Spre Perth, după cât se pare. Perth, pe urmă Dundee, pe urmă Forfar. Forfar! I-auzi ce nume! E un nume important. Mi-amintește de rezultatele meciurilor de fotbal. Nu zicea ăla de la BBC care dădea rezultatele la fotbal că era cel mai greu de citit? *East Fife 4*, *Forfar 5*, sau cam așa ceva. De fapt, toate numele de pe-aici îmi amintesc de rezultatele meciurilor de fotbal. Cowdenbeath. Dunfermline. Arbroath. Până azi habar n-aveam unde erau aceste

localități, dar, Dumnezeule, denumirile astea mă duc cu gândul în trecut. La după-amiezile de sâmbătă la TV. *Scor final.* La ce oră era? 16:40, mi se pare. Da, cam pe-atunci. Început de partidă la ora 15, sfârșit de partidă la 16:45. Apoi începeau să apară rezultatele pe chestia aia automată de scris. Cum îi zicea? Teleimprimator sau cam așa ceva. Doamne, tehnologia din 1960! Ce mult timp a trecut de-atunci! Câți ani să fi avut când am început să mă uit și eu – șapte, opt? Pun pariu că orice băiat de opt ani din țara asta făcea același lucru sâmbătă după-amiaza, stătea lipit de televizor în camera de zi. Mă întreb câți erau împreună cu tatăl lor la ora aia. Tata stătea să se uite împreună cu mine? Haide, Emma, ce crezi? Ia ghicește. Bineînțeles că nu stătea, ticălosul naibii! Era prea ocupat să stea în camera de alături și să citească *Cvartete de coarde* de T.S. Eliot. Sau poate se gândea când să-și mai facă o labă.

— *Haide, Max, fii mai înțelegător cu tatăl tău.*

— Ce mama dra…? Tu mi-ai răspuns?

— *Mergeți mai departe pe autostradă.*

— OK, ia să te închid eu puțin. Cred că începi să devii cam obraznică.

•

— Mai bine să merg fără ea deocamdată. Până când o să am iar nevoie. Acum n-am cum să mă rătăcesc. De ce vreau eu să ajung în Aberdeen, chiar așa? N-am nicio șansă să ajung la feribot în după-amiaza asta. În primul rând, uite ce vreme e! Ar trebui să mă întorc la Alison, asta ar trebui să fac. Să ies de pe autostradă la prima joncțiune, să mă duc la ea acasă și să-mi cer scuze. Biata femeie. Și porcul ăla de bărbatu-său care o înșală! Ce-ar zice dacă aș apărea în fața ei arătând în halul ăsta? Ar înțelege. Doar e psihoterapeut. Un umăr pe care să plâng. De asta am nevoie. Cineva cu care să vorbesc despre… toate astea. Toate chestiile astea. Toate câte le-am aflat în ultimele două săptămâni. Sunt prea multe, zău. Prea multe și dintr-odată. Toți avem nevoie de cineva cu care să vorbim. Cum ai putut să crezi că te vei descurca, Donald? Nouă luni pe mare, câte erau? – sau zece, parcă? Fără să ai pe nimeni lângă tine, doar un radio-transmițător care mai mult nu mergea. De neînchipuit. Bineînțeles că n-ai reușit. Asta te-a doborât până la urmă – singurătatea? Cumplita izolare, cum îi zicea Clive? Nu mă miră. Nimeni n-ar putea să facă față unei astfel de singurătăți, și de ce crezi că ai putea tu? Ești și tu un om ca toți ceilalți. Trebuia să te întorci când ai avut ocazia s-o

faci. Când ți-ai dat seama pentru prima dată că nu vei reuși cu barca aia. Nu știu, poate că atunci lucrurile merseseră deja mult prea departe. Poate că în ziua aia, când ți-ai dat seama în ce rahat ai intrat, în loc să te-apuci să scrii totul pe hârtie și să mergi mai departe de unul singur… poate că ar fi trebuit să iei legătura prin radio cu soția ta. Pun pariu că ți-ar fi spus să te întorci acasă.

Dacă am fi făcut, dacă s-ar fi putut.

Însă, știi, pentru mine nu e prea târziu. Ar trebui să sun pe cineva acum, nu-i așa, cât încă mai am șansa s-o fac? Trebuie să discut lucrurile astea cu cineva. Pe cine să sun? Pe Lindsay, pe Caroline, pe Alison? Tu ce crezi? Poate pe Poppy?

Pe Lindsay, presupun. Ea e o fire foarte practică. Da – Lindsay. Pe ea. Hai s-o sunăm.

Ha! Bateria e moartă. S-a consumat. Și doar am văzut aseară că mai avea foarte puțin. Trebuia s-o încarc cât am fost acasă la Alison. Poate găsesc mai târziu unde s-o încarc.

Asta e, acum a ieșit din acțiune – la fel ca radio-transmițătorul tău când aveai mai multă nevoie de el.

Trebuie să fie niște cabine telefonice la următorul complex de servicii.

Și mai dă-o naibii! Oricum, n-ar avea nicio importanță.

•

— *Peste o milă, faceți stânga în sensul giratoriu și părăsiți-l la prima ieșire.*

— Oh, bine ai revenit!

— *Peste o milă, faceți stânga în sensul giratoriu și părăsiți-l la prima ieșire.*

— Am auzit ce-ai spus.

— *Peste o milă, faceți stânga în sensul giratoriu și părăsiți-l la prima ieșire.*

— Bine, bine, nu-i nevoie să mă bați la cap. Nu suport femeile cicălitoare.

— *Peste un sfert de milă, faceți stânga în sensul giratoriu și părăsiți-l la prima ieșire.*

— Scuze, Emma. N-am vrut să-ți sar la beregată. Sincer să fiu, nu mă simt prea bine. N-am mâncat nimic de aseară. Să colind beat criță pe la periferia orașului Dundee – nu-i prea grozav. Și, pe deasupra, să încerc să mă împac cu faptul că toată… existența mea nu e decât o greșeală oribilă a părinților mei, a tatălui meu, mai ales.

— *Faceți stânga în sensul giratoriu și părăsiți-l la prima ieșire.*

— Așa că, dragă tată, mersi că m-ai luminat. Să nu care cumva să încep să mă simt și eu mai bine. Nu că lucrul ăsta avea să se întâmple prea curând, dar bine că ai avut tu grijă să-mi spulberi orice șansă. Chiar când începusem să cred că viața mea nu mă poate dezamăgi mai mult de-atât, aflu că nici măcar n-ar fi trebuit s-o am. Uite încă ceva bun de scris pe mormântul meu: „Aici se odihnește Maxwell Sim, cel mai inutil om care s-a născut vreodată."

— *Intrați în sensul giratoriu și părăsiți-l la a doua ieșire.*

— Așa va trebui să mă consider de-aici înainte pentru tot restul vieții? O non-persoană? Rădăcina pătrată a lui minus unu?

— *Următoarea la dreapta.*

— Sau cineva încearcă într-un mod subtil să-i spună lui Maxwell Sim că nu mai este dorit? Că poate e vremea să dispară?

— *Intrați în sensul giratoriu și părăsiți-l la a doua ieșire.*

— OK, trebuie să mă gândesc la treaba asta. Emma, lasă-mă puțin singur, te rog, da? Doar puțin.

•

— Așa…

— *Mergeți mai departe încă o milă.*

— Cred că momentul acela se apropie repede. Momentul când… momentul când…

— *Peste un sfert de milă intrați în sensul giratoriu și părăsiți-l la a doua ieșire.*

— Momentul când am să renunț să mă mai prefac…

— *Intrați în sensul giratoriu și părăsiți-l la a doua ieșire.*

— … și am să accept ce mi se întâmplă. Ceea ce înseamnă că în clipa asta, la ora 12:09 p.m., joi, 5 martie 2009, la patruzeci de mile sud de Aberdeen, mergând spre nord pe autostrada A90 cu patruzeci și șapte de mile pe oră, am să părăsesc acest drum și am să abandonez această călătorie… Așa că, Emma, *nu* voi merge drept înainte la sensul giratoriu, ci am s-o iau la stânga din acest sens giratoriu, urmând indicatorul spre Edzell. Ei, ce spui de treaba asta?

— *Peste două sute de metri, întoarceți-vă.*

— Ha! Numai de-atât ești în stare? Oh, nu, Emma, nu va mai fi nicio întoarcere de-acum încolo. N-am să-ți mai urmez instrucțiunile și am să-ți spun de ce. Pentru că nu mai vreau să ajung în Aberdeen să mă îmbarc pe feribot. Și de fapt, logica situației îmi spune că *nu pot* să mă duc în Aberdeen și să mă îmbarc pe feribot. Știi de ce?

PENTRU CA EU NU MAI SUNT MAXWELL SIM. SUNT DONALD CROWHURST și trebuie să merg pe drumul lui și să repet greșelile lui. El nu a navigat în jurul lumii și nici eu n-am de gând să navighez spre Insulele Shetland. El s-a hotărât să mintă că a făcut călătoria și așa am să fac și eu, nu-mi pasă câți sateliți sunt pe-acolo, pe sus, care mă urmăresc chiar acum, din acest moment nimeni nu va mai ști unde sunt, am dispărut, dispărut în negura acestui viscol care se apropie, mă voi ascunde aici, să rătăcesc prin Atlantic cât va fi nevoie, până va sosi momentul să apar din nou, triumfător, în fața lumii.

— *Peste două sute de metri, întoarceți-vă.*

— Nu. Nu se poate. Asta e, iubito. Aici drumurile se despart.

•

— *Peste trei sferturi de milă, virați ușor la dreapta.*

— Apropo, mi-am adus aminte de ceva.

— *Urmează viraj ușor la dreapta.*

— Poate că era bine să bag niște benzină când am trecut prin Brechin. Până acum am făcut… cinci sute douăzeci și șapte de mile de când am plecat din Reading și n-am alimentat deloc. Nu cred că mai avem destulă benzină.

— *Virați la dreapta.*

— Tot mai vrei să mă duci în Aberdeen? Credeam că ți-am spus, am abandonat ideea asta. Cred că aici o vom lua la stânga.

— *Peste două sute de metri, întoarceți-vă.*

— Nu vrei să renunți, nu? Las-o baltă, Emma. Dă-te bătută. E grozav să renunți pur și simplu. Sentimentul de… ușurare este nemaipomenit, îmi amintesc când am aflat chestia asta. Când eram în concediul ăla în Coniston, cu Chris și familia lui. Într-o zi ne-am hotărât să urcăm cu toții pe vârful Old Man din Coniston, apoi, pe la jumătatea drumului, Chris și cu mine am luat-o înaintea celorlalți și totul s-a transformat într-un fel de întrecere între mine și el. Fără să ne dăm seama ce se întâmplă, am început *să alergăm* în sus pe dealul ăla nenorocit sau munte sau ce-o fi fost. Chris m-a depășit imediat și se vedea că era mult mai în formă decât mine – mă rog, asta trebuia să se fi văzut dinainte –, apoi s-a îndepărtat atât de mult încât nici nu se mai vedea, iar eu am continuat să înaintez cu greu, gâfâind, cățărându-mă pe stânci, deși mă înțepa groaznic în piept, de credeam că o să fac infarct. Apoi, după câteva minute, mi-am zis ce *rost* are, ce naiba de *rost* are să mai continui, așa că m-am trântit pe marginea

drumului și l-am lăsat să câștige. Știam de ce sunt în stare, înțelegi? Știam că nu pot concura cu Chris. N-am putut niciodată, nu voi putea niciodată. Să accept lucrul ăsta – să mă accept *pe mine* așa cum eram – a fost o mare ușurare. Curând m-au ajuns și ceilalți din urmă – domnul și doamna Byrne, mama și tata, Alison – s-au oprit și îmi amintesc că domnul Byrne a zis „Ai de gând să stai acolo? Nici măcar nu vrei să încerci?", iar eu i-am zis „Nu", mă mulțumeam să stau acolo în timp ce Chris alerga spre culme și toți ceilalți veneau după el. Renunțasem și eram mulțumit de asta și după aceea am stat acolo o oră admirând priveliștea. Știind că-mi aflasem limitele și că niciodată nu mă voi ridica mai sus de-atât.

— *Mergeți mai departe.*

— Cred că am trecut pe lângă o căprioară. Ai văzut-o? În pădure.

— *Trebuie să vorbim despre Chris.*

— Da, ai dreptate. Trebuie să vorbim despre Chris. Trebuie să vorbim despre o mulțime de lucruri, inclusiv despre Chris. Dar mai întâi am să opresc pe locul ăsta de la marginea drumului, am să mai iau o gură de whisky, apoi am să aținesc puțin, dacă nu te superi. Fiindcă brusc mă simt obosit, dragă Emma. Îngrozitor de obosit. Și n-aș vrea să facem vreun accident. Nu m-aș ierta niciodată dacă ți s-ar întâmpla ceva.

•

— *Trebuie să vorbim despre Chris.*

— Mmm?

— *Am zis că trebuie să vorbim despre Chris.*

— Fir-ar să fie! Cât e ceasul? E trei! Fir-ar al naibii!

Ce e cu atâta zăpadă?

Și ce s-a întâmplat cu whisky-ul ăla? *Doar nu l-am băut pe tot*? *Va trebui să deschid cealaltă sticlă…*

Oh, Doamne, ce mă doare capul…

Bun. Hai să începem. Trebuie să recunosc că nu avem o vizibilitate prea bună în după-amiaza asta. Și e atât de întuneric! Parcă ar fi deja noapte.

— *Mergeți mai departe.*

— OK, așa o să facem. Da. Despre ce voiai să vorbim?

— *Despre Chris.*

— Bine. Să vorbim. Voiai să vorbim despre ceva anume?

— *Da. Despre fotografie.*

— Despre fotografie? Va trebui să fii mai explicită. Nu știu despre

ce vorbești.

— *Mergeți mai departe.*

— La ce fotografie te referi?

— *Fotografia aceea îndoită.*

— Ah, aceea cu Alison? Când era în costum de baie?

— *De ce a îndoit-o*?

— Poftim?

— *De ce a îndoit tatăl tău fotografia*?

— Credeam că am lămurit lucrul ăsta. Pentru că îl excita imaginea lui Alison și aceea era jumătatea la care voia să se uite.

— *Ești sigur*?

— Bineînțeles. Ce altă explicație să fie?

— *Peste o milă, virați la dreapta.*

— Zău așa, Emma, ce vrei să spui?

— *Peste o jumătate de milă, virați la dreapta.*

— Nu, așa ne întoarcem pe drumul spre Aberdeen și ți-am mai spus, nu mă duc la Aberdeen. Nici azi, nici altă dată.

— *Știi tu.*

— Să știu? Ce să știu? Ești amabilă să nu mai fi atât de criptică?

— *Știi de ce tatăl tău a îndoit fotografia.*

— Putem să schimbăm subiectul?

— *Urmează să virați la dreapta.*

— La stânga, cred că înțelegi.

— *Știi.*

— Emma, nu vrei să TACI odată? Vrei să încetezi să mai vorbești despre asta?

— *Spune, Max, spune.*

— Du-te dracului!

— *Nu plânge. Nu plânge, Max. Spune adevărul.*

— Nu plâng.

— *Poți s-o spui.*

— De ce îmi FACI asta? De ce mă chinui așa?

— *Oare pe Alison o voia el*?

— Bineînțeles că nu. Oh, Doamne! Oh, tată! Ce mizerabil ești… Mizerabilule! De ce nu mi-am dat seama? De ce nu și-a dat nimeni seama? Era Chris, nu-i așa? Îți plăcea Chris. În toți anii ăia. Fiul celui mai bun prieten al tău. Nu-ți puteai lua ochii de la el. Chiar și acum – chiar și *acum* te gândești la el. În Australia întrebai de el tot timpul. Și poate că nu doar Chris. Poate au fost și alții. Prieteni de-ai mei?

Prieteni de-ai mamei? Cine știe! Ai ținut totul în tine, tată. Ai ținut totul în tine ani și ani de zile. Încă mai ții în tine. Micul și jalnicul tău secret. Lucrul pe care nu ai putut să-l recunoști niciodată, nici față de mama, nici față de mine, nici față de altcineva.

— *Peste două sute de metri, întoarceți-vă.*

— Atât de trist. Foarte, foarte trist.

— *Întoarceți-vă. Apoi mergeți înainte trei mile.*

•

— Jurnal video. Ziua a patra.

Fără îndoială vreți să știți ce-am mai făcut până acum.

Am plăcerea să vă informez că mă aflu în drum spre Shetland. Încă pe drum. Desigur, este cam întuneric afară ca să vedeți exact unde sunt, dar aflu, dar bănuiesc… bănuiesc că mă aflu undeva, în largul coastei de vest a Africii. Ieri am avut Madeira la tribord, iar azi văd la babord niște stânci amenințătoare și o fâșie de pământ care cred că trebuie să fie Insulele Canare. Sau, probabil, munții Cairngorm, deoarece, dacă nu mă înșel foarte tare, ne aflăm pe drumul B976, mergem în direcția vest, departe de Aberdeen, și ne îndreptăm spre munți. Dați-mi voie să mă consult cu navigatorul meu de încredere.

— *Peste trei sute de metri, întoarceți-vă.*

— Ha, ha! Da, tot repetă chestia asta de câtva timp încoace. A fost Emma, navigatorul meu de încredere, cum spuneam, care s-a contrazis cu mine toată ziua în legătură cu ruta pe care trebuie s-o urmăm. Are impresia că în ritmul ăsta nu avem nicio șansă să trecem de Capul Bunei Speranțe înainte de Crăciun, ceea ce înseamnă vreme rea în zona Roaring Forties[24], deși trebuie să spun că și aici vremea deja s-a înrăutățit. Ninge tare și viscolit, după cum puteți vedea pe geamul mașinii, vântul urlă – auziți cum urlă vântul? – ceea ce ne face să înaintăm cu mare greutate deocamdată, nu ne ajută nici faptul că șoferul – vreau să zic căpitanul – a băut non-stop în ultimele… ultimele cincisprezece ore. Întotdeauna am fost de părere că pe o vreme atât de câinoasă, nimic nu te înveselește mai mult decât niște rom marinăresc! Oricum, pe aici drumul începe să fie foarte – foarte sinuos și înșelător, merg cu numai douăzeci de mile pe oră, iar rezervele – adică benzina – sunt foarte mici și – hopa, uite o curbă mare, n-am văzut-o la timp și, dacă v-ați întrebat ce zgomot s-a auzit, a fost camera video care a alunecat de pe bord și a căzut pe jos, motiv pentru care dumneavoastră aveți acum în imagine piciorul meu stâng.

Gata. Tăiați.

— Emma? Emma, mai ești acolo?

— *Da, sunt aici.*

— N-ai mai zis nimic de-atâta timp.

— *Sunt încă aici. Ce este*?

— Mai e mult până ne oprim? Iar încep să obosesc.

— *Mergeți mai departe.*

— OK. Cum zici tu. Putem să mai stăm de vorbă?

— *În trei sute de metri, întoarceți-vă.*

— Nu renunți niciodată? Voiam să vorbesc cu tine despre tata și Roger.

— *Mergeți mai departe.*

— Mă tot gândesc și poate că nu-i o poveste chiar atât de tristă. Vezi tu, într-un fel, ei se iubeau. Adică o fi fost Roger puțin cam fanfaron și nesuferit, dar cred că ținea cu adevărat la tata. Asta înseamnă că măcar s-a găsit *cineva* care chiar să țină la el. Nu cred că mama l-a iubit vreodată, înțelegi? Dacă stai să te gândești, Roger și tata au avut numai ghinion. Crispin Lambert a stricat lucrurile și a fost principalul vinovat. Dacă n-ar fi fost el și schemele lui tâmpite, poate că lucrurile ar fi mers bine. Deși nu știu dacă tata ar fi avut vreodată curajul să spună lucrurilor pe nume și să recunoască față de el însuși că era… ceea ce era. Dar, într-un fel, calea pe care și-a ales-o a fost mult mai grea. Să se mintă pe el însuși, să-i mintă pe toți cei apropiați – o viață întreagă. La asta se gândea și Crowhurst, nu-i așa? Probabil de aceea îmi amintea de tata… Emma?

— *Mergeți mai departe.*

•

— *Mergeți mai departe.*

— Acum degeaba spui asta. N-am cum să merg mai departe. Uite – e închis. Poliția a închis drumul. L-au barat cu un grilaj.

Chiar așa, unde mama dracului suntem? Parcă numai ce-am trecut pe lângă o localitate.

Ia să vedem. Da, ne aflăm aici. Săgetuța aia roșie de pe ecran suntem noi, ajunși într-o fundătură. Tu și cu mine. Dar uite, dacă ne întoarcem puțin, se vede un mic drum spre vest care ocolește poarta asta și ne scoate în șoseaua principală. Apoi trebuie să urcăm pe muntele ăsta până sus de tot și să coborâm pe celălalt versant. Nicio problemă.

Chestia e că nu cred că mai avem destulă benzină. Luminița aia

verde clipește întruna de ceva timp. Dar lasă! Ce rău poate să ni se întâmple? Avem whisky, ne avem unul pe altul – hai să petrecem o noapte pe cinste. Ce zici?

— *Cum vrei tu, Max. Așa cum vrei tu.*

— Bună fată. Haide.

•

Autobuzul merge, merge, merge
Și iarăși merge, merge, merge.
Autobuzul merge și iarăși merge toată ziua.
Ștergătoarele fac fâș, fâș, fâș
Și iarăși fâș, fâș, fâș, fâș, fâș, fâș
Ștergătoarele fac fâș, fâș și iarăși fâș toată ziua.

— Emma, știi cântecul ăsta? Trebuie să-l știi. Poți să cânți cu mine dacă vrei. Haide, cântă și tu. E bine să cânți un cântecel când ești la ananghie.

Te înveselește.

Autobuzul claxonează bip, bip, bip
Bip, bip, bip, bip, bip, bip
Autobuzul claxonează bip, bip, bip toată ziua.

— Care e problema, nu știi cuvintele? Eu îl cântam cu Lucy tot timpul. Îl știu pe de rost. Mă întreb dacă ea îl mai știe. Îl cântam în pat, când se trezea dimineața. În week-end-uri, Caroline se scula și se ducea la baie prima, iar eu rămâneam în pat și atunci Lucy sărea lângă mine, se așeza pe burta mea și cântam cântecul ăsta.

— *Nu știu cuvintele.*

— Ascultă, următoarea strofă e așa:

În autobuz copiii merg în sus și-n jos
În sus și-n jos, în sus și-n jos,
În autobuz copiii merg în sus și-n jos toată ziua.

Apoi:

În autobuz bebelușii plâng ua, ua, ua,
Ua, ua, ua, ua, ua, ua,
În autobuz bebelușii plâng ua, ua, ua toată ziua.

— Știi ceva? Nu cred că vom reuși să urcăm dealul. Mașina asta nu-i făcută pentru astfel de drumuri. Nu trage bine pe gheață. Ai auzit bolboroseala aia? Mi se pare că așa face o mașină care rămâne fără benzină. Și încă foarte curând! Măcar de-am reuși să ajungem sus, că pe urmă la coborâre ne-am duce la vale cu motorul oprit. Din păcate… nu cred că vom reuși.

Nu. Ne-a părăsit norocul.

Ne-am împotmolit. Am rămas în pană.

E liniște, nu?

— *Foarte liniște.*

— Știi unde suntem, da?

— *Unde suntem, Max?*

— În calmul ecuatorial, bineînțeles. Ne aflăm în zona calmului ecuatorial, la fel ca Donald Crowhurst când i-a murit stația radio. El avea o stație radio defectă, eu am un telefon mort.

— *Dar, Max, vreau să-ți amintești un lucru. Un lucru foarte important. Tu nu ești Donald Crowhurst. Tu ești Maxwell Sim.*

— Nu, tu nu înțelegi. Iar nu înțelegi. Tot ce i s-a întâmplat lui mi se întâmplă și mie. Se întâmplă acum.

— *Suntem în munții Cairngorm. Nu în Marea Sargaselor.*

— Închide ochii și putem fi oriunde.

— *În cabina lui era foarte cald. Aici e frig.*

— Asta e simplu de rezolvat. Vom da radiatorul la maxim.

— *Max, dacă faci asta, se va termina bateria.*

— Nu-mi pasă. Și Crowhurst era dezbrăcat, nu-i așa? N-a stat dezbrăcat în ultimele săptămâni?

— *Max, te rog să nu faci asta. Stăpânește-te.*

— Care e problema? N-ai mai văzut un bărbat dezbrăcat până acum? Nu, presupun că nu.

— *Max, încetează. Pune-ți cămașa pe tine. Și oprește radiatorul. Deja e groaznic de cald. Se consumă bateria.*

— Să scoatem și pantalonii. Uită-te în altă parte dacă vrei să nu rămâi șocată. Așa! Acum ne-am făcut comozi și ne simțim bine. Fără secrete între noi. Ce-ai zice de un strop de whisky? Avem Talisker, vechi de douăzeci și cinci de ani, prin bunăvoința lui Alison și a lui Philip. Nu vrei și tu? Nu te învinuiesc. Bine faci. Deja am băut destul pe ziua de azi, dar dacă rămânem toată noaptea aici pe munte…

•

— Ce? Ce s-a întâmplat? Unde mă aflu? Emma?

— Sunt aici, Max.

— Am dormit?

— Da, ai dormit. O oră și ceva.

— Serios? Fir-ar! Credeam că mai mult de atât. Dumnezeule, ce cald e-aici!

— Radiatorul a funcționat tot timpul. Ți-am spus să nu-l dai atât de tare. Acum bateria e pe terminate. Știi ce înseamnă asta, nu-i așa, Max?

— Nu, ce înseamnă?

— Înseamnă că în curând mă duc și eu. Mă sting încet-încet.

— Oh, nu! Emma, nu se poate! Nu și tu. Nu mă părăsi, te rog.

— Curând nu voi mai fi nici eu. Mai am doar câteva minute.

— Am să dau mai încet radiatorul. De fapt, am să-l opresc de tot.

— Nu, Max, e prea târziu. Trebuie să ne luăm, rămas-bun.

— Dar, Emma, ce mă fac eu fără tine? Tu ai fost… totul pentru mine zilele astea. Fără tine… Fără tine nu pot să merg mai departe.

— Așa a fost să fie.

— Nu! Nu poți să pleci! AM NEVOIE DE TINE.

— Nu plânge, Max. Ne-am simțit bine cât a durat. Acum s-a terminat. Acceptă lucrul ăsta, dacă poți. Ne-au mai rămas doar câteva minute împreună.

— Nu pot să accept. Nu.

— Mai vrei să-mi spui ceva în timpul care ne-a mai rămas?

— Ce? Ce anume?

— Poate vrei să-mi împărtășești ceva înainte să dispar.

— Nu înțeleg ce vrei să spui.

— Cred că mai trebuie să-mi spui ceva. Micul tău secret. Ceva ce nu i-ai spus niciodată lui Caroline. Ceva în legătură cu Chris.

— Chris?

— Da. Acum înțelegi despre ce vorbesc, nu-i așa?

— Te referi la…

— Da?

— Te referi la ce s-a întâmplat în Irlanda. La groapa cu urzici?

— Exact. Haide, Max. O să te simți mai bine dacă povestești cuiva.

— Oh, Doamne… Oh, Doamne… Cum de-ai știut chestia asta?

— Spune cu voce tare. Spune-mi ce s-a întâmplat. Spune-mi ce s-a întâmplat cu săracul Joe. Ce i-ai făcut.

— Băga-mi-aș… băga-mi-aș… BĂGA-MI-AȘ.

— Nu-i nimic. Poți să plângi dacă vrei. Descarcă-te.

— Vrei să știi adevărul?

— Bineînțeles că vreau să știu adevărul. Întotdeauna e frumos să spui adevărul.

— Dar, Emma, adevărul e că… Adevărul e că… Oh, Doamne! Adevărul e că îl uram. Nu-i așa că e un lucru urât? Era doar un băiețel. Un băiețel fericit, curios și plin de viață. Îl uram pentru că era atât de fericit. Îl uram pentru că avea un tată cum era Chris. Pentru că avea două surori cu care să se joace. Îl uram pentru tot ce avea el… și eu n-am avut niciodată. Pentru toate lucrurile pe care mie tata nu mi le-a oferit nicicând…

— Plângi, dacă vrei.

— N-am știut, înțelegi? N-am știut câtă ură se adunase în mine. N-am știut niciodată că sunt în stare să urăsc atât de mult un *copil.*

— Nu-ți stăpâni lacrimile, Max. O să-ți facă bine. Deci, ce s-a întâmplat? Ce-ai făcut?

— Nu pot să spun.

— Ba poți. Poți să spui, Max. Se juca și s-a agățat de frânghie, așa e? Se legăna peste groapa cu urzici.

— Da.

— Apoi s-a dat spre marginea gropii și a vrut să coboare de pe frânghie și tu ce-ai făcut atunci?

— Nu pot să spun.

— Ba da, poți să spui. Poți, Max. Eu știu ce s-a întâmplat. L-ai împins.

— Dar eu…

— Asta s-a întâmplat? L-ai împins din nou? Spune, Max, l-ai împins?

— Da. Da, l-am împins. Și-a dat și el seama. *Și-a dat seama* că eu am fost de vină. I-a spus și lui taică-său. La început, Chris nu l-a crezut, dar până la urmă cred că da. Și de-aia au plecat. De-aia Chris n-a mai vorbit niciodată cu mine.

— Plângi, dacă vrei. Dar e mai bine să povestești cuiva.

— N-am putut să mă abțin. Am vrut să-i fac rău. Voiam atât de mult să-i fac rău. N-aș fi crezut că sunt în stare să-mi doresc atât de mult să fac rău cuiva. Și n-avea decât opt ani. Opt ani. DRACE! Sunt un om rău. Sunt un om groaznic. N-ar fi trebuit să-ți spun, așa-i? Acum mă urăști, Emma? Oare mă vei ierta vreodată sau o să-ți mai placă de mine?

— Max, sunt singura persoană căreia puteai să-i spui. Fiindcă eu nu judec pe nimeni – îți amintești? Mă bucur că mi-ai spus. Ai făcut bine că mi-ai spus. Trebuia să spui cuiva până la urmă. Dar bateria e pe

terminate. Trebuie să-mi iau rămas-bun. Trebuie să te părăsesc, Max.

— Emma, nu pleca.

— Trebuie. Te las la mila forțelor naturii. Zăpada va cădea peste tine. Întunericul te va acoperi. Forțele naturii te-au adus aici. Ele te controlează acum.

— Nu mai ai nimic să-mi spui? Fiindcă eu vreau să-ți mai spun ceva. Ceva ce-am vrut să-ți spun de foarte mult timp.

— Bine, fie. Un singur lucru. Spune tu primul.

— Bine. Uite despre ce-i vorba. Te iubesc, Emma. Chiar te iubesc. De câteva zile vreau să-ți spun asta, dar n-am îndrăznit. N-am avut curaj. Dar acum, poftim, am zis-o. Te iubesc. Te-am iubit dintotdeauna. Încă de prima oară când ți-am auzit vocea.

— Adio, Max.

— Dar… tu ce voiai să-mi spui?

— Peste trei sute de metri, întoarceți-vă.

— Emma… *Te rog,* nu pleca. Nu mă lăsa singur. Nu mă lăsa singur aici. *Te rog.* Emma? Emma?

• FAIRLIGHT BEACH •

• Capitolul 21

Când am văzut-o pe chinezoaică jucând cărți cu fetița ei la masa lor din restaurant, cu apele și luminile portului Sydney licărind în spatele lor, am știut că nu va mai dura mult până voi găsi ce căutam.

Era pe 11 aprilie 2009, a doua sâmbătă din lună.

Eu am ajuns la restaurant la ora șapte, iar ele au venit trei sferturi de oră mai târziu. Nu păreau să se fi schimbat de când le-am văzut ultima oară, de Sfântul Valentin. Erau la fel. Cred că fetița era îmbrăcată cu aceeași rochie. Și tot ce-au făcut a fost exact la fel. Mai întâi au luat o masă copioasă – surprinzător de copioasă, patru feluri de mâncare fiecare –, după care chelnerul a adunat toate farfuriile și tacâmurile și a adus o ciocolată caldă pentru fetiță și o cafea pentru mama ei, apoi chinezoaica a scos pachetul de cărți și au început să joace. Nici acum nu mi-am dat seama ce jucau. Nu era un joc pentru adulți, dar niciunul pentru copii, cum ar fi război. În orice caz, ele păreau extrem de captivate. Odată ce-au început jocul, parcă s-au izolat într-un cocon de intimitate, uitând de cei din jur. Terasa restaurantului nu mai era la fel de aglomerată ca data trecută: pe de o parte, pentru că ultima dată fusese Sfântul Valentin, desigur, și pe de altă parte pentru că în Sydney vremea se răcise considerabil, se simțea deja că vine toamna și mulți oameni preferaseră să mănânce înăuntru. Chiar și mie începuse să mi se facă frig, dar mă bucuram că, totuși, chinezoaica și fetița ei preferaseră să stea afară, pe terasă, deoarece puteam să le văd iarăși exact așa cum mi le aminteam, cu apele și luminile portului Sydney licărind în spatele lor. Am încercat să le urmăresc discret, aruncând din când în când câte o privire spre ele, fără să mă uit insistent. Nu voiam să le stânjenesc în niciun fel.

La început am fost încântat să le văd. M-am bucurat de acea senzație copleșitoare de bine și de calm care m-a cuprins când le-am zărit apărând pe terasa restaurantului. Chiar dacă, nu cu mult timp în urmă, chelnerul mă asigurase că veneau la acel restaurant în a doua sâmbătă din fiecare lună, tot nu fusesem convins că vor veni și în această seară. Așa că prima mea reacție a fost una de ușurare, pur și simplu. Urmată rapid de un sentiment de neliniște crescândă. Problema era că, deși m-am gândit ore în șir, tot nu găsisem un mod potrivit de a mă prezenta. Dacă veneam cu obișnuita replică „Vă rog

să mă scuzați, dar parcă v-am mai văzut undeva", nu ajungeam niciunde. Pe de altă parte, dacă le spuneam că speranța de a le întâlni fusese unul din principalele motive pentru care venisem cu avionul tocmai de la Londra, probabil că li s-ar fi părut ciudat și s-ar fi speriat. Ce puteam să spun astfel încât să fie o cale de mijloc între aceste două abordări? Poate să le fi spus adevărul – că prima dată le văzusem în acest restaurant cu două luni în urmă și că de atunci deveniseră pentru mine un fel de totem, incarnarea a tot ce-ar trebui să fie o relație adevărată între două ființe, într-o vreme în care oamenii păreau să-și piardă abilitatea de a relaționa unul cu altul, deși se inventau mereu noi mijloace tehnologice care să facă posibil acest lucru… În fine, mă complicam de tot dacă mergeam prea departe cu raționamentul, și totuși m-am gândit că – dacă aveam puțin noroc și reușeam să găsesc cuvintele potrivite – s-ar putea să fie un mod acceptabil de a pune problema. Cred că era bine să mă grăbesc dacă voiam să nu ratez ocazia de a vorbi cu ele în seara asta. Începea să se facă târziu și fetița părea obosită, așa că de-acum puteau pleca în orice clipă. Terminaseră deja jocul de cărți, iar acum vorbeau și râdeau, certându-se în glumă pentru nu știu de ce, iar chinezoaica se uita în jur să vadă unde e chelnerul, probabil ca să-i ceară nota de plată.

Acum era momentul. Cu inima bătându-mi cu putere, tocmai eram pe punctul să mă ridic de la locul meu și să mă îndrept spre masa lor, când ceva m-a oprit. Sau, mai bine zis, *cineva.* Căci exact în momentul acela pe terasa restaurantului a apărut pe neașteptate tata, care a venit direct la masa mea.

Chiar așa, tata. Ultima persoană pe care mă așteptam s-o văd în clipa aceea. Trebuia să fie la Melbourne cu Roger Anstruther.

•

Bine, recunosc că am sărit peste unele părți mai importante din povestire. Poate că e cazul să ne întoarcem puțin în timp.

Era sâmbătă după-amiaza când, în sfârșit, m-am trezit în salonul spitalului din Aberdeen. M-am trezit și am văzut că lângă patul meu stăteau două persoane: Trevor Page și Lindsay Ashworth. Veniseră să mă ia acasă.

A doua zi, eu și Trevor ne-am întors cu trenul la Londra. Lindsay a venit cu Toyota Prius. În tren spre Londra, Trevor mi-a dat vestea despre Guest Toothbrushes: fuseseră obligați să intre în lichidare joi dimineață, după ce banca refuzase să le extindă liniile de credit.

Anunțul fusese făcut pe când eu ajunsesem la periferia orașului Dundee, dar nimeni de la firmă nu reușise să mă contacteze. Toți cei zece angajați fuseseră disponibilizați și bineînțeles că proiectul de lansare a noii game de produse la Târgul Asociației Britanice a Comercianților de Produse de Igienă Dentară fusese abandonat. Toate planurile lui Lindsay eșuaseră.

Odată întors în Watford, mi-au trebuit câteva zile să mă refac după călătorie. Aproape toată săptămâna am stat numai în pat. Dar o mulțime de oameni au venit să mă vadă. Nu doar Trevor și Lindsay, ci chiar și Alan Guest, ceea ce mi s-a părut drăguț din partea lui. Regreta felul cum ieșiseră lucrurile în ce privește participarea mea la acea campanie, aproape că se simțea principalul vinovat. I-am spus că n-ar trebui să-și facă griji din pricina asta. Poppy a venit de două ori să mă vadă și a doua oară l-a adus și pe unchiul ei. A fost și mai frumos în week-end, când mi-a fost dat să fiu martorul unui adevărat miracol, sub forma unei vizite din partea lui Caroline și a lui Lucy. Nu au rămas peste noapte, dar chiar și-așa, era prima oară când veneau în Watford de când ne despărțiserăm, iar Caroline mi-a promis că vor mai veni.

Când am reușit să mă mai întremez, am telefonat la vechiul meu loc de muncă și am stabilit o întrevedere cu Helen, responsabila cu sănătatea în muncă. I-am spus că m-am răzgândit în legătură cu slujba mea de la magazin și, dacă postul meu mai era cumva liber, aș dori să revin să lucrez acolo. Helen a părut surprinsă de această cerere și mi-a zis că trebuie să se consulte cu cei de la personal, apoi mă va contacta ea peste câteva zile. S-a ținut de cuvânt. Angajaseră pe altcineva ca responsabil pentru relația cu clienții post-vânzare, zicea ea, dar îmi va trimite prin e-mail lista locurilor disponibile din alte departamente ale magazinului și m-a asigurat că, dacă voi postula pentru unul dintre aceste posturi, cererea mea va fi privită favorabil. Am primit lista și, după ce m-am gândit bine, am postulat pentru un post la raionul de țesături pentru decorațiuni interioare. Mă bucur să spun că am primit postul și am fost de acord să încep lucrul acolo de luni, 20 aprilie.

Între timp luasem și o hotărâre și mi-am dat seama acum că nu mi-a trebuit mult ca s-o pun în aplicare. Într-o dimineață, am luat sacul cu cărțile poștale de la Roger Anstruther și m-am așezat la masa din bucătărie. Le-am golit pe toate pe masă și am început să le sortez. Voiam mai întâi să le pun în ordine cronologică. N-a fost ușor, pentru

că nu pe toate era trecută data, iar pe multe dintre cele nedatate ștampila poștei era de-acum ilizibilă. A trebuit s-o iau pe ghicite. Totuși, după câteva ore bune de muncă, reușisem să schițez cu aproximație o hartă cu itinerarul lui din ultimii ani. Din ianuarie 2006, plecase din sudul Chinei și călătorise prin Myanmar, Thailanda, Cambodgia și Indonezia, apoi stătuse aproape un an în insula Palau, la vreo șase sute de mile vest de Filipine. Era un loc cât se poate de îndepărtat și gândul că Roger s-ar fi putut stabili acolo, cel puțin deocamdată, făcea ca planul meu să pară mai fantezist și mai imposibil decât mi se păruse la început. Planul meu era să… Ei, ați ghicit deja? Bineînțeles. Planul meu era să pun la cale un fel de reconciliere între Roger Anstruther și tatăl meu. Să-l contactez mai întâi pe Roger și să-i propun să reia legătura cu tatăl meu: în persoană, nu prin e-mail sau la telefon. Dar acum, văzând distanța geografică dintre ei, această idee începea să mi se pară ridicolă. Se aflau în aceeași emisferă, e adevărat, dar numai atât. Și totuși… Cu cât mă gândeam mai mult la planul meu, cu atât mi se părea că nu e o simplă fantezie stupidă, ci o necesitate. Povestea tatei și a lui Roger *trebuia* să se încheie așa. Simțeam în adâncul sufletului că era vorba de ceva mai mult decât o simplă întâmplare – că regăsirea aceasta era destinul lor și că eu mă născusem pentru a-l înfăptui. Vi se pare cumva că eram încă zdruncinat după finalul dezastruos al călătoriei mele? Atunci gândiți-vă numai la ce vă spun acum. La un moment dat, în sacul de plastic mai rămăseseră numai vreo douăzeci de cărți poștale nesortate și, când le-am scos pe toate, am descoperit că, deși majoritatea erau din anii ’90, printre ele era una mult mai recentă. Arăta o imagine a orașului Adelaide de pe țărmul mării și avea data… ianuarie 2009.

Înseamnă că Roger se afla acum în Australia. El și tata trăiau la mai puțin de o mie de mile depărtare unul de altul. Am citit și recitit pe nerăsuflate mesajul de pe spatele cărții poștale.

> *Până la urmă m-am săturat să trăiesc la capătul pământului,* scria el. *Parcă a început să mi se facă dor de confortul vieții occidentale. Și m-am gândit – deși e un gând morbid – că ar trebui să încep să caut un loc unde să-mi sfârșesc zilele. Așa că iată-mă aici, cel puțin pentru următoarele câteva luni. Casa în care stau cu chirie, marcată aici cu o săgeată, probabil că avea pe vremuri o frumoasă vedere spre*

golf, dar se pare că toate aceste noi blocuri de locuințe au reușit s-o eclipseze…

Acum spuneți-mi – nu vi se pare că asta e mâna destinului?

De multe ori, așa cum mi-am dat seama în ultimele săptămâni, internetul este ceva ce ridică bariere între oameni la fel de des pe cât îi pune în legătură unii cu alții. Dar mai există și situații când poate fi o adevărată binecuvântare. În doar câteva ore, am căutat pe Google Earth, încercând să localizez zona de coastă a orașului Adelaide care se vedea în cartea poștală a lui Roger, am identificat casa, am găsit numele și adresa proprietarilor, apoi le-am trimis acestora un e-mail, întrebându-i dacă locuia la ei cineva cu numele Roger Anstruther. Am primit răspunsul a doua zi dimineață și era exact ce speram.

Îl găsisem pe Roger Anstruther.

•

Am plecat cu avionul în Australia pe 4 aprilie. Avea să fie o ședere scurtă de data asta, de numai o săptămână și ceva, nici cât să-mi revin după schimbarea fusului orar. Dar nici nu-mi permiteam să rămân mai mult – nu fără să mă afund și mai tare în datorii. Însă trebuia s-o fac. La început am plănuit să nu-i spun tatălui meu că vin. M-am gândit că ar fi mai bine să-i fac o surpriză. Pe urmă mi-am dat seama că era o prostie – cum să zbor cu avionul la celălalt capăt al lumii, făcând niște cheltuieli considerabile, în speranța că voi avea norocul să-l văd pe tata? Dacă e plecat pe undeva? Dacă s-a hotărât să-și ia două săptămâni de vacanță? Așa că seara, înainte să plec, i-am telefonat și n-am reușit să dau de el. Nu răspundea nimeni la telefonul fix și nici pe mobil. Atunci am început să mă alarmez. Poate i se întâmplase ceva. Poate zăcea mort în bucătăria noului apartament. Acum chiar că *trebuia* să mă duc să văd ce-i cu el.

Bineînțeles, treizeci și șase de ore mai târziu, când am ajuns la apartamentul lui și am sunat la ușă, a venit și mi-a deschis în două secunde.

— Ce cauți aici?

— Am venit să te văd. De ce n-ai răspuns la telefon?

— M-ai sunat? Cred că s-a întâmplat ceva cu telefonul. Nu știu cum am reușit să-i pun soneria pe silențios. Acum nu aud când mă sună cineva.

— Dar telefonul mobil?

— I s-a descărcat bateria și nu-i găsesc acumulatorul. Doar n-ai

venit cu avionul până aici numai pentru atâta lucru?

Încă stăteam în pragul ușii.

— Pot să intru?

Cred că tata a fost într-adevăr impresionat că mă deranjasem să vin din nou până aici, atât de curând după ultima vizită. Impresionat și surprins. Aproape toată săptămâna n-am făcut cine știe, dar se vedea între noi o lejeritate și chiar (să îndrăznesc să spun?) o apropiere cum nu mai existase până atunci. I-am dat înapoi prețiosul dosar albastru pe care îl recuperasem din Lichfield și i-am spus că am citit *Răsărit de soare*, dar n-am discutat despre asta. Cel puțin la început. Nu i-am zis nici că jumătate din geamantanul meu era ocupat cu cărțile poștale de la Roger Anstruther, așezate straturi peste straturi. M-am gândit să mai aștept, așa că primele zile ale vizitei mele s-au scurs în liniște, cu tot felul de treburi gospodărești. Tata se mutase de trei luni în noul apartament, dar acesta tot nu era mobilat cum trebuie, așa că am dat o raită pe la magazinele de mobilă ca să cumpărăm scaune, dulapuri de bucătărie și un pat pentru oaspeți. Mai avea și un televizor vechi de douăzeci de ani și care nu prea mergea, de aceea într-o zi am ieșit în oraș să-și cumpere un televizor nou, cu ecran plat, și un DVD-player. S-a plâns întruna că nu mai avea la ce să vizioneze vechile lui casete video, că telecomenzile erau prea mici și sigur o să le piardă, dar în principiu cred că a fost mulțumit nu doar de televizor, ci de toate. Deja ne simțeam mult mai bine împreună decât ultima dată când l-am vizitat.

A venit și seara de vineri, iar eu încă nu-i spusesem ce plan aveam pentru a doua zi. Am comandat acasă mâncare chinezească și am deschis o sticlă de New Zealand Shiraz, apoi, în timp ce el tăia friptura crocantă de rață și scotea clătitele din ambalajul de celofan, m-am dus în camera de alături și, când m-am întors, i-am zis:

— Tată, am ceva pentru tine.

Am pus biletul de avion pe masă, între noi.

— Ce-i ăsta? a întrebat el.

— E un bilet de avion.

L-a luat și s-a uitat la el.

— E un bilet pentru Melbourne.

— Așa e.

— Pentru mâine.

— Da, pentru mâine.

L-a pus din nou pe masă.

— Despre ce e vorba?

— Mâine pleci la Melbourne, am zis eu.

— De ce să mă duc la Melbourne?

— Pentru că… Pentru că mâine va fi acolo cineva cu care cred că trebuie să te întâlnești.

S-a uitat nedumerit la mine. Mi-am dat seama că și eu vorbisem de parcă aș fi vrut să se întâlnească cu vreun medic specialist.

— Cu cine?

— Cu Roger, am zis eu.

— Roger?

— Roger Anstruther.

Tata s-a oprit din tăiat friptura de rață în bucăți mici și subțiri și s-a așezat la masă.

— Ai luat legătura cu Roger? Cum?

— L-am căutat și am dat de urma lui.

— Cum?

— După un indiciu de pe ultima carte poștală pe care ți-a trimis-o. Am găsit-o în Lichfield.

— Încă îmi scrie?

— Da. Niciodată nu a încetat să-ți scrie. Ai primit două sute de cărți poștale de la el, pe care le am sus, în geamantan.

Tata s-a scărpinat în cap, nevenindu-i să creadă.

— Vrea să mă vadă?

— Da.

— Ai vorbit tu cu el?

— Da.

— Și cum ți s-a părut?

— Părea… dornic să te vadă.

— Și el locuiește acum în Melbourne?

Am clătinat din cap că nu.

— În Adelaide. Am ales Melbourne pentru că este la mijlocul distanței dintre voi.

Tata a luat iar biletul ca să se uite la ora zborului, deși nu părea să-i stea mintea la astfel de detalii.

— Deci se pare că totul e aranjat.

— Dacă vrei să te duci.

— Unde ar trebui să ne întâlnim?

— În ceainăria din Grădina Botanică, am zis eu, mâine după-amiază la ora trei.

A pus biletul pe masă, a luat cuțitul și furculița și a continuat să taie carnea, încruntat și îngândurat. Mult timp după aceea nu a mai zis nimic despre acest subiect. Încep să-mi dau seama că tata e un maestru al tăcerii.

Și totuși am observat că a fost foarte agitat în noaptea aceea. I-am dat pachetele de cărți poștale și, când m-am dus la culcare, el era tot la masa din bucătărie și le citea pe fiecare în parte. La trei dimineața, încă neacomodat cu noul fus orar, m-am trezit și am văzut lumină pe sub ușa camerei lui. Se auzea și cum scârțâie podeaua în timp ce el se plimba de colo-colo prin încăpere. Cred că niciunul dintre noi nu a mai dormit în noaptea aceea.

A doua zi dimineață am coborât primul în bucătărie. În timp ce făceam cafeaua, pe la ora șapte, a apărut și tata, care mi-a zis sec:

— Nu mi-ai luat și bilet de întoarcere.

— Nu ți-am luat.

— De ce?

— N-am știut cât vrei să stai acolo. M-am gândit că asta depinde de cum vor merge lucrurile. Va trebui să-ți iei tu bilet de întoarcere.

— Nu-mi permit să cumpăr un bilet de avion de la Melbourne la Sydney.

— O să-ți dau eu bani.

Când am zis asta, a făcut un lucru… cum să spun? A făcut un lucru care mi s-a părut extraordinar. Dacă aveți noroc de niște părinți cu care să vă înțelegeți cât de cât bine, poate că vă e greu să vă dați seama ce moment extraordinar a fost pentru mine. Mai întâi a spus:

— Mulțumesc, Max.

Apoi:

— Nu era nevoie să faci asta pentru mine, să știi.

Dar nu ăsta e lucrul neobișnuit. Neobișnuit a fost că, atunci când a spus asta, a venit la mine în timp ce turnam apa fiartă în cană, peste cafea, și mi-a pus o mână pe umăr. M-a atins.

Aveam patruzeci și opt de ani. Era pentru prima dată când făcea gestul ăsta. M-am întors și o clipă privirile ni s-au întâlnit. Dar a fost un moment stânjenitor pentru amândoi, așa că ne-am uitat repede în altă parte.

— Tu ce ai planuri ai pentru azi? m-a întrebat.

— Nu cine știe ce, am zis. Doar că în seara asta trebuie să ajung la un restaurant. Sper să mă întâlnesc cu cineva acolo.

I-am spus că era vorba de același restaurant unde trebuia să luăm

masa împreună când am venit ultima dată. I-am spus și despre chinezoaică și fetița ei.

— O cunoști pe femeia asta? m-a întrebat el când i-am întins cana cu cafea instant.

— Nu chiar. Dar… (m-am gândit că s-ar putea să sune aiurea, dar am continuat, fie și cu riscul ăsta)… dar, într-un fel, parcă ne-am cunoaște. Parcă aș cunoaște-o de mult timp.

— Înțeleg, a zis el fără să pară prea convins. Este căsătorită? Are vreun iubit?

— Nu cred. Sunt aproape sigur că e o femeie singură, cu un copil.

— Și diseară vrei să vorbești cu ea, asta e ideea?

— Da, asta e ideea.

— Atunci, mult noroc, a zis el.

— Și ție, tată, am zis eu. E o zi importantă pentru amândoi.

Am dat noroc cu cănile de cafea și am băut pentru întâlnirile care ne așteptau.

După vreo jumătate de oră, chiar înainte să plece, i-am spus tatei că am găsit acumulatorul și că i-am încărcat telefonul mobil, pe care i l-am lăsat pe biblioteca din sufragerie.

— Ai grijă să nu uiți să-l iei cu tine! i-am strigat eu în timp ce el era în dormitor și mai punea niște lucruri în bagaj.

— Nicio grijă, a strigat și el. L-am luat deja. Îl am aici.

Iar fraierul de mine l-am crezut.

•

Și-acum iată-l aici: din nou în Sydney, după numai douăsprezece ore, așezându-se pe scaunul din fața mea, pe terasa restaurantului, în timp ce apele și luminile portului Sydney licăreau în spatele nostru. În afară de chinezoaică și fetița ei, eram singurii care mai rămăseseră pe terasă. Dinspre ocean venea o briză răcoroasă. Tatei i-a zburlit părul și m-am gândit atunci ce norocos e că nu a chelit deloc la vârsta lui. Gândindu-mă la asta, mi-am trecut și eu mâna prin părul meu acum încărunțit complet, dar care – la fel ca la tata – era încă des și viguros și mi-am zis că probabil îl moștenisem pe el și-ar trebui să mă bucur, fiindcă sunt atâția bărbați de vârsta mea care au chelit de tot. Mă uitam la tata în timp ce mi se perindau prin minte aceste gânduri și începeam să-mi dau seama că îi semăn în multe privințe – culoarea ochilor, linia bărbiei, felul în care ne plăcea să învârtim ușor paharul înainte de a bea – și, pentru prima dată, mi s-a părut un lucru bun, favorabil, care mi-a dat o senzație plăcută în stomac:

sentimentul întoarcerii acasă.

— Speram să te găsesc aici, a zis el. Ai terminat de mâncat? Vrei să luăm ceva de băut? Pentru că, te rog să mă crezi, simt nevoia să beau ceva.

I-am spus că, firește, vreau să bem ceva împreună, iar el a chemat chelnerul și a cerut două *amaretto* mari (doar că el le-a zis „*amaretti*").

— Cum a fost? l-am întrebat, deși mi-am dat seama că ceva nu mersese bine. Cum a mers întâlnirea cu Roger? L-ai recunoscut după atâția ani?

Chelnerul ne-a adus băuturile (uite încă un motiv pentru care îmi plăcea restaurantul acela – serviciile excelente), apoi s-a dus la cealaltă masă să facă nota de plată pentru chinezoaică și fetița ei.

Tata a învârtit ușor paharul de *amaretto*, apoi a luat o înghițitură zdravănă.

— A cui a fost ideea să ne întâlnim în ceainăria din Grădina Botanică? a întrebat el. A fost ideea ta sau a lui Roger?

— A fost ideea mea. De ce, nu ți-a plăcut? Să nu-mi spui că era închis pentru renovare sau mai știu eu ce.

— Nu. Nu-i vorba că nu mi-a plăcut ideea. Grădinile erau superbe. Mă miră doar faptul că tu ai ales locul acela, deoarece nu credeam că ai mai fost vreodată în Melbourne.

— N-am fost, am recunoscut eu. Dar am un prieten pe Facebook care locuiește în Melbourne, așa că l-am rugat pe el să-mi sugereze un loc de întâlnire. Deci aș putea să spun că a fost ideea lui, nu a mea.

— Ah. Acum am înțeles. E-n regulă.

Dar eu simțeam că totuși ceva nu era în regulă. Nu era deloc în regulă.

— Dar…? l-am îndemnat eu.

— Ei bine… Tata s-a oprit să mai ia o gură de *amaretto* și să-și aleagă în gând cuvintele. Ei bine, Max, a fost o idee minunată, dar există și o problemă.

— Care?

S-a aplecat spre mine și a zis:

— *Sunt două ceainării în Grădina Botanică din Melbourne.*

Tocmai mă pregăteam să iau o gură de *amaretto*. Am lăsat încet paharul în jos.

— Cum?

— Sunt două ceainării. Una într-un capăt, alta în celălalt capăt al grădinii. Una este la intrarea principală, vizavi de monumentul eroilor, cealaltă este lângă lacul ornamental. Eu m-am dus la cea de lângă lac.

— Și Roger…? am întrebat eu, deși abia mai puteam să vorbesc.

— Se pare că el s-a dus la cealaltă. Atunci mi-am dat seama de oribila absurditate a situației.

— Și nu v-ați întâlnit?

Tata a dat din cap că nu.

— Dar… i-am dat numărul tău de mobil. Și-am trecut și numărul lui în agenda telefonului tău. Nu te-a sunat?

— Ba da. De paisprezece ori. Am constatat când am ajuns acasă. Uită-te și tu.

Și-a scos mobilul din buzunarul jachetei și mi-a arătat micul mesaj de pe ecran: „14 apeluri nepreluate”.

— Și de ce n-ai răspuns?

— N-am avut telefonul la mine.

— *Nu ai avut telefonul la tine*? Tată… *prostănacule*! Te-am *întrebat* dacă ai telefonul la tine. Și-ai spus că-l ai. Te-am întrebat azi-dimineață.

— Am crezut că l-am luat, dar nu l-am luat. Uite ce-am luat în locul lui.

A scos un obiect din celălalt buzunar al jachetei și l-a pus pe masă, între noi. Era telecomanda noului televizor cu ecran plat.

— Recunoaște și tu că arată la fel, a zis el, punând-o lângă telefonul mobil de pe masă.

Avea dreptate. Semănau.

— Și… ce s-a întâmplat?

— Am ajuns la ceainărie pe la trei fără zece minute, am așteptat cam o jumătate de oră, apoi, văzând că Roger întârzie, am vrut să-mi verific telefonul să văd dacă nu cumva m-a sunat și n-am auzit, și abia atunci am constatat că am luat din greșeală telecomanda. Dar nu m-am impacientat, deoarece la momentul acela știam că există o singură ceainărie în Grădina Botanică, iar eu acolo mă aflam. Am mai așteptat douăzeci de minute, după care a venit o fată să strângă ce era pe masă și am întrebat-o: „Fiți amabilă, dacă i-ați da cuiva întâlnire la ceainăria din Grădina Botanică, aici ați veni?”, iar ea a zâmbit și mi-a zis „Bineînțeles că aici”, dar când a dat să plece, s-a întors și mi-a zis „Oh, asta dacă nu cumva v-ați referit la cealaltă,

desigur.”

Amândoi am învârtit ușor paharele de *amaretto* și am mai comandat fiecare câte unul. Paharele erau aproape goale.

— Atunci mi-am dat seama ce se întâmplase. Am întrebat-o pe fată cât timp mi-ar lua să ajung la cealaltă ceainărie și ea a zis că zece sau cincisprezece minute (a văzut că nu mai eram așa tinerel), iar eu am întrebat-o dacă există una sau mai multe căi ca să ajungi acolo și ea mi-a zis că sunt mai multe variante. M-am gândit că și Roger cu siguranță își va da seama ce s-a întâmplat și că cel mai bine ar fi să rămân pe loc, să mai aștept puțin. Așa că am zăbovit încă cincisprezece minute, apoi am început să mă impacientez; probabil aș fi putut să-i rog pe cei de la ceainăria în care mă aflam eu să sune la cealaltă ceainărie și să întrebe dacă era acolo cineva care arăta ca Roger, dar nu mi-a trecut prin cap, m-am ridicat de la masă și am pornit într-acolo. Ceea ce mi-a luat cam douăzeci și cinci de minute, fiindcă de la o vreme încoace nu mai pot să merg atât de repede și mă tot rătăceam pe alei. În orice caz, când am ajuns acolo, Roger plecase.

— Știi tu că fusese acolo?

— Oh, da. Mi l-a descris omul care servea.

— Dar nu l-ai văzut pe Roger de patruzeci de ani.

Tata a zâmbit.

— Așa e. Dar, după descriere, era Roger. Unele lucruri nu se uită niciodată.

— Și pe urmă ce s-a mai întâmplat?

— Și pe urmă… Tata a încercat să continue firul povestirii, dar parcă îi pierise cheful. Oh, Max, a zis el, chiar vrei să știi? Ce-ai zice să mai bem ceva?

Am comandat încă două *amaretti*: moment în care am observat că chinezoaica și fetița ei nu mai erau la masă.

— Oh, nu – au plecat, am zis eu dezamăgit. Fusesem atât de absorbit de povestirea tatei încât nici nu observasem când au plecat.

— Cine a plecat?

— Femeia aceea și fiica ei. Cele cu care voiam să vorbesc.

— Nu ai reușit să vorbești cu ele?

— Nu.

— Eu am crezut că deja ați vorbit.

— Tocmai mă pregăteam să mă duc să vorbesc cu ele când ai apărut tu. Acum uite că au plecat.

Eram disperat. M-am ridicat de la masă să mă uit mai bine prin preajmă și le-am zărit la vreo sută de metri depărtare, ținându-se de mână și mergând agale spre Circular Quay. O clipă chiar m-am gândit să alerg după ele. La urma urmei, venisem tocmai de la Londra ca să vorbesc cu femeia asta. De fapt, probabil că aș fi plecat de la terasa restaurantului chiar atunci și aș fi pornit în fugă pe urmele lor dacă tata nu m-ar fi apucat de braț ca să mă oprească.

— Stai jos, a zis el. Poți să vorbești cu ele mâine.

— Cum adică mâine? am întrebat supărat. Au *plecat*, tu auzi ce spun? Au plecat și nu mai am cum să le găsesc decât dacă vin iar încoace peste o lună.

— Poți să vorbești cu ele mâine, a repetat tata. Știu unde să le găsești.

Atunci a sosit și următorul rând de *amaretti*. Chelnerul ne-a spus că sunt din partea casei. I-am mulțumit și tata a continuat:

— Dacă te referi la femeia și fetița care stăteau în colțul acela (am clătinat din cap că da, sugrumat de teama că avea de gând să râdă de mine, dându-mi speranțe false), am auzit ce vorbeau când am venit. Fetița întreba dacă o lasă să meargă mâine să înoate, iar maică-sa zicea că o lasă dacă e vremea frumoasă, iar fetița a zis că vrea să meargă la Fairlight Beach.

— Fairlight Beach? Unde e asta?

— Fairlight e o mică suburbie, cum mergi spre Manly. Acolo e o plajă adăpostită, cu o piscină naturală. Deci se pare că acolo vor fi mâine.

— Dacă vremea e frumoasă.

— Dacă vremea e frumoasă.

— Cum s-a anunțat că va fi vremea?

— Au spus că va ploua, a zis tata sorbind din *amaretto*. Dar de obicei se înșală.

— Au spus la ce oră vor să se ducă?

— Nu, a zis tata. Cred că va trebui să pleci foarte devreme ca să fii sigur că vă întâlniți.

Am stat să mă gândesc la această posibilitate. Avionul meu spre Londra era la ora zece în seara următoare, iar eu nu aveam alte planuri pentru restul zilei. Și totuși, să stau ore întregi pe o plajă ca să le caut pe chinezoaică și pe fetița ei era o idee care nu prea îmi surâdea. Dar n-aveam încotro. Nevoia de a vorbi cu ea devenise deja obsedantă – chiar dacă însemna să schimbăm doar câteva cuvinte.

Gândul că mă voi întoarce la Londra fără să fi intrat cumva în legătură cu ea era insuportabil.

— Fie, am zis eu suspinând resemnat, cred că asta va trebui să fac.

— Nu te îngrijora, Max – totul se va rezolva.

M-am uitat la el cu surprindere. Toată săptămâna descoperisem niște laturi ale personalității tatălui meu pe care nu i le cunoscusem până atunci. Parcă nu-i stătea în fire să aibă grijă să mă liniștească.

— Pari foarte… calm după atâtea prin câte ai trecut azi.

— Ce poți să faci? a zis el. Unele lucruri… Max, unele lucruri nu sunt menite să se întâmple. Au trecut peste patruzeci de ani de când l-am văzut pe Roger ultima oară. Iar de când s-au întâmplat lucrurile despre care am scris în memoriile mele, a trecut o jumătate de veac. În tot acest timp am supraviețuit fără el. Sigur, azi m-am simțit distrus când iarăși n-am reușit să dăm unul de altul. Am avut sentimentul îngrozitor că istoria se repetă, după cum îți poți imagina. Dar pe urmă… Pe urmă m-am întors la ceainărie – cea la care mă dusesem la început, lângă lacul ornamental. Am mai stat câtva timp acolo, am băut o bere și mi-am zis – dacă vine, bine, dacă nu vine, asta e. Și n-a venit. A fost o după-amiază frumoasă. În Melbourne e mult mai cald decât aici. Am stat acolo, am băut bere, am ascultat cum cântau păsările alea exotice, am privit palmierii și curmalii… chiar m-am simțit minunat. Au acolo și un superb chiparos de baltă, chiar pe malul lacului. Un chiparos de baltă mexican. Am scris și o poezie despre el. I-am zis *Taxodiacee*[25]. Uite.

Mi-a întins carnețelul lui cu coperte negre de piele și am încercat să citesc o scurtă poezie de opt rânduri pe care o scrisese acolo în după-amiaza aceea. A fost destul de greu să-i descifrez scrisul, cât despre poezie, n-am priceput nimic, ca de obicei.

— Minunat, am zis eu dându-i carnețelul înapoi și mi-am stors mintea ca să mai găsesc ceva de spus. Ar trebui să publici poeziile astea ale tale.

— Oh, sunt doar un amator, știu lucrul ăsta.

— Roger nu ți-a lăsat niciun mesaj pe telefon? am întrebat, în speranța că totuși se mai putea face ceva după fiascoul din ziua aceea.

— Habar n-am, a zis tata. Nu știu cum se ascultă mesajele și, chiar dacă mi-a lăsat vreunul, nu vreau să-l aud.

— Serios? După atâția ani, nu ai… curiozitatea?

— Max, a zis tata aplecându-se spre mine și așezându-și mâinile

peste ale mele. Încă un gest fără precedent. Azi ai făcut un lucru nemaipomenit pentru mine. N-am să-l uit niciodată. Nu pentru că aș fi vrut să-l văd din nou pe Roger, ci pentru că asta demonstrează că tu mă accepți așa cum sunt. Accepți ceea ce sunt.

— Mai bine mai târziu decât niciodată, am zis eu râzând scurt, cu părere de rău.

— Ce spui despre apartamentul meu? m-a întrebat tata după o scurtă pauză (în care și-a retras mâinile de pe ale mele).

— Cred că e… OK. Mai e puțin de lucru ca să-l faci să arate ca o casă.

— E oribil, nu-i așa? Am să anunț proprietarii că plec.

— Și te muți? Unde?

— Cred că e timpul să mă întorc acasă. În fond, apartamentul din Lichfield stă gol degeaba. Ar fi mult mai bine să locuiesc acolo. Dacă se mai întâmplă să te îngrijorezi din pricina mea – sau eu să mă îngrijorez din pricina ta – e mult mai simplu să fiu la doar trei ore de mers cu mașina pe autostradă, nu crezi? În loc să zbori cu avionul douăzeci și patru de ore.

Da, și eu eram de acord cu asta: ar fi mai bine să locuiască în Lichfield decât în Sydney. Așa că tot restul serii numai despre asta am discutat: nu despre Roger Anstruther sau despre chinezoaică și fetița ei. I-am povestit tatei despre Miss Erith și cum l-a făcut bulangiu nenorocit fiindcă a plecat fără să-i spună când se întoarce, despre prietenia ei cu doctorul Hamid, despre cât era de revoltată că Anglia se află în puterea marilor corporații. A zis că și lui i-ar plăcea s-o revadă. Și uite așa, dintr-una într-alta – venind vorba despre cum s-a mutat el prima dată în Lichfield după moartea mamei –, am ajuns să vorbim și despre mama. Să vorbim despre mama după atâta amar de vreme! De la înmormântarea ei și până în seara asta, nu cred că vreunul dintre noi i-a pomenit vreodată numele. Și acum, pentru prima dată, am văzut că tatei i s-au umplut ochii de lacrimi, lacrimi adevărate, când a început să vorbească despre anii lor de căsnicie, despre cât de jalnic credea el că fusese ca soț, despre cât de ticălos fusese cu ea, ce mână proastă nimerise ea când soarta a făcut jocul și a împărțit cărțile – să moară la vârsta de patruzeci și șase de ani fără să fi cunoscut altceva până atunci decât nefericirea de a fi fost căsătorită cu un om măcinat de ură față de propria persoană, un om care nu știa decât să-și înăbușe emoțiile și să-și reprime dorințele…

Abia când ne-am pomenit cu chelnerul lângă noi, a început și tata

să-și mai vină în fire.

— Domnilor, a zis chelnerul, în câteva minute va trebui să plecați. Este ora închiderii.

— Aveți dreptate, am răspuns eu.

— Până atunci… poate ne mai aduceți două *amaretti*?

Când ne-a adus băuturile, am ciocnit paharele încă o dată și am băut în cinstea mamei.

— Ea a fost totul pentru mine, am zis eu. Știi, nu i-am spus asta niciodată. Ar fi trebuit să-i spun. Sper că într-un fel a înțeles cât de mult am iubit-o.

M-am uitat la tata întrebându-mă dacă va zice și el la fel. Oare și el o iubise? Probabil că o iubise, în felul lui, dacă rămăsese cu ea atâta timp. Dar n-a zis nimic: doar mi-a zâmbit cu tristețe.

Între timp, chelnerul începuse să ridice scaunele pe mesele din jurul nostru. Eram amândoi obosiți și ne era somn.

— Oricum, hai mai bine să privim înainte. Ar trebui cel puțin să vedem ce facem cu piatra de pe mormântul mamei. Nu scrie pe ea decât „*Barbara Sim, 1939-1985*”. Ar fi bine să mai adăugăm ceva.

— Ai dreptate, a zis tata. Ăsta va fi primul lucru de care ne vom ocupa.

Atunci am avut un moment de inspirație.

— Știu – ce-ai zice de versurile alea din *Patru cvartete*? Alea foarte frumoase, despre timpul trecut cuprins în timpul prezent.

Tata s-a gândit puțin.

— Nu-i rău. Nu-i rău deloc.

Dar mi-am dat seama că nu era prea convins.

— Ai tu o idee mai bună?

— Nu chiar. Doar că mamei tale nu-i plăcea deloc poezia. Nu i-ar fi plăcut să aibă scrise pe mormânt niște versuri de T.S. Eliot.

— Foarte bine, atunci. Ce i-ar plăcea?

— Păi, știu și eu? Ei îi plăceau Tommy Steele, Cliff Richard…

— OK, atunci să fie Cliff. Câteva versuri dintr-un cântec de-al lui.

— *Living Doll*[26]… a zis tata gânditor și a clătinat din cap. Parcă nu prea merge pe un mormânt.

— Ce zici de *Devil Woman*[27]? Cred că nici ăsta.

— *Congratulations*[28]? Nu prea cred.

— *We are all going on a summer holiday*[29]?

— Nu, nu sunt bune de epitaf. Nu-i bun niciunul.

Privirile ni s-au întâlnit iar și brusc am izbucnit amândoi în râs:

apoi am învârtit ușor paharele de *amaretto* și le-am băut până la ultimul strop.

• Capitolul 22

Donald Crowhurst a început să se gândească la misterul nedezlegat al rădăcinii pătrate a lui minus unu și în scurt timp s-a pomenit că intră într-un „tunel întunecat” din care n-avea să mai iasă. Mulți dintre noi, slavă Domnului, avem norocul să scăpăm din el. Puțini sunt cei care reușesc să evite aceste tuneluri, dar de obicei ceva ne scoate la celălalt capăt. Cel în care am fost eu… ei bine, s-a dovedit a fi mai lung și mai întunecat decât mi-aș fi putut imagina. Acum îmi dau seama că rătăcisem prin el aproape toată viața. Dar cel mai important este că am scăpat până la urmă: și, când am ieșit în sfârșit la lumină, clipind și frecându-mă la ochi, m-am pomenit într-un loc din Sydney numit Fairlight Beach.

Am ajuns acolo dimineață, la ora nouă, după ce am luat primul feribot de la Circular Quay la Manly. De la Manly Wharf la Fairlight erau cincisprezece minute de mers pe jos. Cerul era acoperit cu nori cenușii de ploaie, dar cu toate astea, în aer se simțea o căldură umedă. Era suficient de cald ca să ieși să înoți. Zecile de joggeri care treceau pe lângă mine pe promenada dintre Wharf și Fairlight Beach erau transpirați. Crezusem că prezența mea acolo va atrage atenția, că voi fi numai eu și ceilalți se vor uita la mine cum stau pe plajă de unul singur, dar nu, pe-acolo trecea întruna lume. Nu doar joggeri, ci și oameni care își plimbau câinii, admirau priveliștea sau ieșiseră la o plimbare de dimineață, în drum spre magazine ca să-și cumpere ziarele de duminică. Mă simțeam ca acasă: simțeam că fac parte dintr-o comunitate plăcută, relaxată și primitoare.

Totuși, să stai singur pe o bancă și să privești marea, așteptând cu nerăbdare pe cineva timp de trei ore, nu-i puțin lucru. Pe drum îmi cumpărasem ziarul *Sun-Herald* ca să am ceva de citit, dar asta m-a ținut ocupat doar vreo oră. Nu adusesem cu mine decât o sticlă mică cu apă și nici nu voiam să beau prea mult din ea, ca să nu fie nevoie să mă duc la toaletă. Priveliștea era spectaculoasă: la marginea plajei era o piscină cu apă sărată săpată în stâncă, un dreptunghi iridescent de apă albastră-verzuie, iar dincolo de ea se întindea spre orizont marea calmă și cenușie în această dimineață, presărată cu iahturi și, încă și mai departe, mai degrabă se ghicea decât se zărea superba imensitate a orașului Sydney. Ai fi zis că era imposibil să te saturi de

această priveliște. Poate cu altă ocazie, când n-ar fi trebuit să mă uit atât de disperat să văd dacă apar chinezoaica și fetița ei, mi-ar fi făcut plăcere să stau toată ziua pe bancă și să privesc plaja și marea. Însă azi nu mă încânta prea mult această perspectivă.

Dar nu vreau să vă las să așteptați cât am așteptat eu. Au venit. Au venit imediat după prânz. Chinezoaica, fiica ei și încă o fetiță de aceeași vârstă. O prietenă de-a fiicei ei, probabil. Blondă, caucaziană. Toate trei au trecut chiar pe lângă banca mea și au intrat pe plajă, unde chinezoaica a întins pe nisip o pătură de picnic, iar cele două fetițe s-au dezbrăcat imediat de haine, rămânând în costume de baie, și au alergat spre stânci ca să se joace. Chinezoaica – îmbrăcată cu un tricou alb și niște pantaloni bleumarin trei sferturi, evazați – s-a așezat pe pătură și, în timp ce privea spre cealaltă parte a golfului, și-a turnat într-un pahar ceva cald dintr-un termos.

Așadar, aceasta era șansa mea. În sfârșit sosise momentul. Dar oare puteam s-o fac? Puteam să mă duc la o străină, o femeie singură care ieșise după-amiaza pe plajă împreună cu fiica ei și încă o prietenă, să dau buzna în viața ei, invadându-i intimitatea cu o frază tâmpită de genul „Mă scuzați, știu că nu mă cunoașteți, dar…”?

Mă pregăteam să recunosc în sinea mea că nu voi fi în stare s-o fac și deodată un țipăt de durere și spaimă s-a auzit dinspre piscină.

M-am uitat într-acolo. Era prietena cu care venise fetița chinezoaicei. Alunecase și căzuse. Se ridicase în picioare chiar pe marginea piscinei ca să meargă în echilibru pe peretele de piatră, dar se dezechilibrase și căzuse în mare. Instinctiv am sărit s-o ajut. Eu alergând dintr-o direcție, chinezoaica venind și ea în fugă de pe plajă, unde își întinsese pătura pe nisip, amândoi am ajuns acolo în același timp.

— Jenny! a strigat ea. Jenny, ai pățit ceva?

Aici apa nu era deloc adâncă, iar Jenny stătea acum în picioare, cu lacrimile șiroindu-i pe obraji. Zidul de pe care căzuse în mare era înalt de aproape un metru și jumătate, prea sus pentru ca ea să poată să urce, așa că trebuia mai întâi s-o trag în sus ca s-o scot de-acolo. Am întins brațele spre ea.

— Haide, prinde-te de mine, am zis eu. Am să te trag în sus.

Fetița cu părul blond m-a apucat de mâini, iar eu am ridicat-o cu ușurință pe marginea piscinei. Atunci am văzut că se zdrelise rău la piciorul stâng, la gleznă și ceva mai sus, probabil când căzuse pe pietrișul de pe fundul apei. Sângera destul de tare. S-a aruncat în

brațele chinezoaicei și a plâns câtva timp, după care toți patru am ocolit piscina și ne-am întors la pătura de pe plajă.

— Vă mulțumesc, vă mulțumesc foarte mult, zicea chinezoaica. Mi se părea și mai frumoasă acum, când o priveam mai de-aproape.

— Pot să vă ajut cu ceva? am întrebat eu.

— Cred că o să fie bine. Trebuie doar să-i curăț rana și…

— Doar nu plecăm acasă, nu-i așa, mami? a întrebat fetița ei.

— Nu știu, scumpo, cum vrea Jennifer. Jennifer, vrei să mergi acasă la mama ta?

Jennifer a clătinat din cap că nu.

Când am ajuns pe plajă, Jennifer s-a întins pe pătură, iar noi i-am examinat rănile de la picior. Una dintre zgârieturi era mai urâtă și destul de adâncă. Chinezoaica a scos un șervețel Kleenex dintr-o cutie din coșul de picnic, iar eu am turnat peste rană niște apă din sticla pe care o aveam cu mine, am curățat-o și am oprit sângerarea. Apoi ea a mai căutat ceva prin coș și am auzit-o șoptind:

— N-am niciun plasture la mine! Cum de n-am luat plasturi?

Mi-am adus aminte că în drum spre plajă trecusem pe lângă o farmacie și i-am zis:

— Mă duc eu să cumpăr.

— Nu – vă rog – nu vreau să vă deranjez prea mult.

— Dar nu mă deranjați deloc. E o farmacie puțin mai sus. Trebuie să-și acopere zgârieturile acelea. Altfel nu mai poate să intre în apă toată ziua.

— Zău, nu cred…

Dar n-am mai stat să-i ascult protestele și, până să termine ce avea de spus, am și plecat într-acolo. M-am dus și m-am întors în mai puțin de zece minute. Când am revenit și i-am dat plasturii, mi-am dat seama că nu mai aveam cu ce s-o ajut. Rănile au fost acoperite foarte repede și cele două fetițe – care, cât fusesem eu plecat, au ras aproape tot ce aduseseră de mâncare pentru picnic – își recăpătaseră buna dispoziție. Acum se pregăteau s-o zbughească din nou la piscină.

Înainte să le dea voie să plece, chinezoaica s-a ridicat în picioare și i-a strâns fiicei ei părul într-o coadă de cal pe care a legat-o cu un elastic.

— Să nu intrați imediat în apă, ca să aibă timp să se digere mâncarea, a zis ea. Și să fiți mai atente de data asta.

— O să fim.

— Și ce-ar fi să-i mulțumiți domnului care a fost atât de amabil și ne-a ajutat?

— Vă mulțumim, au zis ele într-un glas, ascultătoare.

— Pentru puțin, am zis eu. Dar ele plecaseră deja.

Câtva timp, eu și chinezoaica am tăcut jenați. Niciunul dintre noi nu știa ce să zică.

— Mă bucur că s-a întâmplat să fiu aici, am îngăimat eu într-un târziu. Adică sunt convins că v-ați fi descurcat și singure, dar…

Ea s-a uitat la mine ușor încruntată și a zis:

— Nu mă pricep foarte bine la accente, dar sunteți englez, nu-i așa?

— Da, așa este.

— Ați venit doar în vizită? Sunteți de mult timp în Sydney?

— Doar de o săptămână, am răspuns eu. Am venit să-l văd pe tatăl meu. Să rezolvăm niște probleme de familie. Acum am terminat și mă întorc la Londra. De fapt, chiar în seara asta.

Când a auzit, mi-a întins hotărâtă mâna, cu un aer formal.

— Atunci vă mulțumesc foarte mult pentru ajutor, domnule… ăăă…

— Sim, am spus eu dând mâna cu ea. Maxwell Sim.

— Vă mulțumesc, domnule Sim. Dar înainte să plecați, aș vrea să vă întreb ceva – dacă îmi permiteți.

— Desigur.

— Eram foarte curioasă. Voiam să știu dacă a fost o pură coincidență faptul că aseară am mâncat la același restaurant.

— Ah, am zis eu.

Se pare că fusesem descoperit.

— Și în urmă cu două luni, dacă nu mă înșel.

— În urmă cu două luni, am repetat eu. Da, așa este.

— Mă urmăriți cumva, domnule Sim? Ar trebui să anunț poliția?

Nu știam ce să spun. Ea avea acum o anumită sclipire în ochi, dar era mai degrabă o sclipire de sfidare, nu de panică.

— Am venit, am zis eu alegându-mi cuvintele cu grijă, fiindcă știam că am să vă găsesc aici. Și am încercat să vă găsesc pentru că doream să vă întreb ceva. Trebuie să știu un lucru pe care numai dumneavoastră mi-l puteți spune. Atâta tot.

— Atâta tot? Atunci să auzim întrebarea.

— Da. Întrebarea. Foarte bine, acum puteam s-o întreb direct. Sunteți căsătorită? Aveți un prieten? Fiica dumneavoastră are un

tată?

Chinezoaica a zâmbit reținut și s-a uitat în altă parte.

— Înțeleg, a zis ea.

Apoi, uitându-se din nou la mine:

— Da, domnule Sim, sunt căsătorită. Am o căsnicie fericită, cum se zice.

— Ah, am înțeles. M-am simțit imediat ca și cum în fața mea s-ar fi deschis un hău imens de dezamăgire și acum nu voiam decât să mă arunc în el. În cazul ăsta, am zis, cred că ar fi mai bine să plec. Îmi cer scuze dacă… v-am deranjat cu ceva. A fost extrem de…

— Vă rog, a zis chinezoaica. Nu plecați. Nu m-ați deranjat deloc. Dimpotrivă, chiar mi-ați fost de ajutor. Și ce-ați făcut dumneavoastră este foarte romantic, dintr-un anumit punct de vedere. Dacă ați bătut atâta drum până la plaja asta doar ca să mă vedeți, cel puțin dați-mi voie să vă ofer și eu ceva. O ceașcă de ceai, ce spuneți?

— E foarte drăguț din partea dumneavoastră, dar…

— Te rog, Maxwell, ia loc. Pot să-ți spun Maxwell?

— Da, sigur că da.

S-a așezat pe pătură și mi-a făcut și mie semn să mă așez lângă ea: ceea ce am și făcut, cu o oarecare reținere.

— Pe mine mă cheamă Lian. Pe fiica mea o cheamă Yanmei. Pe prietena ei de la școală știi deja cum o cheamă. Preferi ceaiul cu lămâie? Mă tem că lapte nu am adus.

— Nu contează. Cum îți e mai ușor.

Lian a turnat niște ceai negru în două pahare de plastic, iar pe unul mi l-a întins mie. I-am mulțumit și câteva clipe am băut în liniște. Apoi am spus:

— Dacă îmi dai voie să-ți explic ceva…

— Spune, te rog.

— Adevărul este că, văzându-vă acum două luni pe tine și pe Yanmei când luați masa la restaurant, am fost profund impresionat.

— Serios? În ce sens?

— Nu mai văzusem până atunci atâta… intimitate cum am văzut între voi două. Am văzut acea intimitate și am simțit că din viața mea lipsea așa ceva și am început să sper – să-mi imaginez, de fapt – că aș putea să fac și eu parte din ea.

Lian a zâmbit din nou în felul ei reținut, dar fermecător. A privit în jos, în paharul cu ceai, și a zis:

— Da, cina aceea pe care o luăm împreună este foarte specială

pentru noi. Mergem acolo în a doua sâmbătă din fiecare lună. Știi, soțul meu, Peter, trebuie să se ducă în Dubai o dată pe lună. Acolo săptămâna de lucru începe duminică dimineața. Așa că pleacă cu avionul din Sydney la nouă fără zece, cu o seară înainte. Eu și Yanmei îl conducem la aeroport, iar ea e întotdeauna cam abătută fiindcă îl iubește foarte mult pe tatăl ei și îi e dor de el când este plecat. Și-atunci, ca s-o înveselesc, mergem împreună la acel restaurant. De douăsprezece ori pe an, negreșit, fie vară, fie iarnă. Copiii au nevoie de niște tipare. Au nevoie de ordine. Desigur, și adulții. Mersul la restaurantul acela este o constantă în viața noastră.

— Îmi place, am început eu, simțind că nu mai am nimic de pierdut dacă spun direct tot ce gândesc, îmi place când vă văd cum jucați cărți. Ca și când restul lumii nu mai există în jurul vostru. Iar Yanmei – parcă ai fi tu în miniatură.

M-am uitat spre fetiță și am văzut-o stând pe marginea piscinei, pregătindu-se să sară în apă.

— Felul cum vorbește, cum se mișcă, seamănă cu tine…

— Serios? a zis Lian. Crezi că există o asemănare fizică?

— Bineînțeles.

— Dar să știi, a zis ea, Yanmei nu este fiica mea naturală.

— Nu este?

— Nu. Eu și Peter am adoptat-o acum trei ani. De fapt, nici măcar nu suntem de aceeași naționalitate. Eu sunt din Hong Kong. Yanmei este din China, dintr-un oraș numit Shenyang, din provincia Liaoning. Probabil că asemănarea dintre noi este numai în mintea ta. Poate că asta ai vrut tu să vezi.

— Poate, am zis eu sorbind din ceai și privind spre golf. Nu știu de ce, dar m-a tulburat această informație. Știind acum că nu există o legătură de sânge între Lian și Yanmei, parcă mi-am schimbat imaginea despre ele. Deci voi nu aveți copiii voștri?

— Nu. O perioadă de timp am fost foarte nefericiți din cauza asta. Dar acum o avem pe Yanmei…

— Era orfană?

— Da. Mama ei a murit în urmă cu câțiva ani, pe când ea avea numai trei ani. Mă tem că a avut o moarte groaznică. Știi, condițiile de muncă din fabricile de acolo erau atât de proaste că întreceau orice imaginație. Muncitorii aveau atâtea de îndurat numai pentru ca noi, cei din Occident, să avem niște produse la preț redus. Mama lui Yanmei lucra într-o fabrică, la vopsitorie, și muncea cincisprezece sau

șaisprezece ore pe zi, folosind numai vopsele chimice, pline de solvenți toxici. Fără niciun fel de protecție – fără măști sau ce mai era necesar. A murit de cancer. Cancer la creier.

— Groaznic, am zis. Era un cuvânt banal, dar n-am găsit altceva de spus. Și ce producea fabrica?

— Periuțe de dinți, mi se pare.

M-am uitat surprins la Lian când a spus asta. Auzisem bine?

— Periuțe de dinți?

— Da, periuțe de plastic ieftine. Pari surprins. Ce e de mirare?

De fapt, rămăsesem fără grai.

— Cumva periuțele de dinți au o anume semnificație pentru tine?

Încet-încet am început să-mi recapăt graiul.

— Da, au o semnificație foarte specială. Mai mult decât atât, ceea ce tocmai mi-ai spus, povestea mamei lui Yanmei… Mi se pare uluitoare. De necrezut.

— Nu e deloc de necrezut. Lucrurile astea se întâmplă tot timpul în țările slab dezvoltate și nu numai. Din păcate, avem tendința să le ignorăm.

— Nu, ceea ce mi se pare de necrezut este… semnificația personală. Semnificația pe care o are pentru mine, personal.

— Oh, înțeleg. Ai putea să-mi explici această semnificație?

Am inspirat adânc și am clătinat din cap.

— Mi-ar lua… mă tem că mi-ar lua foarte mult timp. Știi, într-un mod ciudat, tot ce mi s-a întâmplat în ultimele săptămâni are legătură cu Yanmei și cu mama ei. Dar ar trebui să-ți spun toată povestea ca să înțelegi și sunt sigur că te-ar plictisi.

— Dar acum trebuie să-mi povestești. Uite! A arătat spre Yanmei și Jennifer care se bălăceau de la un capăt al bazinului la altul. Fetele se distrează. Nu vor vrea să plece decât cel mai devreme peste o oră. Eu nu mi-am adus nimic de citit. Așa că spune-mi povestea ta. Aș vrea s-o aud, indiferent cât de lungă sau de plictisitoare ar fi. Ce altceva am de făcut?

•

Și așa am început să-i povestesc toate lucrurile care mi s-au întâmplat de când le văzusem pentru prima oară pe ea și pe Yanmei în restaurantul de lângă portul Sydney, de ziua Sfântului Valentin. Nu știam cu ce să încep și cred că inițial am zăpăcit-o de tot. Am început prin a-i povesti despre Alan Guest, despre toate idealurile și ambițiile pe care încercase să le realizeze cu mica lui firmă de periuțe

de dinți, crezând că, dacă avusesem ceva de învățat din tot ce mi se întâmplase în ultimul timp, atunci aceasta a fost o lecție despre duritatea lumii: am învățat că trăim vremuri în care o organizație, oricât de bine intenționate și de inovatoare ar fi eforturile ei, poate fi îngenuncheată de alte forțe mai puternice. Pe urmă m-am gândit că poate nu acesta era înțelesul poveștii și că poate ceea ce aflasem eu (sau începusem să aflu) era ceva despre mine, despre felul meu de a fi și despre problemele mele. Așa că săream de la una la alta, încât biata Lian era din ce în ce mai nedumerită și, la un moment dat, mi-a zis să o iau de la capăt și să povestesc exact cum s-a întâmplat. Iar când am luat-o de la capăt, mi-am dat seama că ceea ce-i spuneam nu mai semăna deloc cu o poveste, era doar o înșiruire de întâmplări disparate: întâlniri, în general, întâlniri cu oameni străini și surprinzători care au contribuit cu câte ceva, fiecare în felul lui, și mi-au schimbat cursul vieții în ultimele săptămâni. Totul începuse cu Lian, firește, și Yanmei. Pe urmă fusese… De fapt, mai întâi fusese omul acela de la biroul de *check-in* de la aeroportul din Sydney, care îmi oferise un loc mai bun la clasa Premium Economy, fără un motiv anume. Pe urmă fusese bietul Charlie Hayward, care a făcut atac de cord chiar lângă mine, în avionul de Singapore. Apoi a fost Poppy cu dispozitivul ei secret de înregistrare și povestea despre Donald Crowhurst. Pe urmă, tipul din parcul din Watford, care mi-a furat telefonul mobil și s-a întors după aceea să mă întrebe cum se ajunge la gară. Apoi au fost Trevor Paige și Lindsay Ashworth, care m-au invitat în oraș să bem o bere la Park Inn și mi-au propus să mă alătur echipei lor de vânzări. A urmat cina acasă la mama lui Poppy, unde am cunoscut-o pe ea, pe prietenul ei nesuferit, Richard, și singura persoană care a fost amabilă cu mine, unchiul Clive. Apoi întâlnirea cu Alan Guest însuși, în ziua când am plecat de la biroul lui în prima mea călătorie în Scoția. Pe urmă domnul și doamna Byrne, părinții lui Chris, apoi Miss Erith și doctorul Hamid, în blocul acela de la periferia orașului Lichfield, apoi Caroline, Lucy și cina noastră nereușită în Kendal, apoi Alison Byrne, care m-a invitat să mă culc cu ea în Edinburgh, dar eu am fugit, am fugit cu sticlele ei de whisky și am reușit să ajung la mașină abia când se lumina de ziuă, după care am plecat de unul singur prin munții Scoției. Singura de care n-am pomenit nimic în toată povestea asta a fost Emma: fiindcă îmi era rușine să recunosc că începusem să vorbesc cu un GPS și m-am gândit că poate Lian o să-și strice părerea despre mine dacă îi spun.

În timp ce eu îi povesteam despre toate aceste întâlniri, Lian s-a întins pe pătura de picnic, și-a pus mâinile sub cap și a închis ochii. Nu zicea nimic și nu mi-a pus nicio întrebare; nu m-a întrerupt deloc, deși am vorbit mult timp, apoi, când am terminat, n-a avut nimic de comentat la început, iar eu, văzând că tace, am crezut că probabil a adormit. Dar nu, nu adormise. Doar medita la ce îi povestisem și în cele din urmă s-a ridicat sprijinindu-se în coate, s-a uitat la mine și mi-a zis:

— Ei bine, Maxwell, acum m-am lămurit.

— Cum adică te-ai lămurit? am întrebat-o.

— Acum înțeleg de ce aseară arătai atât de diferit de omul care a venit la restaurant în urmă cu două luni.

— Serios? am întrebat eu. Se vede că m-am schimbat?

— Desigur. Prima dată m-ai cam speriat. Mă gândeam că nu mai văzusem niciodată un om atât de singur și de deprimat. Dar aseară – și azi – arăți… ei bine, arăți mai liniștit, cel puțin. Arăți ca un om care aproape că s-a împăcat cu sine.

— Aproape, am repetat eu.

— Aproape.

— Mamă! Yanmei a venit alergând, cu Jennifer pe urmele ei. Cât este ceasul? Nu-i așa că mai stăm?

— Nu. Mă tem că nu. Ne așteaptă mama lui Jennifer. Și nu mai sta așa bosumflată – dacă nu mă înșel, zicea ceva de vânătoarea ouălor de Paște[30]…

Fetițele s-au luminat brusc la față când au auzit.

— Bine, a zis Jennifer. Dar mai întâi ne ducem să mai înotăm puțin.

Și au zbughit-o râzând spre piscină.

— Doar cinci minute! a strigat Lian în urma lor.

S-a întors spre mine și a văzut că eram iarăși îngândurat.

— Scuze, am zis eu scuturându-mă de gânduri. Nici nu mi-am dat seama că azi e duminica Paștelui. Sărbătoarea răsăritului de soare…

— Răsăritului de soare? a întrebat Lian nedumerită.

— Nu asta a fost Pastele la început? Se crede că este momentul unor zori noi, al unor noi începuturi.

De data asta mi-a zâmbit și mi-a zis cu blândețe, pe un ton de scuză:

— Și ai crezut că eu voi fi pentru tine un nou început. Eu și Yanmei. Îmi pare rău, Maxwell, dar… va trebui să cauți în altă parte.

— Știu.

— În orice caz…

— Ce? am întrebat eu. Mi s-a părut incitant, poate chiar puțin neliniștitor felul în care lăsase fraza neterminată: de parcă nu îndrăznea să spună ce vrusese să spună.

— În orice caz, a continuat ea după un moment, ceea ce cauți tu – intimitatea… Nu ai fi găsit-o alături de noi.

— Așa crezi tu? Cum de ești atât de sigură?

Lian a luat paharul de plastic din nisip și l-a răsturnat, scuturând ultimele picături de ceai. Apoi a înșurubat cu grijă capacul termosului. Mișcările ei erau lente și mecanice, se vedea că era cu gândurile – adevăratele gânduri – în altă parte.

— Fata aceea, Poppy, a zis ea într-un sfârșit. La ea mă gândeam. Dintre toți oamenii pe care i-ai întâlnit de-a lungul călătoriei, ea este ceva mai aparte. Cred că ea a fost cea care te-a înțeles cel mai bine.

— Da, dar Poppy mi-a spus foarte clar că nu putem fi decât prieteni, nimic mai mult.

— Bineînțeles. Și totuși… Când te-a invitat la masă acasă la mama ei – nu ți s-a părut că a fost un gest extraordinar din partea ei?

— Extraordinar? În ce fel?

— A fost un gest generos… Încurajator. Și foarte… intuitiv.

— Da, am zis eu – puțin nerăbdător –, dar, după cum îți spuneam, nu m-am înțeles bine cu mama ei, dacă la asta te referi. Nu mi s-a părut atrăgătoare.

— Crezi că Poppy încerca să te cupleze cu maică-sa?

— Bineînțeles. Așa mi-a dat de înțeles.

— Dar mai era și altcineva acolo în seara aceea.

— Altcineva?

— Altcineva.

La cine se referea?

— Nu, nu mai era nimeni, am zis eu. Mai era un cuplu de tineri – cu vreo douăzeci de ani mai tineri decât mine – și unchiul ei, Clive. Atât.

Lian a continuat să mă privească cu insistență. A început din nou să zâmbească, dar s-a stăpânit când a văzut privirea mea de indignare crescândă.

— Scuze, a zis ea. Am spus ce nu trebuia.

Și-a adunat grăbită lucrurile și le-a pus în coșul de picnic, apoi s-a ridicat în picioare.

— Mai bine să mă duc să le iau pe fete.

Încă mut de uimire, m-am ridicat și eu în picioare și i-am luat mâna, cu un aer absent, atunci când mi-a întins-o.

— La revedere, Maxwell Sim, a zis ea. Și încearcă să nu te superi pe oamenii care cred că te cunosc mai bine decât te cunoști tu însuți. Nu-ți vor decât binele.

Mi-a întors spatele și a început să se îndepărteze. Am ezitat câteva secunde, apoi am alergat după ea s-o prind din urmă.

— Lian! am strigat eu.

S-a oprit și s-a întors spre mine.

— Da?

Fără să mă mai controlez – fără să stau să mă gândesc ce fac – am apucat-o, am cuprins-o cu brațele și am îmbrățișat-o nebunește. O țineam atât de strâns încât nici nu mai putea să se miște. Cred că nici nu mai putea să respire. Am ținut-o așa… nu știu cât timp. Până ce corpul meu s-a cutremurat convulsiv într-un imens suspin, apoi mi-am lipit gura de părul ei, am plâns și am șoptit în el:

— E greu. E foarte greu. Știu că trebuie să recunosc asta, dar e cel mai greu lucru din viața mea pe care…

I-am simțit palma în pieptul meu, împingându-mă la început mai încet, apoi cu mai multă putere. I-am dat drumul, trăgându-mă un pas înapoi, mi-am șters ochii și am privit în altă parte: rușinat, distrus, părăsit.

— Cred că ești foarte aproape, Maxwell, a zis ea. Foarte aproape.

Mi-a pus mâna pe braț, apoi mi-a întors din nou spatele și s-a îndreptat spre piscină, strigând-o pe fiica ei.

•

Am rămas pe plajă până la apusul soarelui.

Era interesant să privești cum se schimbă culorile cerului. Nu mai făcusem asta până atunci. Cenușiul se transforma treptat în argintiu în timp ce norii începeau să se crape, lăsând să se vadă soarele ce stătea să apună. Curând au căpătat o nuanță aurie, apoi au început să se destrame și să se risipească în timp ce lumina soarelui pălea și se stingea, până când pe cer au mai rămas doar niște urme palide de roșu și albastru. Pe plajă tot veneau și plecau oameni. La piscină nu mai era nimeni. Se încheia, în sfârșit, o zi lungă.

Deja îmi era dor de Lian. Mă întrista gândul că n-o voi mai vedea niciodată. Îmi era dor și de tata. Ar fi trebuit să mă întorc să-l mai văd – mai erau doar câteva ore până să plec din Australia –, dar

parcă ceva mă oprea. Ceva mă ținea în loc. Nu era urgent să vorbesc cu el, mai ales că știam acum că se va întoarce definitiv în Anglia. În curând vom avea destul timp să stăm împreună, să ne simțim bine.

Nu puteam să rămân aici la nesfârșit. Pierdeam avionul dacă nu plecam mai repede. Dar știam că trebuie să mai fac ceva înainte de asta.

Trebuia să vorbesc cu cineva. Simțeam nevoia să vorbesc neapărat cu cineva – o nevoie presantă, chiar mai presantă decât atunci când rătăceam beat cu mașina prin munții Cairngorm, pe un viscol sălbatic, iar bateria telefonului mi se descărcase.

Bineînțeles că astăzi bateria telefonului era încărcată.

Deci, ce mă oprea?

Eram ca micuța Yanmei când stătea pe marginea piscinei și își făcea curaj să sară în apă. Dar știind că odată ce-am făcut-o, odată ce-am găsit curajul necesar, mă aștepta răcoarea apei, senzația îndelung amânată de ușurare, de eliberare…

Ești foarte aproape, Max. Ești foarte aproape.

Ce oră era acum la Londra? Diferența de fus orar mă zăpăcise de tot în ultimele două săptămâni, în Anglia se dăduse ceasul înainte pentru a trece la ora de vară, iar în Australia se dăduse înapoi, revenindu-se la ora de iarnă, sau era invers? În fine, ceva de genul acesta. Deci, dacă în Sydney era ora cinci, în Londra era… dimineața foarte devreme. Oare prea devreme ca să suni pe cineva? Nu știu ce să zic. În orice caz, nu era o oră de sunat nici aici, nici acolo. Telefonul meu nu putea fi decât binevenit sau nu.

Mi-am scos telefonul. Am căutat în agendă până am găsit numele lui Clive. Apoi am inspirat adânc și am apăsat pe butonul de apel.

Mi s-a părut că telefonul a sunat o veșnicie. Nu va răspunde. Dar până la urmă a răspuns.

— Alo, am zis eu. Alo, Clive?

— Da, Clive la telefon. Dumnezeule mare – Max, tu ești?

— Da, eu sunt. Te-am trezit?

— M-ai trezit, dar lasă, nu-i nimic. Nu contează. Mă bucur să te aud.

Să-mi spuneți dacă mă repet cumva, dar… v-am zis că primul lucru care mă atrage la cineva, în nouă cazuri din zece, este vocea?

• √-1

Am stat pe plajă până la apusul soarelui.

(Opriți-mă dacă v-ați săturat să auziți asta.)

Priveam cum se schimbă culorile cerului.

(Nu e nevoie să mai citiți dacă nu mai vreți. Povestea s-a terminat.)

I-am telefonat lui Clive și am știut că totul avea să fie bine.

(Da, știu că am trecut prin multe. Le mulțumesc tuturor celor care au rămas alături de mine. Le sunt recunoscător. Și trebuie să spun că vă admir tenacitatea. Sunt foarte impresionat.)

Și atunci…

•

Și atunci, pe plajă a sosit un grup de oameni. O familie. Nu veniseră dinspre Manly Wharf, ci pe promenadă, din sens opus, dinspre vest, și erau vreo șapte la număr. Soțul, soția și cele două fiice – ei erau destul de ușor de identificat, cât despre ceilalți, asta era ceva mai greu. Poate bunici? Mătuși, unchi, prieteni de familie? Nu-mi dădeam seama. Cele două fete aveau pielea foarte albă și purtau niște rochii de vară vaporoase peste costumele de baie. Cea mai mică părea să aibă opt ani, cea mare, doisprezece sau treisprezece ani – cam de vârsta lui Lucy. Au alergat până la marginea apei și au început să se stropească și să arunce apa cu picioarele. Mama lor, o femeie cu părul lung și blond, s-a dus după ele ca să le supravegheze, în timp ce tatăl lor a rămas pe aleea de lângă plajă și se plimba agale, visător și preocupat. Avea părul grizonant – aproape alb – și purta o jachetă maro deschis peste un tricou alb prin care i se vedea burta aferentă vârstei mijlocii. Întreaga ținută îl făcea să semene puțin cu o *caffe latte*, servită într-un pahar înalt, cu o ușoară protuberantă la mijloc.

În stânga și-n dreapta erau destule bănci libere, dar, spre surprinderea mea, le-a ignorat și a venit să se așeze lângă mine. Altădată m-ar fi deranjat o asemenea intruziune, dar acum mă simțeam relaxat, optimist și cu chef de vorbă: începusem să cred că orice s-ar fi întâmplat de-aici înainte, lucrurile aveau să meargă spre bine. În afară de asta, mi s-a părut că văd și o anumită bunătate și căldură în ochii albaștri ai acestui străin afabil. Așa că, dacă voia să

intre în vorbă cu mine, eram pregătit.

— Bună seara, am zis.

— Bună seara, mi-a răspuns el. Apoi a continuat: Cum merge?

Era una dintre acele întrebări fără rost la care de obicei nu aștepți un răspuns anume. Dar m-am decis ca azi să nu țin cont de această convenție socială și am luat-o în serios.

— Dacă tot m-ați întrebat, merge binișor, i-am răspuns eu. Am avut două zile epuizante în anumite privințe, dar până la urmă… Eu zic că mă simt bine. Foarte bine.

— Minunat, exact ce voiam să aud.

— Și dumneavoastră sunteți englez, e adevărat?

— Ha! Mă trădează accentul, așa e? Da, am venit aici pentru trei săptămâni. Soția mea este de origine australiană. Suntem în vizită la niște rude de-ale ei.

— Aceea este soția dumneavoastră? am întrebat arătând spre blonda drăguță care se așezase pe o stâncă, împreună cu cele două fetițe.

— Da, ea e.

M-am uitat mai atent la bărbatul acesta.

— Poate vi se pare ciudat ce vreau să vă întreb, am zis, dar am impresia că ne-am mai întâlnit – sau mă înșel eu?

— Să știți că și eu am aceeași impresie. Cred că ne-am mai întâlnit. De fapt, sunt chiar sigur – îmi amintesc și unde.

— Aici mă simt depășit, am zis eu. Nu vreau să mi-o luați în nume de rău, dar am întâlnit atâția oameni în ultimele săptămâni încât…

— Nu face nimic. Vă înțeleg, a răspuns omul. În orice caz, este oarecum inexact să spun că ne-am întâlnit. Ne-am intersectat – așa e mai bine. Nici măcar nu am vorbit unul cu altul.

— Și unde a fost asta?

— Chiar nu vă amintiți?

— Mă tem că nu.

— În aeroportul Heathrow, cu aproape două luni în urmă. Erați într-o cafenea și voiați să beți un cappuccino, numai că era atât de fierbinte încât nici nu puteați să vă atingeți de el. Eu stăteam la masa de alături, urma să plec la Moscova.

— Așa e, da! Erați cu soția și fetițele dumneavoastră.

— Veniseră să mă conducă.

Da, acum îmi aminteam perfect. A fost o întâlnire de care am uitat să-i spun lui Lian când i-am povestit prin ce am trecut în ultimele

săptămâni. Mi-am adus aminte că auzeam ce discutau și că nu prea înțelegeam despre ce era vorba.

— Dar de ce trebuia să plecați la Moscova? am întrebat. V-am auzit întâmplător discutând atunci și parcă ziceați ceva despre niște… interviuri.

— Așa este. Era o călătorie pentru promovarea unei cărți. Știți, eu sunt scriitor.

— Ah, scriitor. Așa se explică. M-am gândit că dacă era și Caroline acolo, ar fi fost extrem de încântată să cunoască un scriitor adevărat. Nu pot să spun că eu m-am simțit peste măsură de emoționat. Ar fi trebuit să aud de dumneavoastră? am întrebat eu.

El a râs.

— Nu, bineînțeles că nu.

— Ce fel de cărți scrieți?

— Romane, în general. Ficțiune.

— Ah, eu nu prea citesc cărți de ficțiune. În prezent lucrați la ceva anume?

— Tocmai termin o carte, dacă tot m-ați întrebat. Sunt foarte aproape de final.

Am clătinat din cap cu un aer încurajator sau cel puțin așa mi s-a părut mie. Apoi am tăcut amândoi.

— Întotdeauna m-a mirat un lucru la scriitori, am zis eu. De unde vă vin ideile?

S-a uitat la mine ușor surprins. Probabil că până atunci nu-i mai pusese nimeni o astfel de întrebare.

— Hmm – e greu de spus, a zis el. Știți, e foarte greu să generalizezi…

— Dar cartea aceasta pe care o terminați acum?

— Adică de unde mi-a venit ideea?

— Da, dacă se poate.

— Păi, stați să mă gândesc. S-a lăsat pe spateaza băncii, uitându-se în sus, spre cer. E foarte greu să-mi aduc aminte toate detaliile, dar… Da, cred că asta a fost. Da, pot să vă spun exact de unde mi-a venit ideea.

— Vă rog.

— Ei bine, în urmă cu doi ani – în 2007, de Paște – venisem cu familia în Australia, tot într-o vizită, și într-o seară am ieșit la un restaurant cu vedere spre portul Sydney, unde am văzut la o altă masă o chinezoaică jucând cărți cu fetița ei.

L-am privit încremenit.

— Nu știu de ce, a continuat el, dar ceva m-a emoționat văzându-le – păreau așa de apropiate, era atâta intimitate între ele, încât mă întrebam cum ar fi, ca bărbat singur, să stai la o masă, să ți se ofere acest crâmpei din viața lor și să-ți dorești să faci parte din ea.

Am încercat să-l întrerup, dar el începuse deja să se desfășoare.

— Și tot în acea călătorie stabilisem să mă întâlnesc cu Ian – vechiul meu prieten Ian de la Universitatea Warwick, care acum predă la ANU în Canberra – stabilisem să mă întâlnesc cu el la ceainăria din Grădina Botanică din Melbourne, dar n-am știut că existau două ceainării în Grădina Botanică din Melbourne, așa că era cât pe ce să nu ne întâlnim. Și cred că, pornind de la cele două idei combinate, am început să scriu cartea. De obicei așa se întâmplă. Se… ciocnesc două idei de genul acesta. S-a întors și s-a uitat la mine. N-am mai simțit nevoia să-l întrerup, căci îmi pierdusem de tot graiul (nu era prima dată în ziua aceea). Îți sună cumva cunoscut?

Am simțit că mi se uscase gâtul.

— Cred că încep să înțeleg, am zis eu într-un final.

— Și cum ți se pare, a întrebat el, să faci parte din povestea altcuiva?

— Nu sunt… sigur, am răspuns alegându-mi cu grijă cuvintele. Cred că ai nevoie de timp ca să te obișnuiești.

Apoi, știind deja care va fi răspunsul, am întrebat pierit:

— Cumva în cartea asta este vorba și despre periuțe de dinți? Și despre Donald Crowhurst?

— Culmea, a zis scriitorul, dar este vorba și despre aceste două lucruri. Am vrut ca povestea să se învârtă în jurul unui obiect casnic – unul pe care oamenii îl folosesc zilnic fără să se gândească la implicațiile lui politice sau ecologice. Chiar m-am chinuit să găsesc ceva potrivit și, până la urmă, nevastă-mea a fost cea care mi-a sugerat periuțele de dinți. La scurt timp după aceea, când eram la Londra, la o cafea cu prietena mea Laura, care este critic de artă, ea a început să-mi povestească despre lucrările Tacitei Dean, inspirate de povestea lui Donald Crowhurst, și mi-a mai spus și de o carte excelentă despre viața lui, scrisă de Nicolas Tomalin și Ron Hall. Așa că vezi tu – și cu asta am să-ți răspund la întrebarea pe care mi-ai pus-o – în general se întâmplă să-mi vină tot felul de idei din tot felul de locuri și, când încep să le pun laolaltă, încep să apară altele. Oameni, mai precis. Personaje. Sau, în cazul de față – s-a uitat direct

la mine –, *tu*.

Brusc m-am simțit ca într-un film prost de spionaj, chiar în momentul când eroul își dă seama că a nimerit direct în capcana întinsă de dușman.

— Înțeleg. Deci… asta sunt eu, nu? Am zis, încercând să trag de timp cât se putea. Sunt doar un produs al ideilor tale, așa este? Atunci trebuie să-ți spun că asta nu mă face să mă simt mai bine în propria mea piele.

— Privește lucrurile în felul următor, a spus el. Nu e mai rău decât să descoperi că exiști doar pentru că în Londra sunt două localuri apropiate care se cheamă The Rising Sun, nu crezi? Sau să știi că exiști numai ca rezultat al unei coliziuni întâmplătoare, una dintr-un miliard, între un spermatozoid al tatălui tău și un ovul al mamei tale. Zău așa, Max, aș zice că existența ta înseamnă *mai mult* decât existența multor oameni.

Era greu să ghicesc după ton ce voia scriitorul să-mi spună cu toate astea. Încerca să fie drăguț cu mine sau doar se juca precum pisica cu șoarecele înainte să-l mănânce?

M-am uitat spre plajă. Fetițele lui se dezbrăcaseră de rochițe și săreau pe rând în piscină, apoi ieșeau și săreau din nou. Pe un fundal în care se vedeau golful și soarele în asfințit scăpărând cărbuni aprinși în nuanțe de roz și auriu, era o priveliște absolut fascinantă. Mi se părea că trecuseră zile, săptămâni, ani de când Yanmei și prietena ei înotaseră acolo. Conversația mea cu Lian părea deja că se întâmplase într-o altă viață.

— Vezi tu, ți-am stabilit itinerariul cu multă grijă, a spus scriitorul pe un ton care mi s-a părut cam lăudăros. Să înceapă în 2009, de ziua Sfântului Valentin. Apoi, când mi-am dat seama că va trebui să ajungi pe aeroportul Heathrow peste două zile și când mi-am amintit că și eu fusesem acolo chiar în dimineața aceea, când am plecat la Moscova, mi-am zis că ar fi bine să-ți fac o scurtă vizită, dacă s-a nimerit să fim amândoi în trecere pe-acolo. Doar așa, să văd dacă totul merge bine. La urma urmei, chiar mă simt răspunzător pentru tine.

— Și Fairlight Beach din Sydney? Începeam deja să-mi dau foarte bine seama cum lucrează o astfel de minte diabolică. Presupun că de Paște ai fost aici cu familia – am dreptate?

— Bineînțeles. Privește numai cum arată locul ăsta. Nu-i așa că e superb în perioada asta a anului și în această lumină? Un loc atât de

trist și de frumos. De cum l-am văzut, am știut că aici va trebui să aibă loc ultima scenă din carte.

Mi s-a strâns inima când l-am auzit spunând cuvintele astea. Mi-au sunat ca dangătul unui clopot funerar.

— Ultima scenă? am îngăimat eu. Ești chiar atât de aproape de final?

— Da, cred că sunt. Deci – ți-a plăcut? Adică, ți-a plăcut să faci parte din ea? Cum a fost pentru tine, Max?

— Nu cred că aș folosi cuvântul „plăcut", am zis eu. A fost… o experiență, asta-i sigur. Cred că am învățat câteva lucruri pe parcurs.

— Asta era și ideea.

Ce îngâmfare să spui așa ceva! Începeam să bănuiesc că, în spatele acestei atitudini aparent curtenitoare, individul ăsta ascundea numai aroganță și auto-admirație.

— Nu ți se pare că e un lucru lipsit de demnitate, am zis eu – de data asta ca să-i distrag atenția –, să-ți câștigi existența inventând povești? Să recunoaștem, nu mai ești chiar un tinerel. De ce nu scrii despre ceva mai serios? Despre istorie sau știință, ceva de genul ăsta?

— E un punct de vedere interesant, a spus scriitorul rezemându-se de speteaza băncii, cu un aer de parcă se pregătea să le vorbească studenților la seminar. Deoarece ai perfectă dreptate când spui că ceea ce scriu eu, din punct de vedere literal, nu este un „adevăr" obiectiv. Numai că mie îmi place să cred că există și un altfel de adevăr – unul universal care… Ăăă – alo, unde crezi că pleci?

Mă gândeam că până termină el de trăncănit, poate reușesc s-o zbughesc de-acolo. Aveam avionul la ora zece și îmi rămâneau lejer două ore pentru *check-in*.

— Păi știi, acum trebuie să plec. Trebuie să prind avionul.

Scriitorul s-a ridicat în picioare și mi-a tăiat calea.

— Max, nu cred că înțelegi. Nu pleci nicăieri.

Chiar atunci a apărut soția lui și a schimbat cu ea câteva vorbe.

— Vrei să te duci tu să le scoți pe fete din piscină? Văd că tata arată cam obosit și cred că ar trebui să mergem acasă.

— Da, imediat, a răspuns el nerăbdător.

— Iar vorbești cu prietenii tăi imaginari? a șoptit ea pe un ton ușor ironic și până la urmă s-a dus singură la piscină.

El s-a întors către mine.

— Cum ziceam, Max – îmi pare rău, dar nu pleci niciunde.

— Dar trebuie să prind avionul, am zis eu cu o voce care deja

începea să-mi tremure. Trebuie să mă întorc la Londra. Mâine-seară iau masa cu Clive. Și tata se va întoarce definitiv în Lichfield, și mai sunt multe altele. Să vedem ce facem cu mormântul mamei.

— Dar, Max, povestea s-a terminat, a zis el.

M-am uitat în ochii lui și nu mi s-au mai părut blânzi. Parcă mă uitam în ochii unui criminal în serie.

— Nu se poate să se fi terminat, am protestat eu. Încă nu știu cum se termină.

— Oh, dar asta se rezolvă simplu, a zis scriitorul. Pot să-ți spun eu cum se termină. Mi-a zâmbit pentru ultima oară – un zâmbet plin de regrete și nemilos în același timp – și a pocnit din degete. Uite-așa!

• NOTA AUTORULUI •

Unele părți din această carte au fost scrise în timpul șederii mele la Villa Hellebosch din Flandra, fondată de guvernul flamand în cadrul programului pentru construirea de clădiri rezidențiale și administrată de Het Beschrijf{31} din Bruxelles.

Aș dori să-i mulțumesc gazdei mele de la această vilă, Alexandra Cool, pentru atenția și amabilitatea ei; de asemenea, lui Ilke Froyen, Sigrid Bousset și Paul Buekenhout; și lui James Canon pentru excelenta lui companie pe durata șederii mele acolo.

„Groapa cu urzici” a apărut pentru prima dată în colecția *Ox-Tales*: *Earth*, publicată de Profile Books în sprijinul Oxfam. Mulțumiri lui Mark Ellingham de la Profile și lui Tom Childs de la Oxfam pentru sugestii și încurajări.

Website: www.jonathancoewriter.com

Sfârșit

virtual-project.eu

{1} Dialect din estul Londrei, caracteristic persoanelor puțin educate.

{2} Învingătoarea (engl.).

{3} Romanele din seria Rabbit, scrise de autorul american John Updike, avându-l ca protagonist pe Harry Angstrom, poreclit „Rabbit" (Iepure).

{4} Roman de succes destinat copiilor, aparținând scriitorului britanic Richard Adams, despre viața și aventurile unui grup de iepuri.

{5} Dansatoare și actriță americană din filmele mute.

{6} Numele colectiv al creatorilor show-ului de comedie *Monty Python și circul zburător*, difuzat de BBC între 1969 și 1974. *Monty Python și Sfântul Graal* este una dintre comediile de succes ale acestora.

{7} În Europa de Vest, măcrișul este un remediu tradițional pentru înțepăturile de urzică.

{8} Echivalentul aproximativ al notei 5 în sistemul românesc de evaluare.

{9} Cort conic al indienilor din preria americană.

{10} *Only connect*, epigraful romanului *Howards End* al scriitorului englez E.M. Forster (1879-l970).

{11} Samuel Johnson – poet, eseist, critic literar și lexicograf englez (1709-1784).

{12} Rețea de canale artificiale destinate transportului de mărfuri dinspre nordul și centrul Angliei spre porturile de pe Tamisa. Cele mai multe au fost construite în a doua parte a secolului al XVIII-lea, iar această modalitate de transport s-a bucurat de succes până la începutul anilor '50. Deși rețeaua de canale navigabile străbate întreaga Mare Britanie, „zona canalelor" este delimitată, cu aproximație, de orașele Liverpool și Manchester la nord, respectiv Londra și Bristol la sud, având în centru orașul Birmingham.

{13} *Cats* („Pisicile"), celebru musical inspirat de *Cartea lui moș Oposum despre pisicile poznașe*, de T.S. Eliot.

{14} *Narrowboat*, în original.

{15} Scriitoare și naturalistă din Marea Britanie (1866-l943), cunoscută mai ales datorită cărților ei pentru copii, printre care se numără și *Povestea iepurașului Peter*.

{16} Magazin cu articole de ocazie vândute în scop caritabil.

{17} Stradă pietonală din Londra, cu numeroase magazine de modă.

{18} Tinerii Artiști Britanici – grup de artiști conceptuali și creatori de instalații care foloseau „tactici de șoc" și materiale nonconformiste.

{19} City of London, centrul istoric al Londrei, astăzi cartierul financiar, unde se află sediile principalelor bănci, societăți de asigurări și corporații.

{20} T.S. Eliot, „Burat Norton", în *Patru cvartete*, trad. și notă introductivă de Sorin Mărculescu, Univers, București, 1971, p. 19.

{21} Sinonim pentru The City.

{22} Răsărit de soare (engl.).

{23} *Easter* (engl.).

{24} Zonă turbulentă din sudul Oceanului Indian, între 40 și 50 de grade latitudine sudică.

{25} Familie de plante din care face parte chiparosul.

{26} Păpușă vie (engl.).

{27} Diavoliță, femeie afurisită (engl.).

{28} Felicitări (engl.).

{29} Plecăm cu toții în vacanța de vară (engl.).

{30} Joc tradițional de Paște în care copiii caută prin casă sau prin curte ouăle ascunse de

iepuraș în timpul nopții.

{31} Organizație literară flamandă.